

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı

Türkçe Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

SÜLEYMAN BULUT'UN ÇOCUK ROMANLARINDA SÖZ VARLIĞI

Zeynep KUMAŞ
ORCID: 0000-0001-6546-7291

Danışman
Doç. Dr. Şerife AKPINAR
ORCID: 0000-0003-2821-517X

Konya – 2021

ÖN SÖZ

Türkçeyi yaşatmak ve gelecek nesillere aktarmak, öncelikli olarak Türkçe öğretmenlerinin ve bütün Türk milletinin ortak görevidir. Gelecek nesillerin Türk dilini sevmesi, doğru öğrenmesi ve dil konusunda farkındalık kazanması için çocuk kitaplarına büyük görevler düşmektedir. Bir çocuk kitabının Türkçenin güzelliğini ve zenginliği yansıtacak nitelikte yazılması önemlidir. Bunun yanı sıra çocuk kitapları söz varlığı unsurları açısından zengin olmalıdır.

Bu çalışmada Süleyman Bulut'a ait çocuk romanlarının söz varlığı unsurları açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmanın problem durumu, amacı, önemi, sayıltıları, sınırlılıkları ve tanımlar yer almaktadır.

İkinci bölüm alan yazın kısmından oluşmaktadır. Bu bölümde çocuk edebiyatı kapsamına giren eserlerde yapılan söz varlığı çalışmaları ele alınmıştır. Yapılan çalışmalar yüksek lisans tezleri, doktora tezleri ve makaleler olarak sınıflandırılmıştır.

Üçüncü bölümde araştırmanın yöntem kısmı açıklanmıştır. Araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesi hakkında bilgi verilmiştir.

Dördüncü bölümde araştırmaya ait bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgular, sıklık tablosu oluşturularak verilmiş ve araştırılan problem durumuna göre bir sınıflandırmaya yapılmıştır.

Beşinci bölümde araştırmada ulaşılan sonuçlar ve öneriler yer almaktadır. Sonuç bölümünde, elde edilen veriler yorumlanmıştır.

Çalışmam boyunca bana yol gösterip desteğini esirgemeyen saygıdeğer danışmanım Doç. Dr. Şerife Akpınar'a ve beni destekleyen aileme teşekkürlerimi borç bilirim.

Zeynep KUMAŞ

Eylül 2021

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
TABLolar DİZİNİ.....	vi
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	viii
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	ix
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	x
ABSTRACT.....	xii
BÖLÜM 1	1
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	2
1.3. Araştırmanın Önemi.....	2
1.4. Varsayımlar	3
1.6. Tanımlar	3
2. ALAN YAZIN	5
2.1. Söz Varlığının Tanımı, Kapsamı, İçerdiği Ögeler ve Alan Yazın.....	5
2.1.1. Söz Varlığının Tanımı ve Kapsamı	5
2.1.2. Türkçede Söz Varlığı.....	5
2.1.3. Söz Varlığının Zenginliği	6
2.1.4. Söz Varlığının İçerdiği Ögeler.....	7
2.2. Süleyman Bulut'un Hayatı, Eserleri ve Edebî Kişiliği	16
2.3. Alan Yazın	17
2.3.1. Tezler	17
2.3.2. Makaleler	22
3. YÖNTEM.....	23
3.1. Araştırmanın Modeli	23
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	23
3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri	23
3.4. Verilerin Toplanması.....	24
3.5. Verilerin Çözümlemesi.....	24
4. BULGULAR	25
4.1. Atasözleri.....	25
4.1.1. Kar Tanesi isimli romanda atasözleri	26
4.1.2. Maviş isimli romanda atasözleri	26
4.1.3. Palavracılar Kralı isimli romanda atasözleri.....	26

4.1.4. Sarıtaş isimli romanda atasözleri	26
4.1.5. Uçankuş'tan Al Haberi isimli romanda atasözleri	27
4.1.6. Yeşil Yürek isimli romanda atasözleri	27
4.1.7. Sınıfımızın Resmi isimli romanda atasözleri	27
4.2. Deyimler	27
4.2.1. Kar Tanesi isimli romanda deyimler	27
4.2.2. Maviş isimli romanda deyimler	34
4.2.3. Palavracılar Kralı isimli romanda deyimler	38
4.2.4. Sarıtaş isimli romanda deyimler	44
4.2.5. Uçankuş'tan Al Haberi isimli romanda deyimler	51
4.2.6. Yeşil Yürek isimli romanda deyimler	59
4.2.7. Sınıfımızın Resmi isimli romanda deyimler	67
4.3. İkilemeler	71
4.3.1. Kar Tanesi isimli romanda ikilemeler	71
4.3.2. Maviş isimli romanda ikilemeler	76
4.3.3. Palavracılar Kralı isimli romanda ikilemeler	79
4.3.4. Sarıtaş isimli romanda ikilemeler	84
4.3.5. Uçankuş'tan Al Haberi isimli romanda ikilemeler	90
4.3.6. Yeşil Yürek isimli romanda ikilemeler	95
4.3.7. Sınıfımızın Resmi isimli romanda ikilemeler	102
4.4. Kalıp sözler	105
4.4.1. Kar Tanesi isimli romanda kalıp sözler	106
4.4.2. Maviş isimli romanda kalıp sözler	109
4.4.3. Palavracılar Kralı isimli romanda kalıp sözler	112
4.4.4. Sarıtaş isimli romanda kalıp sözler	114
4.4.5. Uçankuş'tan Al Haberi isimli romanda kalıp sözler	117
4.4.6. Yeşil Yürek isimli romanda kalıp sözler	120
4.4.7. Sınıfımızın Resmi isimli romanda kalıp sözler	123
4.5. Kalıplaşmış İfadeler	125
4.6. Terimler	125
4.6.1. Kar Tanesi isimli romanda terimler	126
4.6.2. Maviş isimli romanda terimler	129
4.6.3. Palavracılar Kralı isimli romanda terimler	133
4.6.4. Sarıtaş isimli romanda terimler	136
4.6.5. Uçankuş'tan Al Haberi isimli romanda terimler	139
4.6.6. Yeşil Yürek isimli romanda terimler	143
4.6.7. Sınıfımızın Resmi isimli romanda terimler	147
4.7. Yabancı Sözcükler	150
4.7.1. Kar Tanesi isimli romanda yabancı sözcükler	150
4.7.2. Maviş isimli romanda yabancı sözcükler	161
4.7.3. Palavracılar Kralı isimli romanda yabancı sözcükler	169

4.7.4. Sarıtay isimli romanda yabancı sözcükler	181
4.7.5. Uçankuş'tan Al Haberi isimli romanda yabancı sözcükler	192
4.7.6. Yeşil Yürek isimli romanda yabancı sözcükler	206
4.7.7. Sınıfımızın Resmi isimli romanda yabancı sözcükler	218
4.8. Çeviri Sözcükler.....	225
4.8.1. Kar Tanesi isimli romanda çeviri sözcükler	225
4.8.2. Maviş isimli romanda çeviri sözcükler.....	226
4.8.3. Palavracılar Kralı isimli romanda çeviri sözcükler	226
4.8.4. Sarıtay isimli romanda çeviri sözcükler	226
4.8.5. Uçankuş'tan Al Haberi isimli romanda çeviri sözcükler.....	226
4.8.6. Yeşil Yürek isimli romanda çeviri sözcükler.....	226
4.8.7. Sınıfımızın Resmi isimli romanda çeviri sözcükler	226
4.9. Birleştirilmiş Söz Varlığı Tablosu	226
BÖLÜM 5	289
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	289
5.1. Sonuç	289
5.2. Öneriler.....	292
KAYNAKLAR.....	294
EKLER	297
EK 1: Süleyman Bulut'un Fotoğrafi.....	297
EK 2: İncelenen Çocuk Kitaplarına Ait Kapak Resimleri	297
EK 3: Süleyman Bulut İle Röportaj.....	299

TABLolar DİZİNİ

- Tablo 1.** Söz varlığı unsurlarına ait genel bulgular
- Tablo 2.** Kar Tanesi isimli romanda deyimler
- Tablo 3.** Maviş isimli romanda deyimler
- Tablo 4.** Palavracılar Kralı isimli romanda deyimler
- Tablo 5.** Sarıtay isimli romanda deyimler
- Tablo 6.** Uçankuş'tan Al Haberi isimli romanda deyimler
- Tablo 7.** Yeşil Yürek isimli romanda deyimler
- Tablo 8.** Sınıfımızın Resmi isimli romanda deyimler
- Tablo 9.** Kar Tanesi isimli romanda ikilemeler
- Tablo 10.** Maviş isimli romanda ikilemeler
- Tablo 11.** Palavracılar Kralı isimli romanda ikilemeler
- Tablo 12.** Sarıtay isimli romanda ikilemeler
- Tablo 13.** Uçankuş'tan Al Haberi isimli romanda ikilemeler
- Tablo 14.** Yeşil Yürek isimli romanda ikilemeler
- Tablo 15.** Sınıfımızın Resmi isimli romanda ikilemeler
- Tablo 16.** Kar Tanesi isimli romanda kalıp sözler
- Tablo 17.** Maviş isimli romanda kalıp sözler
- Tablo 18.** Palavracılar Kralı isimli romanda kalıp sözler
- Tablo 19.** Sarıtay isimli romanda kalıp sözler
- Tablo 20.** Uçankuş'tan Al Haberi isimli romanda kalıp sözler

- Tablo 21.** Yeşil Yürek isimli romanda kalıp sözler
- Tablo 22.** Sınıfımızın Resmi isimli romanda kalıp sözler
- Tablo 23.** Kar Tanesi isimli romanda terimler
- Tablo 24.** Maviş isimli romanda terimler
- Tablo 25.** Palavracılar Kralı isimli romanda terimler
- Tablo 26.** Sarıtay isimli romanda terimler
- Tablo 27.** Uçankuş'tan Al Haberi isimli romanda terimler
- Tablo 28.** Yeşil Yürek isimli romanda terimler
- Tablo 29.** Sınıfımızın Resmi isimli romanda terimler
- Tablo 30.** Kar Tanesi isimli romanda yabancı sözcükler
- Tablo 31.** Maviş isimli romanda yabancı sözcükler
- Tablo 32.** Palavracılar Kralı isimli romanda yabancı sözcükler
- Tablo 33.** Sarıtay isimli romanda yabancı sözcükler
- Tablo 34.** Uçankuş'tan Al Haberi isimli romanda yabancı sözcükler
- Tablo 35.** Yeşil Yürek isimli romanda yabancı sözcükler
- Tablo 36.** Sınıfımızın Resmi isimli romanda yabancı sözcükler
- Tablo 37.** Kar Tanesi isimli romanda çeviri sözcükler
- Tablo 38.** Sarıtay isimli romanda çeviri sözcükler
- Tablo 39.** Birleştirilmiş Söz Varlığı Tablosu

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Süleyman Bulut 'un *Çocuk Romanlarında Söz Varlığı* başlıklı tez çalışmamın toplam **273** sayfalık kısmına ilişkin, 16/09/2021 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%14** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez kabul sayfası hariç
2. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
3. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
4. Önsöz hariç
5. İçindekiler hariç
6. Simgeler ve kısaltmalar hariç
7. Kaynaklar hariç
8. Alıntılar dahil
9. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

28/09/2021

Zeynep KUMAŞ

Doç. Dr. Şerife AKPINAR

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

.../.../.....

Zeynep KUMAŞ

SİMGELER VE KISALTMALAR

Simgeler

‰: Yüzde

Kısaltmalar

Alm.:	Almanca
Ar.:	Arapça
Bulg.:	Bulgarca
Bkz:	Bakınız
C.:	Cilt
Çin.:	Çince
Es.:	Eski
Far.:	Farsça
Fr.:	Fransızca
Gr.:	Grekçe
Har.:	Harezmi
İng.:	İngilizce
İsp.:	İspanyolca
İt.:	İtalyanca
KT:	Kar Tanesi
Krş.:	Karşılaştırınız
Lat.:	Latince
M:	Maviş
Moğ.:	Moğolca
PK:	Palavracılar Kralı
Rum.:	Rumca
SA:	Sarıtay
S:	Sayı
s.:	Sayfa
Sırp.:	Sırpça
Soğd.:	Soğdca
SR:	Sınıfımızın Resmi
T.:	Türkçe
TDK:	Türk Dil Kurumu
TÜBA:	Türkiye Bilimler Akademisi
UKAL:	Uçankuş'tan Al Haberi
V:	Volume
vb:	Ve Benzeri
Yun.:	Yunanca
YY:	Yeşil Yürek
Zend.:	Zendçe

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı
Türkçe Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

SÜLEYMAN BULUT'UN ÇOCUK ROMANLARINDA SÖZ VARLIĞI

Zeynep KUMAŞ

Söz varlığı, bir dilde kullanılan deyimleri, atasözlerini, ikilemeleri, terimleri, kalıp sözleri, kalıplaşmış sözleri, yabancı sözcükleri ve çeviri sözcükleri kapsayan bir kavramdır. Aynı zamanda toplumun yaşayışı, kültürü, alışkanlıkları ve hayata bakışı gibi konularda bilgi edinmemizi sağlar. Bu araştırmayla, çocuk edebiyatı alanında yapılmış söz varlığı çalışmalarına katkı sağlamak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Süleyman Bulut'a ait çocuk romanları (Kar Tanesi, Maviş, Palavracılar Kralı, Sarıtay, Uçankuş'tan Al Haberi, Yeşil Yürek) söz varlığı unsurları bakımından incelenmiştir. Araştırma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmaya ait problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır. İkinci bölümde, söz varlığı hakkında yapılan araştırmalar yer almaktadır. Söz varlığının tanımı, Türkçede söz varlığı, söz varlığının zenginliği, söz varlığının içerdiği öğeler, Süleyman Bulut'un hayatı, eserleri ve edebi kişiliği hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca çocuk edebiyatında söz varlığı ile ilgili alan yazında yer alan tezler ve makalelere yer verilmiştir. Üçüncü bölüm araştırmanın yöntem kısmından oluşmaktadır. Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni ve örnekleme, veri toplama araç ve teknikleri, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesi yer almaktadır. Dördüncü bölümde araştırmaya ait bulgular yer almaktadır. Bulgular kısmı söz varlığına ait unsurlar bakımından başlıklara ayrılmış ve elde edilen verilerin tablolar aracılığıyla aktarılmıştır. Araştırmanın beşinci bölümü sonuç ve önerilerden oluşmaktadır. Araştırma yapılırken nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi kullanılmıştır. Öncelikle söz varlığına kapsamına giren unsurlar tespit edilmiş ve tek tek fişlenmiştir. Söz varlığı unsurlarının doğruluğu çeşitli sözlükler (Türkçe Sözlük, Atasözü ve Deyimler Sözlüğü, Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü ve Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü) yardımıyla kontrol edilmiştir. Tespit edilen söz varlığı unsurları sıklıkları, buldukları sayfa numaraları ve varsa ilgili oldukları sınıflandırmalar dikkate alınarak ortaya konulmuştur. Yabancı ve çeviri sözcüklerin kaynak dilleri belirtilmiştir. İncelenen eserlerde toplamda 15 342 tane söz varlığı unsuru tespit edilmiştir. Bu unsurların 2410 tanesi birbirinden farklıdır. İncelenen eserler söz varlığı unsurları açısından zengin bir dile sahiptir. Bu eserlerde söz varlığı unsurlarının büyük bir bölümünü terimler ve yabancı kökenli sözcükler oluşturmaktadır. Yabancı kökenli sözcüklerin kaynak dilleri Arapça, Almanca, Arapça-Farsça, Arapça- Türkçe, Bulgarca, Farsça, Farsça- Arapça, Farsça- Türkçe, Fransızca, Grekçe, Harezmece, İngilizce, İspanyolca, İtalyanca, Latince, Moğolca, Rumca, Sırpça, Türkçe- Arapça, Türkçe- Farsça, Yunanca, Zendçe'dir. Kaynak diller arasında en sık rastlanan dil Arapça'dır. Süleyman Bulut'un çocuk romanlarının, söz varlığı açısından zengin olduğu ve çocukların dil gelişimine katkı sağlayacağı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Söz varlığı, Süleyman Bulut, çocuk edebiyatı, Türkçede söz varlığı

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Turkish and Social Sciences Education
Turkish Education Program
Master Thesis

THE VOCABULARY IN SÜLEYMAN BULUT'S CHILD NOVELS

Zeynep KUMAŞ

Vocabulary is a concept that includes idioms, proverbs, dilemmas, terms, stereotypes, foreign words and translation words used in a language. At the same time, it provides us with information about the life, culture, habits and view of the society. With this research, it is aimed to contribute to the vocabulary studies in the field of children's literature. For this purpose, children's novels of Süleyman Bulut (Kar Tanesi, Maviş, Palavracılar Kralı, Sarıtay, Uçan Kuş'tan Al Haberi, Yeşil Yurek) were examined in terms of vocabulary elements. The research consists of five parts. In the first part, the problem situation of the research, the purpose of the research, the importance of the research, assumptions, limitations and definitions are included. In the second part, there are researches about vocabulary. The definition of the vocabulary, the vocabulary in Turkish, the richness of the vocabulary, the elements of the vocabulary and the life, works and literary personality of Süleyman Bulut are given. In addition, theses and articles in the literature on vocabulary in children's literature are included. The third part consists of the method part of the research. In this section, the research model, universe and sample, data collection tools and techniques, data collection and data analysis are included. The fourth section contains the findings of the research. The findings part is divided into headings in terms of the elements of the vocabulary and conveyed through the given tables. The fifth part of the research consists of conclusions and recommendations. While conducting the research, document analysis, which is one of the qualitative research methods, was used. Firstly, the elements that fall into the vocabulary have been identified and recorded one by one. The accuracy of vocabulary elements has been checked with the help of various dictionaries (Türkçe Sözlük, Atasözü ve Deyimler Sözlüğü, Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü ve Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü). Vocabulary elements identified were presented by taking into account their frequency, page numbers and, if any, related classifications. The source languages of foreign and translated words are indicated. A total of 15 342 vocabulary elements have been identified in the analyzed works. 2410 of these elements are different from each other. The analyzed works have a rich language in terms of vocabulary elements. A large part of the vocabulary elements in these works are terms and words of foreign origin. Source languages of foreign words are Arabic, German, Arabic-Persian, Arabic-Turkish, Bulgarian, Persian, Persian-Arabic, Persian-Turkish, French, Greek, Khwarezm, English, Spanish, Italian, Latin, Mongolian, Greek, Serbian, Turkish - Arabic, Turkish-Persian, Greek, Zend. The most common language among the source languages is Arabic. It has been concluded that Süleyman Bulut's children's novels are rich in terms of vocabulary and will contribute to the language development of children.

Keywords: Vocabulary, Süleyman Bulut, children's literature, vocabulary in Turkish

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

İnsanlar yaradılışı gereği diğer canlılarla iletişim kurmaya gereksinim duyar. Bu iletişim sözlü ya da yazılı yollarla kurulur. İletişim kurulurken kullanılan en önemli araçlardan biri dil olarak kabul edilir. Dil, “İnsanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma, lisan, zeban.” (TDK, 2021) olarak tanımlanır. Diğer bir deyişle dil, “Bireyin sosyal beceriler edinmesinin ve bu becerileri kullanmasının da aracı ve önkoşuludur.” (Özbay & Melanlıoğlu, 2008: 31)

İnsanlar sosyalleşmek ve toplum haline gelebilmek için dile ihtiyaç duyarlar. Söz varlığı, bir dilin zenginliğini gösteren en temel araçtır. Türkçe Sözlük (TDK, 2011)’te söz varlığı, “Bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, söz dağarcığı, sözcük hazinesi, kelime hazinesi, kelime kadrosu, vokabüler.” şeklinde tanımlanmıştır. Söz varlığı yalnızca dildeki kelimelerden ibaret değildir. Aynı zamanda bir dili konuşan insanların gelenek göreneklerini, yaşayışlarını, alışkanlıklarını yansıtan önemli unsurlardan biridir. Bir dile ait söz varlığı unsurları deyimler, atasözleri, ikilemeler, terimler, kalıp sözler, kalıplaşmış sözler, yabancı sözcükler ve çeviri sözcüklerdir.

Söz varlığı, gelecek nesillere Türk dilini aktarmak, dilimizin güzelliklerini fark ettirmek için önemli bir yere sahiptir. Çocuklar söz varlığı öğeleriyle ne kadar sık karşılaşarsa dilin inceliklerini kavramaları o kadar kolay olur. Çocuklara dilin güzelliklerini anlatmak için birçok araç vardır. Bunlardan biri de çocuk kitaplarıdır. Çocuk edebiyatına ait kitapların söz varlığı bakımından zengin olmasının, çocukların Türk dilini sevmelerinde etkisi büyüktür.

Söz varlığının zenginliklerinden faydalanmayan çocuk edebiyatı ürünleri çocuğa göre değil, çocuksu özellikler taşır. Bu nedenle çocuğun; ilgi, gereksinim ve dil gelişimine uygun; estetik düşünme, okuma zevki ve alışkanlığı kazanacağı çocuk edebiyatı ürünleriyle tanışması ana dil öğrenimi ve söz varlığının gelişimi açısından önemlidir (Ziya, 2019: 1-2).

1.1. Problem Durumu

Türkçe Öğretim Programı’nda Türkçe dersinin özel amaçlarında “okuduğu, dinlediği/izlediğinden hareketle, söz varlığını zenginleştirerek dil zevki ve bilincine ulaşmalarının; duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmelerinin sağlanması, okuma yazma sevgisi ve alışkanlığını kazanmalarının sağlanması” yer almaktadır (MEB, 2019: 8). Çocukların

söz varlığını zenginleştirmede en önemli görev çocuk kitaplarına düşmektedir. Bu nedenle çocuk edebiyatına ait ürünlerin söz varlığı bakımından zengin olması önemlidir.

Çocuk edebiyatı kapsamına giren eserlerde yapılan söz varlığı çalışmaları henüz yeterli değildir. Araştırmamızda “Süleyman Bulut’a ait çocuk romanları söz varlığı unsurları bakımından hangi düzeydedir?” sorusuna cevap aranmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacını, Süleyman Bulut’a ait Kar Tanesi, Maviş, Uçankuş’tan Al Haberi, Sarıtaş, Sınıfımızın Resmi, Palavracılar Kralı ve Yeşil Yürek isimli çocuk kitaplarının söz varlığı unsurları bakımından incelenmesi oluşturmaktadır. Bu amaçla söz konusu eserlerde yer alan söz varlığı unsurları (atasözleri, deyimler, ikilemeler, kalıp sözler, kalıplaşmış ifadeler, terimler, yabancı sözcükler, çeviri sözcükler) tespit edilecek ve kullanım sıklığı belirlenecektir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Günümüzde çocuk edebiyatı alanında eser veren yazarlardan biri olan Süleyman Bulut, kırkın üzerinde eser vermiş ve çocuk oyunlarıyla çeşitli ödüller almıştır.

Çocukların kişilik gelişiminde ve yetiştiği toplumun kültürüne ait özellikleri kazanmasında dilin ve edebiyatın rolü büyüktür. Çocuğa yönelik metinler ve edebi ürünler toplumun kültürel ve toplumsal değerlerini yansıtmada önemli bir araçtır. Öykü, masal, roman ve şiirlerde verilmek istenen iletilerin, çocuklar üzerinde oldukça etkili olduğu söylenebilir. Çocuk, içine doğduğu toplumun dilini, değer yargılarını, kültürünü yani toplumun milli bilincini aile bireyleri ve çevrenin etkisiyle öğrenir; ancak bu bilincin gelişmesinde ve kalıcı olmasında çocuk kitapları etkin rol oynadığı söylenebilir (Uslupehlivan, 2018: 3).

Süleyman Bulut’a ait eserler üzerinde yapılmış yalnızca bir tane yüksek lisans tezi bulunmaktadır. Bu çalışma Tekin (2017)’e ait “Süleyman Bulut’un Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel İlkeleri Açısından İncelenmesi” dir. Yazarın eserleri üzerinde yapılmış bir söz varlığı çalışması bulunmaması nedeniyle alana katkı sağlamak araştırmamızın önemlerinden biridir.

Süleyman Bulut’un çocuk edebiyatı alanında yazılmış eserleri tarama yöntemiyle incelenmiştir. Yazarın eserlerinin söz varlığı alanında yapılacak bir araştırmaya uygun olduğuna karar verilmiştir.

1.4. Varsayımlar

Araştırmaya konu edilen eserlerin ve kullanılan yöntemin araştırmanın amacına uygun olduğu varsayılmıştır. Ayrıca araştırma sonucunda elde edilen bilgilerin gerçeği yansıttığı kabul edilmiştir.

Süleyman Bulut'a ait tespit edilen 43 tane eser vardır. Bu eserlerden 7 tanesinin roman türünde olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın örnekleme Kar Tanesi, Maviş, Uçankuş'tan Al Haberi, Palavracılar Kralı, Sarıtay, Sınıfımızın Resmi ve Yeşil Yürek isimli romanlarla sınırlandırılmıştır.

Ele alınan kitaplarda atasözleri, deyimler, ikilemeler, terimler, kalıp sözler, kalıplaşmış sözler, yabancı ve çeviri sözcükler incelenmiştir.

1.6. Tanımlar

Çocuk Edebiyatı: Çocukların büyüme ve gelişmelerine, hayal, duygu, düşünce ve duyarlılıklarına, zevklerine eğilirken eğlenmelerine katkıda bulunmak amacıyla gerçekleştirilen çocuksu bir edebiyattır (Şirin, 2000: 9).

Deyim: Bir dildeki deyimler de sözvarlığı içinde yer alır; dili konuşan toplumun anlatımdaki gücünü ve başarısını, benzetmeye, nükteye olan eğilimini ortaya koyan önemli öğelerdir (Aksan, 2018: 39).

Atasözü: Atasözü, kim tarafından söylendiği belli olmayan, halkın ortak malı olmuş, insana öğüt ve ders veren, insanın dünya hayatındaki durumunu açıklayan özlü sözlerdir (Karataş, 2007: 56).

İkileme: Aralarında belli bir ses düzeni bulunan biçim ve anlamca birbiriyle ilişkili olan aynı, yakın ya da zıt anlamlı iki veya daha çok kelimenin tek bir kelime gibi anlam göstermek üzere yan yana gelmesi ile oluşturulan kelime gruplarıdır (Korkmaz, 2007: 123).

Terim: Bir bilim, sanat, meslek dalıyla veya bir konu ile ilgili özel ve belirli bir kavramı karşılayan kelime, ıstılah (TDK, 2011: 2330).

İlişki Sözleri (Kalıp Sözler): Atasözleri ve deyimler ile birlikte kalıplaşmış dil birimlerini oluşturan kalıp sözler, araştırmacılar tarafından çeşitli adlarla ve farklı ölçütlere

dayanılarak tanımlanmış, ilişki sözleri, kültür birim, bağlamsal sözler ya da karşılama sözleri olarak da adlandırılmıştır (Darıcı, 2012: 20).

Kalıplaşmış Söz: Her dilde rastlanan kalıplaşmış sözler, ünlü kişilerin, hükümdarların, düşünürlerin, sanatçıların, belli bir durumda, belli bir olay karşısında söyledikleri, evrenselleşmiş sözlerdir (Aksan, 2018: 43).

Söz Varlığı: Bir dilin bütün kelimeleri, bir kişinin veya bir topluluğun söz dağarcığında yer alan kelimeler toplamıdır.(Korkmaz, 2007: 144).

Yabancı Sözcük: Bir toplumun, bir ulusun öteki toplumlarla hiçbir ilişki kurmadan yaşamasına olanak yokken uluslararası ticaret, siyaset, kültür ve sanat ilişkileri hemen dile yansımakta ve yeryüzündeki bütün dillerde, başka dillerden alınma ögeler bulunmakta, kimi zaman bunlar bir dili bütünüyle yabancılaştıracak kadar artabilmektedir (Aksan, 2018: 37).

BÖLÜM 2

2. ALAN YAZIN

2.1. Söz Varlığının Tanımı, Kapsamı, İçerdiği Ögeler ve Alan Yazın

2.1.1. Söz Varlığının Tanımı ve Kapsamı

İnsanların dünyaya geldiği andan itibaren duyduğu kelimeler zihnine yerleşir. Birey, içinde bulunduğu çevrenin dil özelliklerini, kelimelerini, yaşayış biçimini öğrenir. Bireyler yaşamını devam ettirmek için iletişim kurmaya ihtiyaç duyar. İletişim kurarken kullanılan kelimeler, o dilin söz varlığı unsurlarını oluşturur. Dolayısıyla bir dilin söz varlığını incelemek aynı zamanda o dilin konuşulduğu kültürü, insanların yaşayışını, örf adetlerini de anlamamıza imkân sağlar.

Korkmaz söz varlığını “Bir dilin bütün kelimeleri veya bir topluluğun söz dağarcığında yer alan kelimeler toplamı.” olarak tanımlar (2007: 144).

Aksan, söz varlığı hakkında “Sözvarlığı, sadece bir dilde birtakım seslerin bir araya gelmesiyle kurulmuş simgeler, kodlar- ya da dilbilimdeki terimiyle göstergeler olarak değil, aynı zamanda o dili konuşan toplumun kavramlar dünyası, maddi ve manevi kültürünün yansıtıcısı, dünya görüşünün bir kesiti olarak düşünülmelidir.” demiştir (Aksan, 2018: 15).

Banguoğlu ise söz varlığını “Bir veya birkaç heceden meydana gelmiş, her dile göre ayrı anlam birlikleridir” olarak tanımlar (2011: 144).

2.1.2. Türkçede Söz Varlığı

Türkçenin tarihi yüzyıllar öncesine dayanmaktadır. Ulaşılan ilk yazılı belgelerden günümüze kadar Türkçe çeşitli değişimlere uğramış ve bugünkü halini almıştır. Türklerin çok geniş bir coğrafyaya yayılmış olması farklı kültürlerle etkileşim içinde olmasına sebep olmuştur. Farklı kültürlerle girdiği etkileşimler sonucunda dilimizin söz varlığı zenginleşmiş ve çok sayıda kelime alışverişi yaşanmıştır. Ayrıca dilimizde birçok anlama gelecek şekilde kullanılan sayısız sözcük vardır. Bu durum söz varlığının zenginleşmesinde etkili olmuştur.

Aksan (2018: 51) Türkçenin söz varlığının temel niteliklerini şöyle belirtmiştir:

1. Türkçenin yapısından gelen güçlü türetme ve birleştirme yeteneği, ona somut ve soyut, çeşitli kavramları kolaylıkla oluşturma, ayrıntılara inen bir kavramlaştırma gücü

vermiştir. Bu güç, en eski kaynaklarımız olan Köktürk metinlerinden bugüne, hiç eksilmeden süregelmiştir.

2. Türkler, değişik toplumlarla kurdukları ilişkiler sırasında yabancı etkiye büyük ölçüde kapılarını açmış, çoğu zaman yabancı öğeleri kendi öz sözcüklerine yeğlemişlerdir. Bunun sonucunda birçok yerli ögenin kaybolup unutulması yabancılarının yerleştiği görülmüştür.

3. Kavramlaştırma sırasında Türkçe en çok somut nesnelere, doğaya dayanmakta, böylece kavramları daha canlı olarak dile getirmektedir.

4. Türkçede ikilemelerin kullanılışı, anlatıma güç veren bir yol olarak çok yaygındır. Bu nitelik ona, tek tek sözcüklerin yanı sıra ayrı bir “kalıplaşmış öğelerden oluşmuş söz varlığı” kazandırmıştır. Eşanlamlılarla kurulmuş ikilemelerin unutulması öğeleri ikilemelerde yaşamını sürdürmektedir.

5. Daha Köktürkçe döneminde Türkçe sözcüklerin geniş birçok anlamlılık gösterdikleri göze çarpmakta, bu durum, dilin bir yazı dili olarak çok daha eskilere uzandığına tanıklık etmektedir.

6. En eski belgelerde bile eşanlamlıların sayıca çokluğu dikkati çekmekte, asıl ilginç olan, bunların bir bölümünü, birbirine anlamca çok yakın eşanlamlılar oluşturmaktadır.

7. Bugün Türkiye Türkçesi yazı dilinde unutulmuş, yitirilmiş birçok öge –başka dillerde de benzerleri görüldüğü gibi- Türkçenin değişik lehçelerinde ve bugünkü Anadolu ağızlarında yaşamlarını sürdürmektedir.

Dünyadaki bütün diller sonsuz sayıda söz yetisine sahiptir. Yani herhangi bir dil milyonlarca insan tarafından da konuşuluyor ya da sadece birkaç yüz kişi tarafından konuşuluyor olabilir; ama önemli olan o dilin konuşanların yeterli derecede söz varlığına sahip olmasıdır. Türkçe, söz varlığı bakımından yoksul değildir. Çünkü insan aklının yarattığı, ortaya koyduğu her kavramın ya bir karşılığı vardır ya da buna karşılık üretilmesi mümkündür (Eker, 2003: 87).

2.1.3. Söz Varlığının Zenginliği

Dünyada yüzlerce dil bulunmaktadır. Her toplum kendi arasında iletişim sistemini oluşturmak için kendi dilini meydana getirmiştir. Dillerin ses özellikleri, yapısı ve söz dizimi

belirlenmiştir. Bu diller, çeşitli özelliklere göre sınıflandırılmış ve ortak özelliklerine göre çeşitli gruplamalar yapılmıştır. Bu gruplamalar sonucu dil aileleri ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla hiçbir dil, bir diğerinden üstün değildir.

Aksan, Türkçenin biçim özellikleri ve yapısı yönünden değişik kavramların anlatımına, yeni ve yabancı kavramların karşılanmasına çok elverişli bir dil olduğunu söylemiştir (Aksan, 1991: 133-134).

Dillerin zenginliğini belirlemek amacıyla birçok araştırma yapılmıştır. Dilleri içerdikleri kelime sayısına göre zenginlikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Türkçe Sözlük'e göre söz, terim, deyim ve anlamdan oluşan 122 423 söz varlığı bulunduğu belirtilmiştir (Türkçe Sözlük, 2011: XXI).

2.1.4. Söz Varlığının İçerdiği Öğeler

2.1.4.1. Temel Söz Varlığı

Çekirdek sözcükler ya da kalıt sözcükler olarak da adlandırılan temel söz varlığı, söz varlığı öğelerinin bir bölümüdür. Organlar, günlük yaşamda sık kullanılan fiiller (uyumak, yemek, içmek, gitmek, gelmek vb.), hayvan adları, sayılar, akrabalık adları, maddi ve manevi kültürü yansıtan kavramlar temel söz varlığı kapsamında ele alınabilir.

“Maddi kültür denince bilim dilinde flora ve fauna adı altında toplanan değişik kavramlar da aynı çerçeve içine girmektedir. Flora insanın çevresinde yer alan, onun yaşamıyla yakından ilgili bulunan bitkileri (buğday, mısır, pirinç gibi toplumun beslenmesini sağlayanları) içermekte, fauna ise aynı çevrede bulunan ve insanların bir bölümünden yararlandıkları özellikle tarım ve hayvancılıkta insanlara yarar sağlayan hayvanları göstermektedir. Kimi toplumlarda bu kavramların önemi ve değeri başkalarına göre çok büyük ayırım gösterir. Örneğin tarım ve hayvancılıkla uğraşanlar için öküz, sığır ne derece önem taşıyorsa deniz kıyısında balıkçılıkla geçinenler için balık o ölçüde önemlidir.” (Aksan, 2018: 34).

“İnsan yaşamında birinci dereceden önemli olan, çok kullanılan ve tarihsel süreç içinde en az değişikliğe uğrayan sözcüklerdir: El, ayak, baş, göz, ekmek, su, para, anne, baba... gibi.” (Hengirmen, 2002: 413).

“İnsanın organları başta olmak üzere onun en doğal gereksinimlerini karşılayan yemek, içmek, uyumak, gitmek, gelmek, almak, vermek... gibi kavramlar, ona en yakın ilişkileri gösteren akrabalık adları, sayılar ve insanın maddi ve manevi kültürü içine giren çeşitli kavramlar sayılabilir.” (Aksan, 2018: 34).

2.1.4.2. Deyimler

TDK Sözlük'te deyimler, "Genellikle gerçek anlamından az çok ayrı, ilgi çekici bir anlam taşıyan kalıplaşmış söz öbeği, tabir." olarak açıklanmaktadır (2011: 651).

Genellikle gerçek anlamının dışında kullanılan, anlatımı daha güzel ve etkili yapan, toplum tarafından ortak olarak benimsenen kalıplaşmış sözlere deyim denir. Deyimler bir toplumun kültürünü, tarihini, ortak dil zevkini yansıtmaları bakımından son derece önemlidir. (Hengirmen, 2002: 415).

Aksan, deyimler için "Bir dildeki deyimler de sözvarlığı içinde yer alır; dili konuşan toplumun anlatımdaki gücünü ve başarısını, benzetmeye, nükteye olan eğilimini ortaya koyan önemli öğelerdir." demiştir (2018: 39).

Aksoy'a göre, deyimlerin özelliklerini şu şekildedir:

1. Deyimlerin en önemli bölümü; kavramları, değişmece (mecaz) yoluyla, anlatım güzelliği ve özgünlüğü içinde belirten kalıplaşmış sözcük öbekleri ya da tümcelerdir.
2. Kimi deyimlerin yan özelliği, iki yargılı ve uyaklı olmasıdır. Bunların bir bölümünde anlamca gerekli olmayıp sadece uyak hatrı için getirilmiş bir parça vardır. Bu çeşit deyimler anlatım güzelliği taşırlar.
3. Kimi deyimlerin yan özelliği öykücük ya da konuşma biçiminde olmasıdır.
4. Kimi deyimlerin yan özelliği, bir öyküye ya da bir olaya dayanmasıdır.
5. Kimi deyimlerin yan özelliği âdetleri, inanışları, gelenekleri bildirmesidir.
6. Kimi deyimler (anlatım güzelliği düşünülmeden) bir kavramı belirtmek için kurulan, kalıplaşmış söz topluluğudur.
7. Kimi deyimlerin özelliği, belli dilbilgisi kurallarıyla değil, özel biçimlerle kurulmuş olmasıdır.
8. Kimi deyimler, eksilteli anlatım biçimidir. Yani bir ya da birkaç sözcüğü söylenmemiş söz öbeğidir.
9. Deyimlerin bir türü de ikilemelerdir.

10. Kimi deyimler, bir sözcüğün özel bir yardımcı eylemlikle (masterla) kurulmasından oluşmuştur. Bunların deyim sayılmasının nedeni, o sözcüğün ancak o eylemlikle bir araya gelmesinden belli bir anlamın ortaya çıkması, başka bir eylemlikle o anlamın belirmemesidir. Sözcük yalın ya da takılı olabilir (Aksoy, 1993: 498-508).

2.1.4.3. Atasözleri

Atasözleri, ait olduğu toplumun bilgi birikimini ve yaşayışını yansıtan anonim sözlerdir. Genellikle öğüt verici içerikte olan atasözleri, gelecek nesillere aktarılmaktadır. Toplumun anlatım gücünü yansıtır. Söz varlığı unsurları arasında önemli bir yer tutarlar ve ait oldukları topluma has özellikler taşırlar.

“Uzun deneme ve gözlemlere dayanılarak söylenmiş ve halka mal olmuş, öğüt verici nitelikte söz, darbimesel.” (TDK, 2011:180).

“Atasözleri ulusal bir varlığa sahiplerdir. Uzun yıllardan itibaren geniş halk kitleleri tarafından kabul edilmişlerdir. Ulusun ortak kanaatlerinden ortaya çıktıkları için halk tarafından sorgusuz kabul edilme özelliğine sahiptirler. Her ulusun kendi deneyimiyle, bilgeliyle oluşturduğu atasözleri toplumların yaşamı ve kültürü hakkında bilgi vermektedir.” (Karababa, 2013: 31).

Aksoy’a göre atasözlerinin biçim özellikleri şu şekildedir:

1. Atasözleri kalıplaşmış (klişe durumuna gelmiş) sözlerdir. Her atasözü, belli bir kalıp içinde, belli sözcüklerle söylenmiş olan donmuş bir biçimdir. Sözcükler değiştirilip yerine – aynı anlamda da olsa - başka sözcükler konulamayacağı gibi sözdiziminin biçimi de bozulamaz. Böyle değiştirmeler yapılırsa ortaya çıkan söz, -anlam değişmese dahi- atalar sözü diye anılamaz.

2. Atasözleri kısa ve özlüdür. Az sözcükle çok şey anlatır.

3. Atasözlerinin çoğu bir, iki cümledir daha uzun olanları azdır (Aksoy, 1993: 15-16).

Aksoy’a göre atasözlerinin kavram özellikleri şu şekildedir:

1. Sosyal olayların nasıl olageldiklerini – uzun bir gözlem ve deneme sonucu olarak- yansızca bildiren atasözleri vardır.

2. Doğa olaylarının nasıl olageldiklerini –uzun bir gözlem sonucu olarak- belirten atasözleri vardır.

3. Toplumsal olayların nasıl olageldiklerini uzun bir gözlem ve deneme sonucu olarak bildirirken bundan ders almamızı (açıkça söylemeyip dolayısıyla) hatırlatan atasözleri vardır.

4. Denemelere ya da mantığa dayanarak doğrudan doğruya ahlâk dersi ve öğüt veren atasözleri vardır.

5. Birtakım gerçekler, felsefeler, bilgece düşüncelere bildirerek (dolayısıyla) yol gösteren atasözleri vardır.

6. Töre ve gelenekleri bildiren atasözleri vardır.

7. Kimi inanışları bildiren atasözleri vardır (Aksoy, 1993: 17-19).

2.1.4.4. İkilemeler

İkilemeler, anlatıma güç katmak ve söylenenleri pekiştirmek gibi amaçlarla kurulan sözcük gruplarıdır. Çeşitli yollarla oluşturulabilir. İkilemelerin oluşumları ve sınıflandırılmasıyla ilgili pek çok çalışma bulunmaktadır. Zıt anlamlı kelimelerden oluşan ikilemeler, aynı sözcükten oluşan ikilemeler, arasına edat olarak oluşan ikilemeler, yakın anlamlı kelimelerden oluşan ikilemeler yapılan bu gruplandırmalardan bazılarıdır.

“Anlamı güçlendirmek için aynı kelimelerin tekrarlanması, anlamları birbirine yakın, karşıt veya sesleri birbirini andıran kelimelerin yan yana kullanılması, ikileme.” (TDK, 2011: 1165).

Korkmaz, ikilemenin tanımını “Aynı, yakın ya da zıt anlamlı iki veya daha çok kelimenin bir tek kelime gibi anlam göstermek üzere yan yana gelmesidir. Cümlede anlamı güçlendirmek üzere kullanılan ve çeşitli kelime gruplarına giren ikilemelerin başlıca türleri şunlardır.” şeklinde yapmıştır ve ikilemenin oluşum şekillerini

a) Aynı kelimelerin tekrarı ile kurulanlar.

b) Eş ve ya yakın anlamlı kelimelerle kurulanlar.

c) Zıt anlamlı kelimelerle kurulanlar.

d) Aynı kelimenin önsesinin değiştirilerek tekrarlanması ile kurulanlar.

şeklinde sıralamıştır (Korkmaz, 2007: 123-124).

Delice, ikilemenin oluşum şekillerini şu başlıklar altında ele almıştır:

a) Aynen Tekrar Öbeği: Aynı sözcüğün tekrarlanması yoluyla yapılan öbeklerdir: kapı kapı, hızlı hızlı... gibi.

b) Yakın Anlamlı Tekrar Öbeği: Yakın anlamlı sözcüklerin tekrarlanmasıyla oluşan öbeklerdir: eğri büğrü, toz toprak... gibi.

c) Zıt Anlamlı Tekrar Öbeği: Zıt anlamlı sözcüklerin tekrarlanmasıyla oluşan öbeklerdir: iyi kötü, aşağı yukarı... gibi.

ç) Farsça /be, â, ender/ ile Yapılan Tekrar Öbekleri: ay be ay, öz be öz, hiç ender hiç, leb â leb... gibi.

d) Sayılı Tekrar Öbeği: Sayı ifade eden sözcüklerin küçükten büyüğe sıralanmasıyla oluşturulur: üç beş kişi, beş on kuruş... gibi.

e) Edatlı Tekrar Öbeği: Bağlama edatlarıyla oluşturulan öbeklerdir: ancak ve ancak, güzel mi güzel... gibi.

f) Bir Kelimesi Anlamlı Tekrar Öbeği: Sadece bir sözcüğün anlamı olduğu öbeklerdir: eski püskü, estek köstek... gibi.

g) Aralıklı Tekrar Öbeği: Araya başka biçimbirimler alarak tekrarlanan öbeklerdir: “Gitmek gözlerinde gitmek sürgüne” örneğinde “gitmek... gitmek” gibi.

h) İlaveli Tekrar Öbeği: İlaveli tekrar öbeği ikiye ayrılır:

1) ‘M’ İlaveli Tekrar: Ünsüzle başlayan bir sözcüğün ilk harfinin ‘m’ ünsüzü ile değiştirilmesi ya da ünlü ile başlayan bir sözcüğün başına ‘m’ sesinin getirilmesiyle oluşturulur. Az da olsa bu durum farklı seslerle de karşılanabilir: adam madam, su mu, bakkal çakkal, sıkı fıkı... gibi.

2) Hece İlaveli Tekrar: Sözcük başına bir veya iki hece ilavesiyle yapılır: dümdüz, sapsarı... gibi. Hece ilaveli tekrarları bazı dil bilimciler pekiştirmeli sıfatlar diye tanımlamaktadır (Delice, 2003: 32-34).

2.1.4.5. Terimler

Terimler; bilim, sanat, zanaat ve spor gibi alanlarda kullanılan kelimelerdir. Ait oldukları alanlara has anlamlar taşımaktadırlar.

“Bir bilim, sanat, meslek dalıyla veya bir konu ile ilgili özel ve belirli bir kavramı karşılayan kelime, ıstılah.” (TDK, 2011: 1959).

“Bilim, teknik, sanat, spor, zanaat gibi çeşitli uzmanlık alanlarının kavramlarına verilen sınırlı ve özel anlamdaki ad.” (Korkmaz, 2007: 213).

“Terimler, bir bilimsel kavrama tek karşılığı bulunan kelimelerdir. Terimlerin anlamları sabittir ve cümle içinde de olsa değişik anlamlarda kullanılamazlar. Terimlerin bildirdiği anlam yoruma açık değildir ve karşıladıkları kavramı net, açık ve kesin bir biçimde bildirirler. Terimler halkın söz varlığında yer almazlar ama halk ağzında kullanılıp da sonradan terim özelliği kazanmış kelimeler vardır.” (Zülfikar, 1991: 20-21).

“Her dilde, fizik, matematik, felsefe ve toplumbilim gibi bilim dallarından sahne sanatlarına, mimariden kuyumculuk, marangozluk gibi zanaatlara kadar uzanan geniş bir çerçeve içinde yer alan, bu dallara ait kavramların oluşturduğu bir terim sözvarlığı bulunur.” (Aksan, 2018: 43).

2.1.4.6. Kalıp Sözler (İlişki Sözleri)

Diğer bir adı “ilişki sözleri” olan kalıp sözler; insanların günlük yaşantısında selamlaşma, vedalaşma, kutlama, dilekte bulunma, duygularını ifade etme gibi durumlarda kullanılan sözlerdir.

“Sözvarlığı içinde yer alan bu öğeler, bir toplumun bireyleri arasındaki ilişkiler sırasında kullanılan âdet olan birtakım sözlerdir. Sabahleyin karşılaşıldığında söylenen günaydın’dan başlayarak bir toplumda değişik durumlarda söylenmesi gerekli hale gelmiş olan afiyet olsun, affedersiniz, güle güle gibi, hatta Türklerde yeni bir ev alan ya da yeni bir eve taşınan kimselere söylenen güle güle oturun gibi kalıp sözler, bir toplumun kültürünün ayrılmaz bir parçası kabul edilmektedir.” (Aksan, 2018: 42).

“Bu sözler, önceden belirli bir biçime girip öylece hafızada saklanan, söyleneceği sırada yeniden üretilmeyip olduğu gibi hatırlanarak ve eğer gerekiyorsa bazı ekleme ve çıkarmalar yapılarak kullanılan, tek bir sözcükten, ardışık veya aralıklı sözcüklerden oluşabilen, belirli durumlarda toplumun benimsendiği sözleri sunarak iletişimin kurulmasına veya devamına yardım eden ve kullanım yerleri çok sınırlı olan kalıplaşmış dil birimleridir” (Gökdayı , 2008: 106).

Toklu, Pilz tarafından yapılan sınıflandırmayı baz alarak Türkçedeki kalıp sözleri şöyle sınıflamıştır:

1. Nezaket bildiren kalıp sözler

1.1. Selamlaşmada kullanılan kalıp sözler

1.2. Tanıştırmada kullanılan kalıp sözler

1.3. Vedalaşmada kullanılan kalıp sözler

1.4. Rıcanın kibarca aktarılması

2. İyi dilekleri ileten kalıp sözler

2.1. Belirli günler için iyi dilekleri iletmeye kullanılan kalıp sözler

2.2. Doğumu kutlamada kullanılan kalıp sözler

2.3. Evliliği kutlamada kullanılan kalıp sözler

2.4. İyi dilekleri ileten kalıp sözler

2.4.1 Geçmiş olsun dileklerini ileten kalıp sözler

2.4.2 Hapşırınca kullanılan kalıp sözler

2.5. Türk kültürüne özgü bazı durumlarda kullanılan kalıp sözler

3. Başsağlığı dileklerini ileten kalıp sözler

4. Şükran duygularını ileten kalıp sözler

5. Özür dilemede kullanılan kalıp sözler

6. Yemek yerken ve içki içerken kullanılan kalıp sözler
7. Konuşma sırasında kullanılan kalıp sözler
8. Yönlendirme amaçlı kalıp sözler
 - 8.1. Gözdağı vermeye yönelik kalıp sözler
 - 8.2. Yatıştırmaya yönelik kalıp sözler
9. Yorumlamaya yönelik kalıp sözler
 - 9.1. Şaşkınlığı belirten kalıp sözler
 - 9.2. Yadsımayı ve eleştirmeyi belirten kalıp sözler
 - 9.3. Kuşkuyu belirten kalıp sözler
 - 9.4. Onaylamayı belirten kalıp sözler
 - 9.5. Umursamazlığı belirten kalıp sözler
 - 9.6. Gündelik olayları yorumlamaya yönelik kalıp sözler
 - 9.7. Batıl inançları yansıtan kalıp sözler
10. Olumsuz duyguları yansıtan kalıp sözler
 - 10.1. İlişkinin kesilmek istendiğini belirten kalıp sözler
 - 10.2. Küfür ve ilenmeler
11. Farklı durumlarda kullanılan kalıp sözler (Toklu, 1995: 118-119)

2.1.4.7. Kalıplaşmış Sözler

Aksan, kalıplaşmış sözlerle ilgili “Her dilde rastlanan kalıplaşmış sözler, ünlü kişilerin, hükümdarların, düşünürlerin, sanatçıların belli bir durumda, belli bir olay dolayısıyla söyledikleri, evrenselleşmiş sözlerdir. Bir dilin söz varlığında ya özgün biçimiyle ya da çoğu zaman olduğu gibi çevrilerle yerleşmiş durumda görülür. J. Caesar’ın ‘Sen de mi Brutus’, Sinoplu Diogenes’in ‘Gölge etme, başka ihsan istemez (m)’ biçiminde Türkçede de kullanılan kalıplaşmış sözleri çeviri yoluyla aktarılmıştır.” demiştir (Aksan, 2018: 43).

2.1.4.8. Yabancı Sözcükler

Toplumların çeşitli alanlarda etkileşime girmesiyle dillerinde değişimler yaşanmıştır. Türk milleti tarih boyunca çok geniş coğrafyalarda yaşamış, çok fazla toplumla etkileşim haline girmiştir. Bu durum sonucunda dilimizde başka dillerden alınan sözcükler bulunmaktadır.

“Günümüzde küreselleşen dünyada sözcük alışverişi had safhadadır. Teknolojinin gelişmesi ve sosyal medyanın da hızla yaygınlaşması neticesinde farklı dillerden alınan sözcükler her gün artış göstermektedir.” (Çetinkaya, 2020: 14).

“Toplumların birbiriyle olan ilişkileri sonucunda sözcük alışverişinde bulunmaları doğaldır. Çünkü toplumların birbiriyle çeşitli nedenlerle yapmış oldukları münasebetler sonucunda özellikle belirli alanlarda(sanat, ticaret, hukuk... vs.) gelişmiş olan toplumların diğer toplumları etkilemesi olağan bir durumdur. Yeryüzünde bütün diller şu ya da bu şekilde sözcük alışverişinde bulunmuşlardır; ama genel olarak bütün diller yetersiz oldukları konularda yabancı sözcük alma ihtiyacı duyarlar.” (Karababa, 2013: 24).

Aksan, yabancı dilden alınan öğeleri şu şekilde sınıflandırmıştır:

1) Sözcükbilimde alışılmış terimleriyle yerleşmiş yabancı sözcükler (Alm Lehnwort karşılığı), bir dilin ses eğilim ve kurallarına uymuş, yabancılığı artık belli olmayan öğeler. Bunlar, yukarıda değindiğimiz Farsça kaynaklı kösele, çerçeve sözcüklerinin yanı sıra duvar (<Far. divar), kalıp (<Ar, kalib) surat (< Ar. Suret), sandık (<Ar.sanduk), ortanca (<Holl. Hortensia) gibi öğelerdir.

2) Yerleşmemiş yabancı sözcükler (Alm. Fermdwort) olarak nitelediğimiz örnekler ise dilin ses eğilim ve kurallarına uymayan, yabancılığını hemen belli eden, Türkçedeki oksijen, lokomotif, devalüasyon gibileridir (Aksan, 2018: 37).

2.1.4.9. Çeviri Sözcükler

Yabancı dillerden alınan bazı sözcükler direkt olarak kullanılmak yerine anlamı kullanılır. Bu sözcüklere çeviri sözcükler ya da alıntı sözcükler denir.

“Çeviri sözcükler; bazı kavramların adlandırılmasında başka dillerden çevirme yoluna başvuruyla karşılanan ve anlamca o dildeki karşılıklarına paralel olan isimlerdir.” (Korkmaz, 2007: 59).

Aksan bu sözcükleri tam çeviri, yarı çeviri, bağımsız çeviri ve anlamı etkilenenler olarak dörde ayırmıştır (Aksan, 2018: 46).

2.2. Süleyman Bulut'un Hayatı, Eserleri ve Edebî Kişiliği

Bulut, 1964 yılında Konya'ya bağlı Beyşehir ilçesinin Tolca köyünde dünyaya geldi. İlkokulu bulunduğu köyde tamamladı ve ortaokulda okumak üzere Beyşehir ilçesine gitti. Ortaokul ve lise öğrenimini Beyşehir'de tamamladı. Yükseköğrenimini İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nin Maliye ve İşletme bölümünde okuyarak tamamladı.

Reklamcılığın yanında yazarlıkla da uğraşan Bulut, birçok çocuk kitabı yazarak çocuk edebiyatı alanına katkıda bulundu.

İstanbul'da olduğu yıllarda tiyatroyla ilgilendi. İstanbul Radyosu'nun "Arkası Yarın", "Çocuk Saati" ve "Çocuk Bahçesi" programları için radyo oyunları yazmaya başladı. "Küçümen Karcık" ve "Aloş" adlı çocuk oyunları ile Milliyet Sanat Dergisi'nin Çocuk Oyunu Yarışması'nda (1976) başarı ödülü aldı. Hürriyet gazetesinin düzenlediği Muhsin Ertuğrul Oyun Yarışması'nda "Dost" adlı oyunuyla başarı ödülü aldı (Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, 2018).

Çeşitli türlerde eserler vermiştir. Derleme türündeki eserleri *Büyük Atatürk'ten Küçük Öyküler 1*, *Büyük Atatürk'ten Küçük Öyküler*, *Büyük Atatürk'ten Küçük Öyküler 3*, *Bil Beni Bileyim Seni 1*, *Şipşak Bilmeceler 1*, *Şipşak Bilmeceler 2* *Deyimler ve Atasözleri*, *101 Atasözü*, *101 Öykü*, *101 Deyim*, *101 Öykü*, *101 Tekerleme*, *101 Yanıltmaca*, *Arkadaşım Nasreddin Hoca*, *Şipşak Bilmeceler 3* *Şuuutt ve Gool!*, *Su Kardeşler*, *Şaka*, *Alay ve Hazırcevaplarıyla Yahya Kemal*, *101 Ninni*; hikâye türündeki eserleri *Aloş Emeğin Resmini Çiziyor*, *Oklu Kirpi ile Konaklı Kaplumbağa*, *Kocaman Küçük Deniz*, *Yıldızlı Alfabe*, *Toparlacık Nokta ve Arkadaşları*, *Anne Ben Yapabilirim*, *Hey Küçük!*, *Kardeşlik Çemberi*, *Sihirli Çaydanlık*, *Ormandaki Dev*, *Aslan Kral Kork*, *Günaydın! Günaydın!*, *İnsan Okur*, *Seviyordum Hakim Bey*, *Mor Benekli*, *Kız İşi Oğlan İşi*; masal türündeki eserleri *Ak Bulut ile Bulutçuk Bulut*, *Gemici Sindbad*; roman türündeki eserleri *Kar Tanesi*, *Sarıtay*, *Sınıfımızın Resmi*, *Yeşil Yürek*, *Maviş*, *Penceredeki Kuş*, *Palavracılar Kralı*, *Uçankuş'tan Al Haberi*; tiyatro türündeki eseri *Bilenler Bilmeyenlere Anlatsın*'dir. Ayrıca *Atatürk Hangi Takımı Tutuyordu?* adında bir belgesel öykü kitabı vardır.

Bulut'un *Uçankuş'tan Al Haberi* adlı kitabında kendisine ait şu sözler yer almaktadır:

“Ben küçükken büyükler hep aynı soruyu sorardı: ‘Büyüyünce ne olmak istiyorsun?’ İlkokulda, ‘Öğretmen olmak istiyorum,’ derdim... Ortaokuldayken, pilot! Lisede tiyatro oyuncusu! İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi’nde okurken anladım ki, ben aslında harfleri seviyorum, başka şeyi değil! İstanbul Radyosu’na, özellikle çocuk programlarına radyo oyunları yazmaya başladım. İlk kitabım Kar Tanesi’ni de o yıllarda yazdım. Heyecan içinde Arkadaş Kitaplar’ı yöneten Erdal Öz’e gittim. Kendimi tanıtıp dosyayı uzattım. Erdal Abi, ‘On beş gün sonra gel,’ dedi. Benim için on beş yıl kadar uzun süren on beş günün sonunda Erdal Abi’ye gittiğimde, ‘Resimlemeye bile verdim,’ demesin mi? Uçarak döndüm eve, yeni kitaplarımı yazmaya başladım...” (UKAL, 4).

2.3. Alan Yazın

Daha önce Süleyman Bulut’a ait eserler üzerinde yapılan bir söz varlığı çalışmasına rastlanmamıştır. Ancak çeşitli yazarlar ve eserleri üzerinde yapılan söz varlığı çalışmaları bulunmaktadır. Bu bölümde çocuk edebiyatına ait eserlerle ilgili yapılan söz varlığı çalışmaları taranmış ve yakın tarihli çalışmalara yer verilmiştir.

2.3.1. Tezler

2.3.1.1. Yüksek Lisans Tezleri

Akçakoyun (2019), “Zeynep Cemali Öykü Yarışmalarında (2011- 2017 Yılları) Ödüllü Eserlerin Söz Varlığı İncelemesi” isimli çalışmasında Zeynep Cemali Öykü Yarışmaları’nda (2011-2017) başarılı olan 30 öyküyü söz varlığı unsurları açısından incelemiştir. Eserler kelime hazinesi, deyimler, atasözleri, kalıp sözler, ikilemeler, terimler, yabancı sözcükler, kalıplaşmış sözcükler, argo kullanımı, Anadolu ağızlarının kullanımı bakımından incelenmiştir. Ayrıca eserlerde yer alan söz varlığı unsurları Türkçe Dersi Öğretim Programı kazanımları ve toplum dilbilim açısından değerlendirilmiştir. Çalışmada incelenen eserlerin Avrupa ölçütlerine göre kelime hazinesi bakımından yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca atasözleri varlığı bakımından zengin olmadığı belirtilmiştir. Buna karşılık; deyimler, ikilemeler, ilişki sözleri bakımından zengin bir dil kullanılmıştır. Terimlerin kullanım sıklığının durumu her öyküde farklıdır, bu durum öykünün konusuna göre değişmektedir. Öykülerde, tıp, coğrafya, müzik, resim, denizcilik, din ve siyasetle ilgili terimlere yer verilmiştir. Eserlerde yer alan yabancı sözcük sayısı da terimler de olduğu gibi değişiklik göstermektedir. Yabancı sözcük kullanımının en yoğun olduğu yıl 2016 olarak belirlenmiştir. İncelenen eserlerde kalıplaşmış sözlere hiç yer verilmediği ve argo sözcük kullanımının sınırlı olduğu belirtilmiştir. Ayrıca Anadolu ağızlarının kullanımı bakımından da oldukça sınırlıdır.

Akdemir (2019)'in, "H. Salih Zengin'in Çocuk Hikâyelerindeki Söz Varlığının Türkçe Eğitime Katkısı" adlı çalışmasında yazara ait "Çok Mavi Hikâyeler" ve "Çok Serin Hikâyeler" adlı eserler söz varlığı unsurları açısından incelenmiştir. Yapılan çalışmada incelenen eserlerin çocukların seviyesine uygun olduğu, söz varlığı unsurları açısından zengin bir dil kullanıldığı ve söz varlığının gelişimine katkı sağlayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Akkuş (2019), "Seza Kutlar Aksoy'un Öykülerinde Söz Varlığı" adlı çalışmasında yazara ait 8 öyküyü incelemiştir. İncelenen eserlerde en çok deyim kullanımına sahip olan öykünün "Büyülü Bahçe" olduğu belirlenmiştir. 8 eserde toplamda 5 atasözü tespit edilmiş olup bu durumun sebebinin eserin kahramanlarını çocukların oluşturması olduğu düşünülmüştür. Eserlerde öykü başına ortalama 38,5 ikileme kullanıldığı tespit edilmiştir. Terim kullanımının öykünün konusuna göre değişiklik gösterdiği ve kalıp söz kullanımının öykülerde geçen diyalog sayısına bağlı olarak değiştiği sonucuna ulaşılmıştır. Eserlerde doldurma sözlere hiç yer verilmemiştir. Ayrıca öykü başına 3,375 yabancı sözcük düştüğü belirtilmiş ve bu durum, yazarın sözcüklerin Türkçe karşılıklarını kullanmaya özen göstermesi olarak değerlendirilmiştir.

Çetinkaya (2020), "Ayla Çınaroglu'nun Masal ve Hikâyelerinin Türkçe Öğretimi Bağlamında Söz Varlığı Açısından İncelenmesi" adlı çalışmasında 13 masal ve 11 hikâye kitabını söz varlığı unsurları açısından incelemiştir. Söz varlığı sınıflandırmasında Doğan Aksan'a ait sınıflandırmayı kullanmıştır. İncelenen eserlerde deyim, ikileme ve yabancı sözcüklerin fazlaca yer aldığını ancak diğer unsurların yeterli olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Esen (2016), çalışmasında Memduh Şevket Esenal'a ait ortaokul düzeyine uygun olduğunu belirlediği elli hikâyeyi varlığı ve değerler eğitimi açısından incelemiştir. Araştırma sonucunda incelenen hikâyelerin söz varlığı öğelerinin varlığı açısından yeterli olduğu ancak atasözleri ve kalıplaşmış sözlerin yeterli seviyede olmadığı sonucunda ulaşmıştır. Ayrıca hikâyelerin değerler eğitiminde faydalı olacağı sonucuna ulaşmıştır.

Fidan (2019), "Cahit Uçuk'un 'Türk İkiizleri' ve 'Gümüş Kanat' Çocuk Romanlarının Söz Varlığı Açısından Değerlendirilmesi" adlı çalışmasında söz varlığı unsurlarından olan yabancı sözcükleri, atasözlerini, deyimleri, kalıp sözleri, ikilemeleri, terimleri, argo ve yerel sözcükleri incelemiştir. İncelenen eserlerde Ömer Asım Aksoy'un Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü'nde ve diğer deyim sözlüklerinde yer verilmemiş 42 tane deyim rastlanmıştır. Bu durum söz varlığının zenginleşmesi açısından olumlu bir şekilde değerlendirilmiştir. Ayrıca

incelenen eserlerin kalıp sözler, ikilemeler, terimler, yerel söyleyişler bakımından zengin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Eserlerin basım tarihleri 1931 ve 1961 yılları olduğu için eserlerde Arapça ve Farsça yabancı sözcükler bakımından yoğunluk olduğu ve eserlerin hedef kitlesi çocuklar olduğu için argo söyleyişlere çok az yer verildiği belirtilmiştir.

Kaçmaz (2018), “Cahit Zarıfoğlu'nun Masallarının Değerler Eğitimi ve Söz Varlığı Açısından İncelenmesi” adlı çalışmasında, Yürekdede ile Padişah, Motorlu Kuş, Ağaçkakanlar, Katıraslan, Serçekuş, Küçük Şehzade ve Kuşların Dili isimli masal kitaplarını değerler eğitimi ve söz varlığı açısından incelemiştir. Eserlerde çocukların yaş grubuna uygun olmayan bazı sözcükler yer aldığını tespit etmiştir. Ancak masalların dilinin akıcı olduğunu belirtmiştir. Çeviri sözcük, kalıp söz ve atasözleri sayısının az olduğu, deyimlere sıkça verildiği, tekerlemelerin, terimlerin ve ikilemelerin öğretimi için uygun eserler olduğu sonucuna varmıştır.

Karabulut (2019), “Mustafa Ruhi Şirin'in Eserlerinin Söz Varlığı Açısından İncelemesi” adlı çalışmasında, Mustafa Ruhi Şirin'in “Gökyüzü Çiçekleri, Martıcık ile Tilki, Geceleri Mızıkça Çalan Kedi” adlı eserleri söz varlığı unsurları açısından incelenmiştir. Yapılan incelemede Doğan Aksan'ın söz varlığı sınıflandırması esas alınmıştır. İncelenen eserlerde ikilemelerin, terimlerin ve deyimlerin yoğun biçimde kullanıldığı belirlenmiştir. Yerel söyleyişlere ve ağız özelliklerine rastlanmamıştır. Sadece “Gökyüzü Çiçekleri” adlı eserde bir tane atasözüne rastlandığı belirtilmiştir. Ayrıca kalıp söz ve yabancı sözcük kullanımının oldukça az olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kalıplaşmış sözler, doldurma sözler ve çeviri sözcüklere ise hiç yer verilmediği belirtilmiştir.

Oruç (2019), “Kemalettin Tuğcu'nun Hikâyelerinde Söz Varlığı” adlı çalışmasında “Ana Hakkı, Ceylanlı Bahçe, Çifte Kumrular, Çingene Kızı, Çocuk Hırsızları, Dede İle Torun, Deniz Kızı, Eski Bir Masal, Gece Kuşları, Gülçin Abla, Hırdavatçı Dede, İçler Acısı, Kolsuz Bebek, Mercan Kolye, Minenin Arkadaşı, Ninelerin Ninesi, Sakat Çocuk, Son Çocuk, Şehir Çocuğu, Uğurlu Çocuk” isimli 20 hikâye kitabını söz varlığı açısından incelemiştir. Söz varlığı unsurlarının kullanımının hikâyelere göre değişiklik gösterdiği belirtilmiştir. “Ana Hakkı isimli hikâyede 151, Ceylanlı Bahçe isimli hikâyede 222, Çifte Kumrular isimli hikâyede 243, Çingene Kızı isimli hikâyede 164, Çocuk Hırsızları isimli hikâyede 390, Dede ile Torun isimli hikâyede 224, Deniz Kızı isimli hikâyede 238, Eski Bir Masal isimli hikâyede 194, Gece Kuşları isimli hikâyede 233, Gülçin Abla isimli hikâyede 282, Hırdavatçı Dede isimli hikâyede 155, İçler Acısı isimli hikâyede 267, Kolsuz Bebek isimli hikâyede 515, Mercan Kolye isimli

hikâyede 394, Minenin Arkadaşı isimli hikâyede 278, Ninelerin Ninesi isimli hikâyede 208, Sakat Çocuk isimli hikâyede 217, Son Çocuk isimli hikâyede 427, Şehir Çocuğu isimli hikâyede 248 ve Uğurlu Çocuk isimli hikâyede 269 defa söz varlığına ait unsurlara yer verilmiştir. Bu unsurlar genellikle atasözü, deyim, ikileme, hitap ve ünlemler, ilişki sözler olarak ortaya çıkmıştır.

Özbaşı (2016), “Zeynep Cemali’nin Çocuk Edebiyatı Yapıtlarının Sözvarlığı Öğeleri Açısından İncelenmesi” adlı çalışmasında Zeynep Cemali’ye ait dört öykü ve dört romanı ele almıştır. Yaptığı incelemede atasözü, deyim, ikileme, ilişki sözü, yansıma sözcük, yansıma ikileme varlığı tespit etmiştir. İncelenen kitapların söz varlığı öğeleri bakımından yeterli olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Özdemir Mete (2016), “Sevim Ak’ın Çocuk Edebiyatı Romanlarının Sözvarlığı Açısından Çözümlemesi” adlı çalışmasında yazara ait 12 romanı incelemiştir. Yaptığı incelemede atasözlerini, deyimleri, ikilemeleri, terimleri, ilişki sözlerini, kalıplaşmış sözleri, çeviri sözcükleri, yabancı sözcükleri, bilmeceleri, tekerlemeleri, argo sözcükleri ve Anadolu ağızlarını ele almıştır. Araştırma sonucunda eserlerde ikilemelerin geniş yer tuttuğunu ve kalıplaşmış sözlere hiç yer verilmediğini tespit etmiştir.

Uslupehlivan (2018), çalışmasında Hasan Latif Sarıyüce’ye ait çocuk romanlarındaki söz varlığı unsurlarını ve değerler eğitimi incelemiştir. Yaptığı araştırmayla incelenen eserlerin değerler eğitimi açısından uygun olduğu ve Türkçe söz varlığı açısından zengin olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Uz (2019), çalışmasında Behiç AK’ın “Gülümseten Öyküler” dizisinde yer alan 10 hikâye kitabını kalıplaşmış söz varlığı açısından incelemiştir. Yaptığı araştırma sonucunda, hikâyelerde deyim ve ikilemenin fazlaca yer tuttuğunu ancak tekerleme, bilmece ve atasözü gibi unsurların daha az yer aldığını belirlemiştir.

Yavuzkılıç (2019), “Gülten Dayıoğlu’nun “Ölümsüz Ece” Adlı Romanının Söz Varlığı İncelenmesi ve Türkçe Öğretimine Katkısı” adlı çalışmasında romanda tespit edilen deyimlere, ikilemelere, atasözlerine, özdeyişlere, yabancı kelimelere, terimlere, kalıp sözlere, argo sözlere ve yöresel sözcüklere yer vermiştir. Araştırma sonucunda Ölümsüz Ece adlı romanın Türkçenin zenginliğine katkı sağlayacağı sonucuna ulaşmıştır.

Yerdelen (2019), “Ceyhun Atuf Kansu’nun “Balım Kız Dalım Oğul” Adlı Eserinin Söz Varlığı” adlı çalışmasında “Balım Kız Dalım Oğul” adlı deneme kitabında söz varlığı unsurlarından olan deyimler, atasözleri, yansıma sözcükler, ikilemeler ve argo sözcükler bakımından incelenmiştir. Yazarın söz varlığı unsurları bakımından zengin bir dil kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Yazar, ikilemelere ve deyimlere sıkça yer verirken atasözlerine yer vermemiştir. Ayrıca söz varlığı çalışmaları genellikle öykü ve roman türleri üzerinde yoğunlaştığı için deneme türünde yapılan bir çalışmanın söz varlığı kıyaslamalarında faydalı olacağı düşünülmüştür.

Yıldırım Bilgen (2017), 1970- 2015 yılları arasında Türk şairler tarafından yayımlanan çocuk şiir kitaplarındaki söz varlığı unsurlarını tespit etmiştir. Yaptığı çalışmada temel söz varlığı, atasözü, deyimler ve ikilemeleri tespit etmeyi amaçlamıştır. Yapılan araştırmayla toplam ve farklı sözcük sayısını, özel isim, ikileme, deyim ve atasözü oranlarını belirlemiştir. Ayrıca en sık kullanılan 50 sözcük, 50 ikileme, 50 deyim ve toplam atasözünü tespit etmiştir. Çocuk şiir kitaplarındaki sözcükleri, ilköğretim düzeyine uygun sözlüklerle karşılaştırmış ve % 40,4 oranında uyumsuzluk tespit etmiştir.

Yolcu (2018), yaptığı çalışmada Saim Sakaoglu’nun “101 Türk Efsanesi” adlı eserinin söz varlığı öğelerini tespit etmiştir. Eserde ele alınan öğeler argo bildiren anlatımlar, atasözleri, deyimler, tekrar öbekleri, terimler, yabancı sözcükler, yöreye ait sözcükler, özel adlardır. Araştırma sonucunda efsanelerin söz varlığına bakımından zengin olduğunu belirlemiştir.

Ziya (2019), “Behiç Ak’ın Çocuk Romanlarının Söz Varlığı ve Okunabilirlik Yönünden Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında Behiç Ak’a ait günümüze kadar olan sürede yayımlanmış olan çocuk romanlarını söz varlığı ve okunabilirlik açısından incelemiştir.

2.3.1.2. Doktora Tezleri

Akın (2018), “Bestami Yazgan’ın Masallarındaki Söz Varlığından Hareketle Bağlam Temelli Okuma Faaliyetlerinin Kavram Gelişimine Etkisi” isimli çalışmasında iki deney ve iki kontrol grubu olmak üzere gruplar oluşturmuştur. Ön test-son test kontrol gruplu desen kullanmıştır. Bestami Yazgan’a ait 12 masal metnindeki söz varlığı öğelerini tespit etmiş ve belirlediği 25 kavram üzerinden bağlam temelli okuma faaliyetlerini yürütmüştür. Yapılan araştırma sonucunda Bestami Yazgan’a ait masal metinlerinin söz varlığı unsurları bakımından zengin olduğunu belirlemiştir. Ayrıca bağlam temelli okuma yönteminin olumlu etki yarattığını tespit etmiştir.

Anaz (2018), “Mavisel Yener’in Çocuk Edebiyatı Yapıtlarının Dil Özellikleri, Söz Varlığı, Anlatım Teknikleri ve Dış Yapı Özellikleri Bakımından İncelenmesi” adlı çalışmasında Mavisel Yener’in 22 roman, 12 masal, 25 öykü ve 18 şiir kitabı olmak üzere toplam yetmiş yedi eserini incelemiştir. İncelenen eserlerde deyimler, ikilemeler ve ikileme grupları, kalıp sözler, yabancı sözcükler yoğun biçimde kullanılmıştır. Yabancı sözcük kullanımının sıklığı olumsuz bir durum olarak değerlendirilirken diğer unsurların kullanımı söz varlığının zenginliği açısından olumlu bir durum olarak değerlendirilmiştir.

2.3.2. Makaleler

Aktaş (2016), “Okuma Eğitimi Açısından Sevim Ak’ın Çocuk Öykülerinde Söz Varlığı” adlı çalışmasında Sevim Ak’a ait “Yıldızlar Nereye?” ve “Duvarlar Resim Olsa” adlı öyküleri söz varlığı unsurları (kelimeler, deyimler, atasözleri, tekerlemeler, kalıp sözler, kalıplaşmış sözler, ünlemler, özel isimler, ikilemeler, yansıma sözcükler) açısından incelenmiştir. İncelenen eserlerde 11 646 tane kelime hazinesi tespit edilmiştir ancak bu sayının diğer söz varlığı unsurları açısından yeterli düzeyde olmadığı belirtilmiştir.

Aslan (2016), “Oğuz Tansel’in Derlediği Masalların Türkçenin Sözvarlığı Bağlamında İncelenmesi” adlı çalışmasında altı masal kitabını incelemiştir. Yaptığı inceleme sonucunda masalarda deyimlere, atasözlerine, ikilemelere ve kalıp sözlere sık sık yer verildiğini tespit etmiştir.

Uzuner Yurt (2016), “Aytül Akal’ın Gökyüzünde Balonlar Adlı Öykü Kitabının Söz Varlığı” adlı çalışmasında 2000 farklı kelime tespit etmiş ve 1-8. sınıf öğrencilerinin kelime dağarcığıyla karşılaştığında bu sayıyı yeterli düzeyde bulmuştur. Yapılan çalışmada 256 tane deyim tespit edilmiştir ve bu deyimlerin 202 tanesi aynı deyimlerin tekrarlanmasıyla elde edilmiştir. Ayrıca 2 tane atasözü tespit etmiştir. Eserde yer alan atasözü sayısının yetersiz düzeyde olduğu sonucuna varmıştır.

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde çalışmada kullanılan yöntem, araştırmanın modeli, araştırmanın evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması ile ilgili bilgiler ve verilerin analizi yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma bir nitel araştırma olup doküman incelemesi yöntemiyle incelenmiştir.

“Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin çözümlenmesini kapsamaktadır.” (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 187).

Süleyman Bulut tarafından kaleme alınan Kar Tanesi, Maviş, Sarıtaş, Sınıfımızın Resmi Palavracılar Kralı, Uçankuş'tan Al Haberi ve Yeşil Yürek isimli çocuk romanları söz varlığı unsurları (atasözleri, deyimler, ikilemeler, terimler, kalıp sözler, kalıplaşmış sözler, yabancı ve çeviri sözcükler) bakımından incelenmiştir. Ulaşılan verilerle atasözü ve deyim sayısı; ikilemelerin sayısı, kullanım sıklığı ve oluşum şekilleri; kalıp söz sayısı, sıklığı ve kullanıldığı bağlam; kalıplaşmış söz sayısı; terim sayısı, kullanım sıklığı ve ilgili olduğu bilim dalı; yabancı sözcük sayısı, kullanım sıklığı ve kaynak dili; çeviri sözcük sayısı, kullanım sıklığı ve kaynak dili belirlenmiştir.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini Süleyman Bulut'a ait eserler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Süleyman Bulut'a ait çocuk romanları oluşturmaktadır.

Her bir çocuk romanı sırasıyla 144, 57, 110, 78, 117, 157, 117 sayfadan oluşmaktadır. İncelenen romanlar toplamda 702 sayfadır. Süleyman Bulut'a ait eserler internet ortamında incelenmiştir. Yazara ait 7 adet çocuk romanı tespit edilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri

Araştırmaya ait veriler toplanırken nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Her bir çocuk romanı söz varlığı unsurları açısından incelenmiş, elde edilen veriler tek tek fişlenmiştir.

Veriler belirlenirken Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, Ömer Asım Aksoy'a ait Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, İsmet Zeki Eyuboğlu'na ait Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü ve Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü ve Türk Dil Kurumu Bilim ve Sanat Terimleri Sözlüğü kullanılmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın örneklemini oluşturan Kar Tanesi, Maviş, Sarıtaş, Sınıfımızın Resmi, Palavracılar Kralı, Uçankuş'tan Al Haberi ve Yeşil Yürek adlı kitaplar satın alma yoluyla temin edilmiştir.

Kitaplarda yer alan kelimeler söz varlığı unsurlarına göre çözümlenmiştir. Ele alınan söz varlığı unsurları deyimler, atasözleri, ikilemeler, terimler, kalıp sözler (ilişki sözleri), kalıplaşmış sözler, yabancı ve çeviri sözcüklerdir. Elde edilen verilere göre sıklık hesaplanmış ve tablolar oluşturulmuştur.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Bu yönetime göre, veriler önceden belirlenen kriterlere göre yorumlanır. Veriler yorumlanırken aşağıdaki aşamalar takip edilmiştir:

1. Her bir kitapta incelenecek söz varlığı unsurları Doğan Aksan'ın sınıflaması dikkate alınarak belirlenmiştir. Temel söz varlığı bölümü dahil edilmemiştir.
2. Belirlenen söz varlığı unsurları, kitaplarda tespit edilerek tek tek fişlenmiştir. Bir söz grubu iki farklı söz varlığı sınıflamasına girse bile ayrı ayrı ele alınmıştır.
3. Terimlerin sınıflandırması yapılırken Türk Dil Kurumu Bilim ve Sanat Terimleri Sözlüğü'ndeki sınıflandırma dikkate alınmıştır.
4. Fişlenen veriler oluşturulan tablolara not edilmiş ve Microsoft Excel programı üzerinden sıklıkları hesaplanmıştır.
5. Bu aşamalardan sonra bütün veriler tek bir sayfada birleştirilmiş ve birleştirilmiş söz varlığı tablosu oluşturulmuştur.
6. Oluşturulan tablo üzerinden de sıklık hesaplaması yapılmış ve sonuçlar kaydedilmiştir.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

Bu bölümde Süleyman Bulut'un Kar Tanesi, Maviş, Palavracılar Kralı, Uçankuş'tan Al Haberi, Sarıtay, Sınıfımızın Resmi ve Yeşil Yürek isimli çocuk romanlarında yer alan söz varlığı unsurlarına ait bulgular yer almaktadır. Her bir kitap atasözleri, deyimler, ikilemeler, terimler, kalıp sözler, kalıplaşmış ifadeler, yabancı sözcükler ve çeviri sözcükler bakımından incelenmiştir. Tespit edilen bulgular tablolar halinde not edilmiş ve sıklıkları hesaplanmıştır. Ayrıca yabancı ve çeviri sözcüklerin kaynak dilleri belirlenmiştir.

Tablo 1'de söz varlığı unsurlarının toplam kelime sayısı, farklı kelime sayısı, tekrarlanma oranı ve tüm söz varlığı içerisindeki yüzdeler verilmiştir. Söz varlığı unsurları içerisinde en büyük yüzdeler yabancı kökenli sözcükler oluşturmaktadır. Yabancı kökenli sözcükler, toplam söz varlığı içerisinde % 71,89'luk bir dilime sahiptir. En az yüzdeler ise çeviri sözcüklerdir. Toplam söz varlığı içerisinde sahip olduğu kısım % 0,01'lik bir dilimdir.

Tablo 1. Söz varlığı unsurlarına ait genel bulgular

Sözcük Varlığı	Toplam Kelime Sayısı	Yüzdeler
Atasözü	4	0,02
Deyim	1996	12,34
İkileme	1016	6,28
Kalıp Söz	623	3,85
Kalıplaşmış Söz	-	-
Terim	927	5,73
Yabancı Sözcük	11 605	71,75
Çeviri Sözcük	2	0,01
Toplam	16 173	

4.1. Atasözleri

Bu bölümde araştırmaya konu edilen kitaplardaki atasözlerine yer verilmiştir. 6 kitapta toplamda 4 tane atasözüne rastlanmıştır. Tespit edilen atasözleri kitaplarda yer alan cümlelerle açıklanmıştır.

4.1.1. Kar Tanesi isimli romanda atasözleri

Kar Tanesi adlı romanda herhangi bir atasözüne rastlanmamıştır.

4.1.2. Maviş isimli romanda atasözleri

Maviş adlı romanda herhangi bir atasözüne rastlanmamıştır.

4.1.3. Palavracılar Kralı isimli romanda atasözleri

Palavracılar Kralı adlı romanda bir tane atasözüne rastlanmıştır. Tespit edilen atasözünü mecaz anlamda kullanılmıştır. Romanda geçen atasözünü şu şekildedir:

“ ‘*Yerin kulağı vardır.* Sonra bize iki tavşandan korkup kaçmış demezler mi?’ diye ekledim.”(PK, 108).

Romanda kullanılan atasözünü Aksoy (1993: 474), “Bir konu, iki kişi arasında gizli olarak konuşulsa bile duyulur. Bir süre sonra hiç hatırlanmaz ve hayale gelmeyen kimselerin onu işittiği ortaya çıkar. Sanki konuşma yeri, herkesin kulağıdır.” şeklinde açıklamıştır. Atasözünün geçtiği kısımda romanın kahramanı olan Keyifli, bir arkadaşıyla birlikte ava gitmiştir. Havanın çok soğuk olması sebebiyle iki tavşan donmuş ve avlamak için ateş ettiklerinde tavşanlar kıpırdamamıştır. Keyifli ve arkadaşı, tavşanların kaçmadığını görünce korkmuş ve yanlarına vardıklarında tavşanların donduğunu fark etmişlerdir. Bu olayı başkasına anlatmayacakları konusunda birbirlerine söz vermişlerdir.

4.1.4. Sarıtaş isimli romanda atasözleri

Sarıtaş isimli romanda iki tane atasözüne rastlanmıştır. Romanda geçen atasözleri şu şekildedir:

“ ‘Dur hele,’ diye karşılık veriyordu Alperçem. Açıkça Gülperçem’e söyleyemiyordu ama, *başta gelen çekilir* gibi bir havası vardır. Gülperçem’se konu üzerinde dehşetli kafa yoruyor, konuşuyordu.” (SA, 98).

Yukarıda verilen atasözünü Aksoy (1993: 180), “Uğradığımız kaçınılmaz yıkımlara katlanmaktan başka elimizden ne gelir? Sabırlı olmalıyız.” şeklinde açıklamıştır. Atasözünün geçtiği kısımda kardeş olan taylar, Alperçem ve Gülperçem, satılacaklarını öğrenmiştir ve bu konuya üzülürler. Yine de yapabilecekleri bir şey olmadığı için durumu kabullenirler.

Romanda yer alan bir başka atasözünü şu şekildedir:

“Hiç beklemiyorlardı bu tepkiyi taylor. Onun için ağızlarını açıp tek karşılık veremediler Sarıay’a. Onların bu suskunluğunu, kendisinin haklılığına yorumlayan Sarıay *açtı ağzını, yumdu gözünü*, aklına ne gelirse söylüyordu artık:” (SA, 83).

Yukarıda verilen atasözünün anlamı TDK Sözlük’te “Öfkelenerek veya kızarak ağır sözler söyledi.” şeklinde açıklanmıştır (TDK, 2021). Atasözünün geçtiği kısımda Alperçem ve Gülperçem, küçük kardeşleri olan Sarıay’dan gireceği yarışı kaybetmesini istemiştir. Sarıay bu duruma öfkelenmiştir.

4.1.5. Uçankuş’tan Al Haberi isimli romanda atasözleri

Uçankuş’tan Al Haberi adlı romanda bir tane atasözüne rastlanmıştır. Kullanılan atasözü mecaz anlamlıdır. Romanda geçen atasözü şu şekildedir:

“ Burada krallığın babadan oğula geçmediğini bilirsiniz. Hangi aslan güçlüyse, hangi aslan erken davranırsa kayatahta o oturur, diğerleri de onun krallığını kabul eder. *Böyle gelmiş böyle gider* bu... Kaydediyor musunuz? Ben anlatmaya başladım ama...” (UKAL, 107).

Romanda geçen atasözünü Aksoy (1993: 205), “Halk, ileriden beri sürüp gelmekte olan bir durumun, kolay kolay değişmeyeceği kanısındadır. Kanısını bu sözle kurallaştırmıştır.” şeklinde açıklamıştır. Atasözünün geçtiği bölümde haberci Uçankuş ve Aslan Kralkork’un başyardımcısı TilkiTi, Kralkork’un tahta nasıl çıktığı hakkında röportaj yapmaktadır.

4.1.6. Yeşil Yürek isimli romanda atasözleri

Yeşil Yürek adlı romanda herhangi bir atasözüne rastlanmamıştır.

4.1.7. Sınıfımızın Resmi isimli romanda atasözleri

Sınıfımızın Resmi isimli kitapta atasözlerine rastlanmamıştır.

4.2. Deyimler

Bu bölümde, ele alınan çocuk romanlarındaki deyimlere yer verilmiştir. İncelenen kitaplarda toplamda 1996 deyim yer almaktadır. Her bir kitapta yer alan deyimler tablolarla gösterilmiştir. Kitaplarda yer alan deyimlerden 15 tanesi rastgele seçilmiş ve kitaptan cümlelerle örneklenmiştir.

4.2.1. Kar Tanesi isimli romanda deyimler

Kar Tanesi adlı romanda toplamda 326 tane olmak üzere 144 farklı deyim vardır. Bu deyimler içinde hem yargı bildirenler hem de söz öbeği şeklinde kurulanlar bulunmaktadır.

Romanda geçen deyimler ve kullanım sıklıkları aşağıdaki tabloda verilmiştir. Tablo 2’de verilen deyimlerden rastgele seçilen 15 tanesi metinden örneklerle açıklanmıştır.

Tablo 2. Kar Tanesi isimli romanda deyimler

Deyim	Sıklık	Sayfa Numarası
Ağzı sulanmak	1	61
Ağzından kaçmak	1	125
Aklı başından gitmek	1	67
Aklına gelmek	10	21-65-82-83-84-90-107-113-116-140
Aklında tutmak	1	19
Aklından çıkmamak	1	90
Aklından geçirmek	2	32-124
Aklından geçmek	1	114
Allak bullak olmak	1	122
Anlam vermek	4	31- 65- 115- 121
Anlamına gelmek	2	41-122
Araya girmek	8	19- 33- 92- 127- 128- 133- 136
Ardı ardına	1	137
Arka arkaya	10	78- 101- 101- 120- 121- 122- 123- 124- 136- 138
Bağrına basmak	1	78
Bakış atmak	2	64-125
Baş başa kalmak	1	62
Başına gelmek	2	32- 67
Başına iş açmak	1	48
Başından geçmek	1	121
Boş bırakmak	1	36
Buz gibi	1	140
Can kulağıyla dinlemek	1	82
Canı sıkılmak	2	42- 116
Cesaret vermek	1	66
Cesaretini toplamak	3	66- 82- 114
Ceza çekmek	1	68
Çakılı kalmak	1	87
Çılgılık atmak	4	72- 72- 86- 116
Darmaduman etmek	1	62
Destan yazmak	1	67
Dik dik bakmak	1	124
Dik durmak	1	134
Dikkat çekmek	2	49- 72
Dikkat kesilmek	3	16- 62- 95
Dili tutulmak	1	72
Dimdik durmak	1	49
Donup kalmak	3	51- 74- 114
Dur durak	1	138

El ele vermek	1	11
Esip gürlemek	1	11
Fark etmek	13	14- 15- 26- 29- 46- 48- 54- 66- 74- 82- 100- 110- 129
Farkında olmak	2	41- 135
Filiz vermek	1	11
Geri dönmek	14	16- 42- 49- 132- 133- 134- 134- 134- 134- 134- 134- 134- 134- 136- 138
Göğsünü kabartmak	1	125
Göğüs germek	1	68
Gönlünü almak	1	48
Göz atmak	1	40
Göz kamaştırmak	2	46- 65
Göz kırpamak	2	22- 139
Gözden kaybolmak	1	64
Göze almak	1	116
Gözleri parlamak	3	86- 106- 125
Haber vermek	2	131- 133
Hak etmek	1	135
Hak vermek	1	115
Haklı bulmak	1	115
Haklı çıkmak	1	97
Hasret kalmak	1	61
Hava hoş	1	92
Hesap vermek	1	76
Hoş bulmak	2	32- 36
Hoş gelmek	13	29- 29- 32- 35- 35- 35- 36- 68- 130- 132- 132- 142- 142
Hoşça kalmak	1	24
Hoşuna gitmek	5	35- 35- 64- 121- 140
Islık çalmak	5	18- 18- 19- 20- 90
İç çekmek	1	113
İçi içine sığmamak	1	24
İçi titremek	1	89
İçinden çıkamamak	1	42
İçine almak	3	55- 55- 83
İçine çekmek	2	24- 93
İçine sinmek	1	34
İlan etmek	2	115- 132
İşine gelmek	1	127
İyi gelmek	1	14
İyi gözle bakmak	1	56
Kafası karışmak	5	19- 31- 31- 42- 77
Karar vermek	3	57- 129- 134
Karara varmak	2	95- 123
Karşı çıkmak	1	62
Karşı durmak	1	75

Karşı karşıya	4	111- 122- 138- 89
Karşı karşıya gelmek	1	89
Karşı koymak	2	76- 137
Karşılık vermek	5	15- 89- 90- 122- 139
Karşısına çıkmak	1	123
Karşısına geçmek	1	122
Kenara çekilmek	1	133
Kendi kendine	1	82
Kendinden geçmek	2	60- 131
Kendine gelmek	2	109- 111
Kendini bırakmak	1	111
Kendini göstermek	2	65- 134
Kendini toplamak	2	20- 76
Kendini tutamamak	2	24- 129
Kendini tutmak	1	91
Keyfi yerinde olmak	1	139
Kıpkırmızı kesilmek	1	65
Kulakları dolmak	1	13
Kusura bakmak	1	20
Nefes almak	1	69
Ortaya çıkmak	2	36- 66
Öne çıkmak	1	134
Önüne bakmak	1	21
Önüne çıkmak	1	46
Önüne katmak	3	24- 93- 130
Önünü kesmek	1	64
Özür dilemek	7	20- 48- 84- 85- 110- 125- 126
Peşine düşmek	1	50
Pır pır etmek	1	22
Rahat ol	1	82
Sağ ol	1	33
Serseme dönmek	1	122
Sesini yükseltmek	6	16- 16- 16- 16- 30- 34
Sır vermek	1	57
Soluk almak	10	20- 52- 59- 79- 86- 105- 111- 117- 123- 141
Sona ermek	3	80- 82- 83
Söz etmek	3	49- 99- 128
Söze karışmak	1	121
Sözünü kesmek	2	34- 134
Şaka yapmak	3	85- 86- 90
Şaşkına dönmek	1	122
Takla atmak	10	86- 89- 89- 100- 100- 101- 101- 101- 113- 119
Tepki göstermek	1	48
Üst üste	1	112
Üzerinden atmak	1	29

Yan yana	1	89
Yanlış çıkmak	1	92
Yardıma koşmak	1	32
Yer değiştirmek	1	14
Yerinde duramamak	4	87- 89- 113- 103
Yol açmak	2	72- 133
Yol almak	12	21- 44- 46- 46- 48- 49- 50- 88- 93- 117- 118
Yolu açık olmak	1	117
Yüzü asılmak	4	21- 75- 86- 86
Yüzü gülmek	1	36
Yüzüne karşı	1	90
Yüzünü buruşturmamak	2	19- 42
Zaman kazanmak	1	57
Zaman zaman	4	88- 88- 128- 128
Zarar vermek	1	79
Zorunda kalmak	3	42- 42- 42

Ağzı sulanmak: İmrenmek. Krş. “Ağzının suyu akmak.” (Aksoy, 1993:546)

“ ‘Birden çok acıktım şimdi...’

şışışışıp... ‘Benim de ağzım sulandı.’ ” (KT, 61).

Bařına iř açmak: İyİ sonuç alacaęını dūřunerek, kendisini bŸyŸk sıkıntılara, ŸzŸntŸlere dūřŸren bir iře giriřmek (Aksoy, 1993: 621).

“ ‘Ben senin için kaygılandım,’ diyerek gŸnlŸnŸ almaya çalıştı. ‘Başına bir iş aılmasın diye parladım Ÿyle... Dikkatli ol yine diye...’ ” (KT, 48).

Ceza ekmek: 1) Hapiste yatmak. 2) Herhangi bir cezanın ya da ŸzŸcŸ durumun sıkıntısını taşımak (Aksoy, 1993: 680).

“ ‘Sizler bŸyŸk bir Ÿzveriyle mızraklara gŸęŸ gererken, bunu yapmaktan çekinen korkaklar da vardı aramızda. Sizler bu uğurda erimeyi şeref sayarken bunlar erimekten korkuyordu! Size yapılmış bŸyŸk bir haksızlıktır bu! Bu suçu işleyenler *cezalarını ekmeliler*, çekeceklerdir! Karkuyusu’nu boylayacaklar hepsi, Karkuyusu’nu boylayacaklar.’ ” (KT, 68).

ığlık atmak: Kulak tırmalayıcı korkunç sesler çıkararak acı acı bağırmak (TDK, 2011: 529).

“ ‘Yaşasınnn!’ diye bir *çığlık attı*. ‘Yaşıyormuşşş! Yaşıyormuşşş! Yıldızkar yaşıyormuşşş!’ ” (KT, 86).

El ele vermek: İşbirliği (iş birliği) yapmak, güçlerini birleştirmek (Aksoy, 1993: 753).

“Ne yapsın su damlacıkları şimdi?

Minicik... mini minicik her biri.

Yan yana durarak,

El ele vererek,

Bir çember yapıyorlar ortada.” (KT, 11).

Fark etmek: 1) Bir şeyin var olduğunu anlamak, sezmek. Krş. “Farkına varmak”. 2) Bir şey, eskisinden farklı duruma gelmek (Aksoy, 1993: 779).

“Küçümen Karcık, o kargaşa içinde, biraz ilerideki karların arasında Yıldızkar’ı *fark edince* var gücüyle seslendi:

‘Yıldızkaaaarr!’ ” (KT, 66).

Göze almak (almamak): Yapmaya karar verdiği iş dolayısıyla karşılaşabileceği tehlikeyi kabul etmek (etmemek). Krş. “Göze görünmemek”. 2) “Gözü korkmak” (Aksoy, 1993: 809).

“ ‘Doğru ya... Onlar erimiyor ki. Erimemeleri de gerekiyor... Biz niye Güneşin karşısına çıkıp onun kızgın mızraklarına hedef olmayı *göze alıyoruz?* Onlar erimesin, zayıf düşmesin diye!’ ” (KT, 116).

Hoşuna gitmek: Bir kişi, bir şeyden ya da bir kişiden hoşlanmak (Aksoy, 1993: 861).

“Küçümen Karcık da durmadan adını tekrarlıyordu. Tekrar ettikçe hoşuna gitti. Hoşuna gittikçe de tekrar etti.” (KT, 35).

İçine sinmek: 1. İsteğinince olduğu için huzur ve mutluluk duymak. 2. İçi rahat etmek (TDK, 2021).

“Sessizce düşünmeye daldı herkes. Kartipi’nin önerisi pek kimsenin içine sinmemiş olacak ki, arka arkaya başka öneriler gelmeye başladı:

‘Minikkar da olabilir.’ ” (KT, 34).

Karar vermek: Bir sorunu karara bağlamak, kararlaştırmak (TDK, 2021).

“ ‘Kar kardeşler,’ dedi, ‘kim yanlış konuşuyor, siz karar verin... Başdev Obuz ‘Karkuyusu’ndan geri dönülmez!’ diyor... Biz ise dönülür diyoruz... İşte biz, ben ve diğer kar kardeşleriniz geri döndük, karşınızdayız... Bu durumda-’ ” (KT, 134).

Nefes almak: 1. Havayı ciğerlerine çekmek, soluk almak. 2. Dinlenmek. 3. Ferahlamak, rahatlamak. 4. Mutlu bir biçimde yaşamak (TDK, 2021).

“ ‘İşte böyle Yıldızkar!.. O düşmanı gördüm sonunda... Çok öfkeliydi, çok da kızgın! O mızrakları dokunduğunu eritiyordu. Araya kocaman bulut girdi de herkes rahat bir nefes aldı...’ ” (KT, 69).

Önüne çıkmak: 1. Rastlaşmak, karşılaşmak, karşısına çıkmak. 2. İlk defa görmek, yüz yüze gelmek. 3. Yolunu kesmek için birdenbire karşı durmak (TDK, 2021).

“İlerideki kar manzaraları değişiyor, aynı anda milyonlarca kar tanesi hızla geride kalırken, milyonlarca kar tanesi de aniden önlerine çıkıveriyordu.” (KT, 46).

Peşine düşmek: 1) Bir kimsenin arkasından gitmek, peşine takılmak. 2) BKZ. “Peşinde dolaşmak”. 3) Bkz. “Peşinde koşmak”. Krş. “ardına düşmek” (Aksoy, 1993: 1011).

“Yıldızkar uçarcasına yol almaya başlayınca, o da peşine düştü.” (KT, 50).

Sır vermek: Bir sırrı açığa vurmak, başkasına söylemek (TDK, 2021).

“Bir süre hızlıca düşünen Yıldızkar, birden Küçümen Karcık’a doğru eğilerek,

‘Sana bir sır vereceğim,’ diye fısıldadı.” (KT, 57).

Takla atmak: 1. Takla hareketini yapmak. 2. Kaza sonucu taşıtlar devrilip yuvarlanmak. 3. Çok sevinmek. 4. Bir kimseye yaranmak için onun hoşuna giden davranışlarda bulunmak, dalkavukluk etmek (TDK, 2021).

“Küçümen Karcık hem takla atıyor hem konuşuyordu:

‘Yaşıyor olmana çok sevindim... Çok... Çok... Çok... Çok sevindim! Nasıl... Nasıl... Nasıl sevindim, bilemezsin...’ ” (KT, 89).

Yol açmak: 1. Yol yapmak. 2. Kapanmış olan yolu geçilir duruma getirmek. 3. Kalabalık bir yerde genellikle saygıdeğer bir kişinin geçmesi için insanları kenara çekip yol vermek. 4. Bir olayın sebebi olmak. 5. Davranışlarıyla başkalarına örnek olmak (TDK, 2021).

“... Tedirginlik içindeki karlar hemen kenara çekilip ona yol açtılar.” (KT, 133).

4.2.2. Maviş isimli romanda deyimler

Maviş adlı romanda toplamda 96 tane olmak üzere 62 farklı deyim vardır. Bu deyimler içinde hem yargı bildirenler hem de söz öbeği şeklinde kurulanlar bulunmaktadır. Romanda geçen deyimler ve bu deyimlerin kullanım sıklıkları Tablo 3’te verilmiştir. Tablo 3’te verilen deyimlerden rastgele seçilen 15 tanesi metinden örneklerle açıklanmıştır.

Tablo 3. Maviş isimli romanda deyimler

Deyim	Sıklık	Sayfa Numarası
Aç kalmak	4	45- 45- 45- 49
Akla gelmek	2	20- 20
Aklına gelmek	4	12- 12- 21- 57
Aklından geçirmek	1	47
Araya girmek	1	31
Arka arkaya	2	33- 53
Bakış atmak	1	23
Başına gelmek	1	23
Canı sıkılmak	2	45- 50
Canı yanmak	1	23
Ciddiye almak	1	42
Ders olmak	1	43
Dik dik bakmak	1	48
Dikkat çekmek	1	37
Dil çıkarmak	1	48
Elinden geleni yapmak	1	43
Fark etmek	4	47- 48- 51- 51
Farkında olmak	1	8
Geri kalmak	1	48
Göz atmak	1	37
Göz gözü görmemek	1	51
Göz kamaştırmak	2	17- 53
Göz kırpmak	2	10- 53
Gözleri parlamak	2	13- 29
Gözlerine inanmamak	1	21

Güneş batmak	1	13- 14
Güneş doğmak	1	14
Hak vermek	1	48
Hoşuna gitmek	3	10- 15- 33
İçi içine sığmamak	1	54
İş inada binmek	1	12
İşine yaramak	1	13
Kafası durmak	1	12
Kara kara düşünmek	1	43
Karar vermek	6	14- 20- 25- 32- 33- 50
Karşılık vermek	4	12- 16- 31- 48
Kendi kendine	1	29
Kendini tutamamak	1	33
Kendini tutmak	1	12
Kıkır kıkır gülmek	1	47
Koltukları kabarmak	1	29
Korkuya kapılmak	1	51
Lafa tutmak	1	37
Neşesi kaçmak	1	21
Oh çekmek	2	19- 53
Oh olsun	2	41- 41
Omuz silmek	2	10- 16
Ortaya çıkmak	1	39
Örnek vermek	1	13
Parmak kaldırmak	2	10- 10
Sesini yükseltmek	3	23- 23- 31
Siper etmek	1	54
Soluk almak	2	12- 24
Sözü uzatmak	1	42
Sözünü kesmek	1	33
Suratı asılmak	1	33
Uzak kalmak	1	16
Üstünde durmak	1	10
Yan yana	1	19
Yanıt vermek	3	16- 47- 50
Yüzü gülmek	1	25
Yüzünü buruşturmak	1	38

Arka arkaya: Birbiri ardından, birbirini izleyerek (Aksoy, 1993: 581).

“Güneş, gıdıklanıyormuş gibi, arka arkaya birkaç kahkaha daha attı:

‘Yap... yap-ma çocuk! Gül... Gül... dürme... beni! Mavi bulut, çok komik!’ ” M, 33).

Başına gelmek: Beklenmedik, şaşırtıcı bir olay veya durumla karşılaşmak (TDK, 2021).

“Çok geçmedi... Bu kez, sarı renkli boya kaleminin başına geldi aynı şey... Portakallar başka hangi renkle gösterilebilirdi ki?” (M, 23).

Ciddiye almak: İnanmak, gerçek sanmak, önem vermek (TDK, 2021).

“ ‘Aynı domates gibi konuşuyor,’ diye düşündü Maviş. Onu ciddiye almamış, ağzının tadı bozulmuştu. Şimdi portakalda da aynı şey olur muydu acaba?” (M, 42).

Ders olmak: Kötü bir olay bir daha yapmamak üzere örnek olmak, ibret olmak (TDK, 2021).

“Portakalcık, ‘Söylemişim,’ demekle yetindi. İçin için seviniyordu aslında. Maviş’e bir ders olurdu hiç değilse.” (M, 43).

Elinden geleni yapmak: Gücünün yettiği kadarını yapmak (TDK, 2021).

“ ‘...Ağzımın tadını bozmak için elinizden geleni yapıyorsunuz, ama Dünya’da yenecek tek şey siz değilsiniz! Sizden lezzetli şeyler de var; hem de daha lezzetli!’ ” (M, 43).

Göz gözü görmemek: Yoğun karanlıktan ya da tozdan, dumandan, hiçbir şey görülemez olmak (Aksoy, 1993: 810).

“Göz gözü de görmüyordu ki, bir şey arayıp bulsun!” (M, 51).

Hak vermek: Haklı bulmak (Aksoy, 1993: 837).

“Maviş, bir süre dik dik baktı Güneş’e... Aslında hak vermiyor değildi söylediklerine... ama Güneş’in her söylediğinin doğru çıkmasına da sinir oluyordu.” (M, 48).

İçi içine sığmamak: Telaş, sabırsızlık, coşkunluk göstermekten kendini alamamak (TDK, 2021).

“Bir mutluluk gülümsemesi yayıldı yüzüne... Kocaman bir mutluluk gülümsemesi. İçi içine sığmıyordu şimdi.” (M, 54).

Kara kara düşünmek: Çok üzüntülü olmak, düşünceye dalmak (TDK, 2021).

“...İnsanlar yeşil buğday tarlalarının önünde, başlarını elleri arasına almış, kara kara düşünüyordu. Ama niye bu kadar üzgün duruyorlardı? Anlamamıştı. Köylülerden birine yaklaşıp, ‘Amca!’ diye seslendi.” (M, 43).

Neşesi kaçmak: Sevinci azalmak, kederlenmek (TDK, 2021).

“Bütün neşesi kaçmıştı. Kaşları çatıldı, dudakları büzüldü.” (M, 21).

Omuz silmek: Aldırmamak, umursamamak, benimsememek (Aksoy, 1993: 987).

“Omuz silkti Altuğ. Belli ki, öğretmenin söyledikleri onun pek hoşuna gitmemişti. Fısıltıyla konuşmaya devam eden Maviş, ‘Sence, dünyanın dörtte üçü... niye başka şey değil de su, acaba?’ diye sordu.” (M, 10).

Örnek vermek: Bir konuyu daha ayrıntılı bir biçimde anlatabilmek için örneklendirmek (TDK, 2021).

“Maviş’in yüzüne yayılan hınzırca gülümsemeyi görünce, Altuğ, hemen anladı, yanlış bir örnek verdiğini...” (M, 13).

Parmak kaldırmak: Bir toplulukta söz istemek için işaret parmağını açık bırakarak kapalı eli yukarı kaldırmak (TDK, 2021).

“Herkes gülümseyerek Maviş’e bakıyor, kimse parmak kaldırmıyordu.” (M, 10).

Soluk almak: 1. Havayı ciğerlere çekmek, nefes almak. 2. Dinlenmek (TDK, 2021).

“Derin bir soluk aldı annesi, topladığı kalemleri masanın üstüne bırakırken, bütün sevecenliğiyle, ‘Bu konuyu konuşmuşuk senle,’ dedi.” (M, 24).

Üstünde durmak: Bir işe önem vermek, bir işle yakından ve sürekli ilgilenmek (TDK, 2021).

“Başka parmak kalkmaması öğretmene biraz tuhaf geldi; ama üstünde durmadı bunun.” (M, 10).

Yüzü gülmek: 1. Sevinci yüzünden belli olmak. 2. Feraha kavuşmak. 3. Temiz, tertipli duruma gelmek (TDK, 2021).

“Masadan yavaşça doğrulurken Maviş’in yüzü gülüyordu:

‘Tamam anne! Beni erken uyandır ama...’ ” (M, 25).

4.2.3. Palavracılar Kralı isimli romanda deyimler

Palavracılar Kralı adlı romanda toplamda 304 tane olmak üzere 191 farklı deyim vardır. Bu deyimler içinde hem yargı bildirenler hem de söz öbeği şeklinde kurulanlar bulunmaktadır. Romanda geçen deyimler Tablo 4’te verilmiştir. Tablo 4’te verilen deyimlerden rastgele seçilen 15 tanesi metinden örneklerle açıklanmıştır.

Tablo 4. Palavracılar Kralı isimli romanda deyimler

Deyim	Sıklık	Sayfa Numarası
Ağırdan almak	1	75
Ağzı açık kalmak	1	37
Ağzıyla kuş tutmak	4	12- 14- 14- 14
Akla hayale gelmemek	3	7- 8- 37
Aklı almamak	2	49- 65
Aklı fikri bir şeyde olmak	1	39
Aklına gelmek	8	21- 42- 72- 77- 90- 92- 97- 99
Akla gelmemek	1	54
Arka arkaya	3	54- 82- 104
Aşağı kalır yanı olmamak	1	70
Ateşe vermek	3	96- 99- 99
Atıp tutmak	1	75
Ayağa fırlamak	2	12- 47
Ayağa kalkmak	7	26- 45- 59- 92- 98- 106- 108
Ayağını kaydırmak	2	8- 51
Ayak uydurmak	1	70
Ayakları yerden kesilmek	1	34
Ayaz kesmek	1	33
Baş başa bırakmak	1	50
Başa çıkmak	1	85
Başına gelmek	3	80- 94- 94
Başına talih kuşu konmak	1	102
Başından geçmek	1	24
Bire bin katmak	1	8
Boş vermek	1	24
Boy atmak	1	75
Buyur etmek	1	29
Buz tutmak	2	106- 109
Cam gibi	1	109
Can atmak	1	10
Canını sıkmak	1	30
Canını yakmak	1	99
Cesaretini toplamak	1	108

Çakılıp kalmak	1	68
Çığlık atmak	2	11- 82
Çil yavrusu gibi dağılmak	1	90
Çimdik atmak	1	72
Çivi gibi	1	110
Dalga geçmek	3	37- 61- 64
Davet etmek	1	46
Dayak yemek	1	77
Destek görmek	1	32
Desteksiz atmak	1	32
Dikkat kesilmek	1	85
Dikkatini çekmek	1	71
Dilinden kurtulmak	1	37
Dizlerinin bağı çözülmek	1	42
Donup kalmak	4	69- 74- 99- 108
Düşüncesini okumak	1	60
Ekmeğini kazanmak	1	10
Eksik olmamak	1	57
Eli boş dönmek	1	53
Elinde kalmak	1	90
Elinden kurtulmak	2	43-45
Eliyle koymuş gibi	1	19
Emin olmak	1	106
Fark etmek	10	53- 58- 58- 59- 70- 71- 79- 97- 97- 109
Farkına varmak	1	65
Farkında olmak	1	72
Garibine gitmek	2	70- 97
Geç kalmak	1	64
Geri çekilmek	1	74
Geri dönmek	4	33- 39- 53- 61
Gökte ararken yerde bulmak	1	90
Gölge düşmek	1	39
Göz göre göre	1	60
Göz gözü görmemek	2	97- 98
Gözleri dolmak	1	23
Gözleri fıldır fıldır olmak	1	91
Gözlerine inanmamak	2	11- 86
Gözü görmemek	1	72
Gözünü ayırmamak	1	49
Gün ağarmak	1	34
Gün batmak	1	62
Güneş batmak	1	57
Gününü görmek	1	76
Haberi olmak	2	46- 59

Hak vermek	1	45
Hakkından gelmek	1	76
Hal almak	1	26
Harekete geçmek	2	51- 75
Hava kararmak	2	77- 101
Hazır etmek	1	47
Hedef almak	1	61
Hevesi kırılmak	1	85
Hoş gelmek	1	61
İsrar etmek	3	15- 15- 33
İçi rahatlamak	1	70
İşaret vermek	1	68
İz sürmek	1	46
İzini kaybettirmek	1	48
Kanat çırpma	8	52- 52- 34- 35- 36- 64- 65- 102
Kara kara düşünmek	1	60
Karanlık basmak	1	77
Karar vermek	5	51- 60- 76- 83- 89
Karşısına çıkmak	1	10
Karşısına geçmek	1	23
Kasıp kavurmak	1	105
Kendi kendine	1	11
Kendine gelmek	3	34- 72- 72
Kendini atmak	5	16- 65- 90- 102- 107
Kendini bırakmak	1	72
Kendini göstermek	1	52
Kendini toparlamak	2	54- 56
Kendini tutamamak	1	11
Keyfi yerinde olmak	1	89
Keyfi yerine gelmek	1	99
Kıpkırmızı olmak	1	20
Kış kıyamet	1	45
Kıyıya çıkmak	1	34
Kibrit çakmak	1	98
Kolağan etmek	1	80
Korku vermek	1	82
Kökü kurumak	1	108
Kulağına gelmek	1	82
Kulak kesilmek	1	97
Kulaklarını tıkamak	1	8
Kusura bakmak	1	21
Laf çarpma	1	45
Lafa karışmak	1	29
Mangalda kül bırakmamak	1	29
Mideye indirmek	1	91

Nara atmak	3	43- 43- 74
Ne mümkün	2	10- 71
Nefes almak	2	61- 69
Nişan almak	10	23- 52- 52- 58- 58- 70- 79- 107- 107- 108
Oğul vermek	1	30
Olan oldu	1	80
Olta atmak	1	84
Ortalık kararmak	2	54- 77
Ortaya çıkmak	1	25
Oyun etmek	1	49
Önüne geçmek	1	33
Önünü kesmek	1	98
Parmak ısırarak	1	37
Patinaj yapmak	1	54
Pençe atmak	1	74
Peşesine düşmek	1	44
Perişan etmek	1	81
Peşine düşmek	3	42- 47- 76
Peşini bırakmak	2	43- 47
Sağ ol	1	95
Selam vermek	1	77
Serbest bırakmak	1	97
Ses çıkmamak	1	94
Ses vermek	1	50
Sesini yükseltmek	3	12- 71- 94
Sıkı durmak	1	9
Sır vermek	1	9
Siper almak	2	57- 82
Siper etmek	2	71- 78
Soluğu kesilmek	1	49
Soluğunu kesmek	1	50
Soluk almak	3	35- 47- 53
Sonu gelmek	1	53
Söz etmek	6	7- 9- 10- 15- 15- 16
Söz vermek	1	46
Sözünü kesmek	2	28- 50
Suya düşmek	1	47
Şafak sökmek	1	33
Şaşırıp kalmak	1	15
Sırtını sıvazlamak	1	77
Tefe koymak	1	53
Telaşa düşmek	1	79
Ters ters bakmak	1	109
Tetiği çekmek	3	61- 107- 108

Tetikte olmak	2	47- 101
Toz olmak	1	80
Uykuya dalmak	2	51- 76
Üstünde kalmak	1	89
Üstüne gelmek	1	62
Üstüne olmamak	1	7
Üzerinden atmak	1	92
Vaziyet almak	1	54
Yakışık almak	1	76
Yanında olmak	1	7
Yarıda kalmak	1	98
Yel gibi	2	47- 47
Yerinde duramamak	1	76
Yerinden fırlamak	1	102
Yerinden kıpırdamamak	1	84
Yerine geçmek	1	71
Yerini almak	1	52
Yerle bir etmek	1	75
Yol açmak	3	8- 41- 106
Yol tutmak	1	34
Yola düşmek	1	96
Yolunu tutmak	4	76- 80- 101- 104
Zaman bırakmak	1	47
Zarar vermek	2	70- 99
Zorunda kalmak	1	102

Ağırdan almak: Bir işi yapmak için hemen davranmamak, gönülsüz, isteksiz gibi hareket etmek (Aksoy, 1993: 534).

“Biz de bunu bildiğimizden, onların ricalarını ağırdan alır, domuzları yakalamak için hemen harekete geçmezdik.” (PK, 75).

Başa çıkmak: Gücü yetmek, gücünün daha üstün olduğunu göstermek (Aksoy, 1993: 615).

“... Baktım, başa çıkmakta zorlanıyorum, misinayı kayığın ucuna bağladım.” (PK, 85).

Cam gibi: 1) Arkası görünen, saydam, şeffaf; 2) Donuk, cansız (göz) (TDK, 2021).

“O iki adımı daha attık... İşte, o zaman fark ettik tavşanların cam gibi parladığını.” (PK, 109).

Çil yavrusu gibi dağılmak: Toplu olarak bulunan insanların her biri bir yana dağılmak (TDK, 2021).

“Birden önümdeki civcin sürüsünün çil yavrusu gibi dağıldığını gördüm. Civcinin gökbalığı yavrusu olduğunu biliyorsun değil mi?” (PK, 90).

Desteksiz atmak: Abartılı konuşmak, yalan söylemek (TDK, 2021).

“Desteksiz atmaya hiç gelemem doğrusu... Bak bir keresinde ne olmuştu biliyor musun? Bir alay yeşilbaş ördek, bizim Tozkoparan’ı kaldırıp gökyüzüne uçurmuştu.” (PK, 32).

Emin olmak: İnanmak, güvenmek (TDK, 2021).

“Sonuçtan emin olarak ayağa kalktığımızda bir de ne görelim?” (PK, 106).

Gökte ararken yerde bulmak: Çok güçlükle ele geçirilebileceğini sandığı şeyi ya da kişiyi kolayca bulmak (Aksoy, 1993: 798).

“Gökte ararken yerde bulmuştum. Elimi atıp balığı kafasından yakaladım. Sudan çıkarmak için çektim, gelmiyor. Çektim, gelmiyor. Gökbalık dediğin nedir ki? Bir karış var, yok!” (PK, 90).

Hakkından gelmek: 1) Zor bir işi başarmak. 2) Birini hak ettiği sert işlemlerle cezalandırmak (Aksoy, 1993: 836).

“...Domuzların hakkından gelen bizim arkadaşların sırtını sıvazlayacak, ‘Aferin!’ diyecektim onlara.” (PK, 76).

İşaret vermek: Bir araç kullanarak bir şeyi belli etmek (TDK, 2021).

“Her birimiz, bir yola girip ilerlemeye başlamadan önce, domuz sürüsüne kim daha önce rastlarsa hemen işaret vermesi konusunda anlaştık.” (PK, 68).

Karanlık basmak: Hava kararmak (TDK, 2021).

“...Karanlık basınca Taktak Tahsin:

‘Domuzlar geldiğinde ortalık iyice kararmış olacak. Karanlıkta kimin nerede durduğunu nereden bileceğiz? Birbirimizi vurmayalım,’ demiş.” (PK, 77).

Oyun etmek: Kurnazlıkla birini aldatmak (TDK, 2021).

“Derken Sarıtüy, karların üstüne bırakıverdi kendini. Kurnazdır bu Sarıtüy, bize bir oyun etmesin diye, gözümü üstünden ayırmadan, çevresinde şöyle bir dolaştım.” (PK, 49).

Pençesine düşmek: Yakalanmak (TDK, 2021).

“İşte böyle Sarıtüy tilkiyi yakalayalım derken Karabela'nın pençesine düşüyordum az daha. Neyse ki o küçük sopa varmış elimde.” (PK, 44).

Tetikte olmak: Her an davranışa hazır durumla bekler olmak (Aksoy, 1993: 1073).

“Avcı ava çıkar ama karşısına av çıkar mı, çıkmaz mı; çıkarsa ne zaman çıkar, nerede çıkar hiç belli olmaz! Onun için avcı umudunu hiç kaybetmez, tetikte olur hep.” (PK, 101).

Yel gibi: Çok hızlı bir biçimde, çabucak, hızla (TDK, 2021).

“Karın beyazlığını, her yanı gündüz gibi yaptığı için önümde yel gibi giden Sarıtüy'ü rahatça görebiliyor, izleyebiliyordum.” (PK, 47).

Zarar vermek: 1) Kötülük etmek. 2) Birinin parasal kayba uğramasına sebep olmak (TDK, 2021).

“...Birbirlerine o kadar yakınlardı ki ayıya nişan aldığım zaman Palandöken'e de zarar vermekten korktum.” (PK, 70).

4.2.4. Sarıtay isimli romanda deyimler

Sarıtay adlı romanda toplamda 277 tane olmak üzere 192 farklı deyim vardır. Bu deyimler içinde hem yargı bildirenler hem de söz öbeği şeklinde kurulanlar bulunmaktadır. Romanda geçen deyimler Tablo 5'te verilmiştir. Tablo 5'te verilen deyimlerden rastgele seçilen 15 tanesi metinden örneklerle açıklanmıştır.

Tablo 5. Sarıtay isimli romanda deyimler

Deyim	Sıklık	Sayfa Numarası
Adam etmek	1	52
Adı çıkmak	1	17
Adı geçmek	1	55
Ağzı açık kalmak	1	24
Aklı fikri bir şeyde olmak	1	16
Akıl karı olmamak	1	102

Akıl vermek	1	115
Aklı almamak	1	25
Aklı kalmak	1	75
Aklıma gelmek	7	17- 83- 88- 99- 99- 105- 110
Aklına getirmek	3	26- 30- 65
Aklından geçirmek	3	92- 115- 116
Aklından geçmek	1	26
Alaya almak	2	24- 25
Alay etmek	1	26
Alıp başını gitmek	2	46- 46
Altta kalmak	1	81
Alttan almak	1	62
Anlam vermek	3	10- 81- 106
Anlamına gelmek	2	95- 99
Arka arkaya	1	61
Arkasına düşmek	1	37
Avazı çıktığı kadar	1	91
Ayağa fırlamak	1	42
Ayağa kalkmak	1	27
Ayak uydurmak	1	69
Ayakta uyumak	1	39
Ayrıcalık tanımak	1	54
Başa gelmek	1	98
Başına gelmek	9	50- 63- 66- 70- 71- 88- 92- 105- 109
Başına iş açmak	1	89
Başını döndürmek	1	46
Başının çaresine bakmak	1	44
Beş paralık etmek	1	83
Bıyık altı gülümsemek	1	56
Bir çatı altında olmak	1	18
Bir dediğini iki etmemek	1	30
Boğazından geçmemek	1	70
Boş kalmak	1	53
Boş vermek	2	91- 114
Burun buruna gelmek	1	46
Buz tutmak	1	97
Çakılıp kalmak	1	35
Çekidüzen vermek	1	63
Çılgılık atmak	2	64- 71
Dalga geçmek	1	87
Deli etmek	1	73
Delik deşik etmek	1	38
Ders çıkarmak	1	27
Ders olmak	1	112

Ders vermek	1	76
Dikkat çekmek	1	90
Dili çözülmek	1	77
Dili tutulmak	1	45
Dilinin ucunda olmak	1	16
Doğru çıkmak	2	63- 90
Donup kalmak	1	46
Düşünüp taşınmak	1	95
Ekmeğini yemek	1	46
Elde etmek	2	20- 37
Elden bir şey gelmemek	1	96
Elden çıkarmak	1	66
Elden ne gelir	2	55- 62
Eli ayağı titremek	1	59
Elinde tutmak	2	88- 92
Elinden geleni yapmak	1	44
Eziyet etmek	3	45- 66- 66
Farkına varmak	1	12
Farkında olmak	1	71
Fırsat bulmak	1	107
Geç kalmak	1	80
Geçmiş olsun	1	10- 86
Geri dönmek	1	47
Geri kalmak	1	49
Göz almak	1	20
Göz göre göre	1	75
Göz göze gelmek	1	46
Göz kamaştırmak	1	24
Gözden kaybolmak	1	111
Göze almak	2	26- 89
Gözleri yaşarmak	1	58
Gözünü seveyim	1	46
Gözünün önünden gitmemek	1	50
Gülüp geçmek	1	73
Güneş batmak	1	110
Güneş doğmak	1	95
Haber vermek	1	71
Hakkından gelmek	1	74
Haklı çıkmak	1	61
Hal hatır sormak	2	62- 81
Hangi dağda kurt öldü?	1	85
Hayra yormak	1	108
Hayrını görmek	1	66
Hazır etmek	1	36
Helal olsun	1	58

Hesap etmek	1	52
Hızını alamamak	1	53
Hoş gelmek	1	101
Islık çalmak	1	9
İçinde çıkamamak	1	13
İçinden geçirmek	1	70
İçine atmak	1	55
İçini çekmek	1	86
İdare etmek	1	116
İlgisini çekmek	1	73
İşe bak	1	73
İşe koşmak	1	63
İşi olmak	1	95
İşi olurluna bırakmak	1	75
İşini görmek	3	72- 72- 116
İyi gitmek	1	41
İzini kaybettirmek	1	9
Kafa kafaya vermek	1	98
Kafa yormak	1	98
Kalın sağlıcakla	3	110- 110- 110
Kan ter içinde	2	28- 38
Kanıya varmak	1	107
Kapı açmak	1	45
Kara kara düşünmek	1	95
Karar almak	1	101
Karar kılmak	1	93
Karar vermek	3	96- 99- 99
Karşı durmak	1	75
Karşı gelmek	1	66
Karşı karşıya	1	14
Karşılık beklemek	1	81
Karşılık görmek	1	106
Karşılık vermek	13	65- 66- 66- 73- 83- 98- 100- 102- 108- 108- 108- 114- 116
Karşısına çıkmak	1	76
Kemikleri sayılmak	1	70
Kendi kendine	3	51- 63- 109
Kendini atmak	2	17- 95
Kendini avutmak	1	52
Keyfine bakmak	1	25
Keyfine diyecek olmamak	2	17- 51
Keyif çatmak	1	87
Kıkır kıkır gülmek	1	18
Kulağına gelmek	1	14
Kulaklarını dikmek	1	65

Kusura bakma	1	102
Neşesini kaçırmak	1	20
Oh demek	1	69
Ortaya çıkmak	3	10- 12- 27
Önüne geçmek	1	90
Örnek vermek	1	89
Özür dilemek	1	25
Sağ ol	2	43- 72
Sapsarı kesilmek	1	82
Serbest bırakmak	2	42- 56
Ses çıkarmak	1	43
Ses seda çıkmamak	1	65
Seyre dalmak	1	106
Sırt sırta vermek	1	35
Soluk almak	1	70
Sonu gelmek	4	66- 66- 100- 117
Söz dinlemek	1	97
Söz etmek	13	9- 58- 65- 75- 80- 87- 92- 92- 92- 98- 98- 100- 105
Söz vermek	1	71
Sözünü kesmek	1	65
Şaha kalkmak	3	110- 110- 110
Tat almak	1	35
Ters ters bakmak	1	91
Tırısa kalkmak	1	80
Turşusunu kurmak	1	74
Uykuya dalmak	1	45
Üst üste	1	43
Üzerinden atmak	1	41
Yabana atmak	1	89
Yalan atmak	1	101
Yalvar yakar olmak	1	72
Yan yana	3	20- 34- 35
Yararı dokunmak	1	109
Yaygarayı basmak	1	28
Yerinde duramamak	2	80- 101
Yerine getirmek	1	16
Yerini almak	2	33- 38
Yerini bulmak	1	13
Yerini tutmak	3	105- 105- 109
Yol açmak	2	10- 62
Yol almak	1	72
Yol bulmak	1	76
Yol göstermek	1	115
Yol gözlemek	1	106

Yola çıkmak	1	43
Yola düşmek	1	39
Yüreği kaldırmamak	1	47
Yüz suyu hürmetine	1	98
Yüzünü kara çıkarmak	1	56
Zaman zaman	1	77
Zamanı geçmek	1	115
Zangır zangır titremek	1	36
Zorunda kalmak	2	64- 70

Adam etmek: 1) Eğitmek, yetiştirmek, topluma yararlı duruma getirmek. 2) Bir yeri düzene sokmak. 3) İşe yarar duruma getirmek (TDK, 2021).

“ ‘Yedi günde ben bu tayı adam ederim ve de kazanırım.’ ” (SA, 52).

Başının çaresine bakmak: Kimseden yardım görmeden kendi işini kendi yapmak (TDK, 2021).

“ ‘Hanım, başka yolu yok, boşuna besleyemeyiz bu hayvanı, bırakalım yıldıya, başının çaresine baksın.’ ” (SA, 44).

Çekidüzen vermek: 1) Düzgün duruma getirmek, düzeltmek. 2) Belirlenen ölçülere uydurmak (TDK, 2021).

“Akkız yattığı yerden doğrulmaya çalıştı. İyice hamlamıştı. Silkindi, kendine çekidüzen vermeye çabaladı. Diliyle sırtını, ayaklarını, boynunu yalayarak temizledi. Kaç gündür hiç tımar görmemişti. Bunu anlayınca gülümsedi kendi kendine.” (SA, 63).

Dili çözülmek: Konuşamayan veya susan kişi konuşmaya başlamak (TDK, 2021).

“Aylardan sonra ilk kez gelen bir sevinç coşkusu içinde dili çözülmüştü Gülperçem’in...” (SA, 77).

Elden ne gelir?: Yapılacak bir şey yok; yapabileceğimiz bir şey yok (Aksoy, 1993: 751).

“ ‘Taylar, kızmayın ona, hiç olmazsa o bizim gibi yük hayvanı olmaktan kurtuldu, bu sevindirsin sizi,’ diyerek alttan almaya çalışıyordu Akkız. Kendisi de çok içerliyordu ya, elden ne gelir...” (SA, 62).

Fırsat bulmak: Uygun, elverişli zaman bulmak (TDK, 2021).

“...Alperçem, bak ne diyeceğim, şimdi kaçmayalım, bir fırsatını bulup şu atla konuştuktan sonra kaçalım ha, ne dersin?” (SA, 107).

Gözden kaybolmak: Görülmekte olan kişi, şey, görülemez olmak (Aksoy, 1993: 808).

“Köylüler iki atın ayakları yerden kesilmiş, uçarcasına gözden kaybolduklarını gördüler. Kimin atlarıydı bunlar?...” (SA, 111).

Hangi dağda kurt öldü?: Nasıl oldu da böyle umulmadık ve güzel bir davranışta bulundu (Aksoy, 1993: 840)?

“Taylar bu karar öyle çok sevindiler ki, ‘Bugün niye böyle acaba, hangi dağda kurt öldü?’ diye düşünmeden edemediler.” (SA, 85).

İşe koşmak: Bir iş yapmakla görevlendirmek (Aksoy, 1993: 884).

“ ‘Ne diyeyim taylarım, haklısınız... Görüyorsunuz giderek zayıflıyorum, o taş yüklü arabayı çekemedim diye sahibim bir daha beni hiçbir işe koşmadı...’ ” (SA, 63).

Kan ter içinde: Çok terli, yorgun ve perişan bir durumda (TDK, 2021).

“Atlar kan ter içinde çalışıyor, bu coşkuya ve sevince katılıyorlardı.” (SA, 38).

Ses seda çıkmamak: 1) Haber çıkmamak. 2) Hiçbir tepki görülmemek (TDK, 2021).

“Akkız, uzun uzun kişnedi birkaç kere. Kulaklarını Sarıtay’ın barınağından yana dikip beklediler, beklediler... ses seda çıkmadı hiç.” (SA, 65).

Şaha kalkmak: 1) At ön ayaklarını yerden kesip arka ayakları üstünde durmak, şahlanmak. 2) Mec. taşkınlık göstermek, coşmak, kükremek (TDK, 2021).

“Tam şaha kalktılar, ikisinin de aklına Canca, Canca’nın anası geldi, indiler ayaklarının üstüne. Görmeden gideceklerine üzüldü ikisi de. Alperçem, ‘Göremezdik,’ dedi. ‘Göremezdik.’ ” (SA, 110).

Turşusunu kurmak: Harcanması gereken şeyi elden çıkarmaya kıyamayıp saklamak (Alay) (Aksoy, 1993: 1079).

“ ‘Ah ah, anlamazsın sen zaten bu gibi işlerden... Topraklarımı işleyemedikten sonra ne yapacaktır köylü? Ha ne yapacaktır? Turşusunu kuracak değil ya...’ ” (SA, 74).

Yaygarayı basmak: Önemsiz nedenlerle bağırıp çağırmak (Aksoy, 1993: 1111).

“...Bu yüzden ilk yaygarayı basan Canca oldu:

‘Üç numara, üç numara, pek madara, pek madara!’ ” (SA, 28).

Zamanı geçmek: 1) O şey artık gerekli ve yerinde olmaktan çıkmak. 2) Mevsimi geçmek (TDK, 2021).

“ ‘Zamanı geçmiş artık, şimdi motorlar yarışıyormuş.’ ” (SA, 115).

4.2.5. Uçankuş’tan Al Haberi isimli romanda deyimler

Uçankuş’tan Al Haberi adlı romanda toplamda 453 tane olmak üzere 257 farklı deyim vardır. Bu deyimler içinde hem yargı bildirenler hem de söz öbeği şeklinde kurulanlar bulunmaktadır. Romanda geçen deyimler aşağıdaki Tablo 6’da verilmiştir. Tablo 6’da verilen deyimlerden rastgele seçilen 15 tanesi metinden örneklerle açıklanmıştır.

Tablo 6. Uçankuş’tan Al Haberi isimli romanda deyimler

Deyim	Sıklık	Sayfa Numarası
Açıklık getirmek	1	138
Adı gibi bilmek	1	103
Adım atmak	4	47- 49- 85- 92
Ağırdan almak	1	124
Ağzından çıkanı kulakları duymamak	1	25
Ağzından dökülmek	1	38
Akıl etmek	1	117
Akla gelmek	1	34
Akla gelmemek	1	103
Aklı başına gelmek	1	29
Aklı başından gitmek	1	42
Aklı başka yerde olmak	1	77
Aklı fikri bir şeyde olmak	3	42- 58- 74
Aklı gitmek	1	118
Aklıma geleni söylemek	1	127
Aklıma gelmek	12	33- 34- 62- 90- 94- 97- 111- 123- 125- 136- 143- 144
Aklından çıkmamak	1	90
Aklından geçirmek	2	22- 51
Aklından geçmek	1	86
Alay etmek	2	18- 90

Anlam çıkarmak	1	19
Anlam vermek	1	67
Anlamına gelmek	1	82
Araya girmek	4	22- 37- 62- 120
Arka arkaya	3	68- 132- 126
Aslı astarı olmamak	1	12
Avucunun içine almak	1	43
Ayağa fırlamak	4	64- 115- 115- 120
Ayağa kalkmak	4	77- 88- 112- 118
Ayağına dolanmak	4	90- 90- 91- 91
Ayağına gitmek	2	83- 127
Bakış atmak	2	60- 72
Baltayı taşa vurmak	1	70
Baş etmek	1	154
Başı belada olmak	1	145
Başı belaya girmek	1	147
Başına gelmek	8	77- 90- 90- 91- 96- 96- 101- 144
Bıyık altı gülmek	1	18
Bin dereeden su getirmek	1	12
Bir köşeye çekilmek	1	77
Boşa çıkmak	1	109
Boyun eğmek	1	43
Boyunu aşmak	1	49
Burnundan solumak	2	76- 92
Burun buruna gelmek	1	129
Canı sıkılmak	1	19
Cesaretini toplamak	1	95
Ceza vermek	4	82- 85- 121- 144
Cezasını bulmak	1	140
Ciddiye almak	1	38
Çılgılık atmak	3	40- 151- 152
Dalga geçmek	2	15- 31
Dayak yemek	1	79
Deli olmak	1	113
Deliye dönmek	1	122
Ders vermek	9	109- 136- 138- 147- 147- 147- 148- 148- 153
Dikkat çekmek	1	98
Dikkat kesilmek	1	23
Dikkate almak	1	82
Dikkatini toplamak	2	19- 22
Dilini anlamak	1	51
Dilini eşekarısı soksaydı da	1	72
Doğru çıkmak	4	33- 33- 34- 34
Dolap çevirmek	1	116

Elde etmek	1	98
Ele vermek	2	12- 96
Elinde olmamak	1	35
Elinin altında olmak	1	30
Emin olmak	1	46
Eser kalmamak	2	120- 153
Esip gürlemek	1	19
Fark etmek	11	45- 48- 58- 67- 89- 90- 103- 116- 119- 125- 127
Farkında olmak	3	124- 124- 149
Fırsat bilmek	1	100
Fırsat vermek	1	30
Fırsatı kaçırmak	5	38- 72- 91-31- 122
Fikir yürütmek	1	96
Gaza basmak	1	46
Geçmiş olsun	2	74- 75
Geri vermek	1	72
Geri durmak	1	84
Geri vermek	3	62- 64- 73
Gizli tutmak	1	100
Gökte ararken yerde bulmak	1	89
Göz açıp kapayıncaya kadar	1	133
Göz atmak	2	74- 122
Göz ucuyla süzmek	1	110
Gözden düşmek	4	100- 101- 103- 103
Gözden geçirmek	1	148
Gözden kaybolmak	2	93- 132
Gözleri kamaşmak	1	55
Gözleri parlamak	1	96
Gözlerine inanmamak	1	64
Gözlerini ayırmamak	2	72- 76
Gözü olmak	1	84
Gözden düşmek	1	98
Gözünden kaçmamak	1	116
Gözüne girmek	1	117
Gözünü ayırmamak	1	72
Gözün aydın	1	72
Güçlük çekmek	1	73
Gürültü koparmak	1	13
Haber almak	1	69
Haber uçurmak	1	96
Haber vermek	3	98- 108- 136
Haberli olmak	5	69- 69- 71- 100- 113
Hak etmek	1	113
Harekete geçmek	1	150

Hava hoş	2	129- 147
Hazırlıklı olmak	1	107
Hızını alamamak	1	18
Hoş bulduk	1	60
Hoş geldiniz	1	60
Hoşa gitmek	1	118
Hoşça kal	1	130
Hoşuna gitmek	2	108- 108
İç geçirmek	1	97
İçi içine sığmamak	1	103
İçinden geçirmek	1	72
İçini titretmek	1	34
İçini ürpertmek	2	49- 51
İftira atmak	4	38- 42- 73- 75
İleri atılmak	2	57- 153
İleri sürmek	3	74- 89- 110
İlgi çekmek	1	117
İmza atmak	1	105
İpliğini pazara çıkamak	2	70- 70
İpucu vermek	1	101
İşe yaramak	1	19
İşi şakaya vurmak	1	61
İşkembeden atmak	1	39
İz sürmek	1	97
İzin çıkmak	1	102
Kafadan atmak	1	17
Kafası karışmak	1	129
Kafası şişmek	1	110
Kafayı yemek	1	22
Kan ter içinde	1	95
Kanat çırpamak	3	26- 89- 136
Kapı açmak	2	12- 123
Karar vermek	5	47- 74- 103- 107- 124
Karara varmak	1	21
Karşı karşıya	1	115
Karşılık vermek	2	45- 118
Karşısına dikilmek	1	46
Kendi kendine	7	13- 21- 31- 39- 64- 140- 142
Kendine gelmek	2	60- 134
Kendini alamamak	2	10- 122
Kendini bilmek	1	84
Kıpkırmızı kesilmek	1	76
Kokusunu almak	1	130
Koltukları kabarmak	2	39- 82
Köşe kapmaca oynamak	1	39

Kulağa hoş gelmek	1	112
Kulak kesilmek	1	140
Kulak vermek	4	132- 139- 139- 143
Kulaklarını dikmek	1	147
Kurban gitmek	1	74
Kusur bulmak	1	118
Kusura bakma	1	60
Kuşkuya düşmek	1	98
Küçük düşmek	1	108
Küçük görmek	1	148
Laf etmek	1	70
Lafı uzatmak	1	123
Maskesini düşürmek	5	64- 70- 70- 97- 97
Merakta bırakmak	1	104
Merakta kalmak	1	10
Meydan okumak	1	91
Meydana gelmek	1	47
Mücadele vermek	1	86
Mümkün olmamak	2	22- 75
Nam almak	2	106- 112
Oh çekmek	2	17- 71
Olacak gibi olmamak	1	13
Ortaya çıkarmak	1	64
Ortalığı titretmek	1	67
Ortaya çıkarmak	2	70- 71
Ortaya çıkmak	2	132- 139
Öne çıkmak	2	75- 116
Önüne düşmek	1	66
Önünü kesmek	2	85- 90-64
Özür dilemek	7	30- 67- 71- 102- 102- 114- 131
Pençe atmak	1	85
Pestili çıkmak	1	24
Peşine düşmek	2	18- 100
Peşini bırakmamak	1	138
Pusuya yatmak	1	39
Randevu almak	3	27- 29- 43
Renkten renge girmek	1	111
Röportaj yapmak	1	44
Sabrı taşmak	1	114
Saldırıya uğramak	1	79
Sarmaş dolaş olmak	1	95
Selam vermek	1	63
Serzenişte bulunmak	1	97
Ses çıkarmak	1	48
Ses getirmek	1	27

Sesi titremek	1	73
Sesini yükseltmek	6	23- 35- 61- 101- 146- 148
Sır vermek	1	121
Sırtını dönmek	1	21
Soluğu kesilmek	1	32
Soluk almak	2	46- 78
Sonu gelmek	1	13
Söz dinlemek	1	107
Söz etmek	12	41- 69- 69- 69- 70- 100- 100- 101- 103- 109- 112- 114
Söze başlamak	3	63- 73- 74
Sözünü kesmek	3	41- 100- 123
Sözünü tutmak	1	108
Şafak atmak	1	46
Şeref vermek	1	109
Tahta çıkmak	12	14- 15- 79- 79- 83- 100- 109- 112- 122- 123- 138- 143
Takılıp kalmak	1	16
Tarihe geçmek	1	51
Tek vücut olmak	1	82
Temcit pilavı gibi	1	19
Tetikte durmak	1	116
Tiye almak	1	61
Tüyleri diken diken olmak	1	74
Üst üste gelmek	1	97
Üstünden atmak	1	69
Üstüne gitmek	1	92
Üstüne yürümek	1	23
Üzerinde durmak	2	15- 41
Veda etmek	1	15
Yan yana	8	21- 22- 54- 62- 93- 115- 126- 148
Yankı uyandırmak	3	26- 27- 139
Yazıya dökmek	1	104
Yazıya geçirmek	1	104
Yer almak	1	79
Yerinde duramamak	3	93- 135- 150
Yerine geçmek	1	72
Yerini almak	1	24
Yol açmak	3	71- 87- 139
Yol almak	1	127
Yola çıkmak	1	142
Yola koyulmak	1	54
Yolu açmak	1	85
Yolu düşmek	1	135
Yolunu bulmak	1	31
Yolunu kesmek	1	127

Yolunu tutmak	1	47
Yorgun düşmek	1	109
Yüreği ağzına gelmek	1	93
Yüreğini hoplatmak	1	148
Yüz yüze	1	37
Yüzüp yüzüp kuyruğuna gelmek	2	37- 131
Yüzüne karşı	1	146
Yüz yüze gelmek	1	23
Zahmet etmek	1	140
Zaman kazanmak	2	88- 123
Zaman zaman	1	49
Zarar gelmek	2	84- 130
Zarar vermek	2	85- 85
Ziyaret etmek	2	107- 140
Zorunda kalmak	2	55- 76

Araya girmek: 1) İki kişiyi uzaklaştırmaya çalışmak. 2) Bir iş ya da bir olay, daha önce başlanmış olan bir işin yapılmasını geciktirmek (Aksoy, 1993: 579).

“Tam o sırada, KralKork, ‘AUUUHHRRRRRR!’ diye yarı kükremeye araya girince TilkiTi hemen ona döndü. Ön ayakları üzerine çöküp kalkarak bir şeyler söyledi. Bana döndü sonra:

‘Sayın KralKork, yalanlamasını hemen yapmak istediğini buyuruyor!’ ” (UKAL, 62).

Deliye dönmek: 1) Çok sevinmek. 2) Çok üzülme. 3) Çok kızmak (TDK, 2021).

“Öfkeden deliye dönmüştüm...” (UKAL, 122).

Elinin altında olmak: 1) Her zaman kolayca alınıp yararlanılabilecek yerde ve yakınlıkta (olmak. 2) Hazırda bulundurmak (TDK, 2021).

“Bulmaya çalışıyor diye düşündüm. Hemen elinin altında olacak değildi ya Aslan Kral’ın numarası...” (UKAL, 30).

Gözden düşmek: Daha önce kendisine değer verenlerin sevgi ve güvenini yitirmek (Aksoy, 1993: 808).

“ ‘Anlamadığım bir şey daha var, Sayın TilkiTi. Maskeden söz eden benim, gözden düşen niye siz oluyorsunuz?’ ” (UKAL, 100).

Hava hoş: 'Bir şeyin olmasıyla olmaması arasında fark yok' anlamında kullanılan bir söz (TDK, 2021).

“Anlatayım o zaman. Güneş oklarının sırtımı okşaması ne demektir, bilir misiniz? Ağaçların seyrekleşmeye başlaması demektir. Ağaçların seyrekleşmesi demek, ormanın kıyısına yaklaşıyoruz demektir. Ormanın kıyısına yaklaşmamız ise her an bir avcıyla burun buruna gelmemiz demektir! Size göre hava hoş tabii, ama benim için büyük tehlike demektir!” (UKAL, 129).

İpliğini pazara çıkmak: Foyası meydana çıkmak (Aksoy, 1993: 883).

“ ‘Maskesini düşürmek dedim... Evet, söyledim... Bizde bir deyim bu. İpliklerinin pazara çıkaracağız... yani... Maskelerini düşürmek de o anlamda...’ ” (UKAL, 70).

Kafayı yemek: Aşırı yorgunluktan bunalıma düşmek (TDK, 2021).

“Küçük harfli mırıldanmalarım arasına giren o BÜYÜK HARFLİ kelimeler... onlar da neydi? Onları da ben mi söylüyordum? Zihnimden, aklımdan geçirdiğim kelimeleri nasıl söyleyebilirdim ki? Nasıl olabilirdi bu? Yoksa... Kafayı mı yiyordum ben?” (UKAL, 22).

Nam almak: Şöhret sahibi olmak, tanınmak (TDK, 2021).

“ KralKork’a yönelik saldırı, paralama, hırpalama, dayak iddiaları gerçek mi? Gerçekse arkasında kim var? İddiaların, KralKork’un tahta geçişiyle ilgisi neydi? Aslan Kral niçin ‘Kork’ namını aldı? ‘Yirmi aslan gücündeki kral’ gerçekte ne anlama geliyordu?” (UKAL, 106).

Pestili çıkmak: Çok yorulmak (TDK, 2021).

“Nerede o filmlerde, belgesellerde gördüğümüz gururlu, çalımlı aslan; nerede bu pestili çıkmış gibi görünen, perişan, yarı uyuklayan aslan!” (UKAL, 24).

Şafak atmak: Birden, önemli bir durumla karşı karşıya olduğunu anlamak (Aksoy, 1993: 1056).

“Şafak attı ben de. Heyecandan akıl mı kalmıştı ki!” (UKAL, 46).

Temcit pilavı gibi (ısıtıp ısıtıp öne sürmek) : Bir şeyi birçok kez tekrarlamak (TDK, 2021).

“Dünyada bin bir türlü olay oluyor, sizler temcit pilavı gibi aynı konuları ısıtıp ısıtıp koyuyorsunuz okurun önüne!” (UKAL, 19).

Veda etmek: 1. Vedalaşmak, esenleşmek. 2. Sevilen bir şeye olan ilgisini kesmek (TDK, 2021).

“ ‘Yeşilyurt’ta değişen, sadece küçük bir rakam. Giden Aslan, dokuz yüz bin milyon dokuz yüz doksan dokuz bin dokuz yüz doksan dokuzuncu kral olarak tahta veda ederken, gelen Aslan, on yüz bin milyonuncu kral olarak tahta çıkmış bulunuyor!’ ” (UKAL, 15).

Yüreği ağzına gelmek: Birdenbire çok korkmak, aşırı korku veya sevinçten fazlasıyla heyecanlanmak, endişelenmek (TDK, 2021).

“ ... Yüreğim ağzıma geldi! Çalıların arasından onu görmeye çalışırken, sesini duydum:

‘Hadi, gelin... Bakın, ben geçtim, korkmayın, hadi!’ ” (UKAL, 93).

Zahmet etmek: 1. Biri için yorulmak veya masrafa girmek. 2. Baba harcamak, gayret göstermek (TDK, 2021).

“Yeni Kral fermanında, ‘Ben Aslan KralKork, eski aslan krallara benzemem!’ diyordu. ‘Bağlılığınızı göstermek, saygılarınızı sunmak ve beni kutlamak için sizler zahmet edip tahtımın önüne kadar gelmeyin, yakında bir yurtiçi gezisine çıkarak sizleri ben ziyaret edeceğim... Herkesin kutlamalarını Subaşı Meydanı’nda kabul edeceğim,’ diyordu.” (UKAL, 140).

Zaman zaman: Ara sıra, belli olmayan zamanlarda (Aksoy, 1993: 1141).

“... Boyumu aşan diken, çalılık ve sarmaşıklar arasında yönümü belirlemek için zaman zaman durup, ayaklarımın ucunda yükselerek çevremi görmeye çalışıyordum.” (UKAL, 49).

4.2.6. Yeşil Yürek isimli romanda deyimler

Yeşil Yürek adlı romanda toplamda 423 tane olmak üzere 236 farklı deyim vardır. Bu deyimler içinde hem yargı bildirenler hem de söz öbeği şeklinde kurulanlar bulunmaktadır. Romanda geçen deyimler aşağıdaki Tablo 7’de verilmiştir. Tablo 7’de verilen deyimlerden rastgele seçilen 15 tanesi metinden örneklerle açıklanmıştır.

Tablo 7. Yeşil Yürek isimli romanda deyimler

Deyim	Sıklık	Sayfa Numarası
-------	--------	----------------

Aç kalmak	1	84
Adı geçmek	1	91
Ağzından dökülmek	1	11
Ağzının tadını bozmak	1	16
Akıl yürütmek	1	59
Akıp gitmek	1	116
Akla kararı seçmek	1	44
Aklı almamak	1	25
Aklı durmak	1	76
Aklına gelmek	8	20- 33- 40- 52- 53- 56- 66- 80
Aklına getirmek	1	66
Aklında kalmak	1	79
Aklından çıkmamak	1	110
Aklından geçmek	1	96
Aklından geçirmek	3	23- 72- 73
Alay etmek	1	88
Alıp başını gitmek	1	51
Allak bullak olmak	1	103
Alttan almak	1	25
Aman vermemek	1	97
Anlam vermek	2	44- 104
Anlamına gelmek	1	95
Araya girmek	2	79- 89
Arka arkaya	7	24-49- 66- 88- 95- 108- 115
Atıp tutmak	1	96
Ayağa fırlamak	3	45- 65- 109
Ayağa kalkmak	3	28- 52- 55
Ayak basmak	1	58
Bağırıp çağırarak	1	103
Baş başa vermek	1	31
Baş etmek	1	68
Başına geçmek	1	58
Başına gelmek	6	35- 36- 55- 55- 66- 69
Başına iş açmak	1	56
Başka bir iş olmak	1	68
Bildiğini okumak	1	39
Boy atmak	1	79
Bozuntuya vermemek	1	75
Burnundan solumak	1	70
Can kulağıyla dinlemek	1	60
Cesaret almak	1	70
Çenesi kilitlenmek	1	71
Çılgılık atmak	6	24- 24- 30- 79- 84- 11
Çıkış yapmak	1	58
Çıt çıkmamak	2	61- 96

Dalga geçmek	2	45- 78
Dalıp gitmek	2	16- 44
Dayak atmak	1	52
Dayak yemek	1	52
Deli etmek	1	96
Dik dik bakmak	1	95
Dikkatini çekmek	1	83
Dili tutulmak	1	88
Dilinin altındaki baklayı çıkarmak	1	101
Dişini sıkmak	1	54
Donup kalmak	2	101- 107
Duymazlıktan gelmek	1	13
Elinden kurtulmak	1	23
Emin olmak	2	49- 56
Esip gürelemek	1	68
Evirip çevirmek	1	54
Fark etmek	6	20- 41- 58- 65- 68- 72
Farkına varmak	2	75- 91
Farkında olmak	1	39
Fena değil	3	70- 72- 72
Fırsat bilmek	2	63- 88
Fırsat vermek	2	68- 97
Geç kalmak	5	37- 51- 51- 52- 59
Gedik açmak	1	17
Geri çekilmek	1	90
Geri dönmek	2	30- 84
Görmezlikten gelmek	1	68
Göz atmak	1	28
Göz kırpmak	1	33
Göz yummak	1	89
Gözden kaybolmak	3	63- 63- 115
Gözleri parlamak	3	46- 52- 95
Gözleri yaşarmak	2	47- 107
Gözlerini ayırmamak	2	63- 75
Gözü dönmek	1	90
Gözü tutmamak	1	31
Gözüne uyku girmemek	1	109
Gözünü ayırmamak	1	116
Gözünün önüne gelmek	4	25- 57- 112- 114
Gurur duymak	2	30- 110
Gün ağarmak	1	28
Haber vermek	2	25- 69
Haberi olmak	1	41
Hak etmek	1	66
Hak vermek	6	26- 47- 51- 51- 71- 76

Hamle yapmak	1	21
Hava açmak	1	110
Heves etmek	1	13
Hoş geldin	3	27- 32- 32
Hoşça kal	5	90- 90- 97- 97- 97
Hoşuna gitmek	3	70- 70- 84
Israr etmek	2	51- 79
İç çekmek	1	73
İçi burkulmak	1	70
İçi ezilmek	1	112
İçi rahat etmek	1	35
İçi titremek	1	107
İçinden gelmek	1	26
İftira atmak	1	93
İleri atılmak	1	29
İleri gitmek	1	70
İlgi çekmek	1	110
İlgisini çekmek	1	71
İnadı tutmak	1	26
İnat etmek	1	52
İşin içinden çıkamamak	1	104
İşine gelmemek	1	41
İyi gelmek	1	72
İzin vermek	1	110
Kafasından geçirmek	1	65
Kanat çırpma	1	87
Kara kara düşünmek	1	69
Karar vermek	5	31- 32- 90- 106- 107
Karşı çıkmak	2	34- 84
Karşı karşıya	2	88- 107
Karşılık vermek	4	35- 42- 51- 52
Karşısına dikilmek	1	100
Karşısına geçmek	4	25- 50- 59- 59
Kaskatı kesilmek	1	101
Kaş göz işareti yapmak	2	78- 78
Kenara çekilmek	1	34
Kendi kendine	7	34- 42- 44- 53- 57- 58- 92
Kendine getirmek	1	111
Kendini bırakmak	2	18- 20
Kendini göstermek	1	69
Kendini kaptırmak	1	76
Kendini toparlamak	3	25- 41- 88
Kendini tutmak	2	24- 69
Kendini vermek	1	60
Keyfi yerinde olmak	1	41

Kolaçan etmek	1	29
Köşesine çekilmek	1	99
Kulakları dikleşmek	1	61
Kusura bakmak	1	87
Laf anlatmak	1	93
Lafı uzatmak	1	101
Merakta bırakmak	1	14
Meraktan çatlatmak	1	66
Meydan okumak	2	88- 91
Mümkün olmak	1	71
Ne fayda	1	90
Ne haddimize	2	33- 34
Ne mümkün	1	84
Ne münasebet	1	95
Ne yapıp yapıp	1	96
Ortalığı birbirine katmak	1	66
Ortalık ağarmak	1	69
Ortalık kararmak	4	37- 50- 50- 65
Ortaya atılmak	1	106
Ortaya çıkmak	6	66- 70- 85- 85- 91- 107
Oyun oynamak	2	69- 75
Ödü kopmak	1	88
Öfkeye kapılmak	1	25
Öneride bulunmak	1	47
Önüne düşmek	1	14
Önüne geçmek	2	39- 72
Önüne katmak	1	54
Öyle olsun	1	29
Özür dilemek	2	70- 104
Paniğe kapılmak	1	47
Peşine düşmek	4	40- 41- 44- 112
Pişman etmek	1	25
Plan kurmak	1	59
Pusu kurmak	1	36
Rahat bırakmak	1	24
Sararıp solmak	2	46- 88
Selam vermek	1	50
Ses çıkmamak	1	85
Sesini çıkarmamak	2	97- 97
Sesini yükseltmek	3	21- 55- 110
Sinirleri bozulmak	1	88
Sinirlerine hakim olmak	1	103
Soluk almak	7	11- 18- 21- 21- 54- 63- 111
Sorguya çekmek	1	54
Söz etmek	7	37- 42- 45- 46- 58- 103- 107

Söz konusu olmak	2	58
Söz tutmak	2	39
Söz vermek	3	41- 50- 50
Söze başlamak	3	28- 60- 97
Sözü geçmek	1	78
Sözü uzatmak	1	24
Sözünü kesmek	7	45- 45- 75- 79- 93- 95- 102
Sözünü tutmak	1	49
Şaka yapmak	2	66- 75
Şimşek çakmak	1	11
Tadına bakmak	2	16- 70
Tadını almak	1	106
Tatlıya bağlamak	1	99
Tehdit etmek	1	95
Ters ters bakmak	1	46
Teşvik etmek	1	39
Tok tutmak	1	16
Tuzak kurmak	1	47
Uygun bulmak	1	80
Uyku almak	1	108
Uyku çekmek	2	99- 109
Uykuya yatmak	1	85
Üst üste	4	79- 80- 80- 114
Üstüne alınmak	1	47
Üstüne yürümek	1	84
Üzerinde durmamak	2	14- 101
Üzerinden atmak	1	92
Yan yana	2	49- 115
Yanına almak	1	34
Yanıt vermek	14	13- 21- 21- 23- 36- 37- 49- 87- 88- 90- 91- 96- 102- 108
Yararı dokunmak	1	56
Yasa bürünmek	2	90- 94
Yaşını başını almak	1	79
Yem olmak	1	36
Yere sermek	1	89
Yeri gelmek	1	58
Yerinde duramamak	1	109
Yerini almak	2	9- 63
Yığılıp kalmak	1	111
Yol açmak	2	58- 88
Yol bulmak	3	17- 39- 39
Yol görünmek	1	94
Yola çıkmak	2	58- 108
Yola düşmek	2	24- 31

Yolunu bulmak	3	28- 30- 41
Yolunu değiştirmek	1	85
Yüreği hop etmek	1	35
Yüz tutmak	1	94
Yüzü gülmek	1	33
Yüzünden okunmak	1	107
Yüzüne bakamamak	2	91- 94
Yüzüne karşı	1	34
Zaman zaman	4	83- 106- 110- 110
Zamanı dolmak	1	35
Zarar vermek	9	47- 47- 88- 88- 89- 92- 92- 92- 95
Zorunda kalmak	3	25- 27- 96

Akla kararı seçmek: Bir işi başarıncaya değin çok sıkıntı çekmek, güçlüklerle karşılaşmak (TDK, 2021).

“ ‘Doğru! Bence de en tehlikelisi o. Geçen gün peşime düştü. Kurtulmak için akla kararı seçtim desem yeridir...’ ” (YY, 44).

Bildiğini okumak: Herkes ne derse desin, istediği gibi davranmak (Aksoy, 1993: 639).

“Çebiçler, her seferinde başlarını biraz daha fazla eğiyor, verdikleri sözü artık tutacaklarmış gibi görünüyor ama; sonra yine bildiklerini okuyorlardı.” (YY, 39).

Çıt çıkmamak: En hafif bir ses bile çıkmamak (TDK, 2021).

“İstemeye istemeye dinlemeye başladıktan sonra masal ilerledikçe, çebiçlerin uykulu gözleri meraktan kocaman kocaman açılmaya, kulakları dikleşmeye, kuyrukları heyecanlı heyecanlı sallanmaya başladı. Çıt çıkmıyordu.” (YY, 61).

Fena değil: Oldukça iyi (TDK, 2021).

“ ‘Fena değil, fena değil çebiçlerim, ‘ dedi, ‘taze taze, yorgunluğun üstüne iyi geldi... Teşekkür ederim.’ ” (YY, 72).

Gözüne uyku girmemek: Uyuyamamış olmak (Aksoy, 1993: 821).

“O gece hepsi, rahatlamış olarak iyi bir uyku çekti. Sonraki günü ise dinlenerek geçirdiler. Ama o günün gecesi kimsenin gözüne uyku girmedi...” (YY, 109).

İçi rahat etmek: Kaygılanacak bir konu bulunmadığını öğrenerek ferahlamak (Aksoy, 1993: 872).

“ ‘...Oldu mu, içiniz rahat etti mi şimdi?!’ ” (YY, 35).

Kaş göz işareti yapmak: Kaş ve gözle bir şeyler anlatmak, dikkat çekmek (TDK, 2021).

“Gökyüzü bile yeşil, öyle mi? Oğlaklar, birbirlerine kaş göz işareti yapıp, fısır fısır bir şeyler konuştu.” (YY, 78).

Lafi uzatmak: Konuşmayı gereksiz bir biçimde başka sözlerle sürdürmek (TDK, 2021).

“Lafi uzatıp, onu daha fazla üzme istemeyen oğlaklar açık konuştular:

‘Masalda anlattığım yerde orman yok. Biz oraya gittik çünkü!’ ” (YY, 101).

Öyle olsun: Peki, pekâlâ (TDK, 2021).

“ ‘Aman... öyle olsun... Karkurtlarının içeri... girmesini kolayca engellersin...’ ” (YY, 29).

Paniğe kapılmak: Bir olay dolayısıyla büyük bir korku ve telaş içinde umutsuzluğa düşmek (Aksoy, 1993: 1003).

“Maltız biraz düşününce Tekili’ye hak verir gibi oldu. Kendisi, paniğe kapılıp biraz abartmıştı galiba.” (YY, 47).

Sinirlerine hâkim olmak: Davranışlarını ve kendini denetleyebilmek, soğukkanlı olmak (TDK, 2021).

“...Sinirlerine hakim olmaya çalışarak,

‘Çebiçlerim,’ dedi, ‘ben iyice yaşlandım sanırım; dediklerinizden bir şey çıkartamıyorum... Tamam, bir yere gitmişsiniz, bir şeyler görmüşsünüz; kiminiz buna, ‘Orman,’ diyor, kiminiz, ‘Hayır, orman değil,’ diyor... Kiminiz dört köşe ağaç gördüğünden söz ediyor, kiminiz ‘Hayır, ağaç değildi,’ diyor...’ ” (YY, 103).

Tatlıya bağlamak: Kavgalı bir işi gönül hoşluğuyla bitirmek (TDK, 2021).

“Masalı bitiren Kayabeyi, kuruyan ağzını ıslatmak, yorulan çenesini dinlendirmek için köşesine çekildi. Her şey tatlıya bağlanmış, geç de olsa, masal bile anlatılmıştı...” (YY, 99).

Uykuya yatmak: Uyumak için yatmak (TDK, 2021).

“Dişlek Tavşan:

‘Biraz daha yüksek sesle bağır; daha yeni uykuya yatmıştır,’ diye uyarılmış onu.” (YY, 85).

Üstüne alınmak: 1) Bir davranışın kendisine karşı olduğunu sanarak tedirgin olmak, alınmak.
2) Bir işi kendisi yapmayı kabul etmek, yapmaya söz vermek (Aksoy, 1993: 1090).

“Heyecanlanıp hemen üstüne alınmıştı.” (YY, 47).

Yüzünden okunmak: 1) Yüzünden anlamak. 2) Ezbere değil, yazılı kâğıttan okumak (Aksoy, 1993: 1135).

“Onların korkularını yüzlerinden okuyan Kayabeyi, hemen açıkladı koşullarını.” (YY, 107).

4.2.7. Sınıfımızın Resmi isimli romanda deyimler

Sınıfımızın Resmi isimli kitapta toplamda 117 tane deyime rastlanmıştır. Bu deyimlerden 96 tanesi birbirinden farklıdır. Kitapta yer alan deyimler Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Sınıfımızın Resmi isimli kitapta deyimler

Deyim	Sıklık	Sayfa Numarası
Açık vermek	1	27
Ağzı bir karış açık kalmak	1	46
Ağzından almak	2	31
Ağzından çıkmak	2	34
Ağzını açmamak	1	43
Ağzını burnunu kırmak	1	15
Akla yatmak	1	21
Aklı başına gelmek	1	40
Aklı fikri	1	71
Aklına düşmek	1	14
Aklına gelmek	1	37
Aklına takılmak	1	16
Aklından çıkarmamak	1	32
Aklını bozmak	1	52
Arka arkaya	1	14
Aşağı kalmak	1	26
Başı dertte olmak	2	50- 23
Başına gelmek	1	46
Başına gelmek	1	23
Başından geçmek	1	51
Başını eğmek	1	58-28

Başını uzatmak	1	13
Baştan savmak	2	21-50
Bön bön bakmak	1	58
Buyruk vermek	1	55
Caka satmak	1	17
Canı istemek	1	29
Çat kapı	1	8
Dayak atmak	1	52
Dediğim dedik çal	1	17
Derin bir oh çekmek	1	76
Dikilip kalmak	1	5
Dilinin ucuna gelmek	1	34
Donup kalmak	1	29
Döküp saçmak	1	11
Dünya kadar	1	15
Dünyanın parası	1	56
El sallamak	2	10- 10
Gol atmak	1	28
Gol yemek	1	27
Gözdağı vermek	1	13
Göz gezdirmek	2	76- 8
Göz kırpmak	1	40-59
Göz önüne getirmek	1	51
Gözünü ayırmamak	1	6
Gücünü yitirmek	2	41
Hazır etmek	2	42-58
Hazır ol	2	6- 5
Hop hop etmek	1	61
Hoş etmek	1	38
Hoş gelmek	1	23
Hoş olmamak	1	50
Hoşuna gitmek	1	10
İçi gitmek	1	26
İlgisini çekmek	1	44
İşaret etmek	1	61
Karnı doymak	1	68
Karşı karşıya kalmak	1	41
Karşılık bulmak	1	35
Karşılık vermek	1	34- 34- 35- 17
Kaşlarını çatmak	1	11
Kendini atmak	4	12-36-76-8
Kendini bırakmak	1	36
Kendini bilmek	1	51
Kendini toparlamak	2	31-61
Keyfini bozmak	2	50-50

Keyif yapmak	1	44
Kıyak olmak	1	54
Köşeye çekmek	1	15
Kulağına gelmek	1	51
Küçük dilini yutmak	1	76
Önünde eğilmek	1	60
Para kazanmak	3	64-71-64
Payı olmak	1	26
Renkten renge girmek	1	72
Sağır etmek	1	32
Selam vermek	1	38
Sıra gelmek	1	15
Sinip kalmak	1	31
Soluk almak	1	10
Soluk soluğa	1	40
Söz etmek	1	78
Sözünü kesmek	1	42
Takla atmak	1	39
Teşekkür etmek	4	54- 55- 60- 71- 42
Uykuya dalmak	1	35
Uzun uzadıya	1	44
Üst üste gelmek	1	64
Yabancı gelmek	1	12
Yağ çekmek	1	6
Yan yana	1	14
Yazık olmak	1	33
Yerinde duramamak	2	13- 8
Yol bulmak	1	59
Yüreği hop etmek	1	71
Zorunda kalmak	2	71- 58

Aklına gelmek: 1. hatırlamak, anımsamak. 2. bir şeyi yapmayı düşünmek, tasarlama (TDK, 2021).

“Bunu düşündü, ama mavilik onu öylesine büyülemişti ki, yapmak aklına gelmedi.” (SR, 37).

Caka satmak: gösteriş yapmak, çalım satmak (TDK, 2021).

“Bütün gördüklerimizi bir bir anlatıp, caka sattırmayacağız onlara.” (SR, 17).

İşaret etmek: 1. bir şeyi, bir durumu el, yüz hareketleriyle anlatmak, göstermek. 2. dikkat çekmek (TDK, 2021).

“Adam deminki ekranı işaret etti...” (SR, 61).

Keyif yapmak: Keyiflenmek işi (TDK, 2021).

“İnsanların bir kısmı apar topar işlerine gitmeye çalışıyorlarken, çok az bir kısmı ya uykularını sürdürüyor ya bahçelerinde keyif yapıyor, ya da denize giriyordu.” (SR, 44).

Köşeye çekmek: köşeye çekip öğüt verme (TDK, 2021).

“Yine de hırslarını alamayıp dersten sonra bir köşeye çekmişlerdi onları.” (SR, 15).

Uykuya dalmak: uyumaya başlamak (TDK, 2021).

“Anası yer yatağını serer sermez derin bir uykuya daldı Aloş.” (SR, 35).

Zorunda kalmak: kesinlikle yapması gerekmek, yapmaya mecbur olmak (TDK, 2021).

“Aloş da öyle bakınca Hüseyin açıklama yapmak zorunda kaldı.” (SR, 58).

Yağ çekmek: gereksiz biçimde övmek, dalkavukluk etmek (TDK, 2021).

Bırak yağ çekmeyi şimdi, uçuşa hazır ol.” (SR, 6).

Sözünü kesmek: biri konuşurken söze karışıp onun konuşmasına fırsat vermemek (TDK, 2021).

“Güneş, sözünü kesti Aloş’un...” (SR, 42).

Kulağına gelmek: 1. kulağına çalınmak. 2. Duymak (TDK, 2021).

“Birkaç kere kulağına kadar gelmişti.” (SR, 51).

Kaşlarını çatmak: kızmak, öfkelenmek (TDK, 2021).

“Bne böyle söyleyince kaşlarını çattı adam.” (SR, 11).

Karşılık vermek: 1. küçük büyüğüne karşı gelmek. 2. cevap vermek, yanıt vermek (TDK, 2021).

“Anasına bağırircasına karşılık verdi...” (SR, 17).

Gözdağı vermek: sonradan verilecek bir ceza ile korkutmak, yıldırma, tehdit etmek, caydırmaya çalışmak (TDK, 2021).

“Sonra da dışardaki arkadaşına gözdağı verir gibi konuştu.” (SR, 13).

Dayak atmak: dövmek, sopa ile dövmek (TDK, 2021).

“ ‘İşte o kara sopayla bir araba dayak attılar.’ ” (SR, 52).

Arka arkaya: Birbirinin arkasından, peş peşe, art arda (TDK, 2021).

“Kendilerine sıra gelince, ne olacaklarını arka arkaya, top patlatır gibi söylemişlerdi:

Uçak şoförü!” (SR, 14).

4.3. İkilemeler

Bu bölümde ele alınan çocuk romanlarındaki ikilemelere yer verilmiştir. İncelenen romanlarda toplamda 1016 tane ikileme yer almaktadır. İkilemelerle ilgili araştırmalarda çok sayıda sınıflandırılmaya rastlanmıştır. Yapılan çalışmalar da dikkate alınarak yeni bir sınıflandırma yapılmıştır. Kitaplarda yer alan ikilemeler aynı sözcükten oluşan ikilemeler, arasına edat olarak oluşan ikilemeler, birbirini anlamsal olarak tamamlayan ikilemeler, durum eki olarak oluşan ikilemeler, eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler, zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler, “m” harfi ile oluşan ikilemeler, olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler, sayılardan oluşan ikilemeler ve yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler olarak sınıflandırılmıştır.

4.3.1. Kar Tanesi isimli romanda ikilemeler

Ele alınan kitapta toplamda 170 tane yer almaktadır. İkilemler oluşum şekilleri ve kullanım sıklıkları aşağıdaki Tablo 9’de verilmiştir. Kar Tanesi isimli kitapta yer alan ikilemelerden 15 tanesi rastgele seçilmiş ve örnek cümlelerle açıklanmıştır.

Tablo 9. Kar Tanesi isimli romanda ikilemeler

İkilemeler	Sıklık	Sayfa Numarası	Oluşum şekilleri
Acı acı	1	126	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Açar açmaz	1	72	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Açık açık	1	55	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Ağır ağır	3	35- 36- 36	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Akıp git	1	46	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler

Allak bullak	1	122	Birbirini anlamsal olarak tamamlayan ikilemeler
Alt üst	2	20- 72	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Aman aman	5	20- 62- 92- 96- 100	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Anlamaz anlamaz	1	52	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Ardı ardına	1	137	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Arka arkaya	11	34- 78- 101- 101- 120- 121- 122- 123- 124- 136- 138	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Ayrı ayrı	1	32	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Bağıra çağıra	1	74	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Baş başa	1	62	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Bile bile	1	42	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Bilgiç bilgiç	1	125	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Bir iki	1	45	Sayılardan oluşan ikilemeler
Bir sağa bir sola	1	86	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Boydan boya	1	121	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Cıvıl cıvıl	1	94	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Çakmak çakmak	1	46	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Çekine çekine	2	51- 96	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Çıldır çıldır	2	46- 130	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Çın çın	1	97	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Çok çok	2	22- 34	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Derin derin	1	93	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Derin mi derin	1	51	Arasına edat alarak oluşan ikilemeler
Donup kalan	1	51	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Döne döne	2	129- 141	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Dur durak	1	138	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Duyar duymaz	1	98	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Düşüp kalktık	1	45	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
El ele	1	11	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Eninde sonunda	1	52	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Eriyip buharlaşmak	1	73	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Esip gezdiği	1	14	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Esip gürelemek	1	11	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Esip toparlanmak	1	86	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Gidip gelmek	1	57	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Görür görmez	2	88- 96	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Gülüp eğlenmek	1	35	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Hafif hafif	1	19	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler

Hayır hayır	1	32	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Hıçkırma hıçkırma	1	74	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Hızlanıp yavaşlamak	2	45- 88	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Hızlı hızlı	1	128	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
İşil işil	2	46- 120	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
İç içe	2	56- 57	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
İnip inip	1	24	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Karşı karşıya	4	89- 89- 111- 138	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Kat kat	3	60- 76- 123	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kendi kendine	3	15- 75- 82	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Kıvrıla kıvrıla	1	100	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kol kola	1	26	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Korka korka	1	71	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Koşa koşa	1	30	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Küme küme	1	12	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Minicik minicik	1	15	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Olan biten	1	65	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Olsa olsa	1	33	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Oluşur oluşmaz	1	14	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Omuz omuza	1	26	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Öbek öbek	6	22- 26- 117- 117- 136- 137	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Par par	1	97	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Parlayıp sönen	1	63	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Pır pır	1	22	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Pırl pırl	1	120	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Renkten renge	1	14	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Sağa sola	4	32- 45- 73- 96	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Sağma soluna	4	52- 82- 91- 124	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Sağından solundan	1	110	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Sağını solunu	1	35	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Sakin sakın	1	121	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Savrula devrile	1	12	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Savrulup devrilmek	1	11	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Seve seve	1	78	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Sisli puslu	1	65	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Soğuk soğuk	1	78	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Süzüle süzüle	3	82- 100- 131	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Şaşkın şaşkın	1	63	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Şekilden şekle	1	20	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Takla makla	1	87	“M” harfi ile oluşan ikilemeler

Tamamlar tamamlamaz	1	36	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Tatlı tatlı	1	18	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Tekrar tekrar	2	40- 138	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Tepe taklak	2	20- 32	Birbirini anlamsal olarak tamamlayan ikilemeler
Toplanıp dağılmak	1	11	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Ucu bucağı	1	41	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Uç uca	1	112	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Uçsuz bucaksız	7	21- 24- 51- 79- 82- 82- 111	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Uzun uzun	5	22- 38- 89- 106- 127	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Üst üste	1	112	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Yalar yutar	1	61	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Yan yana	3	11- 26- 89	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Yanıp sönmek	1	22	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Yarı yarıya	1	137	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Yavaş yavaş	4	24- 97- 104- 139	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Yeni yeni	1	48	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Yıldız yıldız	2	13	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Yukarıya aşağıya	1	12	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Zaman zaman	7	42	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler

Ardı ardına

“Güneş, önündeki yoğun bulut kümelerinden yarı yarıya sıyrılıp kızgın mızraklarını ardı ardına göndermeye başlayınca, başta Obuz olmak üzere diğer Buzdevler...” (KT, 137).

Bir sağa bir sola

“Hafifçe bir sağa bir sola esip toparlanan VuuV VuuV,

‘Hemen mi? Onu bilemem,’ diye cevap verdi.” (KT, 86).

Cıvıl cıvıl

“Cıvıl cıvıl çocuk sesleriyle uyandılar.” (KT, 94).

Derin derin

“Yıldızkar ile Küçümen Karcık dondurucu havayı derin derin içlerine çekerek güç toplayıp, canlandılar biraz.” (KT, 93).

Hızlanıp yavaşlamak

“Küçümen Karcık, bir iki kere düşüp kalktıktan sonra dengede durmayı başardı. Daha sonra hızlanıp yavaşlamayı, sağa sola dönmeyi öğrendi.” (KT, 45).

Minicik minicik

“...Minicik minicik, yıldız yıldız parlıyorlardı...” (KT, 15).

Omuz omuza

“Sayısız kar tanesi yan yana, kol kola, omuz omuza verip dev bir kar tanesine dönüşmüştü sanki.” (KT, 26).

Renkten renge

“Çok aceleleri varmış gibi küme küme toplanıp dağılıyor, yer değiştiriyor, renkten renge giriyorlardı.” (KT, 14).

Seve seve

“ ‘Biz de onlara seve seve kucak açarız. Bağrımıza basarız. Su damlasına dönüşen karlar buharlaşıp kaçmaz, bize katılır!’ ” (KT, 78).

Sisli puslu

“Sisli puslu hava dağılmış, ortalık ışığa boğulmuştu.” (KT, 65).

Takla makla

“ ‘Benim dediğim, ikisini birlikte yapmak... Bulutun içinde yolculuk yapmak çok keyiflidir. Takla makla atmak zorunda da kalmazsın.’ ” (KT, 87).

Tepe taklak

“Kendini önce tepe taklak havada, sonra yerde buldu.” (KT, 32).

Uçsuz bucaksız

“Bunu duyunca yüzü asıldı kar tanesinin. Başını öne eğdi. Uçsuz bucaksız gökyüzünde tanıştığı ilk ve tek arkadaşından hemen ayrılacak olmak üzmüştü onu.” (KT, 21).

Yalar yutar

“ ‘Yerim ben o şıpşıpşıkları! Yalar yutarım!’ ” (KT, 61).

Zaman zaman

“Dudaklarını büktü Yıldızkar:

‘Zaman zaman gidenler oluyor...’ ” (KT, 42).

4.3.2. Maviş isimli romanda ikilemeler

Ele alınan kitapta toplamda 41 tane olmak üzere 33 farklı ikileme yer almaktadır. İkilemeler oluşum şekilleri ve kullanım sıklıkları Tablo 10’da verilmiştir. Maviş isimli kitapta yer alan ikilemelerden 15 tanesi rastgele seçilmiş ve örnek cümlelerle açıklanmıştır.

Tablo 10. Maviş isimli romanda ikilemeler

İkilemeler	Sıklık	Sayfa Numarası	Oluşum Şekilleri
Arka arkaya	2	33- 53	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
Batıp çıkmak	1	49	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Battı çıktı	1	47	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Bayıla bayıla	1	20	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Buruş kırış	1	43	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Cıvıl cıvıl	1	17	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Çekine çekine	1	55	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Çılglık çılgıña	1	40	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
Dalga dalga	5	31- 31- 31- 31- 31	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Dik dik	1	48	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Fısır fısır	1	16	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Göz gözü	1	49	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
Harfi harfine	1	20	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
Hızlı hızlı	1	38	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
İçi içine	1	54	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
İçin için	1	43	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kara kara	1	43	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kare kare	1	57	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kendi kendine	1	29	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
Kıkır kıkır	1	47	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler

Kırmızı kırmızı	2	38- 54	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Küçük küçük	2	19- 20	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Öbek öbek	1	43	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Övüne övüne	1	16	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Pırl pırl	2	20- 57	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Sağa sola	1	34	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Sakin sakın	1	24	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Sayıklaya sayıklaya	1	53	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Sinirli sinirli	1	37	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Suluk soluğa	1	47	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Şırl şırl	1	32	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Yavaş yavaş	1	49	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Yayılr yayılmaz	1	40	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler

Buruş kırış

“Maviş’in yüzü, bir kere daha buruş kırış oldu. Baştan ayağa titreyip sallandı.” (M, 43).

Çığlık çığlığa

“Koparmak için eğilince, ince dalında sallanan domates, çığlık çığlığa bağırdı:

‘DURRR! BENİ YİYEMEZSİNNN!’ ” (M, 40).

Dalga dalga

“Dalga dalga yayılan bu ses, ‘Dünya’da en çok bulunan renk mavi değil miydi?’ diye sordu.” (M, 31).

Fısır fısır

“ ‘Ne konuşuyordunuz, öyle fısır fısır?’ diye sordu büyük bir merakla.” (M, 16).

Harfi harfine

“Bu bölgelerde hangi ürünler yetiştiriliyordu? Derste öğretmenin anlattıkları harfi harfine aklımdaydı.” (M, 20).

Hızlı hızlı

“Fırçasını kaptığı gibi, Akdeniz’e batırdı. Başladı, hızlı hızlı çevreyi boyamaya.” (M, 38).

İçin için

“Portakalcık, “‘Söylemişim,’ demekle yetindi. İçin için seviniyordu aslında. Maviş’e bir ders olurdu hiç değilse.” (M, 43).

Kara kara

“İnsanlar yeşil buğday tarlalarının önünde, başlarını ellerinin arasına almış, kara kara düşünüyordu.” (M, 43).

Kırmızı kırmızı

“Önce yeşil fidanların üstünde kırmızı kırmızı bakan domateslere sürdü fırçasını...” (M, 38).

Öbek öbek

“Bir tepeyi aşip yeşil bir ovaya ulaşınca durdu. İleride, öbek öbek toplanmış kalabalıklar vardı.” (M, 43).

Övüne övüne

“Altuğ’un ne kırmızı gözleri vardı ne de kırmızı saçları. Ama çok sevdiği babasının, en sevdiği renkte kırmızı. Övüne övüne kaç kere anlatmıştı Altuğ’a, ‘İlk hecesi ‘al’ olduğu için senin adını kırmızı koydum,’ diye.” (M, 16).

Pırıl pırıl

“Pırıl pırıl Güneş vardı dışarıda.” (M, 57).

Sakin sakın

“ ‘Sabah tamamlarsın Mavişiğim... Dinlenmiş olarak kalkarsın sabah, sakın sakın yaparsın.’ ” (M, 24).

Şırl şırl

“Oooo, mavi renk, şırl şırl damlıyordu fırçadan.” (M, 32).

Yayılr yayılmaz

“Domatesin suyu diline yayılır yayılmaz, dudakları büzüştü Maviş’in, titredi, silkelendi bir.”
(M, 40).

4.3.3. Palavracılar Kralı isimli romanda ikilemeler

Ele alınan kitapta toplamda 161 tane olmak üzere 121 farklı ikileme yer almaktadır. İkilemeler oluşum şekilleri ve kullanım sıklıkları aşağıdaki Tablo 11’de verilmiştir. Palavracılar Kralı isimli kitapta yer alan ikilemelerden 15 tanesi rastgele seçilmiş ve örnek cümlelerle açıklanmıştır.

Tablo 11. Palavracılar Kralı isimli romanda ikilemeler

İkilemeler	Sıklık	Sayfa Numarası	Oluşum şekilleri
Acı acı	2	11- 34	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Açar açmaz	1	76	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Açıp açıp	1	16	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Ağzını burnunu	1	49	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Akla hayale	1	8	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Aklım fikrim	1	39	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Alay alay	1	59	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Alaycı alaycı	1	37	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Allayıp pullamak	1	8	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Arka arkaya	3	54- 82- 104	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Aşağı yukarı	1	26	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Aşağıya yukarıya	1	59	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Atar atmaz	1	50	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Aylak aylak	1	75	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Baka baka	2	38- 62	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Basa basa	1	109	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Baş başa	2	39- 50	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Bata çıka	2	16- 39	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Baygın baygın	1	69	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Bıcır bıcır	1	69	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Biner binmez	1	44	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Bir bir	1	16	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Birer ikişer	1	104	Sayılardan oluşan ikilemeler
Boy boy	1	87	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Boylu boyunca	1	11	Durum eki alarak oluşan ikilemeler

Börtü böcek	1	57	Birbirini anlamsal olarak tamamlayan ikilemeler
Cahil cahil	1	108	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Cin peri	1	108	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Çalı çırpı	1	98	Birbirini anlamsal olarak tamamlayan ikilemeler
Çekine çekine	1	110	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Çığış çığış	1	78	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Çığlık çığlığa	1	59	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Çıka çıka	1	89	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Dağda bayırda	2	92- 11	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Dağdan düze	1	15	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Dağlarda tepelerde	1	37	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Dayana dayana	2	38- 42	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Donup kalmak	2	69- 99	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Duyar duymaz	1	99	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Duyulur duyulmaz	1	108	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Düzden bayıra	1	15	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Ede ede	1	72	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Efil efil	1	88	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Eğe eğe	1	34	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Er geç	1	50	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Esip savurmak	1	38	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Fıldır fıldır	1	91	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Geçer geçmez	1	39	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Gele gele	2	20- 86	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Gelse gelse	1	81	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Gezdirip dolaştırmak	1	8	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Gidip gelerek	1	92	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Gölde sazda	1	92	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Göre göre	1	60	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Görür görmez	1	63	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Göz gözü	2	98- 97	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Gümbür gümdür	1	12	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Güzel güzel	7	28- 28- 28- 28- 28- 28- 38	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Hafif hafif	1	94	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler

Hav hav	1	19	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Hayran hayran	1	8	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kapıya bacaya	1	8	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Kar buz	1	44	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Kara kara	1	60	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kayalara çalılara	1	54	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Kendi kendine	1	11	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Kırda bayırda	1	101	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Kıs kıs	1	37	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Kış kıyamet	1	45	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Kıvıra kıvıra	1	69	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kocaman kocaman	1	91	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kolay kolay	1	91	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Koşa koşa	1	16	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Koştura koştura	2	46- 82	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kucak kucağa	1	70	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Mahcup mahcup	1	65	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Neler neler	1	8	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Olan biten	1	69	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
On beş yirmi	1	88	Sayıardan oluşan ikilemeler
On on beş	1	42	Sayıardan oluşan ikilemeler
Oradan oraya	1	90	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Övünüp durmak	1	37	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Pat pat	1	104	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Pırlıl pırlıl	1	69	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Rahat rahat	1	91	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Sağ salim	1	36	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Sağa sola	3	41- 49- 59-85	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Sağımı solumu	1	98	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Sağımı solunu	1	49	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Savura savura	1	42	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Say say	1	8	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Sekiz on	1	82	Sayıardan oluşan ikilemeler
Sert sert	1	109	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Sıkı sıkı	2	91- 92	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Sıra sıra	1	87	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler

Soğuk soğuk	1	42	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Soluk soluğa	1	44	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Süklüm püklüm	1	77	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Süzüle süzüle	1	62	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Şaşkın şaşkın	2	64- 74	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Tavşanı keklığı	1	11	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Tek tek	3	34- 46- 95	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Ters ters	1	109	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Tuta tuta	1	21	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Tutuna tutuna	1	54	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Ufak tefek	1	19	Birbirini anlamsal olarak tamamlayan ikilemeler
Ufak ufak	1	65	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Uslu uslu	1	36	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Uzun uzun	1	12	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Üç beş	1	76	Sayılardan oluşan ikilemeler
Üçer beşer	3	52- 52- 54	Sayılardan oluşan ikilemeler
Yalpalaya yalpalaya	1	92	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Yana yakıla	1	75	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Yara bere	2	49- 49	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Yata yuvarlana	2	21- 39	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Yavaş yavaş	8	36- 36- 57- 64- 85- 92- 97- 106	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Yeni yeni	2	57- 99	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Yılan çıyan	1	57	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Yirmi yirmi beş	2	34- 88	Sayılardan oluşan ikilemeler
Yorgun argın	2	101- 102	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Yüzü gözü	1	44	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler

Allayıp pullamak

“Bir insan iyi attığı, yaşadıklarını bire bin katarak anlattığı, dinleyenleri akla hayale gelmeyecek olaylarda gezdirip dolaştırdığı, anlattıklarını allayıp pulladığı, kapıya bacaya sığmayacak olaylarla süslediği halde sevilir mi?” (PK, 8).

Bıcır bıcır

“Gizlendiğim ağacın arkasından, olanı biteni anlamaya çalışırken kulaklarıma inanmadım. Genç ayıdan çıkan neşeli, bıcır bıcır, cilveli seslerin, o öfkeli ayı homurtularıyla hiç ilgisi yoktu.” (PK, 69).

Çalı çırpı

“Etraftan çalı çırpı, kırık dal topladım.” (PK, 98).

Dağlarda tepelerde

“Ammaa, bizim arkadaşlar yok mu? İki de bir alaycı alaycı yüzüme bakıp kıs kıs gülerek kendi aralarında, ‘Sarıtüy, dağlarda tepelerde övünüp duruyormuş; kaptın mı, en usta avcının kümesinden tavuk kapacaksın diyormuş,’ diye konuşup akıllarınca benimle dalga geçiyorlardı.” (PK, 37).

Gidip gelerek

“Suyun içinde yalpalaya yalpalaya, bir öbür kıyıya, bir bu kıyıya gidip gelerek uzaklaştı.” (PK, 92).

Kar buz

“Tozkoparan, beni soluk soluğa, yüzü gözü kar buz içinde görünce hemen başını kaldırdı, kulaklarını dikti.” (PK, 44).

Kendi kendine

“Keyifli, bir elinde elmasını yerken diğer elinde kuş tüleği, yere hayvan resimleri çiziyor, kendi kendine konuşuyordu.” (PK, 11).

Neler neler

“Neler neler... Say, say bitmez.” (PK, 8)

Pırıl pırıl

Hemen o yola doğru saptım. 20-25 adım atınca homurtunun sahibini gördüm: Pırıl pırıl siyah tüylü, genç bir ayıydı bu.” (PK, 69).

Sağ salım

“Tozkoparan sağ salim yere bastığında, onu kaldırıp uçuran yeşilbaşların değil kanat çırpma kanatlarını kaldıracak güçleri kalmamıştı.” (PK, 36).

Süklüm püklüm

“Kahveye girdiğimde bir de ne göreyim? Bizim üç arkadaş, bir köşede süklüm püklüm oturuyor.” (PK, 77).

Tutuna tutuna

“Baktım, güneş biraz daha yükselmiş. Mızrak gibi ışınlarıyla kayalara, çalılara tutuna tutuna yükselmeye devam ediyor.” (PK, 54).

Üçer beşer

“Akşam olduğunu sanan kuşlar önce üçer beşer, sonra alaylar halinde yuvalarına dönmeye başladılar.” (PK, 54).

Yara bere

“ ‘İşte size Sarıtüy, üstünde yara bere izi aramaya kalkmayın, bulamazsınız, ’ ”dedim. (PK, 49).

Yorgun argın

“Yorgun argın ve biraz da canım sıkkın olarak dönüş yolunu tuttum.” (PK, 101).

4.3.4. Sarıtay isimli romanda ikilemeler

Ele alınan kitapta toplamda 205 tane olmak üzere 146 farklı ikileme yer almaktadır. İkilemelerin oluşum şekilleri ve kullanım sıklıkları Tablo 12’de verilmiştir. Sarıtay isimli kitapta yer alan ikilemelerden 15 tanesi rastgele seçilmiş ve örnek cümlelerle açıklanmıştır.

Tablo 12. Sarıtay isimli romanda ikilemeler

İkilemeler	Sıklık	Sayfa Numarası	Oluşum şekilleri
Ağlayıp zırlamak	1	46	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Ağrılar sızılar	1	71	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Ah ah	2	74- 106	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Akılları fikirler	1	75	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Aklı fikri	2	16- 53	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Alaylı alaylı	1	74	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler

Analı babalı	1	16	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Arka arkaya	1	61	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Aşağı yukarı	1	12	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Atı aracı	1	72	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Atımız aracımız	1	72	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Atlayıp zıplamak	1	101	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Bak bak	1	107	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Bakıp dururken	1	10	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Baştan ayağa	2	52-53	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Beş on	1	70	Sayılardan oluşan ikilemeler
Bir bir	4	96- 24- 115- 114	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Birer ikişer	1	108	Sayılardan oluşan ikilemeler
Bir iki	9	30- 74- 74- 87- 87- 108- 115- 117- 117	Sayılardan oluşan ikilemeler
Bol bol	1	38	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Boncuk boncuk	1	30	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Boşu boşuna	1	45	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Böyle böyle	2	77- 100	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Burun buruna	1	46	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Ciddi ciddi	1	97	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Çalış çabala	2	64- 98	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Çayır çimen	1	61	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Çıkar çıkmaz	1	24	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Çukurlu tümsekli	1	23	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Dağda bayırda	1	75	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Darılmak kızmak	1	97	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Değişip tokuşmak	2	7	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Delik deşik	1	38	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Derin derin	1	70	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Dığıdık dığıdık	1	43	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Dolu dolu	1	25	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Döne döne	2	7- 113	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Dönüp dolaşp	1	100	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Duyduk duymadık	1	17	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler

Eğri bğđrđ	1	23	Birbirini anlamsal olarak tamamlayan ikilemeler
Elini kolunu	1	26	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Elsiz akılsız	1	9	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Elsiz ayaksız	1	76	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Enine boyuna	1	9	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Eser yağar	1	7	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Esip yağmak	1	113	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Etine buduna	1	27	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Evrilip çevrilmek	2	7- 113	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Fıldır fıldır	2	36	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Gel gel	1	33	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Gezip tozmak	1	77	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Göre göre	1	75	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Göz göze	1	46	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Güle güle	2	66- 66	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Güle oynaya	1	81	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Gülüp geçmek	1	73	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Güm güm	1	17	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Hal hatır	2	62- 80	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Hasta sağır	1	36	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Hav hav	1	27	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Hemen hemen	1	80	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Hırslı hırslı	1	51	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Hiç mi hiç	1	28	Arasına “mı” edatı alarak oluşan ikilemeler
Homurdana homurdana	1	98	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Hüzünlü hüzünlü	1	42	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Işık ışık	1	80	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
İki üç	3	10- 45- 109	Sayılardan oluşan ikilemeler
İş güç	1	46	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Kafa kafaya	1	98	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Kan ter	2	28- 38	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Kara kara	1	95	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kargacık burgacık	1	23	Birbirini anlamsal olarak tamamlayan ikilemeler
Karşı karşıya	1	14	Durum eki alarak oluşan ikilemeler

Kaşını gözünü	1	91	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Kat kat	3	10- 93- 107	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kazma kürek	1	10	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Kazmalarına küreklerine	1	14	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Kendi kendine	2	51- 109	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Kesik kesik	1	97	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kıkır kıkır	2	18- 27	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Kıpır kıpır	1	23	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kırda bayırda	1	100	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Kırılıp dökülmek	2	7- 113	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Kıvrak kıvrak	1	90	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kıyısında köşesinde	1	23	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Kocaman kocaman	2	107- 109	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kolay kolay	1	106	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Konuşa konuşa	1	87	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Koştu koştu	1	27	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kucak kucak	1	38	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kurda kuşa	1	75	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Kurtlar kuşlar	1	50	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Memleket memleket	1	99	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Mööö mööö	1	97	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Okuyup yazmak	1	23	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Olmuş olmamış	1	77	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Öne arkaya	1	53	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Peşin peşin	1	27	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Pırıl pırıl	4	20	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Sabahtan akşama	1	77	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Sağa sola	2	80- 103	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Sallana sallana	2	80- 117	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Sarılıp sarılıp	1	46	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Savrulup devrilmek	2	7- 113	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Sekiz on	1	26	Sayılardan oluşan ikilemeler
Ses seda	1	65	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Sık sık	5	50- 51- 71- 72- 93	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Sıkı sıkıya	1	10	Durum eki alarak oluşan ikilemeler

Sırt sırta	1	35	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Sinirli sinirli	1	34	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Sorup soruşturma	1	13	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Şap şap	1	35	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Şapır şupur	1	58	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Tam tamına	2	49- 52	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Tamam tamam	1	35	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Tane tane	1	10	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Tarla taban	1	62	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Tarla takka	1	45	Birbirini anlamsal olarak tamamlayan ikilemeler
Tarlada bayırda	1	34	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Tatlı tatlı	1	90	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Taylar taylar	1	42	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Tek tek	1	42	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Tek tük	1	86	Birbirini anlamsal olarak tamamlayan ikilemeler
Ters ters	1	91	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Tıka basa	1	38	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Tiril tiril	1	54	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Toz toprak	2	44- 72	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Tuhaf tuhaf	1	81	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Tuta tuta	1	102	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Uzaktan uzağa	1	13	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Uzun uzun	11	46- 47- 52- 56- 65- 71- 72- 78- 80- 110- 116	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Üst üste	1	43	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Yalvar yakar	1	72	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Yan yana	2	34- 35	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Yanıp yakılmak	2	113	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Yarılp dürülmek	2	7- 113	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Yattılar kalktılar	1	10	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Yavaş yavaş	4	24- 53- 110- 110	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Yeni yeni	1	27	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Yer yer	1	86	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Yiyin yiyin	1	35	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Yorgun argın	1	53	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Zaman zaman	1	77	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Zangır zangır	1	36	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler

Zangırdaya zangırdaya	1	85	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Zıplayıp sıçrayarak	1	77	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler

Atı aracı

“ ‘Bakın Sayın Aralı, bizim sizin gibi toprağı işleyecek atımız aracımız yok, köyümüzde atı aracı olan birkaç kişi var. Sağ olsunlar işimizi görüyorlar, ama şimdi öbürlerinin işleri çok sıkışmış, sana gönderdiler, sen de bizi geri döndürürsen ne yapar ne işleriz, gözünü seveyim Sayın Aralı...’ ” (SA, 72).

Bir bir

“Gülperçem bir bir anlattı olanları.” (SA, 96).

Boşu boşuna

“ ‘Eeeee, boşu boşuna at mı besleyelim hanım, şurada iki-üç kuruş biriktirip tarla takka alalım diye uğraşıyoruz, sen zararına kapı açmak istiyorsun. Satabilirdik de. Satmak istemiyorum.’ ” (SA, 45).

Çıkar çıkmaz

“Alperçem, yerlere dek eğilerek Canca’yı sırtına aldı. Evin kapısından çıkar çıkmaz, durakladılar bir. Işık gözlerini kamaştırıyordu.” (SA, 24).

Elsiz akılsız

“Elsiz akılsız kalmış tam bunları düşünürken bereket ki, güneş çıkageldi.” (SA, 9).

Etine buduna

“İnce boynuzlu kara, etine buduna dolgun bir hayvandı bu.” (SA, 27).

Fıldır fıldır

“Aralı iki ayağının üstüne bir kedi çevikliğiyle doğruluverdi, gözleri fıldır fıldır.” (SA, 36).

Kargacık burgacık

“Tek katlı geniş toprak damlı evler yeni okuyup yazmaya başlayan bir öğrencinin o kargacık burgacık ilk çizgilerini andıran dar, eğri büğrü çukurlu tümsekli sokaklar, duvarların kıyısında köşesinde yaban otları...” (SA, 23).

Savrulup devrilmek

“Savrulup devrilirmiş dağlar” (SA, 7).

Şapır şupur

“Aralı’nın gözleri yaşarmıştı sevinçten, inip üstünden gözlerinde şapır şupur öptü Sarıay’ın.” (SA, 58).

Tiril tiril

“ ‘Tüyleleri parıl parıl, her yanı tiril tiril titiyor.’ ” (SA, 54).

Üst üste

“Canca ile Gülperçem yanına sokulmuşlar, üst üste soru soruyorlardı.” (SA, 43).

Yattılar kalktılar

“Köylüler, yattılar kalktılar yeniden sarıldılar birbirlerine.” (SA, 10).

Yiyin yiyin

“ ‘Yiyin yiyin de yarına hazır olun bakalım, bir hamlık çıkaralım, kaç zamandır çakılıp kaldık.’ ” (SA, 35).

Zıplayıp sıçrayarak

“Bütün yorgunluğunu unutup, zıplayıp sıçrayarak Alperçem’e geçmişten olmuş olmamış birçok şey aktardı.” (SA, 77).

4.3.5. Uçankuş’tan Al Haberi isimli romanda ikilemeler

Ele alınan kitapta toplamda 148 tane olmak üzere 101 farklı ikileme yer almaktadır. İkilemelerin oluşum şekilleri ve kullanım sıklıkları Tablo 13’de verilmiştir. Uçankuş’tan Al Haberi isimli kitapta yer alan ikilemelerden 15 tanesi rastgele seçilmiş ve örnek cümlelerle açıklanmıştır.

Tablo 13. Uçankuş'tan Al Haberi isimli romanda ikilemeler

İkilemeler	Sıklık	Sayfa Numarası	Oluşum Şekilleri
Acı acı	1	89	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Açık açık	1	124	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Açıp kapamak	1	72	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Adım adım	1	143	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Ağaç ağaç	1	83	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Ağır ağır	1	76	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Aklım fikrim	3	42- 58- 74	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Alaca bulaca	1	58	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Alkış kıyamet	1	82	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Aman aman	1	72	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Aptal aptal	1	69	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Arka arkaya	3	68- 126- 132	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Aslı astarı	1	12	Birbirini anlamsal olarak tamamlayan ikilemeler
Bakar bakmaz	1	58	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Bir bir	2	31- 148	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Boş boş	1	88	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Burun buruna	1	129	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Çağış çağış	1	47	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Çeşit çeşit	1	48	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Çıkar çıkmaz	1	150	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Çıtt çıtt	1	47	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Çok çok	1	144	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Dal dal	1	83	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Dalga dalga	1	9	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Dalgalana dalgalana	1	66	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Dalsız budaksız	1	133	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Der demez	1	74	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Dere tepe	1	83	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Diken diken	1	74	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Döne döne	1	42	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Döner dönmez	1	126	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Dönüp dönüp	1	45	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Duyduk duymadık	1	148	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Düşer düşmez	1	66	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler

Ekleme çıkarma	1	87	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Fıldır fıldır	1	134	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Geçer geçmez	3	81- 100- 108	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Gördük görmedik	1	148	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Görür görmez	1	48	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Hayır hayır	1	61	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Hızlı hızlı	1	103	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Hoplayıp zıplamak	1	46	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
İç içe	1	48	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
İçim içime	1	103	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
İleri geri	3	77- 93- 108	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
İrili ufaklı	1	48	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
İster istemez	1	67	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Kan ter	1	95	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Karşı karşıya	1	115	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Kat kat	1	91	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kazasız belasız	1	102	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Kendi kendine	4	21- 31- 39- 54	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Kesik kesik	1	52	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kılı kılına	1	116	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Kim kimi	1	21	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Kolay kolay	1	12	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Köşe bucak	2	62- 126	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Madde madde	1	83	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
On beş yirmi	1	89	Sayılardan oluşan ikilemeler
Oradan oraya	1	25	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Ölçüp tartma	1	107	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Parça parça	1	17	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Pençe pençe	1	85	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Pırlıl pırlıl	1	32	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Renk renk	1	48	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Renkten renge	1	111	Durum eki alarak oluşan ikilemeler
Saçma sapan	1	108	Birbirini anlamsal olarak tamamlayan ikilemeler
Sağa sola	5	60- 76- 93- 95- 103	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Sağımı solumu	1	53	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler

Sağına soluna	3	81- 121- 132	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Sakin sakin	1	60	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Sarmaş dolaş	1	95	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Sıcak sıcak	1	128	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Sıçraya sıçraya	1	47	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Sinirli sinirli	3	92- 96- 97	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Sinsi sinsi	1	121	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Sivri mi sivri	1	51	Arasına edat olarak oluşan ikilemeler
Suluk soluğa	4	23- 43- 47- 144	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
Soru moru	1	77	“M” harfi ile oluşan ikilemeler
Şaşkın şaşkın	1	134	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Şekilden şekle	1	12	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
Tamamlar tamamlamaz	2	70- 83	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Tane tane	1	32	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Tek tek	5	13- 32- 116- 121- 148	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Tekrar tekrar	2	21- 117	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Ters ters	1	101	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Toza dumana	1	63	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Toza toprağa	1	154	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Ufak tefek	1	85	Birbirini anlamsal olarak tamamlayan ikilemeler
Uzun uzun	2	47- 89	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Üç beş	5	62- 85-95- 95- 133	Sayılarından oluşan ikilemeler
Üçer beşer	1	32	Sayılarından oluşan ikilemeler
Üst üste	1	97	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
Yalan dolan	2	39- 86	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Yan yana	8	21- 22	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
Yapar yapmaz	1	25	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Yara bere	4	101- 139- 154	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Yardım geçtim	1	85	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Yavaş yavaş	1	95	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Yok yok	1	130	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Yüz yüze	1	37	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
Yüzdük yüzdük	1	37	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Yüz yüze	1	23	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
Zaman zaman	1	49	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler

Boş boş

“Boş boş baktığımı görünce, ‘Bir aksilik mi oldu?’ diye sordum.” (UKAL, 88).

Çağış çığış

“Yere düşüp kurumuş ince dallar ayağımın altında *çitt çitt* diye yumuşak bir sesle kırılmasa, toprağı tümüyle meydana getiren yaprak *çağış çığış* diye ses çıkarmasa, yürüdüğümü bile hissetmeyecektim.” (UKAL, 48).

Dalgalana dalgalana

“Yükselişi ilk duran post oldu. Havada, yükseldiği yerde bir an asılı kaldıktan sonra, dalgalana dalgalana Kral’la bizim aramıza düşüp, kaldırdığı toz bulutu içinde görülmez oldu.” (UKAL, 66).

Diken diken

“Daha ben, ‘Bantlar-‘ der demez, bütün tüyleri havaya kalktı, diken diken oldu TilkiTi’nin.” (UKAL, 74).

Fıldır fıldır

“Fıldır fıldır oynayan gözleri, kocaman ve parlak...” (UKAL, 134).

İster istemez

“Bakışlarım ister istemez, düştükleri yerde öylece duran posta ve Kral’ın yerdeki yüzüne kaydı...” (UKAL, 67).

Karşı karşıya

“Ertesi gün öğleden sonra, Aslan KralKork’la birlikte alana girdiğimizde herkesi şaşırtan bir durumla karşı karşıya kaldık.” (UKAL, 115).

Ölçüp tartma

“Ölçüp tartmalarım sonucunda, bu açıdan en uygun aslanın KralKork olduğuna karar verdim.” (UKAL, 107).

Pençe pençe

“Sonra dev çalılar kesti önümü. ‘Açın yolu!’ dedim. Açmadıklarını görünce, üç-beş pençe atıp, yardım geçtim hepsini.” (UKAL, 85).

Sivri mi sivri

“En güçlü ve en korkutucu yanları ise sivri mi sivri, fırlak dişleriydi.” (UKAL, 51).

Soru moru

“ ‘Bitti... Her şey bitti... Görmüyor musunuz ortalığın halini? Soru moru olmaz!’ ” (UKAL, 77).

Tekrar tekrar

“Biz haberciler, kendi aramızdaki konuşmalarda, ‘Kim kimi tekrar ediyor acaba? Geveze, Farklı Bey’i mi? Farklı Bey, Geveze’yi mi?’ diye tekrar tekrar sorar, karara varamazdık.” (UKAL, 21).

Üçer beşer

“Yeniden teşekkür edip, merdivenleri üçer beşer atlayarak masama doğru koşarken, içimde bir ses, ‘Doğru çıkacak mı? Numara doğru çıkacak mı?’ diye soruyordu.” (UKAL, 33).

Yalan dolan

“ ‘Söylenenler yalan! Kuyruklu yalan! Katmerli yalan! Yalan dolan! Blöf! Kurusıkı! Masal bunlar! Hikâye! Martaval!...’ ” (UKAL, 39).

Yok yok

“Yok yok, panik yapmayın! Uzaktalar daha! Kendimi değil ama sizi gönül rahatlığıyla avcılarının bölgesinde bırakabilirim.” (UKAL, 130).

4.3.6. Yeşil Yürek isimli romanda ikilemeler

Ele alınan kitapta toplamda 210 tane ikileme yer almaktadır. İkilemeler oluşum şekilleri ve kullanım sıklıkları Tablo 14’te verilmiştir. Yeşil Yürek isimli kitapta yer alan ikilemelerden 15 tanesi rastgele seçilmiş ve örnek cümlelerle açıklanmıştır.

Tablo 14. Yeşil Yürek isimli romanda ikilemeler

İkilemeler	Sıklık	Sayfa Numarası	Oluşum Şekilleri
Acı acı	5	26- 27- 55- 78- 84	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Açığı koyusu	1	114	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Açık açık	2	52- 96	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Açıp açıp	1	111	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Ağaç da ağaç	1	102	Arasına edat olarak oluşan ikilemeler
Ağır hafifi	1	114	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Akla karayı	1	44	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Alıp ver	1	11	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Allak bullak	1	103	Birbirini anlamsal olarak tamamlayan ikilemeler
Altı yedi	1	9	Sayılardan oluşan ikilemeler
Anlata anlata	1	110	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Apar topar	1	68	Birbirini anlamsal olarak tamamlayan ikilemeler
Ardı ardına	1	109	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
Arka arkaya	7	24- 66- 88- 95- 115- 115	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
Aşağı yukarı	1	18	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Atıp tutmak	1	96	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Atlaya atlaya	1	27	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Atlayıp sıçramak	1	25	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Ayrı ayrı	1	106	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Bağırıp çağırarak	2	94- 103	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Bağırış çığırış	2	87- 91	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Ballandıra ballandıra	1	72	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Baş başa	1	31	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
Blok blok	1	114	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Cıvıl cıvıl	1	114	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Çalıdan çalıya	3	17- 18- 25	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
Çayır çimen	2	61- 82	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Çekine çekine	1	35	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Çıkar çıkmaz	1	110	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Çok çok	1	42	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Dağ bayır	1	26	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler

Dağ tepe	1	25	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Dağa bayıra	1	25	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Dağda taşta	1	35	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Dalıp gitmek	1	44	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Değer değmez	1	27	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Deli deli	1	69	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Derin mi derin	1	16	Arasına edat olarak oluşan ikilemeler
Dik dik	1	95	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Dizim dizim	1	116	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Dola dola	1	116	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Donuk donuk	1	99	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Donup kalmak	1	107	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Dostu düşmanı	1	25	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Dönüp dönüp	1	100	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Dura dura	1	24	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Durup dururken	1	36	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Duyar duymaz	1	24	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Esip gürlmek	1	68	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Evet evet	1	114	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Evirip çevirmek	1	54	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Ezile büzüle	1	75	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Fısır fısır	1	78	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Gerisin geriye	2	68- 94	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
Gider gitmez	1	66	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Görür görmez	2	20- 37	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Gri kara-gri	1	114	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Hafif hafif	1	18	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Hayır hayır	1	112	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Hele hele	1	110	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Heyecanlı heyecanlı	1	32	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Hızlı hızlı	1	115	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Homur homur	1	92	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Hoplayıp sıçramak	1	111	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
İki üç	3	52- 52- 79	Sayılardan oluşan ikilemeler

İleri geri	4	17- 18- 21- 51	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
İnce ince	1	106	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
İrili ufaklı	1	57	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
İsteksiz isteksiz	2	45- 63	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
İstemeye istemeye	1	61	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kademe kademe	1	13	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kara kara	1	69	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Karın buzun	1	17	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Karşı karşıya	2	88- 107	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
Kaş göz	2	78- 78	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Kat kat	1	32	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kavgalı dövüşlü	1	97	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Kayadan kayaya	4	17- 9- 69- 109	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
Kayalardan kayalara	1	25	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
Kayaya çalıya	1	25	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Kaybolur kaybolmaz	1	11	Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşan ikilemeler
Kaygan mı kaygan	1	18	Arasına edat olarak oluşan ikilemeler
Kendi kendine	6	42- 44- 53- 57- 58- 92	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
Kıpır kıpır	1	114	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kıs kıs	2	58- 66	Yansıma sözcüklerden oluşan ikilemeler
Kıvrıla kıvrıla	1	13	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kıyıda köşede	1	15	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Kızıp sinirlenmek	1	26	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Kocaman kocaman	5	16- 46- 61- 85- 91	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Koşa koşa	2	39- 63	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Köşe köşe	1	104	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Köşeli köşeli	2	102- 114	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kötü kötü	1	66	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Kuşkulu kuşkulu	1	79	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Küçüklü büyüklü	1	76	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Masal masal	5	53- 60- 61- 64- 74	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
On beş yirmi	1	102	Sayılardan oluşan ikilemeler
Oradan oraya	2	32- 54	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
Oturup kalkmak	1	25	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Otuz kırk	2	79- 80	Sayılardan oluşan ikilemeler

Öbek öbek	1	114	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Öne arkaya	1	114	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
Önüne arkasına	1	54	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Parlağı donuğu	1	114	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Saf saf	1	92	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Sağa sola	1	114	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Sağına soluna	1	32	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Sağını solunu	1	28	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Sakına sakına	1	106	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Sararıp solmak	1	88	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Sararmış solmuş	1	46	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Satır satır	2	54- 54	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Sekiz on	2	42- 84	Sayıardan oluşan ikilemeler
Sert sert	1	41	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Sinirli sinirli	3	46- 72- 92	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Suluk soluğa	2	52- 110	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
Süklüm püklüm	1	49	Birbirini anlamsal olarak tamamlayan ikilemeler
Tane tane	2	106- 106	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Taze taze	1	72	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Tedirgin tedirgin	1	35	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Tek tek	2	104- 115	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Ters ters	1	46	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Tuhaf tuhaf	2	103- 107	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Ukala ukala	1	93	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Uluya uluya	1	30	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Uzun uzun	1	25	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Üçü beşi	1	115	Sayıardan oluşan ikilemeler
Üst üste	3	79- 80- 114	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
Vura vura	1	66	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Yamaçlardan yamaçlara	1	69	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
Yan yana	2	44- 115	Durum eki olarak oluşan ikilemeler
Yapıp yapıp	1	96	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Yapsa yapsa	1	87	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Yara bere	1	33	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Yaslana yaslana	1	68	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Yatıp kalkan	2	114- 114	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler

Yavaş yavaş	2	58- 68	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Yeni yeni	1	58	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Yer yer	1	16	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Yeşil mi yeşil	1	82	Arasına edat olarak oluşan ikilemeler
Yorgun argın	2	40	Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Yumuşığı sert	1	114	Zıt anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemeler
Yuvarlak yuvarlak	1	115	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Yüksek yüksek	1	102	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Zaman zaman	4	83	Aynı sözcükten oluşan ikilemeler
Zar zor	1	37	Birbirini anlamsal olarak tamamlayan ikilemeler

Allak bullak

“Konuşulanları dinledikçe kafası allak bullak oldu Kayabeyi’nin.” (YY, 103).

Atlayıp sıçramak

“ ‘...Oturup kalkmayı, atlayıp sıçramayı, dostu düşmanı tanımaları, bilmeleri gerekiyor... Deneyimli birinin bunu yapması gerekiyor. Obamızın en deneyimli ve önderi olarak, bunu senden iyi kimse yapamaz, diye düşündük.’ ” (YY, 25).

Ballandıra ballandıra

“ ‘Ama Kayabeyi, öyle ballandıra ballandıra anlattın ki otları, biz de...’ dedi Cangıl.” (YY, 72).

Baş başa

“Üç dev kaya, sanki baş başa vermiş gibi, üstten birbirlerine yaslanmış, altlarında kalan geniş, boş alanı fırtınaya, kara, yağmura karşı korkuyordu.” (YY, 31).

Dağa bayıra

“ ‘Biliyorsun Kayabeyi, oğlaklar büyümeye başladı. Kendi başlarına dağa bayıra sarar, kayaya çalıya çıkar oldular...’ ” (YY, 25).

Evirip çevirmek

“ ‘Anlaşıldı.’ Dedi Kayabeyi. Kitabı, evirip çevirdi, önüne arkasına baktı.” (YY, 54).

Kayadan kayaya

“... O, adımı kayadan kayaya yaptığı uzun sıçrayışlarla yapmamış mıydı?” (YY, 17).

Kıs kıs

“O sırada yeni yeni uyanmaya başlayan oğlaklar, gözlerini açıp karşılarında, duvarla konuşan Kayabeyi’ni görünce kıs kıs gülmeye başladılar.” (YY, 58).

Öne arkaya

“Nerde bunlarda, sağa, sola öne arkaya yatıp kalkan oyuncu dallar, nerde kıpır kıpır yapraklar.” (YY, 114).

Ukala ukala

“ ‘Sus, ukala ukala konuşma,’ diyerek sözünü kesmiş Topak Ayı’nın.” (YY, 93).

Yapıp yapıp

“ ‘Gözünüzle gördünüz,’ demiş, ‘suçlamalarınızın hiçbir dayanağı yok; sizin derdiniz ne yapıp yapıp bizi ormandan çıkarmak!’ ” (YY, 96).

Yeşil mi yeşil

“Bu orman yaz, bahar, kuş, sonbahar... hep yeşil mi yeşilmiş...” (YY, 82).

Yumuşığı serti

“Sonra, bunların açığı koyusu, parlağı donuğu, yumuşığı serti, ağırlı hafifli vardı ki, rengarenk yaparlardı ortalığı.” (YY, 114).

Yüksek yüksekti

“ ‘Bizim gördüğümüz ağaçlar da senin anlattığın ağaçlar gibi yüksek yüksekti...’ ” (YY, 102).

Zar zor

“Çebiçlerden zar zor bir yanıt çıktı:

‘Tamam!’ ” (YY, 37).

4.3.7. Sınıfımızın Resmi isimli romanda ikilemeler

Sınıfımızın Resmi isimli kitapta toplamda 82 tane ikilemeye rastlanmıştır. bu ikilemelerden 73 tanesi birbirinden farklıdır. Eserde yer alan ikilemeler Tablo 15’te verilmiştir.

Tablo 15. Sınıfımızın Resmi isimli kitapta ikilemeler

İkilemeler	Sıklık	Sayfa	Oluşum Şekilleri
Aklı Fikri	2	25	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Acı Acı	1	72	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Açar Açmaz	1	40	Olumlu Ve Olumsuz Sözcüklerden Oluşan İkilemeler
Ağzını Burnunu	1	15	Eş Ya Da Yakın Anlamlı Sözcüklerden Oluşan İkilemeler
Al Al	1	18	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Alaylı Alaylı	1	43	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Allah Allah	1	31	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Allak Bullak	1	25	Birbirini Anlamsal Olarak Tamamlayan İkilemeler
Anasız Babasız	1	23	Eş Ya Da Yakın Anlamlı Sözcüklerden Oluşan İkilemeler
Apar Topar	2	14	Birbirini Anlamsal Olarak Tamamlayan İkilemeler
Arka Arkaya	1	14	Durum Eki Alarak Oluşan İkilemeler
Aşağı Yukarı	2	39	Zıt Anlamlı Sözcüklerden Oluşan İkilemeler
Bağıra Bağıra	1	52	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Bak Bak	1	61	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Bazı Bazı	1	21	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Bir Bir	2	17	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Bol Bol	1	68	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Çalıp Çırpamak	1	52	Eş Ya Da Yakın Anlamlı Sözcüklerden Oluşan İkilemeler
Dobra Dobra	1	11	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Doğru Dürüst	1	71	Eş Ya Da Yakın Anlamlı Sözcüklerden Oluşan İkilemeler
Dur Dur	1	6	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Elini Kolunu	1	22	Eş Ya Da Yakın Anlamlı Sözcüklerden Oluşan İkilemeler
Evsiz Barksız	1	23	Eş Ya Da Yakın Anlamlı Sözcüklerden Oluşan İkilemeler
Filan Falan	1	16	Birbirini Anlamsal Olarak Tamamlayan İkilemeler
Geçer Geçmez	1	38	Olumlu Ve Olumsuz Sözcüklerden Oluşan İkilemeler
Görür Görmez	1	66	Olumlu Ve Olumsuz Sözcüklerden Oluşan İkilemeler
Gürül Gürül	1	22	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Hay Hay	1	10	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Hayır Hayır	1	44	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Hayran Hayran	1	11	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Hop Hop	1	62	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
İleri Geri	1	51	Zıt Anlamlı Sözcüklerden Oluşan İkilemeler
İşsiz Güçsüz	1	52	Zıt Anlamlı Sözcüklerden Oluşan İkilemeler
İşten Güçten	1	14	Eş Ya Da Yakın Anlamlı Sözcüklerden Oluşan İkilemeler
İyiden İyiye	1	36	Durum Eki Alarak Oluşan İkilemeler
Kağıt Kalem	1	37	Eş Ya Da Yakın Anlamlı Sözcüklerden Oluşan İkilemeler
Kah Kah	1	61	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Karşı Karşıya	1	42	Durum Eki Alarak Oluşan İkilemeler

Kaza Bela	1	33	Eş Ya Da Yakın Anlamlı Sözcüklerden Oluşan İkilemeler
Kendi Kendine	2	29	Durum Eki Alarak Oluşan İkilemeler
Kımıl Kımıl	1	41	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Kırpa Kırpa	1	59	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Kırpıp Kırpıp	1	8	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Kocaman Kocaman	1	38	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Korka Çekine	1	64	Eş Ya Da Yakın Anlamlı Sözcüklerden Oluşan İkilemeler
Neler Neler	1	42	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Olsa Olsa	1	58	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Özene Bezene	1	72	Eş Ya Da Yakın Anlamlı Sözcüklerden Oluşan İkilemeler
Pat Pat	1	26	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Pırıl Pırıl	1	47	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Renkten Renge	1	72	Durum Eki Alarak Oluşan İkilemeler
Saçını Başını	1	59	Eş Ya Da Yakın Anlamlı Sözcüklerden Oluşan İkilemeler
Serer Sermez	1	35	Olumlu Ve Olumsuz Sözcüklerden Oluşan İkilemeler
Suluk Soluğa	1	40	Durum Eki Alarak Oluşan İkilemeler
Şurada Burada	1	58	Eş Ya Da Yakın Anlamlı Sözcüklerden Oluşan İkilemeler
Tam Tamına	1	52	Durum Eki Alarak Oluşan İkilemeler
Tamam Tamam	1	12	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Tek Tek	1	25	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Topu Mopu	1	13	Birbirini Anlamsal Olarak Tamamlayan İkilemeler
Tutup Tutup	1	23	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Tüh Tüh	1	34	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Uzun Uzun	1	72	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Üst Üste	1	66	Durum Eki Alarak Oluşan İkilemeler
Vah Vah	1	34	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Var Yok	1	50	Olumlu Ve Olumsuz Sözcüklerden Oluşan İkilemeler
Yan Yana	1	14	Durum Eki Alarak Oluşan İkilemeler
Yapsa Yapsa	1	52	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Yara Yara	1	39	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Yeni Yeni	1	61	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Yeşil Mi Yeşil	1	44	Arasına Edat Alarak Oluşan İkilemeler
Zaman Zaman	5	31-31-18- 5-5	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler
Zayıf Mı Zayıf	1	54	Arasına Edat Alarak Oluşan İkilemeler
Zıplaya Zıplaya	1	48	Aynı Sözcükten Oluşan İkilemeler

Arka arkaya

“Kendilerine sıra gelince, ne olacaklarını arka arkaya, top patlatır gibi söylemişlerdi:

Uçak şoförü!” (SR, 14).

Acı acı

“Bir parça ekmek koparıp balı üstüne özene bezene sürmüştü ki acı acı çalan bir zil durdurdu onu.” (SR, 72).

Apar topar

“İnsanların bir kısmı apar topar işlerine gitmeye çalışıyorlarken, çok az bir kısmı ya uykularını sürdürüyor ya bahçelerinde keyif yapıyor, ya da denize giriyordu.” (SR, 44).

Bir bir

“Bütün gördüklerimizi bir bir anlatıp, caka sattırmayacağız onlara.” (SR, 17).

Bol bol

“Öğretmenleri söylemişti: ‘Çocuklar bol bol yiyin, hiç hasta olmazsınız, ayrıca kafanız da işler diye.’” (SR, 68)

Hayran hayran

“Hayran hayran bakarken,
‘Aaaaa, nnasıl unuttum, ben buraya kalem almaya gelmişim,’ dedi.” (SR, 11).

Neler neler

“Bir yandan da neler neler düşündü Aloş...” (SR, 42).

Özene bezene

“Bir parça ekmek koparıp balı üstüne özene bezene sürmüştü ki acı acı çalan bir zil durdurdu onu.” (SR, 72).

Serer sermez

“Anası yer yatağını serer sermez derin bir uykuya daldı Aloş.” (SR, 35).

Üst üste

“Aloş üst üste gelen bu bilmemezlikler karşısında utanmış, sıkılmıştı...” (SR, 66).

Zaman zaman

“Zaman zaman donuk, zaman zaman öfkeli bir dille Memo’nun anlattıklarını aktardı.” (SR, 31).

Yan yana

“Aloş’la Memo sırada yan yana oturuyorlardı.” (SR, 14).

Yeşil mi yeşil

“Yeryüzüne çok yaklaştığı bir noktada, yeşil mi yeşil bir bahçenin üstünde durdu.” (SR, 44).

Renkten renge

“... renkten renge giriyor, titriyor, elindeki su bardağı yere düşüyordu.” (SR, 72).

Pırıl pırıl

“Sonra bahçenin içindeki şu pırıl pırıl ev.” (SR, 47).

Kırpıp kırpıp

“Okul kitaplarının yanında, kaç gecedir kırpıp kırpıp çalıştığı uçağı hiç kullanmıyordu.” (SR, 8).

4.4. Kalıp sözler

Bu bölümde ele alınan çocuk romanlarındaki kalıp sözlere yer verilmiştir. Kalıp sözler içinde buldukları cümleye göre anlam kazanırlar. Yapıca değişmeyen kalıp sözler olduğu gibi değişebilenler de bulunmaktadır. Kalıp sözler, araştırmacılar tarafından çeşitli şekillerde sınıflandırılmıştır. Aydın (2018: 3-4), çalışmasında kalıp sözleri 23 başlıkta sınıflandırmıştır:

“1. Selamlaşmalar

2. Özür Dilemeler

3. Hâl, Hatır Sormalar

4. Tanışmalar

5. Rica Etmeler

6. Şükür, Minnet ve Teşekkür Etmeler

7. Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet

8. Reddetmeler, Bıkkınlık, Çaresizlik

9. Karşılamlalar
10. Vedalaşmalar, Özlemler
11. Uğurlamalar
12. Kutlamalar, Destekler
13. İyi Dilekler, Duâlar
14. İlenmeler, Beddualar
15. Sevgi İfadeleri
16. Seslenmeler, Nidalar, Hitaplar
17. Yeminler
18. Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzülmeler
19. Şaşırılan Durumlarda Kullanılan İlişki Sözleri
20. Karşılıklı Konuşmalarda Kullanılan İlişki Sözleri
21. Uykudan Önce Söylenen İlişki Sözleri
22. Yıkılan veya Tıraş Olan Kişiler İçin Söylenen İlişki Sözleri
23. Dini İnançları Bildiren İlişki Sözleri” (Aydın, 2018: 3-4).

Ele alınan romanlarda Aydın’ın sınıflandırılması dikkate alınarak kalıp sözler incelenmiştir. Romanlarda toplamda 602 tane kalıp söz tespit edilmiştir. Her bir kitaptan rastgele seçilen 15 tane kalıp söz, kitaplardaki kullanımlarıyla örneklenmiştir.

4.4.1. Kar Tanesi isimli romanda kalıp sözler

Kar tanesi isimli romanda toplamda 117 tane kalıp söz tespit edilmiştir. Bu kalıp sözlerin kullanım sıklıkları ve hangi bağlamda kullanıldığı Tablo 16’de verilmiştir. Kalıp sözlerden 15 tanesi rastgele seçilmiş ve kitaptan cümlelerle örneklenmiştir.

Tablo 16. Kar Tanesi isimli romanda kalıp sözler

Kalıp Sözler	Sıklık	İlgili Olduğu Bağlam
--------------	--------	----------------------

Adınla yaşa	1	İyi Dilekler, Duâlar
Aferin, aferin	2	Kutlamalar, Destekler
Keşke...	1	Reddetmeler, Bıkkınlık, Çaresizlik
Aksiliğe bak!	1	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzülmeler
Aman	1	Reddetmeler, Bıkkınlık, Çaresizlik
Aman aman	5	Reddetmeler, Bıkkınlık, Çaresizlik
Doğru yaa!	8	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Elbette	5	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Eveeetttt!	22	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Eyvah!	1	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzülmeler
Günaydın	2	Selamlaşmalar
Haklısın	1	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Hani	1	Şaşırılan Durumlarda Kullanılan İlişki Sözlere
Hay aksi	2	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzülmeler
Haydi görüşmek üzere...	6	Seslenmeler, Nidalar, Hitaplar
Hayıııııı!	12	Reddetmeler, Bıkkınlık, Çaresizlik
Hoş bulduk	2	Karşılamlar
Hoş geldin	15	Karşılamlar
Hoşça kal	1	Vedalaşmalar, Özlemler
İyi ki	1	Şükür, Minnet Ve Teşekkür Etmeler
Kusura bakma	1	Özür Dilemeler
Lütfen...	4	Rica Etmeler
Neyse ki	1	Şükür, Minnet Ve Teşekkür Etmeler
N'olur	3	Rica Etmeler
Önemli değil	1	Özür Dilemeler
Özür dilerim	2	Özür Dilemeler
Peki	1	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Rica etsek	1	Rica Etmeler
Sağ olsunlar	1	Teşekkür
Sakin!	2	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzülmeler
Tamam	1	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Tanıştığıma memnun oldum	1	Tanışmalar
Teşekkür ederim	2	Teşekkür
Yolunuz açık olsun	1	Vedalaşmalar, Özlemler
Doğru	5	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet

Adınla yaşa

“Bütün Karlar, ‘Adınla yaşa Küçümen Karcık!’ diye seslendiler ona.” (KT, 35).

Elbette

“ ‘Beni duyuyor musun VuuV VuuV?’

‘Elbette duyuyorum!’ ” (KT, 83).

Günaydın

“Hep bir ağızdan cevap verdi çocuklar:

‘Günaydın öğretmenim!’ ” (KT, 102).

Hay aksi

“Yıldızkar ile Küçümen Karcık, ‘Hay aksi’ der gibi birbirlerine baktılar.” (KT, 110).

Haydi görüşmek üzere

“ ‘Benim esme zamanım geldi yine... Bir süre buralarda olmayacağım, haydi görüşmek üzere...’ ” (KT, 92).

Hoş bulduk

“ ‘Aramıza hoş geldin!’ diyenlere heyecanla, ‘Hoş bulduk’ diyor, hiçbirini karşılıksız bırakmamaya çalışıyordu.” (KT, 32).

Hoş geldin

“Karyağdı’ya hoş geldiniz” (KT, 130).

Hoşça kal

“Fısıldar gibi, ‘ Senı aşıağıya bırakıyorum, hoşça kal,’ dedi VuuV VuuV.” (KT, 24).

Kusura bakma

“ ‘Kusura bakma, elimde değil.’ ” (KT, 20).

Önemli değil

“ ‘Nasıl oldu anlamadım?’ dedi.

‘Önemli değil,’ dedi ötekiler. ‘Kaydın, o kadar.’ ” (KT, 32).

Özür dilemek

“Karpe gülümsedi,

‘Özür dilemene gerek yok,’ dedi. ‘Ayrıca sorman da iyi oldu, onu konuşuyoruz zaten... Görüp görmediğime gelince, gördüğümü hiç hatırlamıyorum.’ ” (KT, 126).

Sağ olsunlar

“ ‘Hepimiz buzun üstündeyiz. Sağ olsunlar, bizi onlar taşıyor zaten... Merak etme, alışsın!’ ” (KT, 33).

Tanıştığıma memnun oldum

“Birden canlandı kar tanesi:

‘Doğru ya... Duyuyorum sizi... Tanıştığıma çok memnun oldum, ben...’ ” (KT, 17).

Teşekkür ederim

“ ‘Küçümen Karcık... Küçümen Karcık... Küçümen Karcık... güzel bir ad,’ dedi. ‘Hepinize teşekkür ederim.’ ” (KT, 35).

Yolunuz açık olsun

“ ‘Sizinkiler tam aşağıda... yolunuz açık olsun kar taneleri.’ ” (KT, 117).

4.4.2. Maviş isimli romanda kalıp sözler

Maviş isimli romanda toplamda 36 tane kalıp söz tespit edilmiştir. Bu kalıp sözlerin kullanım sıklıkları ve hangi bağlamda kullanıldığı Tablo 17’de verilmiştir. Kalıp sözlerden 15 tanesi rastgele seçilmiş ve kitaptan cümlelerle örneklenmiştir.

Tablo 17. Maviş isimli romanda kalıp sözler

Kalıp Sözler	Sıklık	İlgili Olduğu Bağlam
Ammaaannn!	1	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzülmeler
Elbette	1	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Evet	10	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Eyvah	1	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzülmeler
Hadi	2	Seslenmeler, Nidalar, Hitaplar

Hadi canım sen de...	1	Şaşırlan Durumlarda Kullanılan İlişki Sözleri
Hay aksi	1	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzülmeler
Hayır	4	Reddetmeler, Bıkkınlık, Çaresizlik
Ne olur	1	Rica Etmeler
Oh olsun	2	İlenmeler, Beddualar
Öyle ya	1	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Sakın	1	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzülmeler
Sakın ha	1	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzülmeler
Tamam	8	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Teşekkür ederim	1	Şükür, Minnet ve Teşekkür Etmeler

Ammaaannn!

“ ‘AMMAAANNN!’ diye bağırdı. ‘Ne kadar kötü bir domatessin sen böyle, dünyanın en kötü domatesisin!’ ” (M, 40).

Elbette

“ Maviş, hemen atıldı:

‘Elbette Ma...’ dedi... durdu. ” (M, 13).

Evet

“ ‘Şimdi tanıdım seniiii...’ dedi Maviş. ‘Sen, evet, evet, sensin o!’ ” (M, 31).

Eyvah

“ ‘Eyvah,’ diye düşündü, ‘Maviş’in işine yarayacak bir örnek oldu...’ ” (M, 13).

Hadi

“ ‘Ama boyaman gerekiyor anneciğim, sonra öğretmene ne diyeceksin? Hadi uyan yavrum!’ ” (M, 55).

Hadi canım sen de...

“ ‘Hadi canım sende... Senin kırmızı, dörtte birinin içinde, dörtte bir! Mavi, dünyanın dörtte üçü, en çok bulunan renk!’ ” (M, 12).

Hay aksi

“ ‘Hay aksi,’ diye mırıldandı Maviş. Güneş’in söylediklerini düşündü bir an. Doğru söylüyor olabilir miydi? Olabilirdi aslında. Gökyüzüyle aynı renk olunca bulutlar görünmez olmuştu.” (M, 36).

Hayır

“ ‘Hayır bilmiyorsun sen! Bence en güzel renk mavidir!’ ” (M, 41).

Ne olur

“ ‘Ne olur daha hızlı dön, daha hızlı sabah olsun, bir an önce...’ ” (M, 53).

Oh olsun

“ ‘Oh olsun sana! Beni dinlemez misin? Ağzının tadı kaçtı işte! Oh olsun!’ ” (M, 41).

Öyle ya

“Öyle ya, ses tam altından geldiğine göre... O da tam üstünde oturduğuna göre...” (M, 29).

Sakın

“ ‘SAKIN HA!!! Beni yemeyi düşünüyorsan, SAKIN!’ ” (M, 42).

Sakın ha

“ ‘SAKIN HA!!! Beni yemeyi düşünüyorsan, SAKIN!’ ” (M, 42).

Tamam

“Yatağın içinde hemen doğruldu Maviş:

‘Tamam anne!’ ” (M, 55).

Teşekkür et-

“ ‘Çok teşekkür ederim!’ dedi. ‘Yani şimdi ben bütün Dünya’yı maviye boyayabilirim, değil mi?’ ” (M, 31).

4.4.3. Palavracılar Kralı isimli romanda kalıp sözler

Palavracılar Kralı isimli romanda toplamda 36 tane kalıp söz tespit edilmiştir. Bu kalıp sözlerin kullanım sıklıkları ve hangi bağlamda kullanıldığı Tablo 18’de verilmiştir. Kalıp sözlerden 15 tanesi rastgele seçilmiş ve kitaptan cümlelerle örneklenmiştir.

Tablo 18. Palavracılar Kralı isimli romanda kalıp sözler

Kalıp Sözler	Sıklık	İlgili Olduğu Bağlam
Aferin	1	Kutlamalar, Destekler
Aman	2	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzülmeler
Aman Allah’ım	1	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzülmeler
Aman güneş	1	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzülmeler
Amma attın	1	Karşılıklı Konuşmalarda Kullanılan İlişki Sözleri
Canları sağ olsun	1	İyi Dilekler, Duâlar
Çabuk git, çabuk gel, hadi bakalım rastgele	1	Vedalaşmalar, Özlemler
Çok doğru	1	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyetler
Estağfurullah	1	Şükür, Minnet Ve Teşekkür Etmeler
Evet	1	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyetler
Eyvah	1	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzülmeler
Hay yaşayasın	1	Şükür, Minnet Ve Teşekkür Etmeler
Haydi	1	Seslenmeler, Nidalar, Hitaplar
Hayır	1	Reddetmeler, Bıkkınlık, Çaresizlik
Hayrola	1	Şaşırılan Durumlarda Kullanılan İlişki Sözleri
Hoş geldiniz	1	Karşılamlar
Kusura bakmayın	1	Özür Dilemeler
Ne mümkün	2	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzülmeler
Olur şey değil	1	Şaşırılan Durumlarda Kullanılan İlişki Sözleri
Peki	2	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyetler
Selam verip	1	Selamlaşmalar
Son duanı et	1	Karşılıklı Konuşmalarda Kullanılan İlişki Sözleri
Tamam	9	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyetler
Teşekkür etmek	1	Şükür, Minnet Ve Teşekkür Etmeler
Yok yok	1	Reddetmeler, Bıkkınlık, Çaresizlik

Aferin

“Sabah gözümü açar açmaz toparlanıp kahvenin yolunu tuttum. Domuzların hakkından gelen bizim arkadaşların sırtını sıvazlayacak, ‘Aferin!’ diyecektim.” (PK, 77).

Aman Allah’ım

“Dönüp arkama baktım; aman Allahım!” (PK, 34).

Amma attın

“ ‘Amma attın be arkadaş, hangi arı ordusu, öğle vakti güneşin önünü tam kapatabilir ki?’ diye itiraz etti.” (PK, 30).

Canları sağ olsun

“İnanmasınlar. Ne diyelim, canları sağ olsun.” (PK, 95).

Estağfurullah

“ ‘Estağfurullah,’ demiş Keyifli, ‘torbanızda av filan mı var?’ ” (PK, 20).

Eyvah

“ ‘Eyvah, Keyifli bize birbirimizi vurduracak!’ diye atılınca ben güldüm tabii.” (PK, 81).

Hay yaşayasın

“Ben de bir bahane arıyordum zaten.

‘Hay yaşayasın, gidelim,’ dedim.” (PK, 106).

Hayır

“Bir an duran Palandöken:

‘Hayır, ayıya diyorum,’ diye mırıldandı, sonra şaşkın şaşkın çevresine bakarak, ‘bir ayı vardı buralarda, hatta iki ayı vardı,’ dedi.” (PK, 74).

Hayrola

“ ‘Hayrola, kötü bir şey mi oldu?’ diye sordular.” (PK, 95).

Hoş geldiniz

“KEYİFLİ TARAFINDAN BATMAKTAN SON ANDA KURTARILAN PIRPIR ADASI’NA HOŞ GELDİNİZ!” (PK, 62).

Kusura bakmayın

“ ‘Ku... kusura bakmayın! Soyadı... nız sü...sü...sülün ya...Kah, kah, kah! Onun için tu... tutup getir... miş...sizi ha, ha, haa!’ ” (PK, 21).

Ne mümkün

“Bu öyküleri bizzat onun ağzından dinlemeye ve sorularımı ona sormaya can atıyordum ama Keyifli’yi bulmak ne mümkün?” (PK, 10).

Olur şey değil

“Olur şey değil doğrusu!” (PK, 52).

Son duanı et

“ Durum böyleyken, kulağımın dibinde şiddetli bir homurtu daha patlayınca, ‘Anlaşıldı, Karabela’nın elinden kurtuluş yok Keyifli, son duanı et,’ dedim.” (PK, 43).

Teşekkür et-

“Belediye başkanı da gelip teşekkür etti.” (PK, 62).

4.4.4. Sarıtaay isimli romanda kalıp sözler

Sarıtaay isimli romanda toplamda 82 tane kalıp söz tespit edilmiştir. Bu kalıp sözlerin kullanım sıklıkları ve hangi bağlamda kullanıldığı Tablo 19’de verilmiştir. Kalıp sözlerden 15 tanesi rastgele seçilmiş ve kitaptan cümlelerle örneklenmiştir.

Tablo 19. Sarıtaay isimli romanda kalıp sözler

Kalıp Sözler	Sıklık	İlgili Olduğu Bağlam
Aferin bana	1	Kutlamalar, Destekler
Allah aşkına	1	Şaşırtılan Durumlarda Kullanılan İlişki Sözleri
Bana ne yahu!	1	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzülmeler
Buyurun	1	Selamlaşmalar
Cennetten müjdecî geldi?	1	Şaşırtılan Durumlarda Kullanılan İlişki Sözleri
Doğru ya	1	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Elden ne gelir	1	Reddetmeler, Bıkkınlık, Çaresizlik
Evet	7	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Eyvah	1	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzülmeler
Eyvah ki eyvah	1	Reddetmeler, Bıkkınlık, Çaresizlik
Geçmiş olsun	2	İyi Dilekler, Duâlar
Gözünü seveyim	1	Rica Etmeler
Güle güle kullan	2	İyi Dilekler, Duâlar

Hadi	16	Seslenmeler, Nidalar, Hitaplar
Hadi bakalım	4	Seslenmeler, Nidalar, Hitaplar
Hay Allah	1	Seslenmeler, Nidalar, Hitaplar
Hayde bre	1	Seslenmeler, Nidalar, Hitaplar
Hayır	3	Reddetmeler, Bıkkınlık, Çaresizlik
Hayrımı gör	1	İyi Dilekler, Duâlar
Hey	2	Seslenmeler, Nidalar, Hitaplar
Hey maşallah	1	İyi Dilekler, Duâlar
Hoş	1	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzülmeler
Hoş geldiniz	1	Karşılamlar
İyi ki	1	Şükür, Minnet Ve Teşekkür Etmeler
Kalın sağlıcakla	3	Vedalaşmalar, Özlemler
Kimlerdensin	1	Tanışmalar
Kusura bakmayın	1	Özür Dilemeler
Merhaba	1	Selamlaşmalar
Nasılsınız	1	Selamlaşmalar
Öyle mi ya	3	Karşılıklı Konuşmalarda Kullanılan İlişki Sözleri
Peki	2	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Sağ ol	2	Şükür, Minnet Ve Teşekkür Etmeler
Sayın	1	Seslenmeler, Nidalar, Hitaplar
Selam	1	Selamlaşmalar
Şu işe bak	1	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzülmeler
Tamam	2	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Teşekkür ederim	1	Şükür, Minnet Ve Teşekkür Etmeler
Yaşasın	2	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Yok	4	Reddetmeler, Bıkkınlık, Çaresizlik
Yok canım	1	Reddetmeler, Bıkkınlık, Çaresizlik
Doğru	2	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet

Geçmiş olsun

“Taylar koyuna geçmiş olsun dedikten sonra kırlara yöneldiler.” (SA, 86).

Güle güle kullan

“ ‘Al atımı, sen de güle güle kullan, yalnız eziyet etme olmaz mı, çok emeği var bende, iyi attır, eziyet etme.’ ” (SA, 66).

Hayrımı gör

“ ‘İşte burada atım. Gel bakalım Akkız. Aslında satmazdım, çünkü çok emeği var bende, çok... Elim darda, tarlanın borcunu ödemem gerek. Onun için elden çıkarıyorum, al hayrını gör.’ ” (SA, 66).

Gözünü seveyim

“ ‘Bakın Sayın Aralı, bizim sizin gibi toprağı işleyecek atımız aracımız yok, köyümüzde atı aracı olan birkaç kişi var. Sağ olsunlar işimizi görüyorlar, ama şimdi öbürlerinin işleri çok sıkışmış, sana gönderdiler, sen de bizi geri döndürürsen ne yapar ne işleriz, gözünü seveyim Sayın Aralı...’ ” (SA, 72).

Aferin bana

“ ‘Aferin bana,’ diyordu, sık sık eşine ‘İyi hesaplayıp buldum bu genç taylarla çalışma işini.’ ” (SA, 51).

Kusura bakmayın

“ ‘Kusura bakmayın ama ablalarım, siz bu Aralı’yle iyice kafanızı bozmuşsunuz, oysa adamın hiç de öyle kötülükleri filan yok. Ben görmedim hiç.’ ” (SA, 102).

Yok canım

“ ‘Bıçağın altına mı? Yok canım!’ dedi Alperçem.” (SA, 98).

Buyurun

“ ‘Buyurun, içeri girin, üşürsünüz dışarıda,’ dedi Aralı.” (SA, 18).

Hoş geldiniz

“ ‘Hoş geldiniz ablalarım, nerelerdesiniz, hiç görünmüyorsunuz! Özlemiştim sizi.’ ” (SA, 101).

Merhaba

“ ‘Merhaba kardeş, benim adım Gülperçem, biraz önce yanımdaki de ablam Alperçem, bir de bizim küçük kardeşimiz var, Sarıtay...’ ” (SA, 108).

Nasılsınız

“ ‘ Nasılsınız’ dedi demesine ama, karşılığını bile beklemeden kendinin nasıl iyi olduğunu anlatmaya başladı.” (SA, 81).

Selam

“Canca indikten sonra, sallana sallana geldi. Ablalarını böyle telaşlı görünce, ‘Selam kardeşlerim, nasılsınız, ben iyiyim ya, siz telaşlı gibisiniz, bir şey mi var?’ diye sordu.” (SA, 80).

Hayde bre

“Hayde bre aslanlarım, hey maşallah anasını aratmayacak bu Alperçem...” (SA, 49).

Kalın sağlıcakla

“ ‘Kalın sağlıcakla, kalın sağlıcakla.’ ” (SA, 110).

Hey maşallah

“Hayde bre aslanlarım, hey maşallah anasını aratmayacak bu Alperçem...” (SA, 49).

4.4.5. Uçankuş’tan Al Haberi isimli romanda kalıp sözler

Uçankuş’tan Al Haberi isimli romanda toplamda 206 tane kalıp söz tespit edilmiştir. Bu kalıp sözlerin kullanım sıklıkları ve hangi bağlamda kullanıldığı Tablo 20’de verilmiştir. Kalıp sözlerden 15 tanesi rastgele seçilmiş ve kitaptan cümlelerle örneklenmiştir.

Tablo 20. Uçankuş’tan Al Haberi isimli romanda kalıp sözler

Kalıp Söz	Sıklık	İlgili olduğu Bağlam
Aferin	1	Kutlamalar, Destekler
Affedersiniz	1	Özür Dilemeler
Ahh...	1	Reddetmeler, Bıkkınlık, Çaresizlik
Alo	1	Karşılıklı Konuşmalarda Kullanılan İlişki Sözleri
Aman	6	Karşılıklı Konuşmalarda Kullanılan İlişki Sözleri
Arz ediyorum	2	Rica Etmeler
Bol şans	2	İyi Dilekler, Duâlar
Bravo	4	Kutlamalar, Destekler
Buyurun	2	Karşılıklı Konuşmalarda Kullanılan İlişki Sözleri
Canıma minnet	2	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Dikkaaat	1	Karşılıklı Konuşmalarda Kullanılan İlişki Sözleri
Elbette	2	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet

Evet	40	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Eyvah	4	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzümler
Geçmiş olsun	2	İyi Dilekler, Duâlar
Gözünüz aydın	1	İyi Dilekler, Duâlar
Hadi	6	Seslenmeler, Nidalar, Hitaplar
Hava hoş tabi	2	Reddetmeler, Bıkkınlık, Çaresizlik
Hay aksi	2	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzümler
Hayır	10	Karşılıklı Konuşmalarda Kullanılan İlişki Sözleri
Hodri meydan	1	Karşılıklı Konuşmalarda Kullanılan İlişki Sözleri
Hoş	1	Reddetmeler, Bıkkınlık, Çaresizlik
Hoş bulduk	1	selamlaşmalar
Hoş geldiniz	1	selamlaşmalar
Hoşça kalın	1	Vedalaşmalar, Özlemler
İyi günler	1	selamlaşmalar
İzin verir misiniz	2	Rica Etmeler
İzninizle	9	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Kalemine sağlık	1	İyi Dilekler, Duâlar
Kusura bakmayın	1	Özür Dilemeler
Lütfen	3	Rica Etmeler
Mümkün değil	1	Reddetmeler, Bıkkınlık, Çaresizlik
Olacak gibi değil	1	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzümler
Olur mu öyle şey	1	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzümler
Öyle ya	2	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Özür dilerim	7	Özür Dilemeler
Pardon	1	Özür Dilemeler
Peki	9	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Sakın	1	Karşılıklı Konuşmalarda Kullanılan İlişki Sözleri
Saygı ve şükranlarımı sunuyorum	1	Şükür, Minnet ve Teşekkür Etmeler
Sayın	36	Seslenmeler, Nidalar, Hitaplar
Selam vermek	2	selamlaşmalar
Tabii	2	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Tamam	8	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Teşekkür ederim	8	Şükür, Minnet ve Teşekkür Etmeler
Vay alçak	1	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzümler
Yaşasınnnnn!	1	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Yok	3	Reddetmeler, Bıkkınlık, Çaresizlik
Yok artık	1	Reddetmeler, Bıkkınlık, Çaresizlik
Yok canım, daha neler	1	Şaşıran Durumlarda Kullanılan İlişki Sözleri
Doğru	5	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet

Hoş bulduk

“ ‘Hoş bulduk,’ dedim sevinçle. ‘Kusura bakmayın, sesinizi tanıyamadım, telefon çok değiştiriyor demek ki.’ ” (UKAL, 60).

Hoş geldiniz

“Ayağıma yumuşak bir şeyin değmesiyle kendime gelirken, o sesi duydum:

‘Hoş geldiniz... Uçankuş değil mi?’ ” (UKAL, 60).

Hoşça kalın

“ ‘...Hoşça kalın, Uçankuş!’ ” (UKAL, 130).

İyi günler

“ ‘İyi günler, nasıl yardımcı olabilirim?’ ” (UKAL, 29).

İzinizle

“ ‘İzinizle KralKorkumuz,’ diye telaşla araya girerek, ‘sizin bir farkınız daha var, fermana onu da ekleyelim,’ ” (UKAL, 120).

Kusura bakmayın

“ ‘Kusura bakmayın, sesinizi tanıyamadım, telefon çok değiştiriyor demek ki.’ ” (UKAL, 60).

Mümkün değil

“ Yan gözle karşıdakileri süzdü.

‘Mümkün değil!’ dedi.” (UKAL, 70).

Olur mu öyle şey

“ ‘... Olur mu öyle şey? Şimdi diyorsunuz ki, içinden diyorsun ki, ‘Yara yoksa, yara bandı niye var?’ değil mi? Kendisi verecek cevabı...’ ” (UKAL, 75).

Özür dile-

“ Kral’ daha fazla öfkelenmek istemeyen ÇakalÇak, ‘Çok özür dilerim... Bunu siz Sayın Kralımıza göstererek anlatabilirim ancak. Bana bir güncük izin verir misiniz, hazırlık yapayım?’ dedi.” (UKAL, 114).

Pardon

“ ‘Pardon... Anlamadım?’ ” (UKAL, 29).

Sakın

“ ‘Sakın, sakın, sakın...’ diye fısıldadı telaşla.” (UKAL, 74).

Sayın

“Önerisinin ilgi çektiğini anlayan ÇakalÇak, ‘Evet, Sayın Aslan Kralkorkumuz,’ dedi.” (UKAL, 117).

Teşekkür ederim

“ ‘Anlayışınız için çok teşekkür ederim -’ ” (UKAL, 130).

Vay alçak

“ ‘Vay alçak,’ diye mırıldandı TilkıTi. Öfkeden yüzü kıpkırmızı kesilmişti. Burnundan soluyordu.” (UKAL, 76).

Yok canım, daha neler

“Bu haberi birinden duymuş olsam, çoklarının yapacağı gibi, ‘Yok canım, daha neler!’ diyerek dalga geçer, üzerinde durmazdım bile.” (UKAL, 15).

4.4.6. Yeşil Yürek isimli romanda kalıp sözler

Yeşil Yürek isimli romanda toplamda 125 tane kalıp söz tespit edilmiştir. Bu kalıp sözlerin kullanım sıklıkları ve hangi bağlamda kullanıldığı Tablo 21’de verilmiştir. Kalıp sözlerden 15 tanesi rastgele seçilmiş ve kitaptan cümlelerle örneklenmiştir.

Tablo21. Yeşil Yürek isimli romanda kalıp sözler

Kalıp Sözler	Sıklık	İlgili Olduğu Bağlam
Amaaan	1	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzülmeler
Aman	1	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzülmeler

Aman dikkat	1	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzümler
Bir şey değil	1	Şükür, Minnet ve Teşekkür Etmeler
Bravo	1	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzümler
Evet	29	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Eyvah	3	Reddetmeler, Bıkkınlık, Çaresizlik
Günaydın	1	Selamlaşmalar
Hadi	7	Seslenmeler, Nidalar, Hitaplar
Hadi ordan	1	Şaşırılan Durumlarda Kullanılan İlişki Sözleri
Hay aksi	1	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzümler
Hayır	14	Reddetmeler, Bıkkınlık, Çaresizlik
Hoş geldiniz	3	Karşılamlar
Hoşça kalın	5	Vedalaşmalar, Özlemler
İyi geceler	2	Selamlaşmalar
Kusura bakma	1	Özür Dilemeler
Ne haddimize	3	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzümler
Ne mümkün	1	Reddetmeler, Bıkkınlık, Çaresizlik
Ne münasebet	1	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzümler
N'olur	1	Rica Etmeler
Olur mu öyle şey	2	Karşılıklı Konuşmalarda Kullanılan İlişki Sözleri
Olur şey değil	1	Karşılıklı Konuşmalarda Kullanılan İlişki Sözleri
Özür diler gibi	2	Özür Dilemeler
Peki	8	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Selam vermek	1	Selamlaşmalar
Tamam	15	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Teşekkür et	8	Şükür, Minnet ve Teşekkür Etmeler
Yok	3	Reddetmeler, Bıkkınlık, Çaresizlik
Yok canım	3	Reddetmeler, Bıkkınlık, Çaresizlik
Doğru	4	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet

Bir şey değil

“ ‘Bir şey değil Kayabeyi,’ dedi Cangıl, ‘beğendiğine sevindik ama, bize masal anlatırsan daha çok seviniriz tabii.’ ” (YY, 72).

Bravo

“ ‘Bravo Tekili,’ dedi, ‘büyük iş başardın.’ ” (YY, 27).

Günaydın

“ ‘Günaydın,’ dedi, ‘kiminle konuşuyorsun Kayabeyi?’ ” (YY, 58).

Hay aksi

“ ‘Hay aksi!’ diye söylendi, üstüne düştüğü mor dağ gülleri de koruyamamıştı demek onu.” (YY, 20).

Hoş geldin

“ ‘Hoş geldin,’ dedi, ‘ama buraya gelmen gerekiyor, aşağıya, benim yanıma.’ ” (YY, 27).

Hoşça kalın

“ ‘Hoşça kalın komşular,’ diye devam etmiş.” (YY, 97).

İyi geceler

“Oğlaklar da fısıldayarak yanıt verdi:

‘İyi geceler!’ ” (YY, 108).

Kusura bakma

“Cin Tilki aşağıdan seslenmiş:

‘Kusura bakma Yarasa Bey, bir şey sormak istiyorduk.’ ” (YY, 87).

Ne haddimize

“Ötekiler biraz mahcup ama saygılı bir şekilde karşı çıktılar:

‘Ne haddimize Kayabeyi,’ dediler.” (YY, 33).

Ne mümkün

“Yeşilyurt halkı yine karşı çıkacak olmuş ama; bu sefer ne mümkün! İki ayaklı Yabanlar, hemen bu GÜMGÜM sopalarına sarılıyormuş.” (YY, 84).

Ne münasebet

“Şiddetle başını sallamış Tekeç Dede:

‘Ne münasebet! O, sizin palavranız. Bizleri kovmak için, uydurduğunuz bir palavra!’ diye seslenmiş.” (YY, 95).

Olur şey değil

“ ‘Olur şey değil,’ deyip ayağa fırladı, Kayalıkönak’ın önüne kadar yürüyüp gözlerini ileriye doğru dikti.” (YY, 65).

Özür dile-

“ ‘Geciktiğimiz için özür dileriz,’ dedi.” (YY, 70).

Selam ver-

“Tekili, Karayel ve Maltız, onun nihayet sakinleştiğini görünce yanına yaklaşip selam verdi.” (YY, 50).

Teşekkür et-

“ ‘Sana ne kadar teşekkür etsem azdır Tekili,’ dedi. ‘Hazır çıkış yolunu bulmuşken hemen çıkalım şu uçurumun dibinden; bakarsın toparlanıp geri döner bu karkurtları...’ ” (YY, 30).

4.4.7. Sınıfımızın Resmi isimli romanda kalıp sözler

Sınıfımızın Resmi isimli romanda toplamda 21 tane kalıp söze rastlanmıştır. Tespit edilen kalıp sözler Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22. Sınıfımızın Resmi isimli romanda kalıp sözler

Kalıp Söz	Sıklık	İlgili Olduğu Bağlam
Ah keşke	1	Reddetmeler, Bıkkınlık, Çaresizlik
Allah allah	2	Şaşırlan Durumlarda Kullanılan İlişki Sözleri
Allah kazadan beladan korusun	1	Dini İnançları Bildiren İlişki Sözleri
Anaaaaaam	1	Şaşırlan Durumlarda Kullanılan İlişki Sözleri
Elbette	2	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Evet	1	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Eyvah	1	Uyarılar, Korkutmalar, Sinirlenmeler, Üzümler
Günaydın	1	Tanışmalar
Haydaaa	1	Şaşırlan Durumlarda Kullanılan İlişki Sözleri
Hayır	2	Reddetmeler, Bıkkınlık, Çaresizlik
Heyt be	4	Seslenmeler, Nidalar, Hitaplar
Hoş geldin	1	Tanışmalar
İyi günler	1	Tanışmalar
İyiym sağ ol	1	Tanışmalar
Kim O?	1	Tanışmalar

Merhaba	1	Tanışmalar
Peki	5	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Selam	3	Tanışmalar
Senin adın ne?	1	Tanışmalar
Tamam	7	Onaylamalar, İzin İstemeler, Kabuller, Doğrulamalar, Memnuniyet
Teşekkür ederim	4	şükür, Minnet Ve Teşekkür Etmeler

Allah Allah

“ ‘Allah Allah’ diye mırıldanarak büyük uçağı yerine koyarken Aloş içeri girdi.” (SR, 8).

Allah kazadan beladan korusun

“ ‘Allah kazadan beladan korusun!’ dedi.” (SR, 33).

Anaaaaaam

“ ‘Anaaaaaam!’ ” (SR, 32).

Haydaaa

“ ‘Haydaaa!’ çekti Aloş. ‘Sen babamı tanımıyorsun ki?’ ” (SR, 58).

Evet

“Evet, ne şaşıırıyorsun?..” (SR, 61).

Günaydın

“ ‘Günaydın,’ dedi adam.” (SR, 55).

Hayır

“ ‘Hayır ana, biz uçak şoförü olacağıız, başka da bir şey olmayacağıız.’ ” (SR, 17).

Hoş geldin

“ ‘Aloş, biz geldik. Memo hoş geldin.’ ” (SR, 23).

İyi günler

“ ‘Teşekkür ederim, iyi günler,’ ” (SR, 55).

Sağ ol

“ ‘İyiyim, sağ ol...’ ” (SR, 21).

Kim o?

“ ‘Kim o?’ ” (SR, 41).

Merhaba

“ ‘Merhaba Memo, nasılsın?’ ” (SR, 21).

Peki

“ ‘Tamam, yorgunum diye öyle söylüyorsun, peki, o zaman seni kale önüne veririz, koşarak yorulmuş olmazsın, tamam mı?’ ” (SR, 26).

Selam

“ ‘Selam bulutlar, selam sizlere!’ ” (SR, 38).

Teşekkür ederim

“ ‘Teşekkür ederim, iyi günler,’ ” (SR, 55).

4.5. Kalıplaşmış İfadeler

Araştırmaya konu edilen kitaplar incelenmiştir. İncelenen altı çocuk romanında herhangi bir kalıplaşmış söze rastlanmamıştır.

4.6. Terimler

Bu bölümde araştırmaya konu edilen romanlardaki terimlere yer verilmiştir. İncelenen altı romanda toplam 927 tane terim tespit edilmiştir. Terimler ilgili olduğu bilim dallarına göre sınıflandırılmıştır. Her bir kitaptan 15 tane olmak üzere toplamda 90 tane terim, kitaplardaki cümlelerle örneklenmiştir.

4.6.1. Kar Tanesi isimli romanda terimler

Kar Tanesi isimli romanda toplamda 231 tane terim tespit edilmiştir. Bu terimler ilgili olduğu bilim dalına göre sınıflandırılmıştır. Kitaptan rastgele seçilmiş 15 terim kitaptan cümlelerle örneklenmiştir.

Tablo 23. Kar Tanesi isimli romanda terimler

Terim	Sıklık	İlgili Olduğu Alan
Alçak basınç	2	Coğrafya Terimleri
Beden	1	Coğrafya Terimleri
Boran	1	Coğrafya Terimleri
Bölge	3	Coğrafya Terimleri
Buhar	5	Kimya terimleri
Buharlaşmak	7	Kimya terimleri
Buharlaştırmak	1	Kimya terimleri
Bulut	16	Coğrafya Terimleri
Buz	12	Coğrafya Terimleri
Çukur	1	Coğrafya Terimleri
Dağ	1	Coğrafya Terimleri
Denge	2	Cimnastik terimleri
Deniz	1	Coğrafya Terimleri
Dere	1	Coğrafya Terimleri
Doğa	2	Coğrafya Terimleri
Erime	1	Kimya terimleri
Erimek	13	Kimya terimleri
Eritmek	1	Kimya terimleri
Evren	3	Gökbilim terimleri
Fırtına	6	Coğrafya Terimleri
Gökyüzü	23	Gökbilim terimleri
Göl	1	Coğrafya Terimleri
Gölge	4	Gökbilim terimleri
Güneş	1	Gökbilim terimleri
Harf	2	Dilbilgisi terimleri
Harita	9	Coğrafya Terimleri
Hava	9	Coğrafya Terimleri
Hız	14	Fizik terimleri
İrmak	1	Coğrafya Terimleri
Işık	2	Fizik terimleri
Işın	1	Fizik terimleri
Kar	5	Coğrafya Terimleri
Kara tahta	2	Eğitim terimleri
Kasaba	1	Kentbilim terimleri
Kasırğa	3	Coğrafya Terimleri
Katman	2	Kimya terimleri
Kaya	3	Coğrafya Terimleri

Kılavuzluk	1	Eğitim terimleri
Köken	1	Gökbilim terimleri
Kuyu	1	Coğrafya Terimleri
Meltem	1	Coğrafya Terimleri
Mermer	1	Coğrafya Terimleri
Pervaz	3	Güzel sanatlar terimleri
Puslu	1	Coğrafya Terimleri
Rüzgar	7	Coğrafya Terimleri
Sıcaklık	1	Coğrafya Terimleri
Sisli	1	Coğrafya Terimleri
Soy	1	Halkbilim terimleri
Tabaka	1	Kimya terimleri
Tayfun	1	Coğrafya Terimleri
Tepe	19	Coğrafya Terimleri
Uçurum	4	Coğrafya Terimleri
Ülke	9	Coğrafya Terimleri
Yağış	1	Coğrafya Terimleri
Yağmur	7	Coğrafya Terimleri
Yamaç	1	Coğrafya Terimleri
Yeryüzü	3	Coğrafya Terimleri
Yüksek basınç	2	Coğrafya Terimleri
Zirve	1	Coğrafya Terimleri

Alçak basınç: (Alm. Zyklon, m; Tief, n; Tiefdruckgebiet, n; Fr. dépression, f; zone de basse pression, f; zone de dépression, f; cyclone, m; İng. cyclone; depression; low pressure area; low pressure system; low pressure zone) meteo. Meteorolojide, bağıl olarak düşük barometrik basınca sahip, kapalı izorbarlar ile çevrili, rüzgârların Kuzey Yarımküre’de saatin ters (Güney Yarımküre’de saat) yönünde ve içine doğru eserek döndüğü, havanın yükseldiği, genellikle bulutlu ve yağışlı havayı temsil eden alan; eşanlam: alçak basınç alanı, siklon (TÜBA, 2021).

“Alçak basınç? Yüksek basınç? İlk kez duyuyordu.” (KT, 84).

Boran: Gök gürültüsü, çakım ve yıldırım gibi elektrik olayları ve sağanak yağmuru ile karışık fırtına (TDK, 2021).

“ ‘Esinti, meltem, rüzgar, fırtına, boran, kasırğa, tayfun...’ ” (KT, 19).

Buharlaşmak: Buğulaşmak (TDK, 2021).

“ ‘Hayır öğretmenim... Dereleri ısıtır, sonra ırmakları, gölleri, denizleri... buharlaştırır...’ ” (KT, 104).

Harita: Yeryüzünün ya da bir parçasının, belli bir ölçüğe göre küçültülüp kuşbakışı görünüşüyle bir düzlem üzerine geçirilmesi (TDK, 2021).

“ ‘Karyağdı öyle büyük ki, tam olarak ancak harita üzerinde görebiliriz.’ ” (KT, 37).

Hız: Bir cismin ya da bir dalganın birim zamanda aldığı yol (TDK, 2021).

“ ‘Gitmem gerekiyor çünkü... Hızımı artırarak yol alırım ben.’ ” (KT, 21).

Işın: 1. Isı ya da ışık erkesinin yayılma doğrultusunu gösteren çizgi. 2. Bir çemberin ya da bir yuvarın özeğinden dışa doğru uzanan çizgilerden her biri (TDK, 2021).

“ ‘Doğru,’ dedi Kardo. ‘Karyağdı’da eritiyordu. Çünkü güneş ne zaman ilk ışınlarını göndermeye başlasa, Buzdevler bizi hemen tepelere çıkarıyorlar, biz de hemen koşup güneşle karşı karşıya kalıyorduk.’ ” (KT, 122).

Karatahta: Okullarda üzerine tebeşirle yazı yazılan, çoğunlukla tahtadan, kara renkte, geniş levha (TDK, 2021).

“Marş bitince çocuklara oturmaları işaret eden öğretmen kara tahtaya doğru yürüdü.” (KT, 102).

Kasırğa: Hızı saatte 100 kilometreyi aşan ve büyük can ve mal kaybına yol açan yel (TÜBA, 2021).

“ ‘Esinti, meltem, rüzgar, fırtına, boran, kasırğa, tayfun...’ ” (KT, 19).

Katman: Birbiri üzerine serilmiş, yayılmış ya da kimyasal olarak oluşmuş, varlığı kimyasal ve fiziksel yöntemlerle belirlenebilen özdek bölgesi (TDK, 2021).

“Üzerinde durdukları buz katmanını işaret ederek,

‘Şimdi biz neyin üstünde duruyoruz?’ diye sordu.” (KT, 53).

Köken: Bir cismin ya da varlığın doğduğu ya da çıktığı yer. Güneş dizgesinin kökeni büyük bir gaz bulutuydu (TDK, 2021).

“ ‘...Aslında onlar da bizim soyumuzdan geliyor; hepimizin kökeni su, sudan geliyoruz...’ ” (KT, 53).

Meltem: Hafif esişli rüzgârlar için de kullanılmakla birlikte, daha çok günlük çevrimsel rüzgârlara verilen ad (TDK, 2021).

“ ‘Esinti, meltem, rüzgar, fırtına, boran, kasırga, tayfun...’ ” (KT, 19).

Mermer: Kireçtaşının başkalaşımı ile oluşmuş bir kayaç. (Arı halde ak, çeşitli karışım maddeleri ile çok çeşitli renklerde olabilir. Teknikte parlatılabilen her türlü taşa mermer adı verilmektedir.) (TDK, 2021).

“Merak içinde harflere bakarken kendilerini birden pencerenin mermer pervazına inmiş bulunca çok sevindiler.” (KT, 102).

Uçurum: Yerde bulunan, çok derin ve dipsiz kuyu (TDK, 2021).

“Buz tellerinin hemen dibinden başlayan uçurum derin mi derin ve kapkaranlıktı (KT, 51).

Yamaç: Tepe, vadi, sırt gibi engebelerin herhangi bir yanını oluşturan eğimli yüzeylerin genel adı (TÜBA, 2021).

“ Kar tepeleri aşıyor, kar dolu yamaçlar geçiliyor, büklümler dönülüyordu.” (KT, 46).

Yüksek basınç: (Alm. Antizyklon, m; Fr. anticyclone, m; İng. anticyclone; high pressure; high pressure area; high pressure system; high pressure zone) meteo. Meteorolojide, bağıl olarak yüksek barometrik basınca sahip, kapalı izorbarlar ile çevrili, rüzgârlar Kuzey Yarımküre’de etrafında saat (Güney Yarımküre’de saatin tersi) yönünde ve dışına doğru eserek dönen, havanın çöktüğü, yerde ıraksama ve genellikle açık havayı temsil eden alan; eşanlam: yüksek basınç bölgesi, antisiklon (TÜBA, 2021).

“Alçak basınç? Yüksek basınç? İlk kez duyuyordu.” (KT, 84).

4.6.2. Maviş isimli romanda terimler

Maviş isimli romanda toplamda 87 tane terim tespit edilmiştir. Bu terimler ilgili olduğu bilim dalına göre sınıflandırılmıştır. Kitaptan rastgele seçilmiş 15 terim kitaptan cümlelerle örneklenmiştir.

Tablo 24. Maviş isimli romanda terimler

Terim	Sıklık	İlgili Olduğu Alan
Batı	1	Coğrafya Terimleri
Bölge	3	Coğrafya Terimleri
Coğrafya	6	Eğitim Terimleri
Deniz	17	Coğrafya Terimleri
Dünya	22	Coğrafya Terimleri
Gemi	2	Su Ürünleri Terimleri
Güneş	4	Coğrafya Terimleri
Güney	1	Coğrafya Terimleri
Harita	12	Coğrafya Terimleri
Hece	2	Dilbilgisi Terimleri
Kıta	3	Coğrafya Terimleri
Kıyı	1	Coğrafya Terimleri
Matematik	1	Eğitim Terimleri
Okyanus	5	Coğrafya Terimleri
Su	1	Kimya Terimleri
Türkçe	1	Eğitim Terimleri
Uçak	2	Fizik Terimleri
Ülke	1	Coğrafya Terimleri
Ürün	2	Tarım Terimleri

Batı: Herhangi bir yerde, güneşin 21 Mart ve 23 Eylülde battığı yön. bkz, anayönler (TDK, 2021).

“Yukarıda Karadeniz, batıda Marmara ve Ege Denizi, güneyde Akdeniz vardı.” (M, 20).

Bölge: sos. (Alm. Bezirk, m Gebiet, f, Region, f; Fr. région, f; İng. region, zone; esk. mntıka) 1. cog. kentb. topb. Yüzey biçimleri, iklimi, bitki örtüsü, toplumsal ve ekonomik yaşam biçimleri, nüfus yapısı, kaynakları bakımından benzerlik oluşturan, bu özellikleriyle çevresinden ayrılan yeryüzü ya da ülkenin bir parçası. 2. huk. kamy. Kimi ülkelerde, birkaç ili kapsayan yönetsel birim. 3. kentb. Bir kentin, bilinçli bir bölgeleme siyasetinin sonucu olarak, sanayi, tarım, konut, yönetim, ticaret gibi işlevleri için, imar planında ayrılmış alanlardan her biri (TÜBA, 2021).

“ Öğretmen derste dünya denizlerinden sonra Türkiye denizlerinin ve Türkiye’nin haritasını çizmiş; hangi bölgede ne yetiştiğini anlatmıştı uzun uzun.” (M, 19).

Dünya: Yeryuvarlağı (TDK, 2021).

“ ‘Biliyor musunuz,’ dedi, ‘dünyamızın dörtte üçü suyla kaplı!’ ” (M, 7).

Gemi: Tonajı ve adı ne olursa olsun denizlerde ve iç sularda su ürünleri araştırmasında, istihsalinde, naklinde, işlenmesinde kullanılan kayık, sandal, yelkenli, şat, sal, mavna gibi vasıtalarla buharlı veya motorlu bilumum yüzer araçlar (TDK, 2021).

“İş inada binmişti artık. Altuğ:

‘Gemiler de yüzmesin,’ dedi.” (M, 12).

Güneş: Kızgın gaz yığınının oluştuğu, ısı ve ışık saçan, yeryüzünün da içinde bulunduğu dizgenin özeği olan gökcismi (TDK, 2021).

“Maviş, Güneş’in batış anını, bir an düşündükten sonra omuzlarını kaldırdı:

‘Gökyüzü değil bir kere, sadece Güneş’in battığı yer... O da beş dakika bile sürmüyor!’ ” (M, 14).

Güney: Sol el doğuya ve sağ el batıya yönelmek üzere ayakta duran kimsenin baktığı, doğu-batı doğrultusuna dik yön (TDK, 2021).

“Yukarıda Karadeniz, batıda Marmara ve Ege Denizi, güneyde Akdeniz vardı.” (M, 20).

Harita: Yeryüzünün ya da bir parçasının, belli bir ölçüye göre küçültülüp kuşbakışı görünüşüyle bir düzlem üzerine geçirilmesi (TDK, 2021).

“Çizimini bitiren öğretmen sordu:

‘Harita üzerinde, denizleri hangi renkle gösteriyoruz çocuklar?’ ” (M, 9).

Hece: Bir solukta çıkarılan ses veya ses birliği: Ah, oh, bak, üst, alt, kalk, dört, oda (o-da) , üzüm (ü-züm) , araba (a-ra-ba) , kelebek (ke-le-bek) , kanatlarını (ka-nat-la-rı-nı) vb. (TDK, 2021).

“Övüne övüne kaç kere anlatmıştı Altuğ’a, ‘İlk hecesi ‘al’ olduğu için senin adını Altuğ koydum,’ diye.” (M, 16).

Kıta: sos. (Alm. Festland, n; Fr. continent, m; İng. continent, mainland; esk. kıta) cog. ulusi. Anadenizlerle kuşatılmış büyük kara parçası (TÜBA, 2021).

“Öğretmen, ‘Daha önce kıtaların, ülkelerin haritasını çizmiştik,’ dedi.” (M, 8).

Kıyı: Karanın deniz boyunca uzanan bölümü (TDK, 2021).

“Derste defterine çizdiği haritaya bakarken, gözleri hemen Türkiye’nin kıyılarına kayd.” (M, 20).

Matematik: 1. Biçim, sayı ve çoklukların yapılarını, özelliklerini ve aralarındaki bağıntıları mantık yoluyla inceleyen, aritmetik, cebir, geometri gibi dallara ayrılan bilim kolu. 2. Orta dereceli ve yüksek okullarda öğrencilere biçim, sayı ve çoklukların yapıları, özellikleri ve aralarındaki bağıntılar üzerinde uygulamaya dayalı olarak belli bilgi ve anlayışları kazandırmak amacıyla okutulan ders (TDK, 2021).

“Maviş, o akşam Türkçe ve matematik ödevlerini tamamlayınca, derin bir oh çekip arkasına yaslandı.” (M, 19).

Okyanus: (Alm. Ozean, m; Fr. océan, m; İng. ocean) deniz. Yeryuvarı’nın büyük bölümünü örten ve kıtaları birbirinden ayıran engin su kütleleri (TÜBA, 2021).

“Deniz, okyanus... Dalga dalga yayılan ses!” (M, 31).

Su: H₂O; yer yüzeyinin en büyük bölümünü oluşturan, kimyaca çok kalımlı, renksiz, kokusuz, tatsız sıvı (TDK, 2021).

“ ‘Öğretmen dünyanın dörtte üçünün su olduğunu söyleyince , ben de ona, gördün mü, dünyada bulunan renk mavi, dedim...’ ” (M, 16).

Türkçe: Öğrencilere Türk dilini doğru ve etkili bir biçimde kullanma alışkanlığını kazandırmak ereğiyle ilkokuldan başlayarak bütün ortaöğretim kurumlarıyla kimi üniversite ve yüksek okullarda okutulan ders (TDK, 2021).

“Maviş, o akşam Türkçe ve matematik ödevlerini tamamlayınca, derin bir oh çekip arkasına yaslandı.” (M, 19).

Ürün: Değirği, devrişi (TDK, 2021).

“Bu bölgelerde hangi ürünler yetiştiriliyordu?” (M, 20).

4.6.3. Palavracılar Kralı isimli romanda terimler

Palavracılar Kralı isimli romanda toplamda 195 tane terim tespit edilmiştir. Bu terimler ilgili olduğu bilim dalına göre sınıflandırılmıştır. Kitaptan rastgele seçilmiş 15 terim kitaptan cümlelerle örneklenmiştir.

Tablo 25. Palavracılar Kralı isimli romanda terimler

Terim	Sıklık	İlgili Olduğu Bilim Dalı
Ada	4	Coğrafya Terimleri
Ambar	3	Tarım Terimleri
Av	18	Veteriner Hekimliği Terimleri
Avcılık	4	Budunbilim Terimleri
Avlu	2	Güzel Sanatlar Terimleri
Ay	1	Gökbilim Terimleri
Basınç	1	Fizik Terimleri
Bayır	3	Coğrafya Terimleri
Buhar	1	Coğrafya Terimleri
Buz	8	Kimya Terimleri
Canlı	1	Biyoloji Terimleri
Çalılık	6	Coğrafya Terimleri
Çiftçi	2	İktisat Terimleri
Çukur	1	Coğrafya Terimleri
Çulluk	4	Zooloji Terimleri
Dağ	6	Coğrafya Terimleri
Doruk	1	Coğrafya Terimleri
Gaga	2	Zooloji Terimleri
Göl	1	Zooloji Terimleri
Gövde	3	Ağaçşileri Terimleri
Güneş	16	Gökbilim Terimleri
Hikâye	1	Edebiyat Ve Söz Sanatı Terimleri
Işın	2	Gökbilim Terimleri
Kağnı	1	Zanaat Terimleri
Kamış	3	Zanaat Terimleri
Kanat	4	Zooloji Terimleri
Kar	14	Coğrafya Terimleri
Kaya	7	Coğrafya Terimleri
Kayık	1	Su Ürünleri Terimleri
Keklik	11	Zooloji Terimleri
Kelime	1	Dil Bilgisi Terimleri
Kıyı	5	Coğrafya Terimleri
Kiler	1	Zanaat Terimleri
Koşum	1	Tarım Terimleri
Kovan	1	Zanaat Terimleri
Kulaç	2	Su Ürünleri Terimleri
Metre	1	Tecim, Maliye, Sayışmanlık Ve Güvence Terimleri

Minare	1	Güzel Sanatlar Terimleri
Misina	2	Su Ürünleri Terimleri
Oğul	1	Tarım Terimleri
Olta	17	Tarım Terimleri
Pençe	1	Zooloji Terimleri
Rüzgar	2	Coğrafya Terimleri
Saz	1	Yazın Terimleri
Tay	4	Veteriner Hekimliği Terimleri
Tepe	7	Coğrafya Terimleri
Tipi	1	Coğrafya Terimleri
Tüy	3	Zooloji Terimleri
Yavru	4	Zooloji Terimleri
Yem	2	Su Ürünleri Terimleri
Yıldız	1	Su Ürünleri Terimleri
Yumurta	3	Biyoloji Terimleri
Yumurtlamak	1	Biyoloji Terimleri

Avlu: (Mimarlık) Bir yapının ortasında, önünde ya da arkasında duvarlarla çevrili üstü açık alan, yer. Yapının ortasında bulunursa buna içavlu denir. a. bk. atriyum, revaklı avlu (TDK, 2021).

“Bir sabah avluya çıktığımda gözlerime inanmadım. Keyifli oradaydı!” (PK, 11).

Basınç: Bir akışkanın değdiği yüzeye uyguladığı itme kuvvetinin birim yüzeye düşen tutarı (TDK, 2021).

“ ‘...Alttan basınç yapan hava, kanatlarımın açılmasını sağladı. Bir çift kanatları olduğunun farkına varan yavrular, ufak ufak kanat çırpmaya başladılar’ ” (PK, 65).

Buhar: Dönüşük sıcaklığın altındaki gaz evresine verilen genel ad (TDK, 2021).

“Ağzımdan çıkan buharlar, buza dönüşüyor; gözümü, kaşımı, burnumu kapatıyordu.” (PK, 43).

Çulluk: (*Scolopax rusticola*) Yağmurkuşları (Charadriiformes) takımının çullukgiller (*Scolopacidae*) familyasından bir kuş türü. Uzunluğu 32 cm. Tüyleri kahve ve külrengidir. Göçeder. Avrupa, Asya ve Kuzey Afrika’da yaşar (TDK, 2021).

“ ‘Bir alay dolusu çulluk, başımın üstünden geçip adaya inerken ben arkadaki alaya gözümü diktim.’ ” (PK, 58).

Gaga: Genel olarak kuşlarda ağızın bir uzantısı halinde bulunan, biçim ve büyüklüğü değişik olabilen keratin yapılar (TDK, 2021).

“ ‘...Yumurta hızla aşağı düşerken ısındı; ısınınca hemen kuluçkalık yumurtaya döndü. İçindeki yavrular, yumurtanın havada dönmesinden telaşlanıp gagalarıyla kabuklarını hemen kırıp, kendilerini boşluğa attılar.’ ” (PK, 65).

Gövde: Ağacın dalları ile kökü arasındaki bölümü (TDK, 2021).

“Yavaşladığı bir an, kalkmaya davrandı ama daha beter kaydı, düştü; yeniden davrandı, yeniden düştü. O kocaman kara gövdenin buzun üzerinde düşüşü de çok komik oluyor doğrusu...” (PK, 42).

Işın: Işık ışını (TDK, 2021).

“İki teneke kuyrukyacağı tepenin üstüne boşalttım. Güneş ışınları, döktüğüm kuyrukyıklarını eritip akıtmaya başladı...” (PK, 54).

Kağnı: Her nesnesi tahtadan yapılmış iki öküz ya da inek tarafından çekilen, çift tekerlekli araç. (*Kemalpaşa -İzmir; Yenikent *Aksaray -Niğde) (TDK, 2021).

“ ‘...Kağnıyla çeke çeke bitiremedim. Tam beş ton bal çektim,’ deyince ben yine dayanamayıp:” (PK, 30).

Kayık: Çeşitli boy ve biçimlerde, kürek, yelken veya motorla hareket eden balık avlamak için veya belirli ağılıkta yük taşımak için kullanılan güvertesiz küçük tekne (TDK, 2021).

“Balıkçı Hasan’ın kayığını, oltasını ödünç alıp denize açıldım.” (PK, 84).

Koşum: Araba hayvanının kayış takımı, koşum takımı (TDK, 2021).

“Tozkoparan’ı avluya çıkarıp eyerini üstüne attım, koşumlarını bağlayarak hazır ettim.” (PK, 47).

Metre: 1. Kutuplardan ekvatora kadar olan uzaklığın on milyonda biri. 2. Uzunluk ölçüsü, 100 santimetre (TDK, 2021).

“Bir ara, ‘Geçen gün bir kaz vurdum. İnanır mısınız, yere düştüğünde, yerde yarım metrelik bir çukur açıldı,’ deyince dayanamadım:” (PK, 29).

Misina: Sentetik materyallerden yapılan tek başına avlama yeteneği bulunmayan olta ipi, monofilament (TDK, 2021).

“Baktım, başa çıkmakta zorlanıyorum, misinayı kayığın ucuna bağladım.” (PK, 85).

Pençe: Yırtıcı hayvanların ön ayaklarının parmaklarıyla tırnakları (TDK, 2021).

“Kaldık mı Karabela’yla baş başa? Üstelik onun, vurduğu yeri parçalayan pençeleri var; benim, elimde küçük bir sopa.” (PK, 39).

Saz : Saz ozanlarının, koşuklarını söylerken çaldıkları telli çalgıların genel adı. Kopuz, cura, çöğür, bağlama gibi (TDK, 2021).

“Herkes evinden bir şeyler getirdi. Börekler, katmerler, yoğurtlar, kaymaklar, pişmiş yumurtalar... Davul, zurna, saz, tef, kaşık da tabii...” (PK, 88).

Tipi: İnce bulgur tanesi biçiminde, yolları ve geçitleri kapayabilen yeğın kar fırtınası (TDK, 2021).

“ ‘Bana bak Palandöken,’ dedim., ‘geçen sefer Sarıtüy’e rüzgâr, tipi, Karabela yardım etti ama bu sefer kim yardım ederse etsin Sarıtüy’ü yakalayıp getireceğim.” (PK, 45).

4.6.4. Sarıtay isimli romanda terimler

Sarıtay isimli romanda toplamda 28 tane terim tespit edilmiştir. Bu terimler ilgili olduğu bilim dalına göre sınıflandırılmıştır. Kitaptan rastgele seçilmiş 15 terim kitaptan cümlelerle örneklenmiştir.

Tablo 26. Sarıtay isimli romanda terimler

Terim	Sıklık	İlgili Olduğu Bilim Dalı
Ağrı	1	Veteriner Hekimliği Terimleri
Ana yol	1	Kentbilim Terimleri
Boynuz	1	Zooloji Terimleri
Buğday	1	Tarım Terimleri
Dönüm	2	İktisat Terimleri
Ekim	1	Tarım Terimleri
Erguvan	1	Biyoloji Terimleri
Gem	1	Zanaat Terimleri
Koşum	5	Tarım Terimleri
Kök	1	Biyoloji Terimleri
Masal	2	Halkbilim Terimleri
Metre	1	Tecim, Maliye, Sayışmanlık ve Güvence Terimleri

Pulluk	1	Tarım Terimleri
Sağrı	3	Orta Öğretim Terimleri
Saman	1	Veteriner Hekimliği Terimleri
Tarla	1	Tarım Terimleri
Tempo	1	Cimnastik Terimleri
Yele	3	Zooloji Terimleri

Ağrı: 1. Özelleşmiş sinir uçlarının uyarılması sonucu hissedilen yerel rahatsızlıktan, can çekişmeye kadar değişen şiddetlerdeki rahatsızlık verici duygu. 2. Yangının önemli belirtilerinden biri (TDK, 2021).

“Belletmişti ya, giderek daha artan şiddetle duydukları, alınlarındaki, dizkapaklarındaki, sağrılarındaki, ağrılar sızılar, onlara bir şeyleri sezdirir gibiydi.” (SA, 71).

Anayol: Birçok yolu besleyen ve birbirine bağlayan, kentlerin yüksek yoğunluk bölgelerinden geçen, kavşakları olan ve kent özeğini yörekentlere bağlayan yol (TDK, 2021).

“Yuvarlanıp giden günlerin içinde köyün yolu şehre giden anayola bağlandı (SA, 114).

Boynuz: Birçok toynaklı hayvanların başlarında taşıdıkları ve özellikle saldırıma ve savunma silâhı olarak kullandıkları bir uzantı; boynuz biçiminde herhangi bir çıkıntı (TDK, 2021).

“İnce boynuzlu kara, etine buduna dolgun bir hayvandı.” (SA, 27).

Buğday: (Alm. Weizen, m; Fr. blé, m; İng. wheat) tar. 1. Besin maddeleri oranı iklime, toprağın verimliliğine ve çeşidine göre değişen, %11-14 arasında ham protein ve %1,5-3,5 arasında ham selüloz içeren, sindirilebilirliği yüksek, enerjice zengin, niasin ve E vitaminince zengin, fosfor ve demir bakımından orta, diğer mineraller, A vitamini, D vitamini ve riboflavin bakımından fakir, karbonhidratça zengin olduğundan iş yeminden ziyade iyi bir semirtme besi yemi olan, yapısında bulunan nişasta tabiatında olmayan polisakaritler nedeniyle kanatlı rasyonlarında sınırlı kullanılan yoğun yem kaynağı buğdaygil tohumu. 2. Buđdaygiller familyasından, %13 protein içeriği ile insan beslenmesinde en önemli bitkisel protein kaynağını oluşturan, tek yıllık otsu bitki cinsi (TDK, 2021).

“Aralı evinin önündeki çayırliğı ve daha önce Sarıtay için çevirdiği çayırliğı sürüp buğday ekti.” (SA, 114).

Dönüm: 1. (decare) Bin metrekarelik alan ölçüsü birimi. 2. (turning) Tekrarlanan belli bir olayın tamamlanması ve yenisinin başlaması (TDK, 2021).

“ ‘Çok çalışalım da, birkaç dönüm toprak daha alsın bu yıl.’ ” (SA, 34).

Erguvan: Baklagiller (Leguminosae) familyasından, yaprakları almaşık dizilişte ve kalp şeklinde olan, çiçekleri er dişi, taç yaprakları erguvan renkli, 10 tane erkek organı bulunan, Batı ve Güney Anadolu'da doğal olarak yayılış gösteren, çalı ya da ağaç formunda yaprak döken bitkiler (TDK, 2021).

“Can havliyle en yakın dallardan tutmak üzere atıldı. Parmak kalınlığındaki erguvan dala tutunduğunda ayaklarının bağı çözülmüştü.” (SA, 30).

Gem: Döven. (Yavuz *Şavşat -Artvin; Kırçiçeği *Susuz; Kartkale *Çıldır -Kars; Yukarıbozkuyu *Kadirli -Adana) (TDK, 2021).

“Aralı, Anakız’ın başından gemini çıkartıp sağrısına bir tokat indirdi.” (SA, 42).

Koşum: Araba hayvanının kayış takımı, koşum takımı (TDK, 2021).

“Aralı böyle coşturuyordu yılmıya bırakılan Anakız’ın yerine koşumları takıyan tayların en büyüğü Alperçem’i.” (SA, 49).

Kök: 1. Bitkinin toprak altında gelişen, topraktaki tuzları ve suyu emen, bitkiyi toprağa bağlayan, karbonhidratları depo eden, hormon sentezleyen ve yer çekimi doğrultusunda büyüyen yapısı. 2. Dişin, saçın, tırnağın gömülü kısımları (TDK, 2021).

“İki eli dalın köküne yapışmıştı, gövdesi bir-iki kere sallandıktan sonra kendini yukarı çekti.” (SA, 30).

Metre: 1. Kutuplardan ekvatora kadar olan uzaklığın on milyonda biri. 2. Uzunluk ölçüsü, 100 santimetre (TDK, 2021).

“Bir keresinde Alperçem’in üstüne atlayan Canca beş-on metre gitmeden inmek zorunda kalmıştı sırtından.” (SA, 70).

Pulluk: Saban (TDK, 2021).

“Pulluğun koşumlarını çıkarıp arabanın koşumlarını takındıklarında derin derin soluk alıp rahatlamaya çalıştılar.” (SA, 70).

Sağrı: Sırt (TDK, 2021).

“Belletmişti ya, giderek daha artan şiddetle duydukları, alınlarındaki, dizkapaklarındaki, sağrılarındaki, ağrılar sızılar, onlara bir şeyleri sezdirir gibiydi.” (SA, 71).

Saman: Olgunlaşmış otsu bitkilerden tohum ayrıldıktan sonra kalan ürünün öğütülmüşü, materyalin kaynağı ürünün öğütülmüşü (TDK, 2021).

“Harman yerinde yer yer saman öbeklerinin dışında, sararmış tozlu çayırlar görünüyordu.” (SA, 86).

Tarla: Tarım coğrafyasında, dar anlamıyla "sürülen, ekilen" toprak (TDK, 2021).

“Köylüler Aralı’den kendi tarlalarını ekime hazırlaması için dilekte bulunuyorlardı, Aralı olmaz anlamında başını iki yana sallayınca yalvarmaya başlıyorlardı.” (SA, 72).

Yele: Birçok memeli hayvanlarda boynun sırt bölgesine sıralanmış bulunan uzun kıllar (TDK, 2021).

“Aralı bunları söyledikten sonra yelelerini okşadı Anakız’ın, çevik bir hareketle üstüne atladı, başını döndürdü kapıdan doğru.” (SA, 46).

4.6.5. Uçankuş’tan Al Haberi isimli romanda terimler

Uçankuş’tan Al Haberi isimli romanda toplamda 92 tane terim tespit edilmiştir. Bu terimler ilgili olduğu bilim dalına göre sınıflandırılmıştır. Kitaptan rastgele seçilmiş 15 terim kitaptan cümlelerle örneklenmiştir.

Tablo 27. Uçankuş’tan Al Haberi isimli romanda terimler

Terim	Sıklık	İlgili Olduğu Bilim Dalı
Adres	1	Bilişim Terimleri
Alt yazı	1	Sinema Ve Televizyon Terimleri
Anlam	1	Dilbilim Terimleri
Av	1	Veteriner Hekimliği Terimleri
Belgesel	4	Sinema Ve Televizyon Terimleri
Canlı	2	Bilişim Terimleri
Cümle	3	Dilbilim Terimleri
Çalı	3	Coğrafya Terimleri

Çeviri	1	Yazın Terimleri
Dağ	1	Coğrafya Terimleri
Dakika	1	Matematik Terimleri
Dere	2	Coğrafya Terimleri
Deyim	2	Yazın Terimleri
Dirsek	1	Biyoloji Terimleri
Ekran	4	Bilgisayar Terimleri
Gelenek	1	Halkbilim Terimleri
Gövde	10	Ağaçşleri Terimleri
Harf	4	Dilbilim Terimleri
İleti	1	Bilişim Terimleri
Kablo	3	Sinema Ve Televizyon Terimleri
Kamera	2	Bilgisayar Terimleri
Kaya	4	Coğrafya Terimleri
Kayalık	1	Coğrafya Terimleri
Kelime	8	Dilbilim Terimleri
Kök	1	Biyoloji Terimleri
Kuyruk	2	Zooloji Terimleri
Metin	1	Edebiyat Ve Söz Sanatı Terimleri
Metre	3	Tecim, Maliye, Sayışmanlık Ve Güvence Terimleri
Mikrofon	1	Bilgisayar Terimleri
Pençe	1	Zooloji Terimleri
Post	1	Zooloji Terimleri
Roman	1	Edebiyat ve Söz Sanatı Terimleri
Sayfa	4	Bilgisayar Terimleri
Sözlük	3	Dilbilim Terimleri
Tünel	1	Coğrafya Terimleri
Tüy	2	Zooloji Terimleri
Unvan	1	Dil Bilgisi Terimleri
Uzay	1	Gökbilim Terimleri
Vücut	1	Zooloji Terimleri
Yayın	4	Sinema Ve Televizyon Terimleri
Yosun	1	Coğrafya Terimleri
Yönetmen	1	Sinema Ve Televizyon Terimleri

Altyazı: Sinema/TV. Bir film ya da televizyon görüntüsüne bindirilen ve genellikle yabancı dildeki söyleşmeyi çeviri olarak görüntünün altında veren yazı (TDK, 2021).

“Ekran altındaki altyazılar gibi zihnimden akıp geçiyorlardı.” (UKAL, 55).

Belgesel: Sinema/TV. Belge niteliği taşıyan film ya da televizyon izlencesi (TDK, 2021).

“Orada, kalabalık bir çakal ordusu, sık ağaçlar gibi yan yana durmuş, kuşku dolu gözlerle bana bakıyordu. Onları da belgesellerden tanıyordum.” (UKAL, 54).

Dere: Boyu, beslenme teknesi ve aşırı taşkın dışında taşıdığı su niceliği ile en küçük akarsu (TDK, 2021).

“Küçük yatağında sessizce akan dereyi izleyerek, ağaçların biraz seyrekleştiği bir alana girdik.” (UKAL, 54).

Deyim: 1. Düz anlamlarından sıyrılmış sözcüklerin başka bir anlama gelecek biçimde kalıplaşması: Yüzsuyu dökmek, eli bayraklı, çantada keklik, çam devirmek, ağır başlı... 2. Yüksek anlamlı koşuk (TDK, 2021).

“Yine de anlamadığım bir şey vardı: Telefonun öbür ucunda, deyimlerimizi bile bilecek kadar bizi yakından tanıyan bir tilkinin olması ne acayip bir durumdu!” (UKAL, 37).

Ekran: Üzerine bir cismin ışık yoluyla görüntüsü düşürülen, saydam olmayan düz yüzey, görüntülük (TDK, 2021).

“Ekran altındaki altyazılar gibi zihnimden akıp geçiyorlardı.” (UKAL, 55).

İleti: Bir duraktan başka bir durağa bilgi iletmek üzere düzenlenmiş herhangi bir simgeler ya da damgalar birleşimi (TDK, 2021).

“E-posta adresime yağmur gibi yağan iletilerde, ‘Bir kralın paralanmasının neresi haber? Kral dediğin zaten paralıdır. Ayrıca kral olduktan sonra daha da paralanır, bundan doğal ne olabilir?’ diye soruyorlardı.” (UKAL, 16-17).

Kaya: Kayaç (TDK, 2021).

“Birbirinin üstünde yükselen kimi parlak kimi yosun tutmuş kayaları sıçraya sıçraya geçip ilerledim.” (UKAL, 47).

Kök: 1. Bitkinin toprak altında gelişen, topraktaki tuzları ve suyu emen, bitkiyi toprağa bağlayan, karbohidratları depo eden, hormon sentezleyen ve yer çekimi doğrultusunda büyüyen yapısı. 2. Dişin, saçın, tırnağın gömülü kısımları (TDK, 2021).

“Bir yandan ayağımı çalının köklerine doğru basıp gövde ve dallarını kendimden uzaklaştırırken, bir yandan da dirseklerimle onları sağa sola doğru itekleyip, vücuduma değmelerini engellemeye çalışarak yavaş yavaş ilerledim.” (UKAL, 95).

Metin: Bir eserin, bir yazının öz ibaresi; ileri sürülen fikri anlatmak için kullanılmış bulunan kelimelerin topu (METİNCE, Textuellement) (TDK, 2021).

“KralKork’un, açıklamasının tam metnini, başyardımcısı TilkiTi’nin çevirisiyle yayınlıyoruz.” (UKAL, 80).

Post: Herhangi bir hayvanın, işlenmiş ya da işlenmemiş olarak derisi.

“Hepsinin üstünde aynı alaca bulaca renkte, kısa tüylü postlar vardı.” (UKAL, 58).

Sayfa: (Alm. Seite, f; Fr. page, f; İng. page) blşm. 1. Öründe yer alan ve görülen bir belge, HTML belgesi. 2. Bilgisayar belleğinin tipik olarak 1-2, 4 ya da 8 KByte boyutundaki bir bölütü. 3. Bir sayfayı dolduran ve bilgisayarın ana ve disk bellekleri arasında aktarılabilen veri miktarı. 4. Yazı işlemede, kâğıdın bir yüzüne basılacak şekilde düzenlenmiş, marjları, sütun sayısı vb. ayarlanmış metin, resim, tablo vb. (TÜBA, 2021).

“ ‘Benimki yeter,’ diyecektim ki, ‘Sen dediğimi yap, al bunu... En iyi kameradan daha kullanışlıdır. Haberi yapar yapmaz koyarsın sayfaya, buraya gelmek için bekleme,’ dedi.” (UKAL, 25).

Tünel: Şose, demiryolu gibi ulaşım yollarına geçit sağlamak amacıyla, çok kez dağlık yörelerde yapılan yeraltı geçenekleri (TDK, 2021).

“ ‘...Öyle bir kazın ki, birisi üstüne bastığında yol göçsün ve hooop, tünelin içine düşsün, tamam mı?’ ” (UKAL, 149).

Tüy: İplik biçiminde olan herhangi bir deri uzantısı; kıl (TDK, 2021).

“Başlarının üstünden başlayıp, sırtlarından kuyruk uçlarına kadar giden uzun tüyleri vardı.” (UKAL, 54).

Vücut: Bir hayvan ya da bitkinin bütün fiziksel ve kimyasal organizmasından oluşan yapısı (TDK, 2021).

“Bir yandan ayağımı çalının köklerine doğru basıp gövde ve dallarını kendimden uzaklaştırırken, bir yandan da dirseklerimle onları sağa sola doğru itekleyip, vücuduma değmelerini engellemeye çalışarak yavaş yavaş ilerledim.” (UKAL, 95).

Yayın: TV. 1. Radyoyla yapılan ses yayını; radyo yayını. 2. Bir televizyon yayınında, izlenmeye ilgili sesin yayını; ses yayını. 3. Elektromıknatıs dalgaların özelliklerinden yararlanılarak ses ve resim imlerinin gönderilmesi; ses ve resim yayını. 4. Bir televizyon vericisinin, görüntü ve ses imlerini almaçlarda izlenmek üzere göndermesi. 5. Bu görüntü ve ses imlerinin tümü; izlenme; televizyon yayını (TDK, 2021).

“Kendimi bir sedir ağacının gölgesine atıp, sırtımı ağaca vererek, röportajı yayına hazırladım ve gönder tuşuna bastım.” (UKAL, 77).

4.6.6. Yeşil Yürek isimli romanda terimler

Yeşil Yürek isimli romanda toplamda 245 tane terim tespit edilmiştir. Bu terimler ilgili olduğu bilim dalına göre sınıflandırılmıştır. Kitaptan rastgele seçilmiş 15 terim kitaptan cümlelerle örneklenmiştir.

Tablo 28. Yeşil Yürek isimli romanda terimler

Terim	Sıklık	İlgili Olduğu Bilim Dalı
Ağrı	1	Veteriner Hekimliği Terimleri
Ayrıkotu	1	Botanik Terimleri
Ballıbaba	1	Botanik Terimleri
Boynuz	3	Zooloji Terimleri
Çalı	41	Coğrafya Terimleri
Çalılık	5	Coğrafya Terimleri
Çiy	1	Coğrafya Terimleri
Dağ	14	Coğrafya Terimleri
Defne	1	Botanik Terimleri
Dere	1	Coğrafya Terimleri
Eğreltiotu	1	Botanik Terimleri
Fırtına	9	Coğrafya Terimleri
Geven	1	Veteriner Hekimliği Terimleri
Göl	6	Coğrafya Terimleri
Gövde	6	Biyoloji Terimleri
Gürgen	1	Botanik Terimleri
Harf	4	Dilbilgisi Terimleri
Isırgan	1	Botanik Terimleri
Kar	2	Coğrafya Terimleri
Kaya	24	Coğrafya Terimleri
Kocayemiş	1	Biyoloji Terimleri

Kök nar	2	Botanik Terimleri
Labada	1	Botanik Terimleri
Liken	1	Biyoloji Terimleri
Masal	57	Halkbilim Terimleri
Pençe	4	Zooloji Terimleri
Rüzgar	3	Coğrafya Terimleri
Sis	3	Coğrafya Terimleri
Süsen	1	Biyoloji Terimleri
Tekerleme	3	Halkbilim Terimleri
Tepe	34	Coğrafya Terimleri
Vücut	2	Zooloji Terimleri
Yağmur	5	Coğrafya Terimleri
Yamaç	1	Coğrafya Terimleri
Yosun	3	Biyoloji Terimleri

Ayrıkotu: Buğdaygillerden, kökü hekimlikte idrar söktürücü olarak kullanılan yabani bir bitki (*Agropyrum repens*) (TDK, 2021).

“Bu orman yaz, bahar, kış sonbahar... hep yeşil mi yeşilmiş...burada eğreltiotlarıyla ayrıkotları birbirine karışır; melekotları, labadalar, defneler birbiriyle kucaklaşır; hemen yanında kocayemişler, ayüzümleri, fundalıklar birbiriyle söyleşir, gülüşür, oynaşır; çamlar, gürgenler, meşeler, köknarlar bulutlara yetişmek için yarışır...” (YY, 82).

Boynuz: Birçok toynaklı hayvanların başlarında taşıdıkları ve özellikle saldırıma ve savunma silâhi olarak kullandıkları bir uzantı; boynuz biçiminde herhangi bir çıkıntı (TDK, 2021).

“ ‘Bu boynuz izlerini kendi kendime yapmadım herhalde!’ diyerek böğründe ve karnındaki yara izlerini göstermiş.” (YY, 92- 93).

Çiy: Su buğusunun açık ve durgun havalarda, sabaha karşı yoğunlaşarak otlar, yapraklar ya da açıkta kalmış nesnelere üzerinde oluşturduğu küçük su damlacıkları (TDK, 2021).

“ ‘Üzerindeki çiy damlacıklarının ışıldayıp durduğu taptaze, narin yapraklar; renklerden renk beğeneceğin sarılı, kırmızı, turunculu çiçekler, kırmızıya çalan ince damarlı, pürüzsüz dallar, pembemsi tomurcuklar...’ ” (YY, 76).

Defne: Defnegiller (Lauraceae) familyasından, yaprakları baharat olarak kullanılan, meyvelerinden yağ elde edilen, yapraklarını dökmeyen, sarı çiçekli çalı ya da ağaççıklar. Har, nehtel, tefrün (TDK, 2021).

“Bu orman yaz, bahar, kış sonbahar... hep yeşil mi yeşilmiş...burada eğreltiotlarıyla ayırkotları birbirine karışır; melekotları, labadalar, defneler birbiriyle kucaklaşır; hemen yanında kocayemişler, ayüzümleri, fundalıklar birbiriyle söyleşir, gülüşür, oynaşır; çamlar, gürgenler, meşeler, köknarlar bulutlara yetişmek için yarışır...” (YY, 82).

Geven: Baklagiller familyasından Asya, Avrupa ve Amerika’da yaygın olarak bulunan, yaklaşık 500 farklı türü buluna, kimi türleri zehirli olabilen, kümeler hâlinde topluca yetişen, çok yıllık bitki, Astragalus, geven otu. Bu bitkilerden kimileri selenyumu biriktirdiğinden selenyum zehirlenmesine, kimileri de glikozit veya swainsoinine alkaloitleri nedeniyle lizozomal alfa-mannosidazm inhibitörleri olduklarından lizozomal depo hastalıklarına, gebe hayvanlarda yavru atma ve teratolojik bozukluklar görülür (TDK, 2021).

“Altına ayrıca melekotu, ballıbaba, ısırgan, binyaprak, yabanturbu, geven gibi iyileştirici otlar serpiştirildi.” (YY, 32).

Gövde: Bitkilerde yaprak ve üreme organlarını taşıyan genelde toprak üstünde olan yapılar (TDK, 2021).

“Bu sopayla, bir ağacın gövdesine sekiz-on kere vurduklarında, o koca ağaç yıkılıveriyormuş otların üstüne; hem de acı acı çığlıklar atarak, büyük bir gürültüyle.” (YY, 84).

Gürgen: (Alm. Hagebuche, f; Fr. charmille, f; İng. hornbeam; Lat. Carpinus) orm. Kışın yaprağını döken, gövde kabukları gri renkli, düzgün, bazı türlerde levhalar halinde çatlaklı, tomurcukları sürgüne yatık olarak iki sıralı sarmal dizilen, uzun saplı yapraklarının kenarı çift sıralı dişli, aşağı sarkık çiçek kurulları ilkbaharda ortaya çıkan, meyve örtüsü kanat görevi üstlenen, odunu yakacak olarak veya bazı aletlerin yapımında kullanılan, ülkemiz ormanlarında iki türü yetişen boylu ağaç ya da çalı (TÜBA, 2021).

“Bu orman yaz, bahar, kış sonbahar... hep yeşil mi yeşilmiş...burada eğreltiotlarıyla ayırkotları birbirine karışır; melekotları, labadalar, defneler birbiriyle kucaklaşır; hemen yanında kocayemişler, ayüzümleri, fundalıklar birbiriyle söyleşir, gülüşür, oynaşır; çamlar, gürgenler, meşeler, köknarlar bulutlara yetişmek için yarışır...” (YY, 82).

Isırgan: Isırgan otugiller (Urticaceae) familyasından, yakıcı tüyler taşıyan bir ya da çok yıllık otsu bitkiler (TDK, 2021).

“Altına ayrıca melekotu, ballıbaba, ısırgan, binyaprak, yabanturbu, geven gibi iyileştirici otlar serpiştirildi.” (YY, 32).

Kocayemiş: Karayemiş (TDK, 2021).

“Bu orman yaz, bahar, kış sonbahar... hep yeşil mi yeşilmiş...burada eğreltiotlarıyla ayırkotaları birbirine karışır; melekotları, labadalar, defneler birbiriyle kucaklaşır; hemen yanında kocayemişler, ayüzümleri, fundalıklar birbiriyle söyleşir, gülüşür, oynaşır; çamlar, gürgenler, meşeler, köknarlar bulutlara yetişmek için yarışır...” (YY, 82).

Kökнар: Çamgiller (Pinaceae) familyasından, taşın yapraklarını dökmeyen, iğne yapraklı bir orman ağacı cinsi (TDK, 2021).

“Bu orman yaz, bahar, kış sonbahar... hep yeşil mi yeşilmiş...burada eğreltiotlarıyla ayırkotaları birbirine karışır; melekotları, labadalar, defneler birbiriyle kucaklaşır; hemen yanında kocayemişler, ayüzümleri, fundalıklar birbiriyle söyleşir, gülüşür, oynaşır; çamlar, gürgenler, meşeler, köknarlar bulutlara yetişmek için yarışır...” (YY, 82).

Labada: Karabuğdaygillerden, dere kıyılarında, sulak çayırlarda kendiliğinden yetişen, çok yıllık ve yaprakları sebze olarak kullanılan bir bitki, efelek (Rumex patientia) (TDK, 2021).

“Bu orman yaz, bahar, kış sonbahar... hep yeşil mi yeşilmiş...burada eğreltiotlarıyla ayırkotaları birbirine karışır; melekotları, labadalar, defneler birbiriyle kucaklaşır; hemen yanında kocayemişler, ayüzümleri, fundalıklar birbiriyle söyleşir, gülüşür, oynaşır; çamlar, gürgenler, meşeler, köknarlar bulutlara yetişmek için yarışır...” (YY, 82).

Liken: Mantar ve alglerin morfolojik ve fizyolojik bir bütün hâlinde meydana getirdikleri simbiyotik organizmalar (TDK, 2021).

“Kayabeyi, Tekili'nin de yardımıyla uçurumdan çıkıp, Kayalıkönak'a geldiği zaman, hemen kendisine yosun ve likenlerle kat kat döşenmiş yumuşak bir yatak yapıldı.” (YY, 32).

Süsen: Süsengiller (Iridaceae) familyasından, rizomlu ya da soğanlı, kılıçsı yapraklı, mavi, mor, beyaz, kahverengi gibi renklerde çiçekleri olan, mezarlıklarda, park ve bahçelerde süs bitkisi olarak da yetiştirilen, çok yıllık bitkiler. Nevruz (TDK, 2021).

“ ‘Ne yani, ormanın otunu, yaprağını, süsenini, fundalığını yemiyor musunuz?’ diye çıkmış.” (YY, 95).

Tekerleme: 1. Daha çok, masalların başında bulunan uyaklı giriş sözleri. (Çoğu zaman "bir varmış, bir yokmuş" diye başlar.) 2. Saz ozanlarının birbirleriyle yaptıkları koşuk yarışması. (Kimi âşıklar bu yarışmayı "tekellüm" diye adlandırır.) 3. Ortaoyunlarında, özellikle Kavuklu'nun kullandığı sözler (TDK, 2021).

“ ‘Tekerleme kısmını geçmiştik... Ha evet, ormana gelmiştik,’ dedi ve anlatmaya başladı.” (YY, 81).

Yosun: Sporlu bitkilerden kara hayatına uyum sağlamış, rizoitleri ile toprağa tutunan, gametofit ve sporofit olmak üzere iki ana parçadan oluşmuş, nemli topraklar ve ağaç gövdeleri üzerinde yaşayan otsu bitkiler (TDK, 2021).

“Kayabeyi, Tekili’nin de ayrdımıyla uçurumdan çıkıp, Kayalıkönak’a geldiği zaman, hemen kendisine yosun ve likenlerle kat kat döşenmiş yumuşak bir yatak yapıldı.” (YY, 32).

4.6.7. Sınıfımızın Resmi isimli romanda terimler

Sınıfımızın Resmi isimli romanda toplamda 49 tane terim tespit edilmiştir. Bu terimlerin 23 tanesi birbirinden farklıdır. Eserde yer alan terimler Tablo 29’da verilmiştir.

Tablo 29. Sınıfımızın Resmi isimli romanda terimler

Terim	Sıklık	İlgili Olduğu Bilim Dalı
Açı	2	Matematik Terimleri
Ada	1	Coğrafya Terimleri
Çark	1	Fizik Terimleri
Dam	1	Zanaat Terimleri
Deniz	1	Coğrafya Terimleri
Derece	2	Matematik Terimleri
Ekran	2	Bilgisayar Terimleri
Fabrika	3	İktisat Terimleri
Gol	5	Spor Terimleri
Heykel	2	Sanat Terimleri
Kale	1	Zanaat Terimleri
Kent	1	Coğrafya Terimleri
Maç	4	Spor Terimleri
Makine	6	İktisat Terimleri
Mesai	2	İktisat Terimleri
Motor	8	Fizik Terimleri
Oyuncu	1	Spor Terimleri

Pervane	1	Fizik Terimleri
Reklam	1	İktisat Terimleri
Sigorta	1	İktisat Terimleri
Sigortalı	1	İktisat Terimleri
Sokak	1	Kentbilim Terimleri
Takım	1	Spor Terimleri

Açı: 1. Ortak bir noktadan (köşe) çıkan iki yarıdoğrunun (kıyı) oluşturduğu uzam biçim. 2. Ortak bir noktadan çıkan iki yarıdoğrudan birinin ötekisinin üstüne çakışması için yaptığı dönmenin niceliği. 3. Ortak bir doğrudan geçen iki yarıdüzlemin oluşturduğu uzam biçim. 4. Ortak bir doğrudan geçen iki yarıdüzlemden birinin ötekisinin üstüne çakışması için yaptığı dönmenin niceliği (TDK, 2021).

“Yere koşut gitmekte olan uçak, birden doksan derece açı yapıp gökyüzüne doğru yükselmeye başladı.” (SR, 36).

Ada: Deniz ve göllerde, her yanından sularla çevrili kara parçası (TDK, 2021).

“İstanbul öyle küçük bir kent mi ki, taksiyle, vapurla, otobüsle gezebilesin. Kaç sokağı, kaç denizi, kaç gecekondusu, kaç adası var, biliyor musun, üfff.” (SR, 17).

Çark: 1. Üst değirmen taşının dönmesini sağlayan tekerlek. (*Mudurnu -Bolu) 2. Çıkrık. (Gedikli *Şarkikaraağaç -Isparta) 3. Ayakla kullanılan bileyleme aracı. (Kasımpaşa -İzmir.; İnönü -Eskişehir; *Güdül -Ankara) (TDK, 2021).

“İşte makine. Dönen çarklar arasında...” (SR, 72).

Dam: 1. Ahır. (Değirmendere -Afyonkarahisar; Dutlu, Esnemez, Yayla, İnönü -Eskişehir; Boyalı, Afşar, Kadıobası, Garibçe *Güdül -Ankara) 2. Ev. (-Kars) (TDK, 2021).

“Evlerinin damı teneke kaplıydı.” (SR, 37).

Deniz: Yerkabuğunun çukur kesimlerini dolduran, bağlı olduğu anadenize göre daha az derin, karasal sahanlıkları daha yaygın ve karaların etkisine çokça açık tuzlu su alanları (TDK, 2021).

“İstanbul öyle küçük bir kent mi ki, taksiyle, vapurla, otobüsle gezebilesin. Kaç sokağı, kaç denizi, kaç gecekondusu, kaç adası var, biliyor musun, üfff.” (SR, 17).

Derece: 1) Açı birimi: Bir çemberin 360 eşit parçasından birini gören merkez açı. 2) Sıcaklık birimi: Suyun donma noktası ile kaynama noktası arasında bir sıcakölçerin yükselme niceliği. 100 derece santigrad olarak kabul edilir ve 100°C ile gösterilir. 3) Denklemler ölçüsü: Bir denklemde bilinmeyen en büyük üssünün sayı değeri. Örnek: $2x^2 + 5x + 7 = 0$ ikinci dereceden, $2x^5 - 7x^2 - 6 = 0$ beşinci dereceden bir denklemdir. 4) Genel olarak: Kesikli olarak artma ve eksilmelerde basamak, kerre ya da oran anlamında kullanılır; bağıllık derecesi, aklık derecesi gibi (TDK, 2021).

“Yere koşut gitmekte olan uçak, birden doksan derece açı yapıp gökyüzüne doğru yükselmeye başladı.” (SR, 36).

Ekran: Ekran (TDK, 2021).

“Adam deminki ekranı işaret etti...” (SR, 61).

Fabrika: İşgücü kullanılarak, makine veya teknik yöntemlerle aramaların başka bir mal hâline dönüştürüldüğü mekân (TDK, 2021).

“Belki de fabrikada hiç güneş görmediğindendi.” (SR, 20).

Gol: bk. Sayı (TDK, 2021).

“...ben on, sen on bir numara. Heyt be gole bak sen gole!” (SR, 25).

Heykel: (Heykel) Taş, tunç, ağaç, kil, alçı vb. gereçlerden, yögrumsal değerler düşünülerek biçimlendirilmiş yapıt (TDK, 2021).

“Bir arslan heykeliyle uzun süre bakıştılar.” (SR, 46).

Kale: Ayaktopu oyununda oyuncuların topu içine sokmaya çalıştıkları, 2,44 m. yükseklikte birbirine koşut iki dikey direk ile bunların üzerine bindirilmiş 7,32 m. uzunluğundaki yatay bir direk ile sınırlanmış, arka ve yan yüzeyleri ağla kapatılmış oylum (TDK, 2021).

“ ‘Tamam, yorgunum diye öyle söylüyorsun, peki, o zaman seni kale önüne veririz, koşarak yorulmuş olmazsın, tamam mı?’ ” (SR, 26).

Kent: Sürekli toplumsal gelişme içinde bulunan ve toplumun, yerleşme, barınma, gidiş geliş, çalışma, dinlenme, eğlenme gibi gereksinmelerinin karşılandığı, pek az kimsenin tarımsal

uğraşılarda bulunduğu, köylere bakarak nüfus yönünden daha yoğun olan ve küçük komşuluk birimlerinden oluşan yerleşme birimi (TDK, 2021).

“İstanbul öyle küçük bir kent mi ki, taksiyle, vapurla, otobüsle gezebilesin...” (SR, 17).

Maç: bk. Karşılaşma (TDK, 2021).

“Ettiler. Tamam her şey. En sonunda bir maç oynayabilceğiz.” (SR, 13).

Makine: Tezgahta, dokuma sırasında halıyı gergin tutan düzen. (Tokmacık *Yalvaç -Isparta) (TDK, 2021).

“Memo’nun elini bıçak yemiş. Makinenin bıçağı...” (SR, 31).

Mesai: Bir çalışanın yasal olarak çalışmak zorunda olduğu toplam günlük çalışma saati (TDK, 2021).

“...Memo bu mesailere de kalmaya başlamış.” (SR, 32).

4.7. Yabancı Sözcükler

Bu bölümde araştırmaya konu edilen kitaplarda yer alan yabancı kökenli sözcüklere yer verilmiştir. Kaynak dil bakımından sözcükler Türkçe dışında; Arapça, Almanca, Arapça-Farsça, Arapça- Türkçe, Bulgarca, Farsça, Farsça- Arapça, Farsça- Türkçe, Fransızca, Grekçe, Harezmece, İngilizce, İspanyolca, İtalyanca, Latince, Moğolca, Rumca, Sırpça, Türkçe- Arapça, Türkçe- Farsça, Yunanca, Zendçe’dir. Kaynak diller arasında en sık sık rastlanan dil Arapça’dır. Bu sözcükler içerisinde dilimize yerleşmiş ve yerleşmemiş sözcükler bulunmaktadır. Her bir kitap yabancı kökenli sözcükler bakımından incelenmiş, kaynak dillerine ve sıklıklarına yer verilmiştir. İncelenen kitaplarda toplamda 11 605 tane yabancı kökenli sözcüğe rastlanmıştır. Sözcük sayısının fazla olması sebebiyle sayfa numaraları tabloda belirtilmemiştir. Her kitaptan 15 yabancı kökenli sözcük örnek cümlelerle açıklanmıştır.

4.7.1. Kar Tanesi isimli romanda yabancı sözcükler

Ele alınan kitapta toplam 2296 tane yabancı kökenli sözcük bulunmaktadır. Bu sözcüklerin 311 tanesi birbirinden farklıdır. Yabancı kökenli sözcüklerin kaynak dil ve kullanım sıklıkları Tablo 30’da verilmiştir. Ayrıca 15 tane sözcük örnek cümlelerle açıklanmıştır.

Tablo 30. Kar Tanesi isimli romanda yabancı sözcükler

Kelime	Kaynak Dil	Sıklık
--------	------------	--------

Acaba	Ar.	9
Acayip	Ar.	2
Acele	Ar.	4
Aferin	Far.	3
Akıl	Ar.	17
Aksi	Ar.	4
Ama	Ar.	64
Aman	Ar.	22
An	Ar.	8
Ani	Ar.	3
Asıl	Ar.	2
Aslında	Ar.	5
Aynen	Ar.	3
Aynı	Ar.	13
Baca	Far.	6
Bahçe	Far.	1
Banyo	İt.	1
Bazen	Ar.	1
Bazı	Ar.	1
Bela	Ar.	1
Belki	Far.	1
Bembeyaz	Ar.	29
Berber	Far.	1
Billur	Ar.	1
Bina	Ar.	2
Boran	Moğ.	1
Buhar	Ar.	33
Buzhane	T.- Far.	1
Cam	Far.	2
Can	Far.	3
Canavar	Far.	1
Canlanmak	Far.	6
Canlı	Far.	3
Cansız	Far.	1
Cep	Ar.	1
Cesaret	Ar.	5
Cesaretlenmek	Ar.	1
Cevap	Ar.	40
Ceza	Ar.	2
Cümle	Ar.	1
Çabuk	Far.	8
Çare	Far.	1
Çaresiz	Far.	4
Çember	Far.	1

Çubuk	Far.	31
Çünkü	Far.	11
Daire	Ar.	14
Dakika	Ar.	5
Dans	Fr.	1
Defa	Ar.	1
Defalarca	Ar.	1
Defter	Ar.	1
Dehşetle	Ar.	3
Demet	Yun.	1
Derece	Ar.	1
Ders	Ar.	9
Dertleşmek	Far.	1
Destan	Far.	1
Destek	Far.	4
Desteklemek	Far.	1
Dev	Far.	1
Devam	Ar.	43
Diğer	Far.	22
Dikkat	Ar.	14
Dikkatle	Ar.	6
Dikkatli	Ar.	1
Duvar	Far.	3
Dünya	Ar.	2
Düşman	Far.	36
Elbet	Ar.	1
Elbette	Ar.	9
Eyvah	Far.	1
Ezel	Ar.	1
Fark	Ar.	20
Farklı	Ar.	4
Fazla	Ar.	8
Fırsat	Ar.	2
Fırtına	Ar.	6
Fikir	Ar.	1
Filiz	Yun.	1
Galiba	Ar.	4
Gerçi	Far.	1
Gri	Far.	5
Grileşmek	Far.	5
Grimsi	Far.	2
Haber	Ar.	4
Hafif	Ar.	2
Hafifçe	Ar.	21
Hafiften	Ar.	1

Hain	Ar.	3
Hakkında	Ar.	1
Haklı	Ar.	11
Haksızlık	Ar.	1
Hal	Ar.	4
Hala	Ar.	2
Hareket	Ar.	7
Hareketlenmek	Ar.	4
Hareketli	Ar.	6
Hareketsiz	Ar.	3
Harf	Ar.	2
Harita	Ar.	9
Hasret	Ar.	1
Hatırlamak	Ar.	10
Hatta	Ar.	2
Hava	Far.	55
Hayalet	Ar.	1
Hayır	Ar.	20
Hayranlık	Ar.	3
Hazır	Ar.	2
Hazırlanmak	Ar.	9
Hedef	Ar.	1
Hem	Far.	3
Hemen	Far.	79
Henüz	Far.	2
Her	Far.	19
Herkes	Far.	21
Hesap	Ar.	1
Heyecan	Ar.	16
Heyecanlanmak	Ar.	1
Heyecanla	Ar.	1
Heyecanlı	Ar.	1
Hinzır	Ar.	1
Hız	Far.	15
Hızla	Far.	10
Hızlandırmak	Far.	1
Hızlanmak	Far.	6
Hızlı	Far.	3
Hızlıca	Far.	12
Hiç	Far.	33
Hiçbir	Far.	18
Hissetmek	Ar.- T.	9
Hoş	Far.	9
Hoşça	Far.	11
Hoşlanmak	Far.	6

Hüner	Far.	2
Israr	Ar.	3
İhtiyaç	Ar.	8
İlan	Ar.	2
İsim	Ar.	2
İşaret	Ar.	14
İştah	Ar.	1
İtiraz	Ar.	4
İzin	Ar.	1
Kabul	Ar.	1
Kadar	Ar.	38
Kafa	Ar.	11
Kahkaha	Ar.	7
Kahraman	Far.	14
Kahramanca	Far.	1
Kahramanlık	Far.	1
Kalp	Ar.	3
Karar	Ar.	5
Kararlı	Ar.	4
Kararlılık	Ar.	1
Kararsız	Ar.	3
Kararsızlık	Ar.	1
Kargaşa	Far.	1
Kasaba	Ar.	1
Kaybetmek	Ar.- T.	4
Kaybolmak	Ar.- T.	3
Kenar	Far.	1
Kere	Ar.	12
Keşfetmek	Ar.- T.	1
Keşif	Ar.	1
Keşke	Far.	3
Keyfi	Ar.	1
Keyif	Ar.	3
Keyifli	Ar.	1
Kırmızı	Ar.	27
Kıyamet	Ar.	1
Kiremit	Gr.	4
Köşe	Far.	2
Kristal	Fr.	12
Kristalimsi	Fr.	1
Kurukırmızı	T.- Far.	6
Kusur	Ar.	20
Kuytu	Rum.	1
Kütle	Ar.	2
Lacivert	Far.	1

Laf	Far.	1
Lezzetli	Ar.	2
Lütfen	Ar.	148
Madem	Ar.	2
Manzara	Ar.	1
Marş	Fr.	2
Mart	Fr.	3
Mavi	Ar.	3
Memnun	Ar.	2
Merak	Ar.	22
Merakla	Ar.	7
Meraklanmak	Ar.	2
Mermer	Ar.	1
Mesafe	Ar.	1
Mızrak	Ar.	45
Mızraksız	Ar.	1
Milyarlarca	Fr.	1
Milyon	Fr.	2
Milyonlarca	Fr.	2
Minicik	Fr.	3
Minik	Fr.	3
Minnacık	Fr.	1
Mor	Far.	1
Muhteşem	Ar.	2
Mutlaka	Ar.	1
Mümkün	Ar.	1
Müthiş	Ar.	2
Nazlı	Far.	2
Nefes	Ar.	6
Nefret	Ar.	2
Nemli	Far.	8
Neşe	Ar.	1
Neşeli	Ar.	1
Nezle	Ar.	1
Nokta	Ar.	3
Nöbet	Ar.	3
Nöbetçi	Ar.	1
Omuz	Yun.	2
Onur	Fr.	1
Özür	Ar.	7
Panik	Fr.	3
Paralel	Fr.	1
Parça	Far.	5
Pembeleşmek	Far.	1
Pencere	Far.	3

Pervaz	Far.	3
Peş	Far.	1
Rağmen	Ar.	3
Rahat	Ar.	7
Rahatlamak	Ar.	6
Rahatlık	Ar.	1
Rahatsız	Ar.	1
Razı	Ar.	1
Renk	Far.	8
Resim	Ar.	15
Rica	Ar.	3
Rol	Fr.	2
Rüzgar	Far.	8
Saat	Ar.	1
Sabırsız	Ar.	1
Sabırsızlık	Ar.	2
Sadece	Far.	7
Sahip	Ar.	2
Sakin	Ar.	4
Sakince	Ar.	1
Sakinleşmek	Ar.	4
Sebep	Ar.	2
Selamlamak	Ar.	1
Serin	Moğ.	1
Serseme	Far.	1
Sert	Far.	6
Seyir	Ar.	1
Seyrek	Ar.	1
Sınıf	Ar.	9
Sınır	Yun.	4
Sır	Ar.	2
Sıra	Gr.	16
Sıralama	Gr.	1
Siper	Far.	18
Sivri	Zend.	3
Siyah	Far.	14
Soba	İt.	1
Sohbet	Ar.	4
Şaka	İt.	7
Şans	Fr.	1
Şarkı	Ar.	14
Şekil	Ar.	15
Şenlik	Far.	1
Şeref	Ar.	1
Şey	Ar.	75

Şiddet	Ar.	1
Şubat	Ar.	1
Tabaka	Ar.	2
Tabii	Ar.	2
Tahmin	Ar.	1
Tahta	Far.	5
Tam	Ar.	22
Tamam	Ar.	1
Tamamen	Ar.	2
Tamamlamak	Ar.	2
Tane	Far.	194
Taraf	Ar.	8
Tavır	Ar.	1
Tayfun	İng.	2
Tebeşir	Far.	2
Tehlike	Ar.	1
Tekrar	Ar.	10
Tekrarlamak	Ar.	10
Telaş	Ar.	9
Telaşla	Ar.	1
Telaşlanmak	Ar.	1
Telaşlı	Ar.	3
Tenefüs	Ar.	2
Teşekkür	Ar.	5
Tıpkı	Ar.	2
Tuhaf	Ar.	1
Üniforma	Fr.	19
Velvere	Ar.	1
Yani	Ar.	14
Zafer	Ar.	3
Zaman	Ar.	42
Zamanla	Ar.	1
Zarar	Ar.	1
Zaten	Ar.	3
Zayıf	Ar.	2
Zihin	Ar.	3
Zil	Far.	4
Zirve	Ar.	1
Zor	Far.	1
Zorlamak	Far.	3
Zorlanmak	Far.	2
Zorunda	Far.	8

Banyo (İt.)

BANYO, İT, **bagno** (yıkanmadan), **banyo**. Okunuş biçimi değişmedi. Fr, **bain** yıkanma, **baigner** (yıkanmak), alm. **Bad** (en), t. **yunma, yıkanma, çımma** (Eyuboğlu, 2020: 72).

“ ‘Bekleyeceğiz,’ dedi üniformalılardan biri. ‘Başdev Obuz kar suyu banyosu yapıyor.’ ” (KT, 77).

Billur (Ar.)

BİLLUR, ar. **Billûr** (billur, iri kıyım kişi)dan **billur**...

Billurlaşmak, billurlaştırmak, billurlu, billursu... (Eyuboğlu, 2020: 91).

“Yıldızkar, bir anda eriyip su damlasına dönüşüverdi. Billur gibi bir su damlasına...” (KT, 67).

Daire (Ar.)

DAİRE, ar. **Devr** (dönme, döndürme, çevirme, dolaşma, yuvarlanma)den **daire** (dönen, dolaşan, çevrilen, çeviren, kuşatan bg.).

Anlam genişlemesiyle **görev yeri**, matematikte **daire, çember, halka**...

Namus dairesinde (namusla ilgili alanın içinde, namusa değgin), **devlet dairesi** (ulus yönetimiyle ilgili kurumların genel adı), **vergi dairesi** (vergi ödenen yer)... (Eyuboğlu, 2020:159).

“Gülümsedi Yıldızkar. Buzkay çubuğuyla Karyagdı dairesini de içine alan daha geniş bir saire çizdi.” (KT, 55).

Ezel (Ar.)

EZEL, ar. **ezel** (başlangıcı bilinmeyen süre)den **ezel** (önsüz, başlangıçsız) (Eyuboğlu, 2020:254).

“Güneş, o ezeli düşmanımız, o korkak düşmanımız sizin kahramanlığınızı görünce kaçıp gitti yine!” (KT, 67).

Kargaşa (Far.)

KARGAŞA, far. **herheşe** (kavga)den **kargaşa**.

H/k dönüşümüyle **herheşe/karkaş/kargaşa**. Nitekim Far.da **herheşe** sözcüğü **harhaşa** biçiminde söylenir, **mevlevi/mavlavi** örneğinde olduğu gibi (Eyuboğlu, 2020:442).

“Küçümen Karcık, o kargaşa içinde, biraz ilerideki karların arasında Yıldızkar’ı fark edince var gücüyle bağırdı:

‘Yıldızkaaaarr!’ ” (KT, 66).

Kristal (Fr.)

kristal, -li

Fransızca cristal

1. isim Billur.

2. sıfat Billurdan yapılmış (TDK, 2011: 1512).

“Altı tane kristal çubuk, ortasındaki kristal yuvarlağa belli aralıklarla sımsıkı tutunmuştu...” (KT, 15).

Marş (Fr.)

MARŞ, fr. **marche** (yürüme, yürütme buyruğu)dan **marş** (özellikle ordu ya da okul eğitiminde **yürü**, **ileri** buyruğu)..

Türkçeye, 19.yüzyılda, ordu eğitimiyle geçti. Bu sözcüğün kökeni Germen dilleridir (Eyuboğlu, 2020:475).

“Marş bitince çocuklara oturmalarını işaret eden öğretmen kara tahtaya doğru yürüdü.” (KT, 102).

Nezle (Ar.)

NEZLE, ar. **nüzûl** (inme, düşme, indirme)den **nezle**.

Birdenbire gelen soğuk algınlığı. (Burnun sürekllice akmasına yol açtığından bu adı alsa gerek). Es. t. **tumağı, tumağ**, halk dilinde, gene ar. bir sözcükle **zikâm** (ar. **zükkâm**'dan) denir (Eyuboğlu, 2020:494).

“Onların konuşmalarındaki tedirginliği fark eden ev sahibi bulut, nezleli sesiyle,” (KT, 110).

Paralel (Fr.)

PARALEL, fr. **paraléle** (yanyana)den **paralel...**

Gr. **para** (yanında), **allelous** (birbirinin) sözcüklerinden **parallelus** (yanyana, birbirinin yanında), fr. **paraléle...**

T. **atbaşı, yanyana...**(Eyuboğlu, 2020:548).

“Duvara paralel olarak aşağıya doğru yavaşça süzülürken, sarı duvardaki kapının üstünde kocaman siyah harflerle yazılmış bir yazı gördüler.” (KT, 101).

Pervaz (Far.)

PERVAZ, far. **pervâz** (kanat çırpma, kuş tüneği, aydınlık mertek)dan **pervaz** (bir nesnenin kıyısına eklenen bölüm), hl. **yanlama** (Eyuboğlu, 2020:555).

“Önce eriyip birer su damlasına dönüştüler, sonra da buharlaşıp dalgalanarak pencerenin pervazından yukarı doğru yükselmeye başladılar.” (KT, 107).

Siper (Far.)

SİPER, far. **siper** (balkan)den **siper.**

Siper almak (pusu kurmak, pusuya yatmak), **siper etmek** (sığınmak, arkalanmak, yaslanmak), **siperlenmek, siperlik...**(Eyuboğlu, 2020: 602).

“Biraz sonra siperin içine koyu bir gölge düşünce, başını kaldırıp baktı.” (KT, 66).

Şans (Fr.)

ŞANS, Fr. **chance** (yazgı, alinyazısı)dan **şans** (Ar.talih).

Lat. **cado** (cadere)-**düşmek**'ten. Anlam genişlemesi sonucu, **düşüş**, bir bölüşmede birine **düşen nesne** (üleş, pay)den, fr.ya **chance**, Türkçeye okunuş biçimiyle olduğu gibi, **şans** olarak, yakın dönemlerde geçti. Halk dilinde de epeyce yaygındır (büyük illere, özellikle İstanbul'a çalışmaya gelenler, bir de Rumca konuşanlar aracılığıyla.) (Eyuboğlu, 2020: 622).

“ ‘...Sonra da buz tepelerinin üstüne akıp donduğumuz ve buz kestiğimiz için kar olma şansımız kalmıyor.’ ” (KT, 115).

Tayfun (İng.)

TAYFUN, Çin. **t'ai-fung** (denizde kasırga, büyük fırtına, hortum)dan **tayfun**.

T.ye İng. **typhoon** (Çin. T'ai-fung'dan gelme)dan geçtiği sanılır. Anadolu Türkçesinde, özellikle halk kesiminde, pek yaygın değildir (Eyuboğlu, 2020: 649).

“ ‘Esinti, meltem, rüzgar, fırtına, boran, kasırga, tayfun...’ ” (KT, 19).

Üniforma (Fr.)

(ünifo'rma), İtalyanca **uniforma**

1. isim Aynı işi yapanların giydikleri, tüzükle belirtilmiş, bir örnek giysi.
2. isim Silahlı kuvvetlerin resmî giysisi (TDK, 2011: 2446).

“ ‘Bekleyeceğiz,’ dedi üniformalılardan biri. ‘Başdev Obuz kar suyu banyosu yapıyor.’ ” (KT, 77).

Velvete (Ar.)

isim, Arapça **velvele**

Gereksiz telaş, gürültü ve heyecan (TDK, 2011: 2478).

“ ‘Niye ortalığı velveteye veriyorsun?’ diye sordu öteki.’ ” (KT, 74).

4.7.2. Maviş isimli romanda yabancı sözcükler

Ele alınan kitapta toplam 979 tane yabancı kökenli sözcük bulunmaktadır. Bu sözcüklerin 164 tanesi birbirinden farklıdır. Yabancı kökenli sözcüklerin kaynak dil ve kullanım sıklıkları Tablo 31'de verilmiştir. Ayrıca 15 tane sözcük örnek cümlelerle açıklanmıştır.

Tablo 31. Maviş isimli romanda yabancı sözcükler

Kelime	Kaynak Dil	Sıklık
Acaba	Ar.	2
Akıl	Ar.	10
Aksi	Ar.	1
Akşam	Ar.	2
Ama	Ar.	28
Aman	Ar.	1
An	Ar.	11
Aynı	Ar.	9
Beyaz	Ar.	5
Buğday	Moğ.	12
Can	Far.	4
Cansız	Far.	1
Ceketi	Fr.	3
Cep	Ar.	1
Ciddi	Ar.	1
Coğrafya	Ar.	6
Coşku	Far.	1
Çabuk	Far.	3
Çantası	Moğ.	3
Çiçek	Far.	1
Çorap	Ar.	3
Çünkü	Far.	3
Daire	Ar.	1
Dakika	Ar.	3
Davul	Ar.	1
Defter	Gr.	8
Ders	Ar.	20
Devam	Ar.	4
Diğer	Far.	1
Dikkat	Ar.	2
Domates	Rum.	37
Dünya	Ar.	24
Elbette	Ar.	20
Fark	Ar.	6
Fazla	Ar.	1
Fena	Ar.	1
Fırça	Rum.	11
Fidan	Gr.	2
Gri	Fr.	1
Gurup	Ar.	1
Hafta	Far.	1
Hak	Ar.	1

Haklı	Ar.	1
Hâl	Ar.	1
Hâlâ	Ar.	3
Hamle	Ar.	2
Hareket	Ar.	2
Harf	Ar.	2
Harita	Lat.	13
Harman	Far.	2
Hatta	Ar.	4
Hava	Ar.	11
Hayır	Ar.	6
Hayranlıkla	Ar.	1
Hazırlamak	Ar.	2
Hece	Ar.	2
Hem	Far.	4
Hemen	Far.	25
Her	Far.	12
Herkes	Far.	14
Heyecan	Ar.	2
Hinzır	Ar.	1
Hırs	Ar.	1
Hırslanmak	Ar.	2
Hiç	Far.	10
Hiçbir	Far.	4
Hissetmek	Ar.	1
Hiza	Ar.	1
Hoşlanmak	Far.	1
Hoş	Far.	1
Hoşuna gitmemek	Far.	2
İnat	Ar.	1
İncir	Far.	1
İnsan	Ar.	2
İşaret parmağı	Ar.- T.	2
Kadar	Ar.	11
Kafa	Ar.	3
Kahkaha	Ar.	66
Kahvaltı	Fr.	3
Kahverengi	Far.	1
Kalem	Ar.	20
Karar	Ar.	6
Kararsız	Ar.	1
Kare	Fr.	2
Kaybolmak	Ar.- T.	4
Kere	Far.	8
Keşfetmek	Ar.- T.	1

Keyif	Ar.	1
Kırmızı	Ar.	39
Kıta	Ar.	3
Kitabı	Ar.	4
Komik	Fr.	6
Laf	Fr.	1
Lale	Far.	2
Lazım	Ar.	1
Lezzet	Ar.	2
Madem	Ar.	1
Masa	Lat.	12
Matematik	Yun.	1
Mavi	Ar.	83
Merak	Ar.	7
Merdiven	Far.	5
Meyve	Far.	1
Mide	Ar.	10
Mor	Far.	5
Morarmak	Far.	1
Mutlu	Lat.	1
Mutluluk	Lat.	2
Mürekkep	Ar.	1
Müthiş	Ar.	1
Neşe	Ar.	3
Okyanus	Ar.	7
Omuz	Yun.	4
Pantolon	İt.	4
Park	İng.	1
Pencere	Far.	2
Peş	Far.	1
Portakal	Fr.	37
Rağmen	Ar.	1
Rahatlatmak	Ar.	2
Rengarenk	Far.	1
Renk	Far.	71
Saat	Ar.	1
Sabah	Ar.	10
Sakin	Ar.	2
Salça	İt.	2
Sandalye	Far.	4
Saye	Far.	1
Sebze	Far.	1
Selamlamak	Ar.	1
Sert	Far.	1
Sınıf	Ar.	6

Sıra	Gr.	5
Siper	Far.	2
Siyah	Far.	1
Surat	Ar.	1
Şart	Ar.	1
Şekil	Ar.	1
Şey	Ar.	36
Tabii	Ar.	1
Tahmin	Ar.	1
Tahta	Far.	3
Tane	Far.	2
Tek	Far.	2
Tekrar	Ar.	1
Telaş	Ar.	1
Telaşla	Ar.	1
Teşekkür	Ar.	2
Tıpkı	Ar.	1
Tonlarca	Fr.	1
Tuhaf	Ar.	2
Turuncu	Far.	5
Ufuk	Ar.	4
Vakit	Ar.	1
Vazgeçmek	Far.	2
Vücut	Ar.	2
Yulaf	Ar.	1
Zaman	Ar.	10
Zayıflamak	Ar.	1
Zevkle	Ar.	1
Zeytin	Ar.	1
Zil	Far.	7
Zor	Far.	3
Zorlamak	Far.	1

Coğrafya (Ar.)

COĞRAFYA, Gr. **geo** (yer), **graphein** (yazmaktan) **graphia** (betim, Ar. **tasvir**), **geographia** (yeryüzünü betimleyen bilim dalı), **coğrafya**.

Geographia'nın, ar. okunuşu ile **cuğrafiye** t. **coğrafya** (Eyuboğlu, 2020: 121).

“Sanki o coğrafya dersini dinleyenlerden biriymiş gibi konuşuyordu, dalga dalga yayılan ses.” (M, 31).

Domates (Rum.)

(doma'tes), Rumca

1. isim, bitki bilimi Patlıcangillerden, yaprakları tüylü, çiçekleri salkım durumunda, vitamince zengin bir bitki (*Lycopersicon esculentum*). 2. isim Bu bitkinin yenilen kırmızı veya yeşil ürünü (TDK, 2021).

“Maviş güldü...Domates de aynı şeyleri söylememiş miydi?” (M, 42).

Gri (Fr.)

GRI, Fr. **gris** (açık kül boyamında)den **gri** (açık kül boyamında olan, külümsü görünümde) (Eyuboğlu, 2020: 298).

“Güneş kaybolunca, renkler de kaybolmaya başladı. Yavaş yavaş soluklaşıp belirsizleştiler. Sonra da ‘Grileşip siyahlaştılar,’ diye düşündü Maviş.” (M, 51).

Harita (Lat.)

HARİTA, Lat. **charta** (belge, kanıt)dan, Gr. **kharta**, T. **harta/harita** (Eyuboğlu, 2020: 316).

“Tahtaya bakarak, Türkiye denizlerinin haritasını defterine geçirmeye başladı.” (M, 15).

Harman (Far.)

HARMAN, Far. **hirmen/harman** (harman, tahılın saptan ayrıldığı yer)den **harman** (tahılı saptan ayırma işinin yapıldığı yer. Değişik türden nesnelere birer ölçek alıp karıştırma işlemi) (Eyuboğlu, 2020: 316).

“ ‘Yeşil buğdayın da harmanı olmaz ki !’ ” (M, 45).

Hinzır (Ar.)

HINZIR, Ar. **hinzir** (domuz)den hinzır (domuz, katı yürekli, duygusuz, düzensiz, açık yürekli olmayan, ortalığı karıştırıcı)... (Eyuboğlu, 2020: 323).

“Maviş’in yüzüne yayılan hınzırca gülümsemeyi görünce, Altuğ, hemen anladı, yanlış bir örnek verdiğini...” (M, 13):

Lâle (Far.)

LÂLE, far. **lâle** (lâle)den **lâle** (Eyuboğlu, 2020: 464).

“Maviş gülmemek için zor tuttu kendini:

‘Gelincik tarlası mı?! Lale mi?’ Pekii, gemiler nerede yüzecekti o zaman?’ ” (M, 12).

Lezzet (Ar.)

LEZZET, Ar. **lezzet** (tat, damakta kalan etki)ten **lezzet** (Eyuboğlu, 2020: 466).

“ ‘...Sizden lezzetli şeyler de var; hem de daha lezzetli!’ ” (M, 43).

Matematik (Yun.)

MATEMATİK, Yun. **mathemain** (öğrenmek)den **mathemata** (öğrenilmiş nesnelere), **mathematikos** (öğrenci, öğrenmek isteyen) (Eyuboğlu, 2020: 476).

“Maviş o akşam Türkçe ve matematik ödevlerini tamamlayınca, derin bir oh çekip arkasına yaslandı.” (M, 19).

Pencere (Far.)

PENCERE, far. **pencere** (evlerde aydınlık gelen yer)den **pencere** (anlamı değişmemiş, Türk diline ev yapımı yoluyla girdi) (Eyuboğlu, 2020: 554).

“Aklına bir şey gelmiş gibi fırlayıp pencereye koştı.” (M, 57).

Portakal (Fr.)

PORTAKAL, Fr. **Portugal** (Portekiz)dan **portakal** (Eyuboğlu, 2020: 559).

“Koşup portakal ağacından bir portakal kopardı.” (M, 37).

Siper (Far.)

SİPER, far. **siper** (balkan)den **siper** (Eyuboğlu, 2020: 602).

“Elini gözünün üstüne siper eden Maviş, bütün gökyüzünü taradı, bir kere, bir kere daha.” (M, 36).

Telaş (Ar.)

(tela:şı, l ince okunur), Arapça telāşī

1. isim Herhangi bir sebeple acelecilik.
2. isim Kaygı, tasa, sıkıntı.
3. isim Şaşkınlıktan doğan karışıklık, kargaşa (TDK, 2011: 2309).

“Birkaç kere battı çıktı... Neyse ki iyi yüzme biliyordu da, ilk telaştan sonra kendini suyun yüzünde tutmayı başardı.” (M, 47).

Turuncu (Far.)

Farsça turunc + Arapça -ī

1. isim Turunç rengi, kızıl sarı renk.
2. sıfat Bu renkte olan (TDK, 2011: 2389).

“Yüzünü buruşturarak, ‘Turuncuuuu,’ diye homurdandı. ‘Sevmem seni tutuncuuuu!’ ” (M, 38).

Zeytin (Ar.)

Arapça zeytūn

1. isim, bitki bilimi Zeytingillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, 10-20 metre yüksekliğinde, dalları dikensiz, yaprakları karşılıklı, küçük ve gümüş renginde, uzun ömürlü bir ağaç (Olea europaea).
2. isim, bitki bilimi Bu ağacın tazeyken yeşil, sonradan kararın, yüksek besin değeri taşıyan yağlı meyvesi.
3. sıfat Bu ağaçtan yapılmış, bu ağaçla kaplanmış (TDK, 2011: 2653).

“Ege Bölgesi’nde zeytin, tütün, incir yetiştiriliyordu; onların da birer küçük çizimlerini yaptı.” (M, 20).

4.7.3. Palavracılar Kralı isimli romanda yabancı sözcükler

Ele alınan kitapta toplam 1399 tane yabancı kökenli sözcük bulunmaktadır. Bu sözcüklerin 316 tanesi birbirinden farklıdır. Yabancı kökenli sözcüklerin kaynak dil ve kullanım sıklıkları Tablo 32’de verilmiştir. Ayrıca 15 tane sözcük örnek cümlelerle açıklanmıştır.

Tablo 32.Palavracılar Kralı isimli romanda yabancı sözcükler

Kelime	Kaynak Dil	Sıklık
Acaba	Ar.	3
Acemi	Ar.	2
Adam	Ar.	32
Aferin	Far.	1
Akıl	Ar.	14
Akıllı	Ar.	5
Akşam	Ar.	5
Akşamüstü	Ar.	1
Ama	Ar.	65
Aman	Ar.	4
Ambar	Far.	3
Amma	Ar.	2
Asıl	Ar.	3
Aslında	Ar.	4
Aşık	Ar.	8
Aşk	Ar.	1
Ateş	Far.	22
Avlu	Rum.	3
Aynen	Ar.	5
Aynı	Ar.	13
Baca	Far.	1
Bahane	Far.	1
Barut	Ar.	1
Bazen	Ar.	1
Bazı	Ar.	1
Beden	Ar.	1
Belki	Far.	1
Beyaz	Ar.	5
Bizzat	Ar.	2
Börek	Far.	1
Buhar	Ar.	1
Cahil	Ar.	4
Cam	Far.	2
Can	Far.	7
Canlanmak	Far.	1
Canlı	Far.	2

Cep	Ar.	6
Cesaret	Ar.	2
Cevap	Ar.	5
Cilveli	Ar.	2
Cin	Ar.	2
Çabuk	Far.	3
Çare	Far.	3
Çay	Far.	3
Çene	Far.	3
Çeşit	Far.	1
Çift	Far.	1
Çiftçi	Far.	3
Çünkü	Far.	5
Dahi	Ar.	1
Daire	Ar.	1
Dakika	Ar.	4
Dans	Fr.	15
Davet	Ar.	2
Davul	Ar.	1
Demet	Yun.	1
Dert	Far.	1
Destek	Far.	2
Destekli	Far.	1
Desteksiz	Far.	1
Dev	Far.	1
Devam	Ar.	20
Dikkatle	Ar.	8
Dua	Ar.	1
Duvar	Far.	2
Dünya	Ar.	2
Efsane	Far.	1
Eğer	Far.	1
Elbette	Ar.	1
Emin	Ar.	1
Emir	Ar.	1
Endişe	Far.	1
Estağfurullah	Ar.	1
Etraf	Ar.	2
Eyvah	Far.	1
Ezber	Far.	2
Fakat	Ar.	1
Fark	Ar.	16
Fayda	Ar.	2
Fazla	Ar.	4
Fener	Rum.	4

Fırtına	Ar.	2
Fikir	Ar.	1
Galiba	Ar.	5
Garip	Ar.	2
Gariplik	Ar.	4
Gazete	İt.	2
Haber	Ar.	4
Habersiz	Ar.	1
Hafif	Ar.	3
Hafifçe	Ar.	9
Hak	Ar.	2
Haklı	Ar.	2
Hal	Ar.	3
Hâlâ	Ar.	3
Hâlde	Ar.	4
Halka	Ar.	1
Hareket	Ar.	9
Hat	Ar.	1
Hatırlamak	Ar.	1
Hatta	Ar.	2
Hava	Far.	22
Havalandırmak	Far.	2
Havalanmak	Far.	14
Hayal	Ar.	3
Hayat	Ar.	1
Hayır	Ar.	1
Hayran	Ar.	2
Hayranlık	Ar.	1
Hayret	Ar.	3
Hayrola	Ar.	1
Hayvan	Ar.	2
Hazırlamak	Ar.	2
Hazırlanmak	Ar.	5
Hazırlık	Ar.	1
Hedef	Ar.	2
Hem	Far.	13
Hemen	Far.	55
Henüz	Far.	3
Her	Far.	25
Herhalde	Far.	3
Herkes	Far.	15
Hesap	Ar.	2
Heves	Ar.	1
Heveslenmek	Ar.	1
Heybe	Ar.	1

Heyecan	Ar.	2
Heyecanlanmak	Ar.	1
Hız	Far.	2
Hızla	Far.	6
Hızlanmak	Far.	2
Hızlı	Far.	3
Hızlıca	Far.	1
Hiç	Far.	27
Hiçbir	Far.- T.	7
Hikâye	Ar.	1
Hissetmek	Ar.- T.	1
Hiza	Ar.	2
Hoş	Far.	1
Israr	Ar.	4
İbaret	Ar.	1
İhtiyaç	Ar.	1
İnatla	Ar.	1
İnsan	Ar.	6
İşaret	Ar.	4
İşaretlemek	Ar.	1
İtiraz	Ar.	2
İzin	Ar.	1
Kadar	Ar.	51
Kafa	Ar.	7
Kahkaha	Ar.	4
Kahraman	Ar.	1
Kahve	Ar.	11
Karar	Ar.	3
Kararlı	Ar.	5
Kaybetmek	Ar.- T.	5
Kaybolmak	Ar.- T.	5
Kelime	Ar.	2
Kenar	Far.	2
Kere	Ar.	12
Keyif	Ar.	2
Keyifli	Ar.	1
Kırmızı	Ar.	1
Kıyamet	Ar.	1
Kibrit	Ar.	1
Kitap	Ar.	7
Komik	Fr.	1
Kontrol	Fr.	1
Kör	Far.	6
Köşe	Far.	1
Köy	Far.	3

Kusur	Ar.	1
Kümes	Gr.	15
Madem	Ar.	1
Mahcup	Ar.	2
Mangal	Ar.	1
Mart	Fr.	1
Masa	Lat.	1
Meğer	Far.	4
Merak	Ar.	5
Mesafe	Ar.	1
Meşe	Far.	4
Meşhur	Far.	1
Metre	Fr.	1
Mısır	Ar.	8
Mızrak	Ar.	2
Mide	Ar.	1
Milim	Fr.	1
Minare	Ar.	1
Misina	İt.	4
Morluk	Far.	1
Mutlaka	Ar.	2
Mutluluk	Lat.	3
Müdahale	Ar.	5
Mümkün	Ar.	5
Namlı	Far.	1
Namlu	Far.	6
Nara	Ar.	3
Nasıl	T.- Ar.	36
Nemrut	Ar.	1
Nihayet	Ar.	3
Nişan	Far.	13
Nokta	Ar.	1
Normal	Fr.	2
Okkalı	Ar.	1
Olta	Rum.	23
Omuz	Yun.	9
Pabuç	Far.	1
Paça	Far.	2
Pahalı	Far.	1
Panik	Fr.	3
Pantolon	İt.	1
Parça	Far.	4
Parçalamak	Far.	1
Patates	Rum.	1
Patinaj	Fr.	1

Pencere	Far.	3
Pençe	Far.	10
Peri	Far.	2
Perişan	Far.	1
Peş	Far.	9
Peynir	Far.	1
Pîr	Far.	2
Plan	Fr.	2
Rağmen	Ar.	1
Rahat	Ar.	4
Rahatça	Ar.	1
Rahatlamak	Ar.	2
Rahatlık	Ar.	2
Rahatlıkla	Ar.	2
Renk	Far.	1
Resim	Far.	1
Resmen	Ar.	1
Rica	Ar.	1
Romantik	Fr.	3
Rutubet	Ar.	2
Rüya	Ar.	1
Rüzgar	Far.	6
Saat	Ar.	3
Sabah	Ar.	9
Sabır	Ar.	1
Sabretmek	Ar.	1
Sahip	Ar.	2
Salim	Ar.	1
Sarhoş	Far.	1
Saye	Far.	1
Sayfa	Ar.	2
Sefer	Ar.	7
Selam	Ar.	2
Sepet	Far.	14
Serbest	Far.	2
Serssem	Far.	1
Sert	Far.	8
Seyretmek	Ar.- T.	1
Sır	Ar.	1
Sıra	Gr.	7
Silah	Ar.	1
Silahsız	Ar.	1
Siper	Far.	5
Siyah	Far.	1
Sofra	Ar.	1

Sohbet	Ar.	1
Sopa	Far.	15
Şafak	Ar.	1
Şanlı	Ar.	1
Şans	Fr.	1
Şanslı	Fr.	3
Şanssız	Fr.	3
Şarap	Ar.	8
Şekil	Ar.	7
Şey	Ar.	50
Şiddet	Ar.	1
Şikayet	Ar.	1
Şişe	Far.	2
Şok	Fr.	1
Şüphelenmek	Ar.	1
Tabela	İt.	2
Tabii	Ar.	5
Talih	Ar.	1
Tam	Ar.	29
Tamam	Ar.	9
Tamamen	Ar.	1
Tamamlamak	Ar.	2
Tane	Ar.	9
Taraf	Ar.	11
Taze	Far.	3
Tazı	Far.	1
Tehlikeli	Ar.	3
Tekrar	Ar.	2
Tekrarlamak	Ar.	1
Telaş	Ar.	1
Telaşla	Ar.	1
Telaşlanmak	Ar.	2
Telaşlı	Ar.	1
Teşekkür	Ar.	1
Torba	Far.	8
Tüfek	Far.	12
Usta	Far.	1
Ustaca	Far.	2
Ustalık	Far.	1
Vakit	Ar.	3
Vazgeçmek	Far.- T.	2
Vaziyet	Ar.	1
Zaman	Ar.	28
Zarar	Ar.	2
Zaten	Ar.	6

Zifiri	Ar.	1
Zikzak	Fr.	1
Zindan	Far.	1
Ziyaret	Ar.	1
Zor	Ar.	2
Zorlamak	Ar.	2
Zorlanmak	Ar.	2
Zorunda	Ar.	1
Zurna	Far.	2
Zürafa	Ar.	1

Ambar (Far.)

Farsça anbār

1. isim Genellikle tahıl saklanan yer.
2. isim Yiyecek ve bazı eşyanın saklandığı yer.
3. isim Geminin yük koymaya ayrılmış yeri:
4. isim, mecaz Genellikle tahılın çok üretildiği yer, bölge.
5. isim, mimarlık Kum, çakıl vb. yapı malzemesini ölçmekte kullanılan ve her yanı çoğunlukla 75 santimetre olan küp ölçek.
6. isim, ticaret Eşya taşıma işleri yapan kurum veya ortaklık (TDK, 2011: 112).

“Kilerdeki, ambardaki bütün kuyruky yağlarını iki tenekeye doldurdum.” (PK, 53).

Barut (Ar.)

isim, Farsça bārūd

Ateşli silahla bir merminin atılmasına veya herhangi bir aracın fırlatılmasına yarayan, patlayıcı madde (TDK, 2011: 256).

“Gökgürledi'nin içindeki saçmaları boşalttım; barutu sıkıladıktan sonra içine tek bir saçma yerleştirdim.” (PK, 62).

Bizzat (Ar.)

zarf, (bi'zzat), Arapça bi'z-zāt

Aracısız, kendisi olarak (TDK, 2011: 357).

“Bu öyküleri bizzat onun ağzından dinlemeye ve sorularımı ona sormaya can atıyordum ama Keyifli’yi bulmak ne mümkün?” (PK, 10).

Çare (Far.)

(ça:re), Farsça çāre

1. isim Bir sonuca varmak, ortadaki engelleri kaldırmak için tutulması gereken yol, çıkar yol, çözüm yolu.

2. isim Tedavi yolu, deva (TDK, 2011: 496).

“Çabuk bir çare düşünmem gerek diyerek, ağaçlara çarpmamak için sağa sola kaçarak yol almaya çalışırken önüme, kocaman gövdesiyle bir çam ağacı çıkmasın mı?” (PK, 41).

Dakika (Ar.)

(daki:ka), Arapça daḳīka

1. isim Bir saatlik zamanın altmışta biri:

2. isim An, zaman:

3. isim, matematik Bir derecenin altmışta biri (TDK, 2011: 581).

“Ben küçük sopayı geriye doğru salladığım an, yani o dakika, Karabela da öfkeyle bağırarak için ağzını iyice açmamış mı?” (PK, 43).

Dans (Fr.)

isim, Fransızca danse

Müzik temposuna uyularak yapılan ve estetik değer taşıyan düzenli vücut hareketleri, raks (TDK, 2011: 593).

“Palandöken, bir geç ayıyla dans ettiğinin farkında mı, ondan bile kuşkuluydum.” (PK, 71).

Efsane (Far.)

(efsa:ne), Farsça efsâne

1. isim, edebiyat Eski çağlardan beri söylenegelen, olağanüstü varlıkları, olayları konu edinen hayalî hikâye, söylence.
2. isim, mecaz Gerçeğe dayanmayan, asılsız söz, hikâye vb:
3. isim, mecaz Olağanüstü bir başarı elde etmiş kimse, kurum vb (TDK, 2011: 758).

“Ve o küçük tay, Keyifli’nin efsane atı Tozkoparan olmuş.” (PK, 17).

Halka (Ar.)

Arapça halka

1. isim Çeşitli metallerden veya tahtadan yapılmış çember.
2. isim Çember biçiminde çeşitli nesnelere yapılmış tutturma aracı.
3. isim Değerli metallere yapılan çember biçimindeki süs eşyası.
4. isim Su gibi sıvıların içine katı bir nesnenin düşmesiyle oluşan, gittikçe büyüyerek açılan çembere benzeyen biçim.
5. isim Çember biçiminde dizilmiş topluluk.
6. isim Uykusuzluk, yorgunluk, üzüntü vb. sebeplerle göz altında beliren koyuluk:
7. isim Bir tür ufak, yağlı ve tuzlu simit.
8. sıfat Çember biçiminde olan.
9. isim, spor Yerden yüksekliği ayarlanabilen aralıklara asılı iki halatın uçlarına takılan 18 santimetre çapında, 28 milimetre kalınlığında tahta veya deri kaplı iki demir halkadan oluşan asılma araçlarından her biri (TDK, 2011: 1034).

“Etrafımda halka oluşturup:

‘Hayrola, kötü bir şey mi oldu?’ diye sordular.” (PK, 95).

Heves (Ar.)

HEVES, ar. **heves** (bir nesneye duyulan istek)ten **heves** (Eyuboğlu, 2020: 323).

“Hevesim biraz kırılmış şekilde oltayı çekmeye devam ederken birden oltanın yeniden gerildiğini, misinanın geriye doğru hızlıca çekildiğini gördüm.” (PK, 85).

Kontrol (Fr.)

Fransızca contrôle

1. isim Denetleme.
2. isim Bir şeyin gerçeğe ve aslına uygunluğuna bakma.
3. isim Yoklama, arama.
4. isim Denetçi, kontrolör (TDK, 2011: 1475).

“Küçük Tozkoparan, suda bata çıka koştuktan sonra kendini kıyıya attıkça Keyifli ayaklarını kontrol etmiş.” (PK, 16).

Milim (Fr.)

MİLİM, fr. **milimetre** (metrenin binde biri, santimin onda biri)den **milim** (milimetrenin kısaltılmışı). Buna, fr. sözcüğün bütünü ile, **milimetre** de deniyor (Eyuboğlu, 2020: 485).

“Ne kadar gürültü çıkarırsak çıkaralım, tavşanlar bizi duymazdan gelmeye devam ediyor; yerlerinden milim kımıldamıyordu.” (PK, 109).

Normal (Fr.)

Fransızca normal

1. sıfat Kurala uygun, alışlagelen, olağan, düzgülü, aşırılığı olmayan, uygun.
2. isim Aşırılığı, eksikliği ve taşkınlılığı olmama, ortalama durum.
3. isim, matematik Bir eğrinin bir teğetine değme noktasından çizilen dikme (TDK, 2011: 179).

“Aklıma kuşkulananmak gelmedi doğrusu; insanın oturduğu yerin ısınması normal değil mi?” (PK, 97).

Patinaj (Fr.)

Fransızca patinage

1. isim, spor Buz pateni.

2. isim Yolun kaygan olması dolayısıyla tekerleklerin dönmesine rağmen taşıtın ilerleyememesi (TDK, 2011: 1899).

“Tepeyi aşip daha da yükselmek isteyen güneş ışınları, yağlı kayalara tutunmak istiyor; tutunmaya çalıştıkça kayıp olduğu yerde patinaj yapıyordu.” (PK, 54).

Pîr (Far.)

(pi:ri), Farsça pîr

1. isim Yaşlı, koca, ihtiyar kimse.

2. isim Bir tarikat veya sanatın kurucusu.

3. zarf Adamakıllı, iyice.

4. isim, mecaz Herhangi bir konuda, bir meslekte deneyim kazanmış, eskimiş kimse, guru (TDK, 2011: 1925).

“Palandökene’e bozuldum ama hak da verdim. Herkes seni atıcıların pîri bilsin, sen bir tilkiyi yakalayama!” (PK, 45).

Zikzak (Fr.)

Fransızca zigzag

1. isim Art arda birdenbire ters yöne açılar yapan kırık çizgi.

2. isim, mecaz Sık sık değişen görüş, düşünce veya davranış, istikrarsızlık.

3. sıfat, mecaz Karşılıklı (TDK, 2011: 2659).

“Yakalanacağını anlayınca zikzaklar çizerek bizi atlatmaya, bir an önce ormana girip izini kaybettirmeye çalışıyordu.” (PK, 48).

4.7.4. Sarıtaş isimli romanda yabancı sözcükler

Ele alınan kitapta toplam 1191 tane yabancı kökenli sözcük bulunmaktadır. Bu sözcüklerin 309 tanesi birbirinden farklıdır. Yabancı kökenli sözcüklerin kaynak dil ve kullanım sıklıkları Tablo 33’de verilmiştir. Ayrıca 15 tane sözcük örnek cümlelerle açıklanmıştır.

Tablo 33. Sarıtaş isimli romanda yabancı sözcükler

Kelime	Kaynak Dil	Sıklık
Acaba	Ar.	3
Acele	Ar.	2
Adam	Ar.	11
Aferin	Far.	1
Akıl	Ar.	19
Akıllı	Ar.	4
Akılsız	Ar.	6
Akraba	Ar.	2
Akşam	Har.	12
Akşamüzeri	Har.-T.	1
Ama	Ar.	60
Ambar	Far.	1
Ar	Fr.	1
Asfalt	Fr.	1
Asıl	Far.	2
Aslan	Far.	2
Aslında	Far.	5
Aşk	Ar.	1
Ateş	Far.	4
Aynı	Ar.	7
Badem	Far.	2
Bahçe	Far.	2
Bahis	Ar.	2
Beden	Ar.	2
Belki	Ar.- Fr.	3
Bereket	Ar.	1
Bizzat	Ar.	1
Buhar	Ar.	1
Buharlaşmak	Ar.	1
Bulut	Ar.	3
Bülbül	Far.	2
Cam	Far.	2

Can	Far.	7
Canhıraş	Far.	1
Cefakar	Ar.	1
Cennet	Ar.	1
Cevahir	Ar.	1
Ciddi	Ar.	2
Cümle	Ar.	1
Çabucak	Far.	4
Çare	Far.	2
Çeşitli	Far.	1
Çevik	Far.	3
Çifte	Far.	5
Çoban	Far.	1
Çorba	Far.	3
Çünkü	Far.	4
Dehşetli	Ar.	2
Ders	Ar.	3
Dert	Far.	5
Dertleşmek	Far.	2
Dertli	Far.	2
Destek	Far.	2
Desteklemek	Far.	1
Devam	Ar.	1
Devir	Ar.	1
Dikkat	Ar.	1
Diyar	Ar.	1
Duvar	Far.	1
Dünya	Ar.	10
Dürüst	Far.	1
Düşman	Far.	1
Edeplice	Ar.	1
Eğer	Far.	1
Elbet	Ar.	7
Elbette	Ar.	3
Emanet	Ar.	1
Erguvan	Far.	1
Eziyet	Ar.	3
Fark	Ar.	2
Favori	Fr.	1
Felç	Ar.	1
Fırsat	Ar.	1
Fıskiye	Ar.	1
Fikir	Ar.	3
File	Fr.	1
Fistan	Rum.	2

Garip	Ar.	1
Gıpta	Ar.	1
Haber	Ar.	2
Hafif	Ar.	1
Hak	Ar.	2
Hakem	Ar.	2
Haklı	Ar.	3
Haklılık	Ar.	1
Hâl	Ar.	6
Hâlâ	Ar.	1
Hâlsiz	Ar.	1
Hamlamak	Far.	1
Hamlık	Far.	1
Hareket	Ar.	2
Harman	Far.	5
Hasır	Ar.	1
Hasta	Far.	2
Hastalık	Far.	1
Hata	Ar.	1
Hatır	Ar.	2
Hatırlamak	Ar.	1
Hatta	Ar.	4
Hava	Far.	5
Hayat	Ar.	1
Hayır	Ar.	5
Hayli	Far.	1
Hayvan	Ar.	25
Hayvanoğlu	Ar.-T.	3
Hazır	Ar.	4
Hazırlamak	Ar.	3
Hazırlanmak	Ar.	6
Helal	Ar.	1
Helalleşmek	Ar.	1
Hem	Far.	12
Hemen	Far.	26
Hemencecik	Far.	1
Her	Far.	19
Herhalde	Ar.- Far.	1
Herhangi	Ar.-T.	1
Herif	Ar.	1
Herkes	Far.	18
Hesaplamak	Ar.	4
Heyecan	Ar.	2
Hırs	Ar.	2
Hırslı	Ar.	2

Hısım	Ar.	1
Hız	Ar.	3
Hızla	Ar.	1
Hızlanmak	Ar.	1
Hızlı	Ar.	4
Hızlıca	Ar.	2
Hiç	Far.	36
Hiçbir	Far. - T.	13
Hikâye	Ar.	1
Horoz	Far.	2
Hoş	Far.	2
Huysuzlaşmak	Far.	2
Huzursuzluk	Ar.	1
Hüzünlü	Ar.	2
İbrik	Ar.	3
İdare	Ar.	1
İnsaf	Ar.	1
İnsan	Ar.	12
İşaret	Ar.	3
Kadar	Ar.	32
Kadife	Ar.	1
Kafa	Ar.	8
Kafes	Ar.	2
Kağıt	Far.	3
Kahkaha	Ar.	6
Kahve	Ar.	4
Kamyon	Fr.	4
Kâr	Far.	1
Karar	Ar.	6
Kararmak	Ar.	1
Kararsız	Ar.	3
Kararsızlık	Ar.	1
Kaybetmek	Ar.-T.	2
Kaybettirmek	Ar.-T.	1
Kaybolmak	Ar.-T.	2
Kaymakam	Ar.	4
Kenar	Far.	1
Kerata	Rum.	1
Kere	Ar.	11
Keşke	Far.	1
Keyif	Ar.	10
Kırmızı	Ar.	2
Kira	Ar.	2
Korna	İt.	1
Köşe	Far.	1

Kurban	Ar.	1
Kuruş	Alm.	1
Lastik	Fr.	1
Lazım	Ar.	1
Lira	İt.	1
Madara	Far.	2
Masal	Ar.	5
Maşallah	Ar.	1
Mavi	Ar.	4
Mavilik	Ar.	1
Meğer	Far.	1
Memleket	Ar.	2
Memnun	Ar.	2
Merak	Ar.	4
Merhaba	Ar.	1
Metre	Fr.	2
Meydan	Ar.	1
Millî	Ar.	1
Milyon	Fr.	1
Minare	Ar.	1
Moral	Fr.	1
Mosmor	Far.	1
Motor	Fr.	3
Mutlaka	Ar.	6
Mübarek	Ar.	1
Mücadele	Ar.	1
Müjde	Far.	2
Mülk	Ar.	2
Mülkiyet	Ar.	1
Müzik	Fr.	1
Nal	Ar.	1
Nankör	Far.	2
Nankörlük	Far.	3
Nasıl	T.- Ar.	2
Nazlanma	Far.	1
Neşe	Ar.	4
Niyet	Ar.	1
Niyetli	Ar.	1
Nokta	Ar.	5
Nöbet	Ar.	1
Nöbetçi	Ar.	2
Numara	İt.	3
Omuz	Yun.	1
Otomobil	Fr.	1
Ömür	Ar.	1

Özür	Ar.	1
Pahalı	Far.	1
Pantolon	İt.	2
Para	Far.	11
Parça	Far.	1
Parçalanmak	Far.	1
Patates	Rum.	1
Pazar	Far.	1
Pazarlık	Far.	1
Pencere	Far.	4
Perişan	Far.	1
Peşin	Far.	1
Peşkir	Far.	1
Pilav	Far.	1
Poşu	Far.	1
Poyraz	Rum.	1
Program	Fr.	1
Pulluk	Bul.	4
Rahat	Ar.	1
Rahatça	Ar.	1
Rahatlamak	Ar.	1
Rahvan	Far.	2
Renkli	Far.	2
Resim	Far.	1
Rüzgar	Far.	6
Saat	Ar.	3
Sabah	Ar.	10
Sadık	Ar.	1
Sahip	Ar.	34
Sakatlık	Ar.	2
Sandık	Ar.	1
Sebep	Ar.	1
Seda	Ar.	1
Sefer	Ar.	3
Selam	Ar.	1
Serbest	Far.	6
Sert	Far.	2
Seyretmek	Ar.-T.	3
Sınır	Yun.	1
Sıra	Gr.	8
Spor	Fr.	3
Şah	Far.	4
Şaka	İt.	1
Şan	Far.	1
Şanslı	Fr.	2

Şarkı	Ar.	6
Şefkat	Ar.	1
Şehir	Far.	5
Şekil	Ar.	1
Şey	Ar.	55
Şiddet	Ar.	1
Şiddetle	Ar.	1
Tahta	Far.	7
Tam	Ar.	14
Tamam	Ar.	9
Tamamen	Ar.	6
Tamamlamak	Ar.	1
Tane	Ar.	7
Taraf	Ar.	2
Tarih	Ar.	1
Tavır	Ar.	1
Taze	Ar.	4
Tecrübe	Ar.	1
Telaşlı	Ar.	2
Tembihlemek	Ar.	1
Temizlemek	Ar.	3
Temizlik	Ar.	1
Tempo	İt.	1
Terk	Ar.	2
Ters	Ar.	2
Testi	Ar.	1
Teşekkür	Ar.	2
Tohum	Far.	1
Ton	Fr.	1
Traktör	Fr.	42
Tuhaf	Ar.	2
Turşu	Far.	1
Usta	Far.	2
Valla	Ar.	1
Vefakar	Ar.	1
Yaban	Far.	1
Yabancı	Far.	9
Yahu	Ar.	3
Yani	Ar.	9
Zaman	Ar.	77
Zarar	Ar.	2
Zararlı	Ar.	3
Zaten	Ar.	3
Zavallı	Ar.	1
Zayıf	Ar.	1

Zayıflamak	Ar.	1
Zehir	Far.	1
Zihin	Far.	1
Zorlamak	Ar.	1
Zorlanmak	Ar.	1
Zorluk	Ar.	1
Zorunda	Ar.	7

Aferin (Far.)

(a:ferin), Farsça āferīn

1. ünlem Övme, takdir, beğenme vb. duyguları belirtmek için söylenen söz, bravo.

2. isim, eskimiş Öğrencilere verilen beğenme ve takdir kâğıdı (TDK, 2011: 33).

“ ‘Aferin bana,’ diyordu, sık sık eşine ‘İyi hesaplayıp buldum bu genç taylarla çalışma işini.’ ”
(SA, 51).

Ateş (Far.)

Farsça āteş

1. isim Yanıcı cisimlerin tutuşmasıyla beliren ısı ve ışık, od, nâr.

2. isim Tutuşmuş olan cisim.

3. isim Isıtmak, pişirmek için kullanılan yer veya araç.

4. isim Patlayıcı silahların atılması.

5. isim Genellikle hastalık etkisiyle artan vücut sıcaklığı, kızdırma.

6. isim, mecaz Öfke, hırs, hınç.

7. isim, mecaz Coşkunluk.

8. isim, mecaz Tehlike, felaket.

9. isim, mecaz Büyük üzüntü, acı (TDK, 2011: 181).

“...Yanıp yakınmış ateş...” (SA, 7).

Canhıraş (Far.)

sıfat, eskimiş, Farsça cānḥirāş

Yürek paralayan, iç tırmalayan (TDK, 2021).

“İçeriden Akkız’ın tayların sesleriyle birlikte, Canca’nın canhıraş çığlıkları da karşılık geldi.” (SA, 47).

Cevahir (Ar.)

isim, çokluk, (ceva:hir), Arapça cevāhir

Elmas, yakut vb. değerli taşlar, mücevher (TDK, 2021).

“Tayların aklına hemencecik anaları düştü. İkisi de sinirlendiler, Karakız’ın bundan cevahirden söz edermiş gibi söz etmesine.” (SA, 98).

Favori (Fr.)

FAVORİ, fr. **favori** (en çok beğenilen, gözde, sevilen, yüzün iki yanındaki sakal) (Eyuboğlu, 2020: 258).

“Yarışın favorileri arasında Akkız’ın adı da geçiyordu.” (SA, 55).

Fistan (Rum.)

Rumca

1. isim Tek parça kadın giysisi.

2. isim İskoç, Arnavut ve Yunan erkeklerinin giydikleri kısa, pilili eteklik (TDK, 2021).

“Kırlar yeşil fistan giymiş gibiydi.” (SA, 37).

Gıpta (Ar.)

isim, Arapça ġibṭa

İmrenme (TDK, 2021).

“Eve döndüklerinde, gelin gibi süslenmiş Sarıtay’ı gıptayla ve övünerek seyrettiler.” (SA, 59).

Hayli (Far.)

Farsça haylī

1. sıfat Çok.

2. zarf (ha'yli) Oldukça (TDK, 2021).

“Önce Anakız’ın, sonra Akkız’ın başına gelenler, bunun kendi başlarına da gelme olasılığı hayli düşündürüyordu taylorları.” (SA, 70).

Kerata (Rum.)

Rumca

1. isim Karısı tarafından aldatılan erkek.

2. isim Ayakkabı çekeceği.

3. isim Küçüklere sevgi ile söylenen bir sitem sözü (TDK, 2021).

“ ‘Sonra bol bol dinlenirsiniz, kerata, hadi işbaşına!’ ” (SA, 38).

Korna (İt.)

isim, (ko'rna), İtalyanca corna

Motorlu taşıtlarda, bisikletlerde sesle işaret vermek için kullanılan ve içinden hava geçirilerek çalınan boru, klakson (TDK, 2021).

“ Arkasından ‘dütt dütt’ diye kornaya bastı bir- iki, sonra da sallana sallana köyden çıkmaya başladı.” (SA, 117).

Milyon (Fr.)

Fransızca million

1. sıfat Bin kere bin, 1.000.000.

2. isim Bu sayının adı (TDK, 2021).

“ ‘Eskiden olsa milyon verseniz vermezdim, gözümün bebeğiydi bu at.’ ” (SA, 116).

Otomobil (Fr.)

isim, Fransızca automobile

Motorlu, dört tekerlekli kara taşıtı (TDK, 2021).

“Biraz sonra kaymakam da geldi otomobiliyle.” (SA, 56).

Rahvan (Far.)

Farsça rāhvān

1. isim Koşarken bir yandaki iki bacağını aynı anda atan binek hayvanlarının biniciyi sarsmayan en yavaş koşma biçimi.

2. sıfat Bu biçimde koşan (binek hayvanı).

3. zarf Binek hayvanı bu biçimde koşarak (TDK, 2021).

“Sonra rahvan bir koşu tutturup arkalarına çamurlar fırlatarak çayırılığa vardılar.” (SA, 24).

Spor (Fr.)

Fransızca sport

1. isim Bedeni veya zihni geliştirmek amacıyla kişisel veya toplu olarak gerçekleştirilen, bazı kurallara göre uygulanan hareketlerin tümü.

2. sıfat Kullanışı rahat, kolay olan (TDK, 2021).

“At sporlarının öneminden, en eski, en milli sporlarımızdan biri olduğundan, bu sporu kalkındırmak gerektiğinden söz etti bu konuşmasında.” (SA, 58).

Vefakar (Ar.)

sıfat, (vefa:kâr), Arapça vefā + Farsça -kār

Vefası olan, sevgisi geçici olmayan, hakikatli, vefalı (TDK, 2021).

“...En vefakâr, en cefakâr benim...” (SA, 103).

4.7.5. Uçankuş'tan Al Haberi isimli romanda yabancı sözcükler

Ele alınan kitapta toplam 2977 tane yabancı kökenli sözcük bulunmaktadır. Bu sözcüklerin 447 tanesi birbirinden farklıdır. Yabancı kökenli sözcüklerin kaynak dil ve kullanım sıklıkları Tablo 34'de verilmiştir. Ayrıca 15 tane sözcük örnek cümlelerle açıklanmıştır.

Tablo 34. Uçankuş'tan Al Haberi isimli romanda yabancı sözcükler

Kelime	Kaynak Dil	Sıklık
Acaba	Ar.	11
Acayip	Ar.	1
Acele	Ar.	3
Adalet	Ar.	1
Adam	Ar.	3
Adeta	Ar.	1
Adres	Fr.	4
Aferin	Far.	1
Affetmek	Ar.- T.	1
Ahize	Ar.	1
Ailecek	Ar.	1
Akıl	Ar.	35
Akıllica	Ar.	5
Akılsız	Ar.	1
Aksi	Ar.	2
Aksilik	Ar.	3
Alelacele	Ar.	2
Alo	Fr.	1
Ama	Ar.	71
Aman	Ar.	8
Ani	Ar.	1
Aptal	Ar.	2
Arz	Ar.	2
Asfalt	Fr.	1
Asıl	Ar.	21
Asker	Ar.	1
Aslı	Ar.	2
Astar	Far.	1
Ayıp	Ar.	1
Ayna	Far.	5
Aynen	Ar.	6
Aynı	Ar.	23
Bahçe	Far.	3
Balon	Fr.	3
Bant	Fr.	21
Bazı	Ar.	4
Bela	Ar.	2

Belasız	Ar.	1
Belki	Far.	6
Beraber	Far.	2
Berbat	Far.	3
Beyaz	Ar.	2
Bina	Ar.	1
Bizzat	Ar.	4
Blöf	Fr.	1
Bomba	İt.	1
Bravo	İt.	5
Bülbül	Far.	1
Can	Far.	5
Canlandırmak	Far.	1
Canlanmak	Far.	2
Canlı	Far.	5
Cep	Ar.	21
Cesaret	Ar.	3
Cevap	Ar.	40
Ceza	Ar.	5
Cıva	Far.	1
Ciddi	Ar.	3
Cömert	Far.	2
Cümle	Ar.	9
Cümlecik	Ar.	1
Çabuk	Far.	4
Çakal	Far.	8
Çapraz	Far.	1
Çare	Far.	2
Çaresiz	Far.	2
Çene	Far.	2
Çeşitli	Far.	5
Çınar	Far.	4
Çünkü	Far.	7
Dahi	Ar.	1
Daire	Ar.	2
Dakika	Ar.	18
Ders	Ar.	9
Desteklemek	Far.	2
Dev	Far.	1
Devam	Far.	43
Diğer	Far.	9
Dikkat	Ar.	8
Dikkatle	Ar.	6
Dikkatli	Ar.	2
Dolap	Ar.	1

Dost	Far.	1
Dünya	Ar.	16
Efendi	Rum.	5
Eğer	Far.	1
Ekran	Fr.	6
Elbet	Ar.	2
Elbette	Ar.	4
Emin	Ar.	2
Emir	Ar.	2
Esaslı	Ar.	1
Eser	Ar.	2
Espri	Fr.	1
Ezberlemek	Far.	2
Fark	Ar.	27
Farklı	Ar.	46
Farklılık	Ar.	24
Fazla	Far.	6
Fena	Ar.	5
Ferman	Far.	14
Fermanyazar	Far.- Ar.	4
Fındık	Ar.	3
Fırça	Rum.	1
Fırsat	Ar.	8
Fikir	Ar.	28
Film	Ar.	1
Formül	Fr.	4
Fotoğraf	Fr.	2
Fren	Fr.	1
Fundalık	Rum.	1
Galiba	Ar.	2
Garip	Ar.	1
Gayret	Ar.	1
Gaz	Fr.	1
Gazete	Fr.	10
Gurur	Ar.	3
Gururlu	Ar.	1
Haber	Ar.	68
Haberci	Ar.	34
Habercilik	Ar.	2
Haberdar	Ar.	2
Hafif	Ar.	3
Hafifçe	Ar.	19
Hafta	Far.	1
Hak	Ar.	1
Haklı	Ar.	13

Hâl	Ar.	11
Hâlâ	Ar.	3
Halinde	Ar.	1
Halk	Ar.	19
Hamle	Ar.	3
Hardal	Ar.	1
Hareket	Ar.	8
Hareketlenmek	Ar.	5
Harf	Ar.	4
Harika	Ar.	2
Hasta	Far.	1
Hastalanmak	Far.	1
Hatırlamak	Ar.	5
Hatta	Ar.	5
Hava	Far.	36
Havalanmak	Far.	3
Hayal	Ar.	3
Hayır	Ar.	17
Hayranlık	Ar.	3
Hazır	Ar.	6
Hazırlamak	Ar.	1
Hazırlanmak	Ar.	4
Hazırlık	Ar.	2
Hazırlıklı	Ar.	2
Hem	Far.	13
Hemen	Far.	61
Henüz	Far.	8
Her	Far.	41
Herhalde	Far.- Ar.	2
Herkes	Far.	48
Hesap	Ar.	1
Heyecan	Ar.	12
Heyecanla	Ar.	3
Heyecanlı	Ar.	4
Hınzırlık	Ar.	1
Hışm	Far.	1
Hız	Far.	1
Hızla	Far.	8
Hızlandırmak	Far.	1
Hızlı	Far.	2
Hızlıca	Far.	10
Hiç	Far.	28
Hiçbir	Far.- Ar.	22
Hikâye	Ar.	3
Hindi	Ar.	3

Hissetmek	Ar.- T.	2
Hiza	Ar.	3
Hoş	Far.	9
Hoşça	Far.	1
Hoşlanmak	Far.	2
Huzur	Ar.	1
Huzursuz	Ar.	1
Hücum	Ar.	2
Hüner	Far.	1
İsrar	Ar.	2
Izgara	Rum.	2
İddia	Ar.	20
İfade	Ar.	4
İftira	Ar.	16
İftiracı	Ar.	1
İhtimal	Ar.	2
İhtiyaç	Ar.	1
İlham	Ar.	1
İmza	Ar.	2
İnsan	Ar.	9
İnternet	İng.	5
İskete	Rum.	1
İspinoz	Rum.	1
İşaret	Ar.	19
İşkembe	Far.	2
İşkence	Far.	1
İtiraf	Ar.	1
İtiraz	Ar.	2
İzin	Ar.	5
İzninizle	Ar.	9
Kabahat	Ar.	1
Kablo	Fr.	3
Kabul	Ar.	10
Kabullenmek	Ar.	3
Kadar	Ar.	51
Kafa	Ar.	35
Kahkaha	Ar.	2
Kahretmek	Ar.- T.	1
Kahvaltı	Fr.	1
Kahve	Ar.	1
Kahverengi	Ar.	2
Kaleci	Ar.	1
Kalem	Ar.	3
Kalp	Ar.	3
Kamera	Fr.	3

Kanal	Fr.	2
Karar	Ar.	10
Kararlı	Ar.	3
Kare	Fr.	1
Kavga	Far.	1
Kaybetmek	Ar.- T.	1
Kaybolmak	Ar.- T.	4
Kaydetmek	Ar.- T.	9
Kayın	Ar.	1
Kayıt	Ar.	12
Kayıtlı	Ar.	3
Kaza	Ar.	1
Kazasız	Ar.	1
Kelime	Ar.	17
Kenar	Far.	2
Kere	Ar.	15
Keşke	Far.	1
Kıpkırmızı	Ar.	1
Kırmızı	Ar.	5
Kıyamet	Ar.	1
Kibarca	Ar.	1
Kiremit	Rum.	1
Kitap	Ar.	6
Komik	Fr.	1
Komiklik	Fr.	1
Kopya	İt.	1
Koridor	Fr.	2
Köşe	Far.	5
Kral	Sırp.	138
Krallık	Sırp.	4
Kriz	Fr.	1
Kurban	Ar.	1
Kurnaz	Far.	2
Kusur	Ar.	2
Kümes	Gr.	9
Laf	Fr.	11
Layık	Ar.	1
Lazım	Ar.	2
Lütfen	Ar.	3
Madde	Ar.	7
Madem	Ar.	2
Mahçup	Ar.	1
Makam	Ar.	1
Manşet	Ar.	1
Mantarlaşmak	Rum.	1

Mantıksızlık	Ar.	1
Manzara	Ar.	1
Marjinal	Fr.	1
Masa	Rum.	8
Masal	Ar.	5
Maske	Fr.	36
Mavi	Ar.	1
Meğer	Far.	1
Memnuniyet	Ar.	1
Memur	Ar.	2
Merak	Ar.	18
Meraklanmak	Ar.	1
Merdiven	Far.	2
Mesele	Ar.	1
Meşe	Far.	4
Meşgul	Ar.	1
Metin	Ar.	3
Metre	Fr.	3
Meydan	Ar.	5
Mikrofon	Fr.	2
Milyon	Fr.	9
Minnet	Ar.	2
Moral	Fr.	1
Motor	Fr.	1
Mucize	Ar.	1
Mutlaka	Ar.	4
Muzipçe	Ar.	1
Mücadele	Ar.	3
Mümkün	Ar.	5
Müthiş	Ar.	1
Nağme	Ar.	1
Nam	Far.	32
Narin	Far.	1
Nasıl	T.- Ar.	30
Nazikçe	Far.	1
Nemli	Far.	1
Nihayet	Ar.	2
Nisan	Ar.	1
Nokta	Ar.	3
Normal	Fr.	1
Not	Fr.	4
Numara	Fr.	33
Ordu	Moğ.	3
Ömür	Ar.	1
Özür	Ar.	7

Palamut	Rum.	1
Panik	Fr.	1
Papağan	Ar.	3
Papatya	Rum.	1
Para	Far.	3
Paralamak	Far.	8
Paralanmak	Far.	18
Parça	Far.	2
Parçalamak	Far.	5
Parçalanmak	Far.	1
Pardon	Fr.	1
Patika	Bul.	7
Pazar	Far.	2
Pençe	Far.	51
Perişan	Far.	2
Peş	Far.	6
Pilav	Far.	1
Plan	Fr.	4
Post	Far.	12
Pürdikkat	Far.- Ar.	1
Rağmen	Ar.	4
Rahat	Ar.	1
Rahatça	Ar.	1
Rahatlamak	Ar.	2
Rahatlatmak	Ar.	1
Rahatlık	Ar.	2
Rahatsız	Ar.	4
Rakam	Ar.	7
Randevu	Fr.	7
Rengarenk	Far.	1
Renk	Far.	11
Renkli	Far.	1
Resmî	Ar.	2
Rica	Ar.	2
Roman	Fr.	2
Ropörtaj	Fr.	40
Rüzgar	Far.	1
Saat	Ar.	2
Sabah	Ar.	9
Sabır	Ar.	1
Sabırsızlanmak	Ar.	1
Sahip	Ar.	3
Sahte	Far.	30
Sakin	Ar.	8
Sakince	Ar.	3

Sakinleşmek	Ar.	1
Sandalye	Ar.	3
Saray	Far.	2
Sarf etmek	Ar.- T.	2
Sayfa	Ar.	7
Sebeup	Ar.	3
Sedefotu	Ar.- T.	1
Sedir	Ar.	1
Sefer	Ar.	3
Sela	Ar.	1
Selamlamak	Ar.	12
Sersem	Far.	2
Sert	Far.	9
Serzeniş	Far.	1
Seyir	Ar.	1
Seyirci	Ar.	1
Seyretmek	Ar.- T.	2
Sınır	Yun.	4
Sır	Ar.	1
Sıra	Gr.	4
Sıradan	Gr.	2
Sıralamak	Gr.	2
Sıralanmak	Gr.	5
Sistem	Fr.	1
Site	Fr.	2
Surat	Ar.	1
Sürpriz	Fr.	2
Şafak	Ar.	1
Şan	Ar.	1
Şans	Fr.	4
Şanssız	Fr.	1
Şef	Fr.	1
Şehir	Far.	1
Şekil	Ar.	15
Şemşiyeye	Ar.	1
Şeref	Ar.	1
Şereflendirmek	Ar.	1
Şey	Ar.	92
Şikayet	Ar.	2
Şoför	Fr.	9
Şok	Fr.	1
Şükran	Ar.	1
Tabaka	Ar.	1
Tabii	Ar.	4
Tahmin	Ar.	2

Taht	Far.	38
Tahta	Far.	1
Takdir	Ar.	1
Tam	Ar.	20
Tamam	Ar.	10
Tamamlamak	Ar.	19
Tamamlanmak	Ar.	1
Tane	Ar.	29
Taraf	Ar.	13
Tarih	Ar.	4
Tartmak	Ar.	1
Tavır	Ar.	2
Taze	Ar.	1
Tehlike	Ar.	6
Tekrar	Ar.	10
Tekrarlamak	Ar.	8
Telaş	Ar.	4
Telaşla	Ar.	3
Telaşlanmak	Ar.	1
Telaşlı	Ar.	1
Telefon	Fr.	60
Televizyon	Fr.	17
Temcit	Ar.	1
Terk	Ar.	1
Teşekkür	Ar.	9
Tiz	Far.	2
Tomar	Ar.	1
Ton	Fr.	2
Torna	İt.	1
Tuhaf	Ar.	1
Tuhaflık	Ar.	1
Tüfek	Far.	6
Vahşi	Ar.	1
Vatan	Ar.	1
Vazgeçmek	Far.- Ar.	2
Veda	Ar.	1
Vücut	Ar.	6
Yabancı	Far.	1
Yani	Ar.	17
Yasa	Moğ.	1
Zahmet	Ar.	1
Zaman	Ar.	37
Zarar	Ar.	4
Zaten	Ar.	8
Zihin	Ar.	10

Ziyaret	Ar.	2
Zor	Ar.	3
Zorlamak	Ar.	1
Zorlanmak	Ar.	1
Zorunda	Ar.	6

Adres (Fr.)

Fransızca adresse

1. isim Bir kimsenin oturduğu yer, bulunak.
 2. isim Kurum veya kuruluşun bulunduğu yer.
 3. isim, mecaz Bir kimsenin sık olarak gittiği yer.
 4. isim, mecaz Hedef gösterilen yer (TDK, 2021).
- “Buyurun e-posta adresime yazın!” (UKAL, 157).

Arz (Ar.)

Arapça ‘arz

1. isim Sunma.
 2. isim Piyasaya mal sürülmesi, sunu.
 3. isim Yüksek bir makama anlatma, bildirme (TDK, 2021).
- “ ‘Arz ediyorum, Sayın KralKorkumuz,’ dedim.” (UKAL, 124).

Asfalt (Fr.)

Fransızca asphalte

1. isim Siyah renkte şekilsiz bir cins bitüm.
2. isim Ana maddesi katran olan ve yolların kaplanmasında kullanılan karışım.
3. sıfat Bu karışımla kaplanmış (TDK, 2021).

“Asfalt yol toprağa dönmüş, ancak bir arabanın geçeceği kadar daralmıştı.” (UKAL, 46).

Balon (Fr.)

Fransızca ballon

1. isim Isıtılmış hava veya havadan daha hafif bir gazla doldurulan, atmosferde uçabilen, küre biçiminde araç.
2. isim Hava veya gazla doldurulmuş, kauçuktan yapılan çocuk oyuncağı.
3. isim Karnı yuvarlak ve şişkin, boynu dar cam kap.
4. isim Karikatürde içi sözle doldurulan yuvarlak.
5. isim, denizcilik Geriden gelen rüzgârdan yararlanmak amacıyla yatın ana direği üzerine çekilen üç köşeli, hafif yelken.
6. isim Aslı olmayan söz, palavra (TDK, 2021).

“Gazetede ki sabah toplantısından sonra masama geçmiş, sandalyeme ters oturarak (canım sıkındı) gözlerimi kapatıp, bütün dikkatimi kafamın içinde uçuşup duran düşünce balonlarında toplayarak, toplantıda konuşulardan bir anlam çıkarmaya, işe yarar bir fikir yakalamaya çalışıyordum.” (UKAL, 19).

Blöf (Fr.)

Fransızca bluff

1. isim İskambil oyunlarında elindeki kâğıtları olduğundan başka gösterme davranışı.
2. isim Karşısında kişiyi yanıltarak veya yıldırarak bir işten caydırmak için söylenen asılsız söz veya takımlan aldaticı tavrı, kurusıkı (TDK, 2021).

“ ‘Söylenenler yalan! Kuyruklu yalan! Katmerli yalan! Yalan dolan! Blöf! Kurusıkı! Masal bunlar! Hikâye! Martaval!...’ ” (UKAL, 39).

Bravo (İt.)

ünlem, (bra'vo), İtalyanca bravo

`Aferin, yaşa` anlamlarında beğeni bildiren bir söz (TDK, 2021).

“ ‘Bravo, Sayın TilkiTi, Bravo!’ dedikten sonra dayanamayıp sordum: ‘Bizim dili nasıl bu kadar iyi bildiğinizi çok merak ettim şimdi?’ ” (UKAL, 39).

Cıva (Far.)

isim, kimya, Farsça cīve

Atom numarası 80, atom ağırlığı 200,5, yoğunluğu 13,59 olan, donma noktası -38,8 °C olduğundan, normal sıcaklıkta sıvı olarak bulunan, gümüş renginde bir element (simgesi Hg) (TDK, 2021).

“Durduğu gibi durmaz, cıva gibidir, şekilden şekle girer.” (UKAL, 12).

Dost (Far.)

Farsça dūst

1. isim Sevilen, güvenilen, yakın arkadaş, gönüldaş, iyi anlaşılabilir kimse, düşman karşıtı.
2. isim Erkek veya kadının evlilik dışı ilişki kurduğu kimse, zamazingo.
3. isim Sahibine sevgi gösteren hayvan.
4. isim Bir şeye aşırı ilgi duyan, koruyan kimse.
5. sıfat İyi geçinen, aralarında iyi ilişki bulunan (TDK, 2021).

“ ‘Yeni Kralımız, Aslan KralKork karşınızda dostlar!’ ” (UKAL, 151).

Espri (Fr.)

Fransızca esprit

1. isim İnce söz.
2. isim Edebiyat nükte (TDK, 2021).

“Kimin numarasını aradığımı tekrar söylediğimde bazısı güldü, bazısı da, ‘Bu da espri mi şimdi?’ diye tersledi beni.” (UKAL, 29).

Fren (Fr.)

isim, teknik, Fransızca frein

Bir makinenin, herhangi bir taşıtın hızını kesmeye veya onu durdurmaya yarayan mekanizma (TDK, 2021).

“Üstünden geçtiğimiz taşlar giderek sıklaşmaya ve gitgide büyüyerek karşımıza dikilmeye başlayınca şoför freni çekti.” (UKAL, 46).

Izgara (Rum.)

(ızga'ra), Rumca

1. isim Metal çubukların, ağaç dallarının aralıklı sıralanmasıyla yapılan parmaklık veya kafes biçiminde araç.
2. isim Pisliklerin su yollarını tıkamasını önlemek veya havalandırmak amacıyla su yollarının havalandırma çıkışları üzerine konulan kafesli veya parmaklıklı demir.
3. isim Et, balık, köfte vb. yiyecekleri pişirmekte kullanılan araç, gril.
4. sıfat Bu araç üstünde pişmiş.
5. isim Spor Futbol ayakkabısının altında bulunan iri başlı kabara (TDK, 2021).

“KralKork yazdırmakta olduğu fermana bir madde daha eklerken, benim aklım güneşte ızgara yapılmış on kaza gitmişti.” (UKAL, 118).

İskete (Rum.)

isim, hayvan bilimi, (iske'te), Rumca

Serçeğillerden, gagaları dişli, zararlı böcek ve kurtlarla beslenen, güzel sesli bir kuş (Parus ater) (TDK, 2021).

“Bizim ötücü kuşları, iskete, ispinozi dağ bülbüllerini çağırıp, ‘Hemen ormanın dört bir yanına uçun, KargaKa’ya yardımcı olun,’ dedim.” (UKAL, 127).

Koridor (Fr.)

Fransızca corridor

1. isim Bir yapıya girmeyi sağlayan veya odaları birleştiren genellikle dar geçit, geçenek.
2. isim İki devlet arasındaki dar toprak parçası (TDK, 2021).

“Koridorun köşesini dönerken bile, ‘Kralmış! Aslan kralmış’ diye söylenmeye devam ediyordu.” (UKAL, 31).

Manşet (Ar.)

Fransızca manchette

1. isim Gömleğin kol ağzına geçirilen, genellikle çift katlı kumaştan yapılan bölüm, kolluk(I).
2. isim Gazetelerin ilk sayfasına iri puntolarla konulan başlık.
3. isim, spor Voleybolda topa vuruş biçimi (TDK, 2021).

“ ‘Dünyanın her yerinde, gazetelere manşet olacak bir haberdi bu,’ diyerek o başlığı atmış, ayrıntısını henüz bilmediğim için başlığın altına kısa bir açıklama yazmışım.” (UKAL, 15).

Mikrofon (Fr.)

isim, Fransızca microphone

Elektrik akımı etkisiyle sesi uzakta bulunan alıcıya ulaştıran araç (TDK, 2021).

“Sunucu dev ağaçların önünde durmuş, sanki sorularına cevap yetiştirircesine mikrofonu konuşmaya devam ediyordu.” (UKAL, 23).

4.7.6. Yeşil Yürek isimli romanda yabancı sözcükler

Ele alınan kitapta toplam 1676 tane yabancı kökenli sözcük bulunmaktadır. Bu sözcüklerin 317 tanesi birbirinden farklıdır. Yabancı kökenli sözcüklerin kaynak dil ve kullanım sıklıkları Tablo 35’de verilmiştir. Ayrıca 15 tane sözcük örnek cümlelerle açıklanmıştır.

Tablo 35. Yeşil Yürek isimli romanda yabancı sözcükler

Kelime	Kaynak Dil	Sıklık
Acaba	Ar.	4
Acele	Ar.	1
Acemice	Ar.	1

Afiş	Fr.	12
Ahlat	Rum.	1
Akıl	Ar.	22
Akşam	Ar.	13
Ama	Ar.	99
Aman	Ar.	1
Amma	Ar.	1
Asıl	Ar.	2
Aslında	Ar.	3
Aynı	Ar.	16
Bahane	Far.	3
Bahar	Far.	2
Bahçe	Far.	1
Bakla	Ar.	1
Belki	Far.	12
Beyaz	Ar.	3
Blok	Fr.	1
Bravo	İt.	1
Can	Far.	6
Cesaret	Ar.	1
Ciddiyet	Ar.	6
Çabuk	Far.	3
Çare	Far.	1
Çaresizce	Far.	1
Çene	Far.	4
Çeşit	Far.	3
Çeşitli	Far.	1
Çevik	Far.	1
Çınar	Far.	3
Çünkü	Far.	15
Daire	Ar.	1
Dakika	Ar.	4
Darbe	Ar.	1
Defa	Ar.	1
Defne	Rum.	2
Dehşet	Ar.	1
Derece	Ar.	3
Dert	Far.	2
Destek	Far.	3
Dev	Far.	3
Devam	Ar.	11
Dikkat	Ar.	4
Dikkatle	Ar.	12
Dikkatli	Ar.	2
Dost	Far.	1

Duvar	Far.	6
Dünya	Ar.	4
Düşman	Far.	4
Efendim	Rum.	1
Eğer	Far.	1
Elbet	Ar.	1
Elbette	Ar.	9
Emin	Ar.	7
Endişe	Far.	4
Ezberlemek	Far.	1
Fark	Ar.	10
Farklı	Ar.	1
Fayda	Ar.	1
Fazla	Ar.	8
Fena	Ar.	5
Ferahlık	Ar.	1
Fırsat	Ar.	4
Fırtına	Ar.	1
Fikir	Ar.	5
Galiba	Ar.	5
Garip	Ar.	1
Gayet	Ar.	1
Gri	Far.	6
Gurur	Ar.	3
Haber	Ar.	4
Hadd	Ar.	2
Hadi	Ar.	1
Hafif	Ar.	5
Hafifçe	Ar.	1
Hafifletmek	Ar.	1
Haftalarca	Far.	1
Hak	Ar.	11
Hakim	Ar.	2
Haklı	Ar.	8
Haksızlık	Ar.	3
Hâl	Ar.	4
Hâlâ	Ar.	6
Halk	Ar.	16
Hamle	Ar.	2
Hareket	Ar.	7
Hareketsiz	Ar.	1
Harf	Ar.	4
Harika	Ar.	2
Has	Ar.	1
Hatta	Ar.	5

Hava	Far.	17
Hayal	Ar.	3
Hayat	Ar.	6
Hayır	Ar.	19
Hayır (İyilik)	Ar.	2
Hayranlık	Ar.	1
Hayret	Ar.	1
Hayvan	Ar.	3
Hazır	Ar.	4
Hazırlamak	Ar.	1
Hazırlanmak	Ar.	1
Hem	Far.	3
Hemen	Far.	69
Her	Far.	25
Herhalde	Far. - Ar.	2
Herhangi	Far. - T.	2
Herkes	Far.	18
Heves	Ar.	2
Heyecan	Ar.	3
Heyecanla	Ar.	2
Heyecanlanmak	Ar.	2
Heyecanlı	Ar.	6
Hızla	Far.	4
Hızlı	Far.	8
Hızlıca	Far.	1
Hiç	Far.	32
Hiçbir	Far. - T.	18
Hissetmek	Ar. - T.	4
Hoş	Far.	7
Hoşça	Far.	5
Huzur	Ar. - T.	2
Huzursuzlanmak	Ar. - T.	1
İsrar	Ar.	3
İbaret	Ar.	1
İfade	Ar.	1
İftira	Ar.	3
İhmal	Ar.	1
İkram	Ar.	1
İnat	Ar.	2
İsyan	Ar.	1
İşaret	Ar.	9
İtiraf	Ar.	1
İtiraz	Ar.	2
Kabahat	Ar.	2
Kabul	Ar.	3

Kadar	Ar.	46
Kademe	Ar.	2
Kafa	Ar.	14
Kağıt	Far.	2
Kahkaha	Ar.	6
Kahretmek	Ar. - T.	1
Kalem	Ar.	1
Kalp	Ar.	1
Karar	Ar.	4
Kararlı	Ar.	4
Kavga	Far.	1
Kavgalı	Far.	1
Kavislenmek	Ar.	1
Kaybetmek	Ar. - T.	3
Kaybolmak	Ar. - T.	12
Kenar	Far.	3
Kere	Ar.	15
Keyif	Ar.	3
Kırmızı	Ar.	3
Kitap	Ar.	36
Komik	Fr.	2
Kontrol	Fr.	1
Köşe	Far.	7
Köşeli	Far.	6
Kurnaz	Far.	1
Kusur	Ar.	1
Kutu	Rum.	7
Labada	Rum.	2
Lacivert	Far.	1
Laf	Far.	2
Lezzetli	Ar.	2
Liken	Yun.	1
Lütfen	Ar.	1
Madem	Ar.	1
Mahcup	Ar.	1
Masal	Ar.	77
Mavi	Ar.	2
Meğerse	Far.	1
Melekotu	Ar. - T.	3
Merak	Ar.	19
Meraklanmak	Ar.	2
Meraklı	Ar.	1
Merdiven	Far.	1
Mertlik	Far.	2
Meşe	Far.	2

Meydan	Ar.	6
Mor	Far.	14
Moral	Fr.	1
Mutlaka	Ar.	2
Mümkün	Ar.	4
Münasebet	Ar.	1
Narin	Far.	2
Neşe	Ar.	8
Neşeli	Ar.	2
Nihayet	Ar.	2
Niyet	Ar.	2
Nokta	Ar.	3
Numara	İt.	1
Nutuk	Ar.	1
Özür	Ar.	2
Palavra	İsp.	2
Panayır	Rum.	1
Panik	Fr.	1
Paniklemek	Fr.	1
Parça	Far.	1
Patika	Bul.	3
Pembe	Far.	1
Pembemsi	Far.	1
Pençe	Far.	4
Perişan	Far.	1
Peş	Far.	5
Pişman	Far.	1
Plan	Fr.	1
Rağmen	Ar.	2
Rahat	Ar.	4
Rahatça	Ar.	1
Rahatlamak	Ar.	3
Rahatlık	Ar.	1
Rahatsız	Ar.	3
Rastlamak	Far.	1
Razı	Ar.	1
Reddetmek	Ar. - T.	2
Rengarenk	Far.	1
Renk	Far.	7
Renkli	Far.	6
Resim	Ar.	5
Rezalet	Ar.	1
Rüzgar	Far.	7
Sabah	Ar.	11
Sabırla	Ar.	1

Sabırsızlık	Ar.	1
Sakinleşmek	Ar.	3
Sakinlik	Ar.	1
Satır	Ar.	5
Sayfa	Ar.	6
Sebep	Ar.	3
Sefer	Ar.	11
Selam	Ar.	1
Selamlamak	Ar.	1
Sert	Far.	5
Sertçe	Far.	2
Sertleşmek	Far.	1
Set	Ar.	1
Seyretmek	Ar. - T.	3
Sıra	Gr.	9
Sıralamak	Gr.	1
Sıralanmak	Gr.	3
Sincap	Far.	2
Siyah	Far.	5
Sonbahar	T. - Far.	2
Surat	Ar.	1
Süsen	Far.	1
Şafak	Ar.	1
Şaka	İt.	3
Şakalaşmak	İt.	1
Şarkı	Ar.	1
Şekil	Ar.	6
Şekillendirmek	Ar.	1
Şey	Ar.	93
Şiddetle	Ar.	1
Şikayet	Ar.	3
Tabii	Ar.	4
Tam	Ar.	19
Tamam	Ar.	23
Tamamlamak	Ar.	1
Tane	Far.	5
Taptaze	Far.	1
Tavır	Ar.	3
Taze	Far.	7
Tehdit	Ar.	1
Tehlike	Ar.	8
Tehlikeli	Ar.	11
Tekrarlamak	Ar.	5
Telaş	Ar.	1
Telaşla	Ar.	1

Telaşlanmak	Ar.	7
Telaşlı	Ar.	3
Temiz	Ar.	1
Tempo	İt.	1
Terk	Ar.	4
Tertemiz	Ar.	1
Teşekkür	Ar.	9
Teşvik	Ar.	1
Tuhaf	Ar.	5
Turuncu	Far. - Ar.	1
Vadi	Ar.	1
Vahşi	Ar.	2
Vazgeçmek	Far. - T.	1
Vücut	Ar.	3
Yabankeçisi	Far. - T.	2
Yabankedisi	Far. - T.	7
Yabanturbu	Far.	1
Yani	Ar.	19
Zaman	Ar.	71
Zarar	Ar.	11
Zararlı	Ar.	16
Zaten	Ar.	7
Zavallıcık	Ar.	1
Zayıf	Ar.	1
Zemin	Far.	3
Zenginlik	Far.	2
Zevk	Ar.	2
Zifiri	Ar.	1
Zor	Far.	5
Zorba	Far.	1
Zorbalık	Far.	2
Zorlamak	Far.	1
Zorlaşmak	Far.	1
Zorluk	Far.	1

Ahlat (Rum.)

AHLAT, Rum. **Akhrados** (yaban armudu)tan **akrad/ahlat** (Eyuboğlu, 2020: 15).

“ ‘Sen değil misin ormanın en iyi armutlarını toplayan ahlat ağaçlarını tutup sallayan?’ ” (YY, 93).

Blok (Fr.)

(1 ince okunur), Fransızca bloc

1. isim Kocaman ve ağır kitle.

2. sıfat Birden çok bölümü bir araya getirilmiş olan, bir bütün oluşturan.

3. isim Politik çıkarları sebebiyle birlik kuran devletler topluluğu.

4. isim İçine resim veya yazı kâğıtları konulan karton kap.

5. isim, mimarlık Yapı adası.

6. isim, spor Voleybolda, file üstünde karşı oyuncunun topu sert vururken önünde iki veya üç kişinin elleri ile oluşturdukları perde (TDK, 2021).

“O gökyüzüne merdiven dayayan ağaçların, yemyeşil otların, öbek öbek fundalıkların yerinde köşeli köşeli, blok blok, gri, kara-gri taşlaşmış gibi, hiç kıpırdamadan duran yükselteler vardı şimdi.” (YY, 114).

Hadd (Ar.)

Arapça hadd

1. isim, eskimiş Sınır, uç.

2. isim, eskimiş Derece.

3. isim, eskimiş İnsanın yetki ve değeri.

4. isim, eskimiş, matematik Terim (TDK, 2021).

“Ötekiler biraz mahcup ama saygılı bir şekilde karşı çıktılar:

‘Ne haddimize Kayabeyi,’ dediler.” (YY, 33).

İhmal (Ar.)

isim, (ihma:li), Arapça ihmāl

Gereken ilgiyi göstermeme, boşlama, savsaklama, savsama, önem vermeme (TDK, 2021).

“Cin Tilki de o yüzden, ‘Yarasaya bir soralım,’ dememiş. Ama, meydanda yine toplandığını gören Yarasa, ‘Ben bir şey görmedim, duymadım, bilmiyorum,’ demeyi ihmal etmemiş.” (YY, 94).

Kurnaz (Far.)

sıfat, Farsça kurnās

Kolay kanmayan, başkalarını kandırmasını ve ufak tefek oyunlarla amacına erişmesini beceren, açık göz, hin (TDK, 2021).

“Kendini kurnaz sanan Yaban, Tekeç Dede’ye, suçunu itiraf ettirdiğini düşünerek.” (YY, 95).

Labada (Rum.)

isim, bitki bilimi, (l ince okunur), Rumca

Karabuğdaygillerden, dere kıyılarında, sulak çayırlarda kendiliğinden yetişen, çok yıllık ve yaprakları sebze olarak kullanılan bir bitki, efelek (Rumex patientia) (TDK, 2021).

“Bu orman yaz, bahar, kış sonbahar... hep yeşil mi yeşilmiş... burada eğreltiotlarıyla ayrıkotları birbirine karıştır; melekotları, labadalar, defneler birbiriyle kucaklaşır; hemen yanında kocayemişler, ayıüzümleri, fundalıklar birbiriyle söyleşir, gülüşür, oynasır; çamlar, gürgenler, meşeler, köknarlar bulutlara yetişmek için yarışır...” (YY, 82).

Numara (İt.)

(numa'ra), İtalyanca numero

1. isim Bir şeyin bir dizi içindeki yerini gösteren sayı, rakam.
2. isim Ölçü.
3. isim Benzer şeyleri ayırt etmek için her birinin üzerine işaret olarak yazılan sayı.
4. isim Öğrenciye verilen not.
5. isim Okullarda öğrencileri birbirinden ayırt etmek için her birine verilen sayı.
6. isim, mecaz Eğlendirici oyunlardan her biri.

7. isim, argo Hile, düzen, dalavere, yalan (TDK, 2021).

“ ‘Yürüyün, daha hızlı, daha hızlı... sizi çebiçler sizi... Bir de bana yorulduk numarası yaparsınız ha?!’ ” (YY, 49).

Panayır (Rum.)

isim, Rumca

Belli zamanlarda ve genellikle küçük yerleşim birimlerinde kurulan, sergi niteliğini de taşıyan büyük pazar (TDK, 2021).

“...onlarca hayvanın panayır yerine çevirdiği ormanı.” (YY, 57).

Plan (Fr.)

(1 ince okunur), Fransızca plan

1. isim Bir işin, bir eserin gerçekleştirilmesi için uyulması tasarlanan düzen.
2. isim Bir şehrin, bir yapının, bir makinenin çeşitli bölümlerini gösteren çizim.
3. isim, sinema, televizyon Çekim.
4. isim, mecaz Düşünce, niyet, maksat, tasavvur (TDK, 2021).

“ ‘Bence Kayabeyi, bizi erken getirebilmek için yeni bir plan kuruyor,’ ” (YY, 59).

Süsen (Far.)

isim, bitki bilimi, Farsça süsen

Süsengillerden, yaprakları kılıç biçiminde, çiçekleri iri ve mor renkli, güzel görünümlü ve kokulu, çok yıllık bir süs bitkisi, susam (İris germanica) (TDK, 2021).

“ ‘Ne yani, ormanın otunu, yaprağını, süsenini, fundalığını yemiyor musunuz?’ diye çıkmış.” (YY, 95).

Şikâyet (Ar.)

isim, (şikâ:yet), Arapça şikâyet

Hoşnutsuzluk belirten söz veya yazı, sızlanma, sızıltı, yakınma (II), yakıntı (TDK, 2021).

“‘Niye,’ demiş Aslan Acr, ‘Yeşilyurt’un bizden bir şikâyeti mi varmış?’ ” (YY, 88).

Tabii (Ar.)

(tabii:), Arapça tabī‘ī

1. sıfat Doğada olan, doğada bulunan.
2. sıfat Olağan, alışılmış, her zamanki gibi olan, beklenildiği gibi.
3. sıfat Sağduyuya, mantığa, olağan düzene uygun olan.
4. sıfat Yapmacık olmayan, doğal.
5. sıfat Katıksız, saf, doğal.
6. zarf (ta'bi:) Elbette, doğallıkla, doğal olarak, işin gereği olarak (TDK, 2021).

“ ‘Bir şey değil Kayabeyi,’ dedi Cangıl, ‘beğendiğine sevindik ama, bize masal anlattıysan daha çok seviniriz tabii.’ ” (YY, 72).

Tempo (İt.)

(te'mpo), İtalyanca tempo

1. isim, müzik Bir müzik parçasındaki bölümlerin hızı.
2. isim, müzik Ölçünün ayrılmış olduğu zamanlardan her biri, vuruş.
3. isim, spor Vücut alıştırmalarının belirli süre içinde tekrarlanma hızı.
4. isim, mecaz Gidiş, ilerleyiş, gelişme hızı, tarz (TDK, 2021).

“Zaman zaman hızlı, zaman zaman yavaş bir tempoda ama hiç durmaksızın devam eden bir yürüyüş sonrasında Üçtepelere aşağısındaki vadinin önüne kadar geldiler.” (YY, 110).

Vahşi (Ar.)

(vahşi:), Arapça vahşī

1. sıfat Yabancı.

2. sıfat Yırtıcı (hayvan).

3. sıfat, mecaz Kaba, saygısız, uyum sağlayamayan (kimse) (TDK, 2021).

“ ‘Hadi onlar için, ormana zarar veriyor dediniz, vahşi dediniz...’ ” (YY, 92).

Zifiri (Ar.)

sıfat, (zifi:ri:), Arapça zefirī

Çok koyu (TDK, 2021).

“Gecenin zifiri karanlığında ve fırtına böyle deli deli eserken yapacak pek fazla bir şey yoktu.” (YY, 69).

4.7.7. Sınıfımızın Resmi isimli romanda yabancı sözcükler

Sınıfımızın Resmi isimli romanda toplamda 507 tane yabancı kökenli sözcüğe rastlanmıştır. Bu sözcüklerin 137 tanesi birbirinden farklıdır. Yabancı kökenli sözcük kullanımında en sık rastlanan dil Arapça’dır.

Tablo 36. Sınıfımızın Resmi isimli romanda yabancı sözcükler

Sözcük	Kaynak Dil	Sıklık
Acaba	Ar	1
Akıl	Ar	1
Aksilik	Ar	1
Akşam	Ar	1
Allah	Ar	2
Apartman	İt	2
Atlet	Fr	2
Bahçe	Fa	2
Bankacı	İt	2
Bela	Ar	2
Beyaz	Ar	4
Bira	İt	2
Bronzlaşmak	Fr	2
Buhar	Ar	2
Can	Fa	2
Ceket	Ar	2
Cennet	Fa	2
Cep	Fa	2
Cop	Fa	2

Cümle	Fr	2
Çark	Fr	2
Çeşitli	Fa	2
Çünkü	Ar	2
Dakika	Ar	2
Defter	Ar	2
Derece	Ar	2
Dert	Fa	2
Dikkat	Ar	2
Doktor	Fr	2
Domates	Rum	3
Dünya	Ar	3
Ekran	Fr	3
Fabrika	İt	3
Fena	Ar	3
Fikir	Ar	3
Fotoğraf	Fr	3
Fren	Fr	3
Futbolcu	Ing	3
Gol	Ing	3
Haber	Ar	3
Haklılık	Ar	3
Hal	Ar	4
Hasta	Ar	4
Hastane	Ar	4
Hava	Fa	4
Hayır	Ar	4
Hayran	Ar	4
Hazır	Ar	4
Hem	Ar	5
Her	Fa	5
Hesap	Ar	5
Heykel	Ar	5
Hırs	Ar	5
Hırsızlık	Ar	5
Hız	Fa	5
Hiç	Fa	5
Hikaye	Ar	6
Hizmetçi	Ar	6
Hoş	Fa	6
İstasyon	Fr	6
İşaret	Ar	7
Kadar	Ar	7
Kağıt	Ar	8
Kahkaha	Ar	9

Kahvaltı	Ar-Tr	9
Kalem	Ar	10
Kalıp	Ar	10
Karış	Ar	11
Karton	Fr	11
Kaza	Ar	12
Kent	Soğd	13
Kere	Ar	14
Keyif	Ar	15
Kez	Ar	16
Kırmızı	Ar	17
Kitap	Ar	17
Komik	Fr	17
Köşe	Fa	25
Külot	Fr	1
Maç	Fr	32
Mahpus	Ar	2
Makine	İt	1
Mal	Ar	1
Masa	Rum	1
Masmavi	Ar	1
Mayo	Fr	1
Mektup	Ar	1
Meraklanmak	Ar	1
Merdiven	Ar	1
Merhaba	Ar	1
Mesai	Ar	1
Meyve	Fa	1
Motor	Fr	1
Muhasebeci	Ar	1
Mutfak	Ar	1
Müdür	Ar	1
Mühendis	Ar	1
Mülk	Ar	1
Mülkiyet	Ar	1
Nem	Fa	1
Nokta	Ar	1
Otobüs	Fr	1
Pantolon	Fr	1
Para	Fa	1
Park	Fr	2
Pencere	Fa	3
Pervane	Fa	1
Peynir	Fr	1
Polis	Fr	1

Reklam	Fr	1
Renk	Ar	1
Resim	Ar	1
Saat	Ar	1
Sabah	Ar	1
Sandalye	Ar	1
Sandviç	Ing	1
Saray	Fa	1
Selam	Ar	1
Sınıf	Ar	1
Sigorta	İt	1
Sofra	Ar	1
Şey	Ar	1
Şeytan	Ar	1
Şoför	Fr	1
Şut	Ing	1
Taksi	Fr	1
Tane	Fa	2
Tazelemek	Fa	1
Tehlike	Ar	1
Televizyon	Fr	1
Teşekkür	Ar	1
Tezgah	Ar	1
Zaman	Ar	1
Zeki	Ar	1
Zevkli	Ar	1
Zeytin	Ar	1
Zorunda	Ar	1

Allah (Ar.)

isim, özel, (Alla:hı), Arapça allah

Kâinatta var olan her şeyi yaratan, koruyan, tek ve yüce varlık, Tanrı (TDK, 2021).

“ ‘Allah kazadan beladan korusun!’ dedi.” (SR, 33).

Çark (Fa.)

1. isim Bir eksenin döndürdüğü tekerlek biçimindeki makine parçası:

2. isim, askerlik Herhangi bir askerî birliğin, biçimini ve düzenini bozmadan kanatlarından biri çevresinde dönerek yön değiştirmesi (TDK, 2021).

“İşte makine. Döner çarklar arasında...” (SR, 72).

Bahçe (Fa.)

Sebze, meyve, çiçek veya ağaç yetiştirilen yer (TDK, 2021).

“İnsanların bir kısmı apar topar işlerine gitmeye çalışıyorlarken, çok az bir kısmı ya uykularını sürdürüyor ya bahçelerinde keyif yapıyor, ya da denize giriyordu.” (SR, 44).

Derece (Ar.)

1. isim Bir süreç içindeki durumlardan her biri, basamak, aşama, rütbe, mertebe:
2. edat Denli, kadar:
3. isim, fizik Ölçü aletlerinin ölçeğinde belirtilmiş bulunan başlıca bölümlerden her biri:
4. isim, fizik Sıcaklıkölçer:
5. isim, kimya Bir çözeltinin yoğunluğunu ölçmede kullanılan birim.
6. isim, matematik Bir çemberin üç yüz altmışta birine eşit olan açı birimi:
7. isim, spor Başarı gösterme (TDK, 2021).

“Yere koşut gitmekte olan uçak, birden doksan derece açı yapıp gökyüzüne doğru yükselmeye başladı.” (SR, 36).

Fabrika (İt.)

İşlenmemiş veya yarı işlenmiş maddelerin makine, araç vb. ile işlenerek tüketime hazır duruma getirildiği sanayi kuruluşu, üretimevi (TDK, 2021).

“Belki de fabrikada hiç güneş görmediğindendi.” (SR, 20).

Hayran (Ar.)

Çok beğenen, hayranlık duyan (kimse) (TDK, 2021).

“Hayran hayran bakarken,
'Aaaaa, nasıl unuttum, ben buraya kalem almaya gelmişim,' dedi.” (SR, 11).

Heykel (Ar.)

Taş, tunç, bakır, kil, alçı vb. maddelerden yontularak, kalıba dökülerek veya yoğrulup pişirilerek biçimlendirilen eser, yontu, statü (TDK, 2021).

“Bir arslan heykeliyle uzun süre bakıştılar.” (SR, 46).

Kent (Soğd.)

1. isim Şehir:

2. isim, eskimiş site (TDK, 2021).

“İstanbul öyle küçük bir kent mi ki, taksiyle, vapurla, otobüsle gezebilesin. Kaç sokağı, kaç denizi, kaç gecekondusu, kaç adası var, biliyor musun, üfff.” (SR, 17).

Makine (İt.)

1. isim, teknik Herhangi bir enerji türünü başka bir enerjiye dönüştürmek, belli bir güçten yararlanarak bir işi yapmak veya etki oluşturmak için çarklar, dişliler ve çeşitli parçalardan oluşan düzenekler bütünü:

2. isim Bir alet veya taşıtın hareket etmesini sağlayan mekanizması:

Saatin makinesi. Gramofonun makinesi.

3. isim, halk ağzında Araba, otomobil(TDK, 2021).

“İşte makine. Dönen çarklar arasında...” (SR, 72).

Otobüs (Fr.)

Yolcu taşıyan, motorlu büyük taşıt(TDK, 2021).

“İstanbul öyle küçük bir kent mi ki, taksiyle, vapurla, otobüsle gezebilesin. Kaç sokağı, kaç denizi, kaç gecekondusu, kaç adası var, biliyor musun, üfff.” (SR, 17).

Şoför (Fr.)

1. isim Sürücü (I):

2. isim Mesleği araba kullanmak olan sürücü (TDK, 2021).

“Kendilerine sıra gelince, ne olacaklarını arka arkaya, top patlatır gibi söylemişlerdi:

Uçak şoförü!” (SR, 14).

Sigorta (İt.)

1. isim Bir şeyin veya bir kimsenin herhangi bir yönden ileride karşılaşılabileceği zararı gidermek için önceden ödenen prim karşılığında bu işle uğraşan kuruluşla yapılan iki taraflı bağlantı sözleşmesi:

2. isim Bu tür sözleşmeleri yapan şirket.

3. isim Özellikle elektrik devresinde, akım çok güçlü olduğunda eriyerek güvenliği sağlayan, kazayı önleyen nesne veya düzen (TDK, 2021).

“Sigortalı değilmiş Memo.” (SR, 34).

Renk (Fa.)

1. isim Cisimler tarafından yansılan ışığın gözde oluşturduğu duyum:

2. isim, mecaz Nitelik:

3. isim, mecaz Çeşitlilik (TDK, 2021).

“Fabrikatör Hüseyin’in yüzünü görecektiniz siz, renkten renge giriyor, titriyor...” (SR, 72).

Mayo (Fr.)

Deniz, göl, havuz vb. yerlere girerken veya güneşlenirken giyilen, tek parçadan oluşan giyisi (TDK, 2021).

“Sırtlarında mayo yerine atlet, külot, maça hazırdılar.” (SR, 25).

Zaman (Ar.)

1. isim Bir işin, bir oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre, vakit:

2. isim Bu sürenin belirli bir parçası, vakit:

3. isim Belirlenmiş olan an.

4. isim Çağ, mevsim:

5. isim Bir işe ayrılmış veya bir iş için alışılmış saatler, vakit.

6. isim Dönem, devir:

7. isim, gök bilimi Olayların oluş ve akış sırasını belirleyen, düzenli ve dönemli gök olaylarını birim olarak kullanan sanal bir kavram.

8. isim, dil bilgisi Fiillerin belirttikleri geçmiş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman, geniş zaman kavramı:

9. isim, jeoloji Yer kabuğunun geçirdiği gelişimde belirlenen ve fosillere göre dörde ayrılan geniş evrelerden her biri (TDK, 2021).

“Zaman zaman donuk, zaman zaman öfkeli bir dille Memo’nun anlattıklarını aktardı.” (SR, 31).

4.8. Çeviri Sözcükler

Bu bölümde araştırmaya konu edilen kitaplardaki çeviri sözcüklere yer verilmiştir. İncelenen 6 kitap içinde yalnızca ikisinde çeviri sözcüğe rastlanmıştır. Tespit edilen çeviri sözcüklerin sıklığı ve sayfa numaraları tablolarda belirtilmiştir. Tespit edilen çeviri sözcükler kitaplardaki örnek cümlelerle açıklanmıştır.

4.8.1. Kar Tanesi isimli romanda çeviri sözcükler

Kar Tanesi isimli romanda bir tane çeviri sözcüğe rastlanmıştır. Tespit edilen kelime grubu Tablo 37’de verilmiştir.

Tablo 37. Kar Tanesi isimli romanda çeviri sözcükler

Kelime/ Kelime Grubu	Sıklık	Sayfa Numarası
Banyo yapmak	1	77

“Banyo” kelimesi İtalyanca kökenlidir. TDK Sözlük’te “(ba'nyo), İtalyanca bagno. 1. isim Yapılarda, içinde yıkanılan bölüm. 2. isim Banyo küvetinde yıkanma işi. 3. isim Tedavi amacı ile hazırlanan ilaçlı su. 4. isim Vücudun bir bölümünü veya bütününü, fiziksel veya kimyasal bir etki altında bir süre bulundurma işlemi. 5. isim Fotoğrafçılıkta ve filmcilikte duyarlı

yüzeylemlerin işlenmesinde belirli bir işlemin gerektirdiği maddeyi erimiş olarak içinde bulunduran sıvı. 6. isim Film ve fotoğraf kâğıdını bu sıvıya batırma.” Şeklinde geçmektedir (TDK, 2021). Türkçeye “banyo yapmak, yıkanmak” şeklinde çevrilmiştir.

4.8.2. Maviş isimli romanda çeviri sözcükler

Maviş isimli romanda çeviri sözcüğe rastlanmamıştır.

4.8.3. Palavracılar Kralı isimli romanda çeviri sözcükler

Palavracılar Kralı isimli romanda çeviri sözcüğe rastlanmamıştır.

4.8.4. Sarıtaş isimli romanda çeviri sözcükler

Sarıtaş isimli romanda bir tane çeviri sözcüğe rastlanmıştır. Tespit edilen çeviri sözcük Tablo 38’de verilmiştir.

Tablo 38. Sarıtaş isimli romanda çeviri sözcükler

Kelime/ Kelime Grubu	Sıklık	Sayfa Numarası
Yüz suyu	1	98

“Yüz suyu” tamlaması Farsçadan dilimize aktarılan tam çeviri kalıplardandır.

4.8.5. Uçankuş’tan Al Haberi isimli romanda çeviri sözcükler

Uçankuş’tan Al Haberi isimli romanda çeviri sözcüğe rastlanmamıştır.

4.8.6. Yeşil Yürek isimli romanda çeviri sözcükler

Yeşil Yürek isimli romanda çeviri sözcüğe rastlanmamıştır.

4.8.7. Sınıfımızın Resmi isimli romanda çeviri sözcükler

Sınıfımızın Resmi isimli romanda çeviri sözcüğe rastlanmamıştır.

4.9. Birleştirilmiş Söz Varlığı Tablosu

İncelenen eserlerde yer alan söz varlığı öğeleri Tablo 39’da birleştirilmiştir.

Tablo 39. Birleştirilmiş Söz Varlığı Tablosu

Sözcük	Sıklık	Türü
Acaba	33	Yabancı Sözcük
Acayip	3	Yabancı Sözcük
Acele	10	Yabancı Sözcük
Acemi	2	Yabancı Sözcük
Acemice	1	Yabancı Sözcük

Acı acı	10	İkileme
Aç kalmak	5	Deyim
Açar açmaz	3	İkileme
Açı	2	Terim
Açığı koyusu	1	İkileme
Açık açık	4	İkileme
Açık vermek	1	Deyim
Açıklık getirmek	1	Deyim
Açıp açıp	2	İkileme
Açıp kapamak	1	İkileme
Açtı ağzını, yumdu gözünü	1	Atasözü
Ada	5	Terim
Adalet	1	Yabancı Sözcük
Adam	46	Yabancı Sözcük
Adam etmek	1	Deyim
Adeta	1	Yabancı Sözcük
Adı çıkmak	1	Deyim
Adı geçmek	2	Deyim
Adı gibi bilmek	1	Deyim
Adım adım	1	İkileme
Adım atmak	4	Deyim
Adınla yaşa	1	Kalıp Söz
Adres	5	Terim
Aferin	5	Kalıp Söz
Aferin	5	Yabancı Sözcük
Affedersiniz	1	Kalıp Söz
Affetmek	1	Yabancı Sözcük
Afiş	12	Yabancı Sözcük
Ağaç ağaç	1	İkileme
Ağaç da ağaç	1	İkileme
Ağır ağır	4	İkileme
Ağırdan almak	2	Deyim
Ağırı hafifi	1	İkileme
Ağlayıp zırlamak	1	İkileme
Ağrı	2	Terim
Ağrılar sızılar	1	İkileme
Ağzı açık kalmak	2	Deyim
Ağzı bir karış açık kalmak	1	Deyim
Ağzı sulanmak	1	Deyim
Ağzından almak	2	Deyim
Ağzından çıkanı kulakları duymamak	1	Deyim
Ağzından çıkmak	2	Deyim

Ağızından dökülmek	2	Deyim
Ağızından kaçmak	1	Deyim
Ağızını açmamak	1	Deyim
Ağızını burnunu	2	İkileme
Ağızını burnunu kırmak	1	Deyim
Ağzının tadını bozmak	1	Deyim
Ağızıyla kuş tutmak	4	Deyim
Ah ah	2	İkileme
Ah keşke	1	Kalıp Söz
Ahh...	1	Kalıp Söz
Ahize	1	Yabancı Sözcük
Ahlat	1	Yabancı Sözcük
Ailecek	1	Yabancı Sözcük
Akıl	118	Yabancı Sözcük
Akıl etmek	1	Deyim
Akıl karı olmamak	1	Deyim
Akıl vermek	1	Deyim
Akıl yürütmek	1	Deyim
Akılları fikirler	1	İkileme
Akıllı	9	Yabancı Sözcük
Akıllıca	5	Yabancı Sözcük
Akılsız	7	Yabancı Sözcük
Akıp git	1	İkileme
Akıp gitmek	1	Deyim
Akla gelmek	3	Deyim
Akla gelmemek	2	Deyim
Akla hayale	1	İkileme
Akla hayale gelmemek	3	Deyim
Akla karayı	1	İkileme
Akla karayı seçmek	1	Deyim
Akla yatmak	1	Deyim
Aklı almamak	4	Deyim
Aklı başına gelmek	2	Deyim
Aklı başından gitmek	2	Deyim
Aklı başka yerde olmak	1	Deyim
Aklı durmak	1	Deyim
Aklı fikri	4	İkileme
Aklı fikri	1	Deyim
Aklı fikri bir şeyde olmak	5	Deyim
Aklı gitmek	1	Deyim
Aklı kalmak	1	Deyim
Aklım fikrim	4	İkileme
Aklına düşmek	1	Deyim

Aklına geleni söylemek	1	Deyim
Aklına gelmek	50	Deyim
Aklına getirmek	4	Deyim
Aklına takılmak	1	Deyim
Aklında kalmak	1	Deyim
Aklında tutmak	1	Deyim
Aklından çıkarmamak	1	Deyim
Aklından çıkmamak	3	Deyim
Aklından geçirmek	11	Deyim
Aklından geçmek	4	Deyim
Aklını bozmak	1	Deyim
Akraba	2	Yabancı Sözcük
Aksi	7	Yabancı Sözcük
Aksiliğe bak!	1	Kalıp Söz
Aksilik	4	Yabancı Sözcük
Akşam	33	Yabancı Sözcük
Akşamüstü	1	Yabancı Sözcük
Akşamüzeri	1	Yabancı Sözcük
Al al	1	İkileme
Alaca bulaca	1	İkileme
Alay alay	1	İkileme
Alay etmek	4	Deyim
Alaya almak	2	Deyim
Alaycı alaycı	1	İkileme
Alaylı alaylı	2	İkileme
Alaşak basınç	2	Terim
Alelacele	2	Yabancı Sözcük
Alıp başını gitmek	3	Deyim
Alıp vermek	1	İkileme
Alkış kıyamet	1	İkileme
Allah	2	Yabancı Sözcük
Allah allah	1	İkileme
Allah allah	2	Kalıp Söz
Allah aşkına	1	Kalıp Söz
Allah kazadan beladan korusun	1	Kalıp Söz
Allak bullak	3	İkileme
Allak bullak olmak	2	Deyim
Allayıp pullamak	1	İkileme
Alo	1	Kalıp Söz
Alo	1	Yabancı Sözcük
Alt üst	2	İkileme
Altı yedi	1	İkileme
Altta kalmak	1	Deyim

Alttan almak	2	Deyim
Altyazı	1	Terim
Ama	387	Yabancı Sözcük
Aman	11	Kalıp Söz
Aman	36	Yabancı Sözcük
Aman allah'ım	1	Kalıp Söz
Aman aman	6	İkileme
Aman aman	5	Kalıp Söz
Aman dikkat	1	Kalıp Söz
Aman güneş	1	Kalıp Söz
Aman vermemek	1	Deyim
Ambar	3	Terim
Ambar	4	Yabancı Sözcük
Amma	3	Yabancı Sözcük
Amma attın	1	Kalıp Söz
Ammaaannn!	1	Kalıp Söz
An	19	Yabancı Sözcük
Anaaaaaam	1	Kalıp Söz
Analı babalı	1	İkileme
Anasız babasız	1	İkileme
Anayol	1	Terim
Ani	4	Yabancı Sözcük
Anlam	1	Terim
Anlam çıkarmak	1	Deyim
Anlam vermek	10	Deyim
Anlamaz anlamaz	1	İkileme
Anlamına gelmek	6	Deyim
Anlata anlata	1	İkileme
Apar topar	3	İkileme
Apartman	2	Yabancı Sözcük
Aptal	2	Yabancı Sözcük
Aptal aptal	1	İkileme
Ar	1	Yabancı Sözcük
Araya girmek	15	Deyim
Ardı ardına	1	Deyim
Ardı ardına	2	İkileme
Arka arkaya	3	Deyim
Arka arkaya	28	İkileme
Arkasına düşmek	1	Deyim
Arz	2	Yabancı Sözcük
Arz ediyorum	2	Kalıp Söz
Asfalt	2	Yabancı Sözcük
Asıl	32	Yabancı Sözcük

Asker	1	Yabancı Sözcük
Aslan	2	Yabancı Sözcük
Aslı astarı	1	İkileme
Aslı astarı olmamak	1	Deyim
Aslında	17	Yabancı Sözcük
Astar	1	Yabancı Sözcük
Aşağı kalır yanı olmamak	1	Deyim
Aşağı kalmak	1	Deyim
Aşağı yukarı	6	İkileme
Aşık	8	Yabancı Sözcük
Aşk	2	Yabancı Sözcük
Atar atmaz	1	İkileme
Ateş	26	Yabancı Sözcük
Ateşe vermek	3	Deyim
Atı aracı	1	İkileme
Atımız aracımız	1	İkileme
Atıp tutmak	2	Deyim
Atıp tutmak	1	İkileme
Atlaya atlaya	1	İkileme
Atlayıp sıçramak	2	İkileme
Atlet	2	Yabancı Sözcük
Av	19	Terim
Avazı çıktığı kadar	1	Deyim
Avcılık	4	Terim
Avlu	2	Terim
Avlu	3	Yabancı Sözcük
Avucunun içine almak	1	Deyim
Ay	1	Terim
Ayağa fırlamak	10	Deyim
Ayağa kalkmak	16	Deyim
Ayağına dolanmak	4	Deyim
Ayağına gitmek	2	Deyim
Ayağını kaydırmak	2	Deyim
Ayak basmak	1	Deyim
Ayak uydurmak	2	Deyim
Ayakları yerden kesilmek	1	Deyim
Ayakta uyumak	1	Deyim
Ayaz kesmek	1	Deyim
Ayıp	1	Yabancı Sözcük
Aylak aylak	1	İkileme
Ayna	5	Yabancı Sözcük
Aynen	14	Yabancı Sözcük
Aynı	81	Yabancı Sözcük

Ayrı ayrı	2	İkileme
Ayrıcalık tanımak	1	Deyim
Ayrıkotu	1	Terim
Baca	7	Yabancı Sözcük
Badem	2	Yabancı Sözcük
Bağıra bağıra	2	İkileme
Bağırıp çağırarak	1	Deyim
Bağırıp çağırarak	2	İkileme
Bağırış çığırış	2	İkileme
Bağırına basmak	1	Deyim
Bahane	4	Yabancı Sözcük
Bahar	2	Yabancı Sözcük
Bahçe	7	Yabancı Sözcük
Bahçe	2	Yabancı Sözcük
Bahis	2	Yabancı Sözcük
Bak bak	2	İkileme
Baka baka	2	İkileme
Bakar bakmaz	1	İkileme
Bakıp dururken	1	İkileme
Bakış atmak	5	Deyim
Bakla	1	Yabancı Sözcük
Ballandıra ballandıra	1	İkileme
Ballıbaba	1	Terim
Balon	3	Yabancı Sözcük
Baltayı taşa vurmak	1	Deyim
Bana ne yahu!	1	Kalıp Söz
Bankacı	2	Yabancı Sözcük
Bant	21	Yabancı Sözcük
Banyo	1	Yabancı Sözcük
Banyo yapmak	1	Çeviri Sözcük
Barut	1	Yabancı Sözcük
Basa basa	1	İkileme
Basınç	1	Terim
Baş başa	4	İkileme
Baş başa bırakmak	1	Deyim
Baş başa kalmak	1	Deyim
Baş başa vermek	1	Deyim
Baş etmek	2	Deyim
Başa çıkmak	1	Deyim
Başa gelen çekilir	1	Atasözü
Başa gelmek	1	Deyim
Başı belada olmak	1	Deyim
Başı belaya girmek	1	Deyim

Başı dertte olmak	2	Deyim
Başına geçmek	1	Deyim
Başına gelmek	31	Deyim
Başına iş açmak	3	Deyim
Başına talih kuşu konmak	1	Deyim
Başından geçmek	3	Deyim
Başını döndürmek	1	Deyim
Başını eğmek	1	Deyim
Başını uzatmak	1	Deyim
Başının çaresine bakmak	1	Deyim
Başka bir iş olmak	1	Deyim
Baştan ayağa	2	İkileme
Baştan savmak	2	Deyim
Bata çıka	2	İkileme
Batı	1	Terim
Batıp çıkmak	1	İkileme
Baygın baygın	1	İkileme
Bayıla bayıla	1	İkileme
Bayır	3	Terim
Bazen	2	Yabancı Sözcük
Bazı	6	Yabancı Sözcük
Bazı bazı	1	İkileme
Beden	1	Terim
Beden	3	Yabancı Sözcük
Bela	5	Yabancı Sözcük
Belasız	1	Yabancı Sözcük
Belgesel	4	Terim
Belki	23	Yabancı Sözcük
Bembeyaz	29	Yabancı Sözcük
Beraber	3	Yabancı Sözcük
Berbat	3	Yabancı Sözcük
Bereket	1	Yabancı Sözcük
Beş on	1	İkileme
Beş paralık etmek	1	Deyim
Beyaz	19	Yabancı Sözcük
Bıcır bıcır	1	İkileme
Bıyık altı gülmek	2	Deyim
Bildiğini okumak	1	Deyim
Bile bile	1	İkileme
Bilgiç bilgiç	1	İkileme
Billur	1	Yabancı Sözcük
Bin dereden su getirmek	1	Deyim
Bina	3	Yabancı Sözcük

Biner binmez	1	İkileme
Bir bir	9	İkileme
Bir çatı altında olmak	1	Deyim
Bir dediğini iki etmemek	1	Deyim
Bir iki	10	İkileme
Bir köşeye çekilmek	1	Deyim
Bir sağa bir sola	1	İkileme
Bir şey değil	1	Kalıp Söz
Bira	2	Yabancı Sözcük
Bire bin katmak	1	Deyim
Birer ikişer	2	İkileme
Bizzat	7	Yabancı Sözcük
Blok	1	Yabancı Sözcük
Blok blok	1	İkileme
Blöf	1	Yabancı Sözcük
Boğazından geçmemek	1	Deyim
Bol bol	2	İkileme
Bol şans	2	Kalıp Söz
Bomba	1	Yabancı Sözcük
Boncuk boncuk	1	İkileme
Boran	1	Terim
Boran	1	Yabancı Sözcük
Boş bırakmak	1	Deyim
Boş boş	1	İkileme
Boş kalmak	1	Deyim
Boş vermek	3	Deyim
Boşa çıkmak	1	Deyim
Boşu boşuna	1	İkileme
Boy atmak	2	Deyim
Boy boy	1	İkileme
Boydan boya	1	İkileme
Boylu boyunca	1	İkileme
Boynuz	4	Terim
Boyun eğmek	1	Deyim
Boyunu aşmak	1	Deyim
Bozuntuya vermemek	1	Deyim
Bölge	6	Terim
Bön bön bakmak	1	Deyim
Börek	1	Yabancı Sözcük
Börtü böcek	1	İkileme
Böyle böyle	2	İkileme
Böyle gelmiş böyle gider	1	Atasözü
Bravo	5	Kalıp Söz

Bravo	6	Yabancı Sözcük
Bronzlaşmak	2	Yabancı Sözcük
Buğday	1	Terim
Buğday	12	Yabancı Sözcük
Buhar	6	Terim
Buhar	37	Yabancı Sözcük
Buharlaşmak	7	Terim
Buharlaşmak	1	Yabancı Sözcük
Buharlaştırmak	1	Terim
Bulut	16	Terim
Bulut	3	Yabancı Sözcük
Burnundan solumak	3	Deyim
Burun buruna	2	İkileme
Burun buruna gelmek	2	Deyim
Buruş kırış	1	İkileme
Buyruk vermek	1	Deyim
Buyur etmek	1	Deyim
Buyurun	3	Kalıp Söz
Buz	20	Terim
Buz gibi	1	Deyim
Buz tutmak	3	Deyim
Buzhane	1	Yabancı Sözcük
Bülbül	3	Yabancı Sözcük
Cahil	4	Yabancı Sözcük
Cahil cahil	1	İkileme
Caka satmak	1	Deyim
Cam	6	Yabancı Sözcük
Cam gibi	1	Deyim
Can	34	Yabancı Sözcük
Can atmak	1	Deyim
Can kulağıyla dinlemek	2	Deyim
Canavar	1	Yabancı Sözcük
Canhıraş	1	Yabancı Sözcük
Canı istemek	1	Deyim
Canı sıkılmak	5	Deyim
Canı yanmak	1	Deyim
Canıma minnet	2	Kalıp Söz
Canını sıkmak	1	Deyim
Canını yakmak	1	Deyim
Canlandırmak	1	Yabancı Sözcük
Canlanmak	9	Yabancı Sözcük
Canları sağ olsun	1	Kalıp Söz
Canlı	3	Terim

Canlı	10	Yabancı Sözcük
Cansız	2	Yabancı Sözcük
Cefakar	1	Yabancı Sözcük
Ceket	2	Yabancı Sözcük
Ceketi	3	Yabancı Sözcük
Cennet	3	Yabancı Sözcük
Cennetten müjdecı geldi?	1	Kalıp Söz
Cep	31	Yabancı Sözcük
Cesaret	11	Yabancı Sözcük
Cesaret almak	1	Deyim
Cesaret vermek	1	Deyim
Cesaretini toplamak	5	Deyim
Cesaretlenmek	1	Yabancı Sözcük
Cevahir	1	Yabancı Sözcük
Cevap	85	Yabancı Sözcük
Ceza	7	Yabancı Sözcük
Ceza çekmek	1	Deyim
Ceza vermek	4	Deyim
Cezasını bulmak	1	Deyim
Cıva	1	Yabancı Sözcük
Cıvıl cıvıl	3	İkileme
Ciddi	6	Yabancı Sözcük
Ciddi ciddi	1	İkileme
Ciddiye almak	2	Deyim
Ciddiyet	6	Yabancı Sözcük
Cilveli	2	Yabancı Sözcük
Cin	2	Yabancı Sözcük
Cin peri	1	İkileme
Coğrafya	6	Terim
Coğrafya	6	Yabancı Sözcük
Cop	2	Yabancı Sözcük
Coşku	1	Yabancı Sözcük
Cömert	2	Yabancı Sözcük
Cümle	3	Terim
Cümle	13	Yabancı Sözcük
Cümlecik	1	Yabancı Sözcük
Çabucak	4	Yabancı Sözcük
Çabuk	21	Yabancı Sözcük
Çabuk git, çabuk gel	1	Kalıp Söz
Çağış çağış	1	İkileme
Çakal	8	Yabancı Sözcük
Çakılı kalmak	1	Deyim
Çakılıp kalmak	2	Deyim

Çakmak çakmak	1	İkileme
Çalı	44	Terim
Çalı çırpı	1	İkileme
Çalıdan çalıya	3	İkileme
Çalılık	11	Terim
Çalıp çırpmak	1	İkileme
Çalış çabala	2	İkileme
Çantası	3	Yabancı Sözcük
Çapraz	1	Yabancı Sözcük
Çare	9	Yabancı Sözcük
Çaresiz	6	Yabancı Sözcük
Çaresizce	1	Yabancı Sözcük
Çark	1	Terim
Çark	2	Yabancı Sözcük
Çat kapı	1	Deyim
Çay	3	Yabancı Sözcük
Çayır çimen	3	İkileme
Çekidüzen vermek	1	Deyim
Çekine çekine	5	İkileme
Çember	1	Yabancı Sözcük
Çene	9	Yabancı Sözcük
Çenesi kilitlenmek	1	Deyim
Çeşit	4	Yabancı Sözcük
Çeşit çeşit	1	İkileme
Çeşitli	9	Yabancı Sözcük
Çevik	4	Yabancı Sözcük
Çeviri	1	Terim
Çığış çığış	1	İkileme
Çığlık atmak	17	Deyim
Çığlık çığlığa	2	İkileme
Çıka çıka	1	İkileme
Çıkar çıkmaz	3	İkileme
Çıkış yapmak	1	Deyim
Çıldır çıldır	2	İkileme
Çın çın	1	İkileme
Çınar	7	Yabancı Sözcük
Çıt çıkmamak	2	Deyim
Çıtt çıtt	1	İkileme
Çiçek	1	Yabancı Sözcük
Çift	1	Yabancı Sözcük
Çiftçi	2	Terim
Çiftçi	3	Yabancı Sözcük
Çifte	5	Yabancı Sözcük

Çil yavrusu gibi dağılmak	1	Deyim
Çimdik atmak	1	Deyim
Çivi gibi	1	Deyim
Çiy	1	Terim
Çoban	1	Yabancı Sözcük
Çok çok	4	İkileme
Çok doğru	1	Kalıp Söz
Çorap	3	Yabancı Sözcük
Çorba	3	Yabancı Sözcük
Çubuk	31	Yabancı Sözcük
Çukur	2	Terim
Çukurlu tümsekli	1	İkileme
Çulluk	4	Terim
Çünkü	45	Yabancı Sözcük
Çünkü	2	Yabancı Sözcük
Dağ	22	Terim
Dağ bayır	1	İkileme
Dağ tepe	1	İkileme
Dağa bayıra	1	İkileme
Dağda bayırda	3	İkileme
Dağda taşta	1	İkileme
Dağdan düze	1	İkileme
Dağlarda tepelerde	1	İkileme
Dahi	2	Yabancı Sözcük
Daire	19	Yabancı Sözcük
Dakika	1	Terim
Dakika	39	Yabancı Sözcük
Dal dal	1	İkileme
Dalga dalga	6	İkileme
Dalga geçmek	8	Deyim
Dalgalana dalgalana	1	İkileme
Dalıp gitmek	2	Deyim
Dalıp gitmek	1	İkileme
Dalsız budaksız	1	İkileme
Dam	1	Terim
Dans	16	Yabancı Sözcük
Darbe	1	Yabancı Sözcük
Darılmak kızmak	1	İkileme
Darmaduman etmek	1	Deyim
Davet	2	Yabancı Sözcük
Davet etmek	1	Deyim
Davul	2	Yabancı Sözcük
Dayak atmak	1	Deyim

Dayak atmak	1	Deyim
Dayak yemek	3	Deyim
Dayana dayana	2	İkileme
Dediğim dedik çal	1	Deyim
Defa	2	Yabancı Sözcük
Defalarca	1	Yabancı Sözcük
Defne	1	Terim
Defne	2	Yabancı Sözcük
Defter	9	Yabancı Sözcük
Defter	2	Yabancı Sözcük
Değer değmez	1	İkileme
Değişip tokuşmak	2	İkileme
Dehşet	1	Yabancı Sözcük
Dehşetle	3	Yabancı Sözcük
Dehşetli	2	Yabancı Sözcük
Deli deli	1	İkileme
Deli etmek	2	Deyim
Deli olmak	1	Deyim
Delik deşik	1	İkileme
Delik deşik etmek	1	Deyim
Deliye dönmek	1	Deyim
Demet	2	Yabancı Sözcük
Denge	2	Terim
Deniz	18	Terim
Deniz	1	Terim
Der demez	1	İkileme
Dere	4	Terim
Dere tepe	1	İkileme
Derece	6	Yabancı Sözcük
Derece	2	Terim
Derin bir oh çekmek	1	Deyim
Derin derin	2	İkileme
Derin mi derin	2	İkileme
Ders	41	Yabancı Sözcük
Ders çıkarmak	1	Deyim
Ders olmak	2	Deyim
Ders vermek	10	Deyim
Dert	10	Yabancı Sözcük
Dertleşmek	3	Yabancı Sözcük
Dertli	2	Yabancı Sözcük
Destan	1	Yabancı Sözcük
Destan yazmak	1	Deyim
Destek	11	Yabancı Sözcük

Destek görmek	1	Deyim
Desteklemek	4	Yabancı Sözcük
Destekli	1	Yabancı Sözcük
Desteksiz	1	Yabancı Sözcük
Desteksiz atmak	1	Deyim
Dev	6	Yabancı Sözcük
Devam	122	Yabancı Sözcük
Devir	1	Yabancı Sözcük
Deyim	2	Terim
Dığıdık dığıdık	1	İkileme
Diğer	32	Yabancı Sözcük
Dik dik	2	İkileme
Dik dik bakmak	3	Deyim
Dik durmak	1	Deyim
Diken diken	1	İkileme
Dikilip kalmak	1	Deyim
Dikkaaat	1	Kalıp Söz
Dikkat	29	Yabancı Sözcük
Dikkat	2	Yabancı Sözcük
Dikkat çekmek	5	Deyim
Dikkat kesilmek	5	Deyim
Dikkate almak	1	Deyim
Dikkatini çekmek	2	Deyim
Dikkatini toplamak	2	Deyim
Dikkatle	32	Yabancı Sözcük
Dikkatli	5	Yabancı Sözcük
Dil çıkarmak	1	Deyim
Dili çözülmek	1	Deyim
Dili tutulmak	3	Deyim
Dilinden kurtulmak	1	Deyim
Dilini anlamak	1	Deyim
Dilini eşekarısı soksaydı da	1	Deyim
Dilinin altındaki baklayı çıkarmak	1	Deyim
Dilinin ucuna gelmek	1	Deyim
Dilinin ucunda olmak	1	Deyim
Dimdik durmak	1	Deyim
Dirsek	1	Terim
Dişini sıkmak	1	Deyim
Diyar	1	Yabancı Sözcük
Dizim dizim	1	İkileme
Dizlerinin bağı çözülmek	1	Deyim
Dobra dobra	1	İkileme
Doğa	2	Terim

Doğru	16	Kalıp Söz
Doğru çıkmak	6	Deyim
Doğru dürüst	1	İkileme
Doğru ya	1	Kalıp Söz
Doğru yaa!	8	Kalıp Söz
Doktor	2	Yabancı Sözcük
Dola dola	1	İkileme
Dolap	1	Yabancı Sözcük
Dolap çevirmek	1	Deyim
Dolu dolu	1	İkileme
Domates	37	Yabancı Sözcük
Domates	3	Yabancı Sözcük
Donuk donuk	1	İkileme
Donup kalmak	11	Deyim
Donup kalmak	4	İkileme
Doruk	1	Terim
Dost	2	Yabancı Sözcük
Dostu düşmanı	1	İkileme
Döküp saçmak	1	Deyim
Döne döne	5	İkileme
Döner dönmez	1	İkileme
Dönüm	2	Terim
Dönüp dolaşıp	1	İkileme
Dönüp dönüp	2	İkileme
Dua	1	Yabancı Sözcük
Dur dur	1	İkileme
Dur durak	1	Deyim
Dur durak	1	İkileme
Dura dura	1	İkileme
Durup dururken	1	İkileme
Duvar	12	Yabancı Sözcük
Duyar duymaz	3	İkileme
Duyduk duymadık	2	İkileme
Duymazlıktan gelmek	1	Deyim
Duyulur duyulmaz	1	İkileme
Dünya	24	Terim
Dünya	61	Yabancı Sözcük
Dünya kadar	1	Deyim
Dünyanın parası	1	Deyim
Dürüst	1	Yabancı Sözcük
Düşer düşmez	1	İkileme
Düşman	41	Yabancı Sözcük
Düşüncesini okumak	1	Deyim

Düşünüp taşınmak	1	Deyim
Düşüp kalktık	1	İkileme
Düzden bayıra	1	İkileme
Ede ede	1	İkileme
Edeplice	1	Yabancı Sözcük
Efendi	5	Yabancı Sözcük
Efendim	1	Yabancı Sözcük
Efil efil	1	İkileme
Efsane	1	Yabancı Sözcük
Eğe eğe	1	İkileme
Eğer	4	Yabancı Sözcük
Eğreltiotu	1	Terim
Eğri büğrü	1	İkileme
Ekim	1	Terim
Ekleme çıkarma	1	İkileme
Ekmeğini kazanmak	1	Deyim
Ekmeğini yemek	1	Deyim
Ekran	4	Terim
Ekran	6	Yabancı Sözcük
Ekran	5	Yabancı Sözcük
Eksik olmamak	1	Deyim
El ele	1	İkileme
El ele vermek	1	Deyim
El sallamak	2	Deyim
Elbet	11	Yabancı Sözcük
Elbette	8	Kalıp Söz
Elbette	46	Yabancı Sözcük
Elbette	2	Kalıp Söz
Elde etmek	3	Deyim
Elden bir şey gelmemek	1	Deyim
Elden çıkarmak	1	Deyim
Elden ne gelir	2	Deyim
Elden ne gelir	1	Kalıp Söz
Ele vermek	2	Deyim
Eli ayağı titremek	1	Deyim
Eli boş dönmek	1	Deyim
Elinde kalmak	1	Deyim
Elinde olmamak	1	Deyim
Elinde tutmak	2	Deyim
Elinden geleni yapmak	2	Deyim
Elinden kurtulmak	3	Deyim
Elini kolunu	2	İkileme
Elinin altında olmak	1	Deyim

Eliyle koymuş gibi	1	Deyim
Elsiz akılsız	1	İkileme
Elsiz ayaksız	1	İkileme
Emanet	1	Yabancı Sözcük
Emin	10	Yabancı Sözcük
Emin olmak	4	Deyim
Emir	3	Yabancı Sözcük
Endişe	5	Yabancı Sözcük
Eninde sonunda	1	İkileme
Enine boyuna	1	İkileme
Er geç	1	İkileme
Erguvan	1	Terim
Erguvan	1	Yabancı Sözcük
Erime	1	Terim
Erimek	13	Terim
Eritmek	1	Terim
Eriyip buharlaşmak	1	İkileme
Esaslı	1	Yabancı Sözcük
Eser	2	Yabancı Sözcük
Eser kalmamak	2	Deyim
Eser yağar	1	İkileme
Esip gezdiği	1	İkileme
Esip gürlmek	3	Deyim
Esip gürlmek	2	İkileme
Esip savurmak	1	İkileme
Esip toparlanmak	1	İkileme
Esip yağmak	1	İkileme
Esri	1	Yabancı Sözcük
Estağfurullah	1	Yabancı Sözcük
Estağfurullah	1	Kalıp Söz
Etine buduna	1	İkileme
Etraf	2	Yabancı Sözcük
Eveetttt!	22	Kalıp Söz
Evet	87	Kalıp Söz
Evet	1	Kalıp Söz
Evet evet	1	İkileme
Evirip çevirmek	1	Deyim
Evirip çevirmek	1	İkileme
Evren	3	Terim
Evrilip çevrilmek	2	İkileme
Evsiz barksız	1	İkileme
Eyvah	11	Kalıp Söz
Eyvah	2	Yabancı Sözcük

Eyvah	1	Kalıp Söz
Eyvah ki eyvah	1	Kalıp Söz
Ezber	2	Yabancı Sözcük
Ezberlemek	3	Yabancı Sözcük
Ezel	1	Yabancı Sözcük
Ezile büzüle	1	İkileme
Eziyet	3	Yabancı Sözcük
Eziyet etmek	3	Deyim
Fabrika	3	Terim
Fabrika	3	Yabancı Sözcük
Fakat	1	Yabancı Sözcük
Fark	69	Yabancı Sözcük
Fark etmek	38	Deyim
Farkına varmak	4	Deyim
Farkında	12	Yabancı Sözcük
Farkında olmak	9	Deyim
Farklı	51	Yabancı Sözcük
Farklılık	24	Yabancı Sözcük
Favori	1	Yabancı Sözcük
Fayda	3	Yabancı Sözcük
Fazla	27	Yabancı Sözcük
Felç	1	Yabancı Sözcük
Fena	11	Yabancı Sözcük
Fena	3	Yabancı Sözcük
Fena değil	3	Deyim
Fener	4	Yabancı Sözcük
Ferahlık	1	Yabancı Sözcük
Ferman	14	Yabancı Sözcük
Fermanyazar	4	Yabancı Sözcük
Fıldır fıldır	4	İkileme
Fındık	3	Yabancı Sözcük
Fırça	12	Yabancı Sözcük
Fırsat	15	Yabancı Sözcük
Fırsat bilmek	3	Deyim
Fırsat bulmak	1	Deyim
Fırsat kaçırmak	2	Deyim
Fırsat vermek	3	Deyim
Fırsatı kaçırmak	3	Deyim
Fırtına	15	Terim
Fırtına	9	Yabancı Sözcük
Fısır fısır	2	İkileme
Fıskiye	1	Yabancı Sözcük
Fidan	2	Yabancı Sözcük

Fikir	31	Yabancı Sözcük
Fikir yürütmek	1	Deyim
Filan falan	1	İkileme
File	1	Yabancı Sözcük
Filiz	1	Yabancı Sözcük
Filiz vermek	1	Deyim
Film	1	Yabancı Sözcük
Fistan	2	Yabancı Sözcük
Formül	4	Yabancı Sözcük
Fotoğraf	5	Yabancı Sözcük
Fren	1	Yabancı Sözcük
Fren	3	Yabancı Sözcük
Fundalık	1	Yabancı Sözcük
Futbolcu	3	Yabancı Sözcük
Gaga	2	Terim
Galiba	16	Yabancı Sözcük
Garibine gitmek	2	Deyim
Garip	5	Yabancı Sözcük
Gariplik	4	Yabancı Sözcük
Gayet	1	Yabancı Sözcük
Gayret	1	Yabancı Sözcük
Gaz	1	Yabancı Sözcük
Gaza basmak	1	Deyim
Gazete	12	Yabancı Sözcük
Geç kalmak	7	Deyim
Geçer geçmez	4	İkileme
Geçer geçmez	1	İkileme
Geçmiş olsun	3	Deyim
Geçmiş olsun	4	Kalıp Söz
Gedik açmak	1	Deyim
Gel gel	1	İkileme
Gele gele	2	İkileme
Gelenek	1	Terim
Gelse gelse	1	İkileme
Gem	1	Terim
Gemi	2	Terim
Gerçi	1	Yabancı Sözcük
Geri vermek	1	Deyim
Geri çekilmek	2	Deyim
Geri dönmek	21	Deyim
Geri durmak	1	Deyim
Geri kalmak	2	Deyim
Geri vermek	3	Deyim

Gerisin geriye	2	İkileme
Geven	1	Terim
Gezdirip dolaştırmak	1	İkileme
Gezip tozmak	1	İkileme
Gıpta	1	Yabancı Sözcük
Gider gitmez	1	İkileme
Gidip gelmek	2	İkileme
Gizli tutmak	1	Deyim
Gol	5	Terim
Gol	3	Yabancı Sözcük
Gol atmak	1	Deyim
Gol yemek	1	Deyim
Göğsünü kabartmak	1	Deyim
Göğüs germek	1	Deyim
Gökte ararken yerde bulmak	2	Deyim
Gökyüzü	23	Terim
Göl	8	Terim
Gölde sazda	1	İkileme
Gölge	4	Terim
Gölge düşmek	1	Deyim
Gönlünü almak	1	Deyim
Gördük görmedik	1	İkileme
Göre göre	2	İkileme
Görmezlikten gelmek	1	Deyim
Görür görmez	6	İkileme
Görür görmez	1	İkileme
Gövde	19	Terim
Göz açıp kapayıncaya kadar	1	Deyim
Göz almak	1	Deyim
Göz atmak	5	Deyim
Göz gezdirmek	2	Deyim
Göz göre göre	2	Deyim
Göz göze	1	İkileme
Göz göze gelmek	1	Deyim
Göz gözü	3	İkileme
Göz gözü görmemek	3	Deyim
Göz kamaştırmak	5	Deyim
Göz kırmak	5	Deyim
Göz kırmak	1	Deyim
Göz önüne getirmek	1	Deyim
Göz ucuyla süzmek	1	Deyim
Göz yummak	1	Deyim
Gözdağı vermek	1	Deyim

Gözden düşmek	5	Deyim
Gözden geçirmek	1	Deyim
Gözden kaybolmak	7	Deyim
Göze almak	3	Deyim
Gözleri dolmak	1	Deyim
Gözleri fıldır fıldır olmak	1	Deyim
Gözleri kamaşmak	1	Deyim
Gözleri parlamak	9	Deyim
Gözleri yaşarmak	3	Deyim
Gözlerine inanmamak	4	Deyim
Gözlerini ayırmamak	4	Deyim
Gözü dönmek	1	Deyim
Gözü görmemek	1	Deyim
Gözü olmak	1	Deyim
Gözü tutmamak	1	Deyim
Gözün aydın	1	Deyim
Gözünden kaçmamak	1	Deyim
Gözüne girmek	1	Deyim
Gözüne uyku girmemek	1	Deyim
Gözünü ayırmamak	4	Deyim
Gözünü seveyim	1	Deyim
Gözünü seveyim	1	Kalıp Söz
Gözünün önünden gitmemek	1	Deyim
Gözünün önüne gelmek	4	Deyim
Gözünüz aydın	1	Kalıp Söz
Gri	12	Yabancı Sözcük
Gri kara-gri	1	İkileme
Grileşmek	5	Yabancı Sözcük
Grimsi	2	Yabancı Sözcük
Gurup	1	Yabancı Sözcük
Gurur	6	Yabancı Sözcük
Gurur duymak	2	Deyim
Gururlu	1	Yabancı Sözcük
Gücünü yitirmek	2	Deyim
Güçlük çekmek	1	Deyim
Güle güle	2	İkileme
Güle güle kullan	2	Kalıp Söz
Güle oynaya	1	İkileme
Gülüp eğlenmek	1	İkileme
Gülüp geçmek	1	Deyim
Gülüp geçmek	1	İkileme
Güm güm	1	İkileme
Gümbür gümdür	1	İkileme

Gün ağarmak	2	Deyim
Gün batmak	1	Deyim
Günaydın	4	Kalıp Söz
Güneş	21	Terim
Güneş batmak	3	Deyim
Güneş doğmak	2	Deyim
Güney	1	Terim
Gününü görmek	1	Deyim
Gürgen	1	Terim
Gürül gürül	1	İkileme
Gürültü koparmak	1	Deyim
Güzel güzel	7	İkileme
Haber	82	Yabancı Sözcük
Haber	3	Yabancı Sözcük
Haber almak	1	Deyim
Haber uçurmak	1	Deyim
Haber vermek	9	Deyim
Haberci	34	Yabancı Sözcük
Habercilik	2	Yabancı Sözcük
Haberdar	2	Yabancı Sözcük
Haberi olmak	8	Deyim
Habersiz	1	Yabancı Sözcük
Had	2	Yabancı Sözcük
Hadi	31	Kalıp Söz
Hadi	1	Yabancı Sözcük
Hadi bakalım	4	Kalıp Söz
Hadi canım sen de...	1	Kalıp Söz
Hadi ordan	1	Kalıp Söz
Hafif	14	Yabancı Sözcük
Hafif hafif	3	İkileme
Hafifçe	50	Yabancı Sözcük
Hafifletmek	1	Yabancı Sözcük
Hafiften	1	Yabancı Sözcük
Hafta	2	Yabancı Sözcük
Haftalarca	1	Yabancı Sözcük
Hain	3	Yabancı Sözcük
Hak	16	Yabancı Sözcük
Hak etmek	3	Deyim
Hak vermek	9	Deyim
Hakem	2	Yabancı Sözcük
Hakim	2	Yabancı Sözcük
Hakkında	2	Yabancı Sözcük
Hakkından gelmek	2	Deyim

Haklı	38	Yabancı Sözcük
Haklı bulmak	1	Deyim
Haklı çıkmak	2	Deyim
Haklılık	4	Yabancı Sözcük
Haklısın	1	Kalıp Söz
Haksızlık	4	Yabancı Sözcük
Hâl	33	Yabancı Sözcük
Hal almak	1	Deyim
Hal hatır	2	İkileme
Hal hatır sormak	2	Deyim
Hâlâ	16	Yabancı Sözcük
Hâlde	4	Yabancı Sözcük
Hâlinde	1	Yabancı Sözcük
Halk	35	Yabancı Sözcük
Halka	1	Yabancı Sözcük
Halsiz	1	Yabancı Sözcük
Hamlamak	1	Yabancı Sözcük
Hamle	7	Yabancı Sözcük
Hamle yapmak	1	Deyim
Hamlık	1	Yabancı Sözcük
Hangi dağda kurt öldü?	1	Deyim
Hani	1	Kalıp Söz
Hardal	1	Yabancı Sözcük
Hareket	35	Yabancı Sözcük
Harekete geçmek	3	Deyim
Hareketlenmek	9	Yabancı Sözcük
Hareketli	6	Yabancı Sözcük
Hareketsiz	4	Yabancı Sözcük
Harf	10	Terim
Harf	10	Yabancı Sözcük
Harfi	2	Yabancı Sözcük
Harfi harfine	1	İkileme
Harika	4	Yabancı Sözcük
Harita	21	Terim
Harita	22	Yabancı Sözcük
Harman	7	Yabancı Sözcük
Has	1	Yabancı Sözcük
Hasır	1	Yabancı Sözcük
Hasret	1	Yabancı Sözcük
Hasret kalmak	1	Deyim
Hasta	3	Yabancı Sözcük
Hasta	4	Yabancı Sözcük
Hasta sağır	1	İkileme

Hastalanmak	1	Yabancı Sözcük
Hastalık	1	Yabancı Sözcük
Hastane	4	Yabancı Sözcük
Hat	1	Yabancı Sözcük
Hata	1	Yabancı Sözcük
Hatır	2	Yabancı Sözcük
Hatırlamak	17	Yabancı Sözcük
Hatta	22	Yabancı Sözcük
Hav hav	2	İkileme
Hava	9	Terim
Hava	150	Yabancı Sözcük
Hava açmak	1	Deyim
Hava hoş	3	Deyim
Hava hoş tabi	2	Kalıp Söz
Hava kararmak	2	Deyim
Havalandırmak	2	Yabancı Sözcük
Havalanmak	17	Yabancı Sözcük
Hay aksi	6	Kalıp Söz
Hay allah	1	Kalıp Söz
Hay hay	1	İkileme
Hay yaşayasın	1	Kalıp Söz
Hayal	9	Yabancı Sözcük
Hayalet	1	Yabancı Sözcük
Hayat	8	Yabancı Sözcük
Haydaaa	1	Kalıp Söz
Hayde bre	1	Kalıp Söz
Haydi	1	Kalıp Söz
Haydi görüşmek üzere...	6	Kalıp Söz
Hayıııııı!	12	Kalıp Söz
Hayır	32	Kalıp Söz
Hayır	68	Yabancı Sözcük
Hayır	2	Kalıp Söz
Hayır	4	Yabancı Sözcük
Hayır hayır	3	İkileme
Hayır hayır	1	İkileme
Hayli	1	Yabancı Sözcük
Hayra yormak	1	Deyim
Hayran	2	Yabancı Sözcük
Hayran	4	Yabancı Sözcük
Hayran hayran	1	İkileme
Hayran hayran	1	İkileme
Hayranlık	8	Yabancı Sözcük
Hayranlıkla	1	Yabancı Sözcük

Hayret	4	Yabancı Sözcük
Hayrı	2	Yabancı Sözcük
Hayrını gör	1	Kalıp Söz
Hayrını görmek	1	Deyim
Hayrola	1	Kalıp Söz
Hayrola	1	Yabancı Sözcük
Hayvan	30	Yabancı Sözcük
Hayvanoğlu	3	Yabancı Sözcük
Hazır	16	Yabancı Sözcük
Hazır	4	Yabancı Sözcük
Hazır etmek	2	Deyim
Hazır etmek	2	Deyim
Hazır olmak	2	Deyim
Hazırla	1	Yabancı Sözcük
Hazırlamak	8	Yabancı Sözcük
Hazırlanmak	25	Yabancı Sözcük
Hazırlık	3	Yabancı Sözcük
Hazırlıklı	2	Yabancı Sözcük
Hazırlıklı olmak	1	Deyim
Hece	2	Terim
Hece	2	Yabancı Sözcük
Hedef	3	Yabancı Sözcük
Hedef almak	1	Deyim
Helal	1	Yabancı Sözcük
Helal olsun	1	Deyim
Helalleşmek	1	Yabancı Sözcük
Hele hele	1	İkileme
Hem	48	Yabancı Sözcük
Hem	5	Yabancı Sözcük
Hemen	260	Yabancı Sözcük
Hemen hemen	1	İkileme
Hemencecik	1	Yabancı Sözcük
Henüz	13	Yabancı Sözcük
Her	141	Yabancı Sözcük
Her	5	Yabancı Sözcük
Herhalde	8	Yabancı Sözcük
Herhangi	3	Yabancı Sözcük
Herif	1	Yabancı Sözcük
Herkes	134	Yabancı Sözcük
Hesap	4	Yabancı Sözcük
Hesap	5	Yabancı Sözcük
Hesap etmek	1	Deyim
Hesap vermek	1	Deyim

Hesaplamak	4	Yabancı Sözcük
Heves	3	Yabancı Sözcük
Heves etmek	1	Deyim
Hevesi kırılmak	1	Deyim
Heveslenmek	1	Yabancı Sözcük
Hey	2	Kalıp Söz
Hey maşallah	1	Kalıp Söz
Heybe	1	Yabancı Sözcük
Heyecan	37	Yabancı Sözcük
Heyecanla	6	Yabancı Sözcük
Heyecanlanmak	4	Yabancı Sözcük
Heyecanlı	11	Yabancı Sözcük
Heyecanlı heyecanlı	1	İkileme
Heykel	2	Terim
Heykel	5	Yabancı Sözcük
Heyt be	4	Kalıp Söz
Hıçkırma hıçkırma	1	İkileme
Hinzır	2	Yabancı Sözcük
Hinzırlık	1	Yabancı Sözcük
Hırs	3	Yabancı Sözcük
Hırs	5	Yabancı Sözcük
Hırsızlık	5	Yabancı Sözcük
Hırslanmak	2	Yabancı Sözcük
Hırslı	2	Yabancı Sözcük
Hırslı hırslı	1	İkileme
Hısım	1	Yabancı Sözcük
Hışm	1	Yabancı Sözcük
Hız	14	Terim
Hız	21	Yabancı Sözcük
Hız	5	Yabancı Sözcük
Hızını alamamak	2	Deyim
Hızla	29	Yabancı Sözcük
Hızlandırmak	2	Yabancı Sözcük
Hızlanıp yavaşlamak	2	İkileme
Hızlanmak	9	Yabancı Sözcük
Hızlı	20	Yabancı Sözcük
Hızlı hızlı	4	İkileme
Hızlıca	26	Yabancı Sözcük
Hiç	171	Yabancı Sözcük
Hiç mi hiç	1	İkileme
Hiçbir	82	Yabancı Sözcük
Hikaye	6	Yabancı Sözcük
Hikâye	1	Terim

Hikâye	5	Yabancı Sözcük
Hindi	3	Yabancı Sözcük
Hissetmek	17	Yabancı Sözcük
Hiza	6	Yabancı Sözcük
Hizmetçi	6	Yabancı Sözcük
Hodri meydan	1	Kalıp Söz
Homur homur	1	İkileme
Homurdana homurdana	1	İkileme
Hop hop	1	İkileme
Hop hop etmek	1	Deyim
Hoplayıp sıçramak	1	İkileme
Hoplayıp zıplamak	1	İkileme
Horoz	2	Yabancı Sözcük
Hoş	2	Kalıp Söz
Hoş	31	Yabancı Sözcük
Hoş	6	Yabancı Sözcük
Hoş bulduk	3	Kalıp Söz
Hoş bulmak	3	Deyim
Hoş etmek	1	Deyim
Hoş geldin	22	Kalıp Söz
Hoş gelmek	19	Deyim
Hoş gelmek	1	Deyim
Hoş olmamak	1	Deyim
Hoşa gitmek	1	Deyim
Hoşça	17	Yabancı Sözcük
Hoşça kal	7	Deyim
Hoşça kal	7	Kalıp Söz
Hoşlanmak	9	Yabancı Sözcük
Hoşuna gitmek	14	Deyim
Huysuzlaşmak	2	Yabancı Sözcük
Huzur	3	Yabancı Sözcük
Huzursuz	1	Yabancı Sözcük
Huzursuzlanmak	1	Yabancı Sözcük
Huzursuzluk	1	Yabancı Sözcük
Hücum	2	Yabancı Sözcük
Hüner	3	Yabancı Sözcük
Hüzünlü	2	Yabancı Sözcük
Hüzünlü hüzünlü	1	İkileme
Irmak	1	Terim
Isırgan	1	Terim
Islık çalmak	6	Deyim
Israr	12	Yabancı Sözcük
Israr etmek	5	Deyim

ışık	2	Terim
ışık ışıık	1	İkileme
ışıl ışııl	2	İkileme
ışın	3	Terim
ızgara	2	Yabancı Sözcük
ibaret	2	Yabancı Sözcük
ibrik	3	Yabancı Sözcük
ıç çekmek	2	Deyim
ıç geçirmek	1	Deyim
ıç ıçe	3	İkileme
ıçı burkulmak	1	Deyim
ıçı ezilmek	1	Deyim
ıçı gitmek	1	Deyim
ıçı ıçine	1	İkileme
ıçı ıçine sığmamak	3	Deyim
ıçı rahat etmek	1	Deyim
ıçı rahatlamak	1	Deyim
ıçı titremek	2	Deyim
ıçım ıçime	1	İkileme
ıçin ıçin	1	İkileme
ıçinde ıçıkamamak	1	Deyim
ıçinden ıçıkamamak	1	Deyim
ıçinden geçirmek	2	Deyim
ıçinden gelmek	1	Deyim
ıçine almak	3	Deyim
ıçine atmak	1	Deyim
ıçine çekmek	2	Deyim
ıçine sinmek	1	Deyim
ıçini çekmek	1	Deyim
ıçini titretmek	1	Deyim
ıçini ürpertmek	2	Deyim
ıdare	1	Yabancı Sözcük
ıdare etmek	1	Deyim
ıddia	20	Yabancı Sözcük
ıfade	5	Yabancı Sözcük
ıftira	19	Yabancı Sözcük
ıftira atmak	5	Deyim
ıftıracı	1	Yabancı Sözcük
ıhmal	1	Yabancı Sözcük
ıhtimal	2	Yabancı Sözcük
ıhtiyaç	10	Yabancı Sözcük
ıki üç	6	İkileme
ıkram	1	Yabancı Sözcük

İlan	2	Yabancı Sözcük
İlan etmek	2	Deyim
İleri atılmak	3	Deyim
İleri geri	7	İkileme
İleri geri	1	İkileme
İleri gitmek	1	Deyim
İleri sürmek	3	Deyim
İleti	1	Terim
İlgi çekmek	5	Deyim
İlham	1	Yabancı Sözcük
İmza	2	Yabancı Sözcük
İmza atmak	1	Deyim
İnadı tutmak	1	Deyim
İnat	3	Yabancı Sözcük
İnat etmek	1	Deyim
İnatla	1	Yabancı Sözcük
İnce ince	1	İkileme
İncir	1	Yabancı Sözcük
İnip inip	1	İkileme
İnsaf	1	Yabancı Sözcük
İnsan	29	Yabancı Sözcük
İnternet	5	Yabancı Sözcük
İpliğini pazara çıkarmak	2	Deyim
İpucu vermek	1	Deyim
İrili ufaklı	2	İkileme
İsim	2	Yabancı Sözcük
İskete	1	Yabancı Sözcük
İspinoz	1	Yabancı Sözcük
İstasyon	6	Yabancı Sözcük
İsteksiz isteksiz	2	İkileme
İstemeye istemeye	1	İkileme
İster istemez	1	İkileme
İsyan	1	Yabancı Sözcük
İş gücü	1	İkileme
İş inada binmek	1	Deyim
İşaret	51	Yabancı Sözcük
İşaret	7	Yabancı Sözcük
İşaret etmek	1	Deyim
İşaret vermek	1	Deyim
İşaretlemek	1	Yabancı Sözcük
İşe bak	1	Deyim
İşe koşmak	1	Deyim
İşe yaramak	1	Deyim

İşi olmak	1	Deyim
İşi oluruna bırakmak	1	Deyim
İşi şakaya vurmak	1	Deyim
İşin içinden çıkamamak	1	Deyim
İşine gelmek	1	Deyim
İşine gelmemek	1	Deyim
İşine yaramak	1	Deyim
İşini görmek	3	Deyim
İşkembe	2	Yabancı Sözcük
İşkembeden atmak	1	Deyim
İşkence	1	Yabancı Sözcük
İşsiz güçsüz	1	İkileme
İştah	1	Yabancı Sözcük
İşten güçten	1	İkileme
İtiraf	2	Yabancı Sözcük
İtiraz	10	Yabancı Sözcük
İyi geceler	2	Kalıp Söz
İyi gelmek	3	Deyim
İyi gözle bakmak	1	Deyim
İyi günler	1	Kalıp Söz
İyi günler	1	Kalıp Söz
İyi ki	2	Kalıp Söz
İyiden iyiye	1	İkileme
İyiyim sağ ol	1	Kalıp Söz
İz sürmek	2	Deyim
İzin	7	Yabancı Sözcük
İzin çıkmak	1	Deyim
İzin verir misiniz	2	Kalıp Söz
İzin vermek	1	Deyim
İzini kaybettirmek	2	Deyim
İzninizle	9	Kalıp Söz
İzninizle	9	Yabancı Sözcük
Kabahat	3	Yabancı Sözcük
Kablo	3	Terim
Kablo	3	Yabancı Sözcük
Kabul	14	Yabancı Sözcük
Kabullenmek	3	Yabancı Sözcük
Kadar	236	Yabancı Sözcük
Kademe	2	Yabancı Sözcük
Kademe kademe	1	İkileme
Kadife	1	Yabancı Sözcük
Kafa	78	Yabancı Sözcük
Kafa kafaya	1	İkileme

Kafa kafaya vermek	1	Deyim
Kafa yormak	1	Deyim
Kafadan atmak	1	Deyim
Kafası durmak	1	Deyim
Kafası karışmak	6	Deyim
Kafası şişmek	1	Deyim
Kafasından geçirmek	1	Deyim
Kafayı yemek	1	Deyim
Kafes	2	Yabancı Sözcük
Kağıt	13	Yabancı Sözcük
Kağıt kalem	1	İkileme
Kağrı	1	Terim
Kah kah	1	İkileme
Kahkaha	100	Yabancı Sözcük
Kahraman	15	Yabancı Sözcük
Kahramanca	1	Yabancı Sözcük
Kahramanlık	1	Yabancı Sözcük
Kahretmek	2	Yabancı Sözcük
Kahvaltı	4	Yabancı Sözcük
Kahvaltı	9	Yabancı Sözcük
Kahve	16	Yabancı Sözcük
Kahverengi	3	Yabancı Sözcük
Kale	1	Terim
Kaleci	1	Yabancı Sözcük
Kalem	34	Yabancı Sözcük
Kalemine sağlık	1	Kalıp Söz
Kalın sağlıcakla	3	Deyim
Kalın sağlıcakla	3	Kalıp Söz
Kalıp	10	Yabancı Sözcük
Kalp	7	Yabancı Sözcük
Kamera	2	Terim
Kamera	3	Yabancı Sözcük
Kamış	3	Terim
Kamyon	4	Yabancı Sözcük
Kan ter	3	İkileme
Kan ter içinde	3	Deyim
Kanal	2	Yabancı Sözcük
Kanat	4	Terim
Kanat çırpma	12	Deyim
Kanıya varmak	1	Deyim
Kapı açmak	3	Deyim
Kapıya bacaya	1	İkileme
Kar	21	Terim

Kâr	1	Yabancı Sözcük
Kar buz	1	İkileme
Kara kara	4	İkileme
Kara kara düşünmek	4	Deyim
Kara tahta	2	Terim
Karanlık basmak	1	Deyim
Karar	34	Yabancı Sözcük
Karar almak	1	Deyim
Karar kılmak	1	Deyim
Karar vermek	27	Deyim
Karara varmak	3	Deyim
Kararlı	16	Yabancı Sözcük
Kararlılık	1	Yabancı Sözcük
Kararmak	1	Yabancı Sözcük
Kararsız	7	Yabancı Sözcük
Kararsızlık	2	Yabancı Sözcük
Kare	3	Yabancı Sözcük
Kare kare	1	İkileme
Kargacık burgacık	1	İkileme
Kargaşa	1	Yabancı Sözcük
Karın buzun	1	İkileme
Karış	11	Yabancı Sözcük
Karnı doymak	1	Deyim
Karşı çıkmak	3	Deyim
Karşı durmak	2	Deyim
Karşı gelmek	1	Deyim
Karşı karşıya	9	Deyim
Karşı karşıya	8	İkileme
Karşı karşıya	1	İkileme
Karşı karşıya kalmak	1	Deyim
Karşı koymak	2	Deyim
Karşılık beklemek	1	Deyim
Karşılık bulmak	1	Deyim
Karşılık görmek	1	Deyim
Karşılık vermek	28	Deyim
Karşılık vermek	1	Deyim
Karşısına çıkmak	3	Deyim
Karşısına dikilmek	2	Deyim
Karşısına geçmek	6	Deyim
Karton	11	Yabancı Sözcük
Kasaba	1	Terim
Kasaba	1	Yabancı Sözcük
Kasıp kavurmak	1	Deyim

Kasırga	3	Terim
Kaskatı kesilmek	1	Deyim
Kaş göz	2	İkileme
Kaş göz işareti yapmak	2	Deyim
Kaşını gözünü	1	İkileme
Kaşlarını çatmak	1	Deyim
Kat kat	8	İkileme
Katman	2	Terim
Kavga	2	Yabancı Sözcük
Kavgalı	1	Yabancı Sözcük
Kavgalı dövüştü	1	İkileme
Kavislenmek	1	Yabancı Sözcük
Kaya	38	Terim
Kayadan kayaya	4	İkileme
Kayalara çalılara	1	İkileme
Kayalardan kayalara	1	İkileme
Kayalık	1	Terim
Kayaya çalıya	1	İkileme
Kaybetmek	15	Yabancı Sözcük
Kaybettirmek	1	Yabancı Sözcük
Kaybolmak	30	Yabancı Sözcük
Kaybolur kaybolmaz	1	İkileme
Kaydetmek	9	Yabancı Sözcük
Kaygan mı kaygan	1	İkileme
Kayık	1	Terim
Kayın	1	Yabancı Sözcük
Kayıt	12	Yabancı Sözcük
Kayıtlı	3	Yabancı Sözcük
Kaymakam	4	Yabancı Sözcük
Kaza	1	Yabancı Sözcük
Kaza	12	Yabancı Sözcük
Kaza bela	1	İkileme
Kzasız	1	Yabancı Sözcük
Kzasız belasız	1	İkileme
Kazma kürek	1	İkileme
Kazmalarına küreklerine	1	İkileme
Keklik	11	Terim
Kelime	9	Terim
Kelime	19	Yabancı Sözcük
Kemikleri sayılmak	1	Deyim
Kenar	9	Yabancı Sözcük
Kenara çekilmek	2	Deyim
Kendi kendine	20	Deyim

Kendi kendine	19	İkileme
Kendinden geçmek	2	Deyim
Kendine gelmek	7	Deyim
Kendine getirmek	1	Deyim
Kendini alamamak	2	Deyim
Kendini atmak	11	Deyim
Kendini avutmak	1	Deyim
Kendini bırakmak	5	Deyim
Kendini bilmek	2	Deyim
Kendini göstermek	4	Deyim
Kendini kaptırmak	1	Deyim
Kendini toparlamak	7	Deyim
Kendini toplamak	2	Deyim
Kendini tutamamak	4	Deyim
Kendini tutmak	4	Deyim
Kendini vermek	1	Deyim
Kent	1	Terim
Kent	13	Yabancı Sözcük
Kerata	1	Yabancı Sözcük
Kere	87	Yabancı Sözcük
Kesik kesik	2	İkileme
Keşfetmek	2	Yabancı Sözcük
Keşif	1	Yabancı Sözcük
Keşke	5	Yabancı Sözcük
Keşke...	1	Kalıp Söz
Keyfi	1	Yabancı Sözcük
Keyfi yerinde olmak	3	Deyim
Keyfi yerine gelmek	1	Deyim
Keyfine bakmak	1	Deyim
Keyfine diyecek olmamak	2	Deyim
Keyfini bozmak	2	Deyim
Keyif	44	Yabancı Sözcük
Keyif çatmak	1	Deyim
Keyif yapmak	1	Deyim
Keyifli	2	Yabancı Sözcük
Kez	16	Yabancı Sözcük
Kıkır kıkır	3	İkileme
Kıkır kıkır gülmek	2	Deyim
Kılavuzluk	1	Terim
Kılı kılına	1	İkileme
Kımıl kımıl	1	İkileme
Kıpır kıpır	2	İkileme
Kıpkırmızı	1	Yabancı Sözcük

Kıpkırmızı kesilmek	2	Deyim
Kıpkırmızı olmak	1	Deyim
Kırda bayırda	2	İkileme
Kırılıp dökülmek	2	İkileme
Kırmızı	77	Yabancı Sözcük
Kırmızı	17	Yabancı Sözcük
Kırmızı kırmızı	2	İkileme
Kırpa kırpa	1	İkileme
Kırpıp kırpıp	1	İkileme
Kıs kıs	3	İkileme
Kış kıyamet	1	Deyim
Kış kıyamet	1	İkileme
Kıta	3	Terim
Kıta	3	Yabancı Sözcük
Kıvıra kıvıra	1	İkileme
Kıvrak kıvrak	1	İkileme
Kıvrıla kıvrıla	2	İkileme
Kıyak olmak	1	Deyim
Kıyamet	3	Yabancı Sözcük
Kıyı	6	Terim
Kıyıda köşede	1	İkileme
Kıyısında köşesinde	1	İkileme
Kıyıya çıkmak	1	Deyim
Kızıp sinirlenmek	1	İkileme
Kıbarca	1	Yabancı Sözcük
Kibrit	1	Yabancı Sözcük
Kibrit çakmak	1	Deyim
Kiler	1	Terim
Kim kimi	1	İkileme
Kim o?	1	Kalıp Söz
Kimlerdensin	1	Kalıp Söz
Kira	2	Yabancı Sözcük
Kiremit	5	Yabancı Sözcük
Kitap	53	Yabancı Sözcük
Kitap	17	Yabancı Sözcük
Kocaman kocaman	9	İkileme
Kocayemiş	1	Terim
Kokusunu almak	1	Deyim
Kol kola	1	İkileme
Kolağan etmek	2	Deyim
Kolay kolay	3	İkileme
Koltukları kabarmak	3	Deyim
Komik	27	Yabancı Sözcük

Komiklik	1	Yabancı Sözcük
Kontrol	2	Yabancı Sözcük
Konuşa konuşa	1	İkileme
Kopya	1	Yabancı Sözcük
Koridor	2	Yabancı Sözcük
Korka çekine	1	İkileme
Korka korka	1	İkileme
Korku vermek	1	Deyim
Korkuya kapılmak	1	Deyim
Korna	1	Yabancı Sözcük
Koşa koşa	4	İkileme
Koştu koştu	1	İkileme
Koştura koştura	2	İkileme
Koşum	6	Terim
Kovan	1	Terim
Kök	2	Terim
Köken	1	Terim
Kök nar	2	Terim
Kökü kurumak	1	Deyim
Kör	6	Yabancı Sözcük
Köşe	41	Yabancı Sözcük
Köşe buca	2	İkileme
Köşe kapmaca oynamak	1	Deyim
Köşe köşe	1	İkileme
Köşeli	6	Yabancı Sözcük
Köşeli köşeli	2	İkileme
Köşesine çekilmek	1	Deyim
Köşeye çekmek	1	Deyim
Kötü kötü	1	İkileme
Köy	3	Yabancı Sözcük
Kral	138	Yabancı Sözcük
Krallık	4	Yabancı Sözcük
Kristal	12	Yabancı Sözcük
Kristlimsi	1	Yabancı Sözcük
Kriz	1	Yabancı Sözcük
Kucak kucağa	1	İkileme
Kucak kucak	1	İkileme
Kulaç	2	Terim
Kulağa hoş gelmek	1	Deyim
Kulağına gelmek	3	Deyim
Kulak kesilmek	2	Deyim
Kulak vermek	4	Deyim
Kulakları dikleşmek	1	Deyim

Kulakları dolmak	1	Deyim
Kulaklarını dikmek	2	Deyim
Kulaklarını tıkamak	1	Deyim
Kurban	2	Yabancı Sözcük
Kurban gitmek	1	Deyim
Kurda kuşa	1	İkileme
Kurnaz	3	Yabancı Sözcük
Kurtlar kuşlar	1	İkileme
Kurukırmızı	6	Yabancı Sözcük
Kuruş	1	Yabancı Sözcük
Kusur	25	Yabancı Sözcük
Kusur bulmak	1	Deyim
Kusura bakma	5	Kalıp Söz
Kusura bakmak	5	Deyim
Kuşkulu kuşkulu	1	İkileme
Kuşkuya düşmek	1	Deyim
Kutu	7	Yabancı Sözcük
Kuyruk	2	Terim
Kuytu	1	Yabancı Sözcük
Kuyu	1	Terim
Küçük dilini yutmak	1	Deyim
Küçük düşmek	1	Deyim
Küçük görmek	1	Deyim
Küçük küçük	2	İkileme
Küçüklü büyüklü	1	İkileme
Külot	1	Yabancı Sözcük
Küme küme	1	İkileme
Kümes	24	Yabancı Sözcük
Kütle	107	Yabancı Sözcük
Labada	1	Terim
Labada	2	Yabancı Sözcük
Lacivert	2	Yabancı Sözcük
Laf	15	Yabancı Sözcük
Laf anlatmak	1	Deyim
Laf çarpmak	1	Deyim
Laf etmek	1	Deyim
Lafa karışmak	1	Deyim
Lafa tutmak	1	Deyim
Lafı uzatmak	2	Deyim
Lale	2	Yabancı Sözcük
Lastik	1	Yabancı Sözcük
Layık	1	Yabancı Sözcük
Lazım	4	Yabancı Sözcük

Lezzet	2	Yabancı Sözcük
Lezzetli	4	Yabancı Sözcük
Liken	1	Terim
Liken	1	Yabancı Sözcük
Lira	1	Yabancı Sözcük
Lütfen	7	Kalıp Söz
Lütfen	152	Yabancı Sözcük
Maç	4	Terim
Maç	32	Yabancı Sözcük
Madara	2	Yabancı Sözcük
Madde	7	Yabancı Sözcük
Madde madde	1	İkileme
Madem	7	Yabancı Sözcük
Mahcup	4	Yabancı Sözcük
Mahcup mahcup	1	İkileme
Mahpus	2	Yabancı Sözcük
Makam	1	Yabancı Sözcük
Makine	6	Terim
Makine	1	Yabancı Sözcük
Mal	1	Yabancı Sözcük
Mangal	1	Yabancı Sözcük
Mangalda kül bırakmamak	1	Deyim
Manşet	1	Yabancı Sözcük
Mantarlaşmak	1	Yabancı Sözcük
Mantıksızlık	1	Yabancı Sözcük
Manzara	2	Yabancı Sözcük
Marjinal	1	Yabancı Sözcük
Marş	2	Yabancı Sözcük
Mart	4	Yabancı Sözcük
Masa	22	Yabancı Sözcük
Masal	59	Terim
Masal	87	Yabancı Sözcük
Masal masal	5	İkileme
Maske	36	Yabancı Sözcük
Maskesini düşürmek	5	Deyim
Masmavi	1	Yabancı Sözcük
Maşallah	1	Yabancı Sözcük
Matematik	1	Terim
Matematik	1	Yabancı Sözcük
Mavi	93	Yabancı Sözcük
Mavilik	1	Yabancı Sözcük
Mayo	1	Yabancı Sözcük
Meğer	6	Yabancı Sözcük

Meğerse	1	Yabancı Sözcük
Mektup	1	Yabancı Sözcük
Melekotu	3	Yabancı Sözcük
Meltem	1	Terim
Memleket	2	Yabancı Sözcük
Memleket memleket	1	İkileme
Memnun	4	Yabancı Sözcük
Memnuniyet	1	Yabancı Sözcük
Memur	2	Yabancı Sözcük
Merak	72	Yabancı Sözcük
Merakla	7	Yabancı Sözcük
Meraklanmak	6	Yabancı Sözcük
Meraklı	1	Yabancı Sözcük
Merakta	3	Yabancı Sözcük
Merakta bırakmak	2	Deyim
Merakta kalmak	1	Deyim
Meraktan çatlatmak	1	Deyim
Merdiven	9	Yabancı Sözcük
Merhaba	3	Yabancı Sözcük
Merhaba	2	Kalıp Söz
Merhaba	1	Yabancı Sözcük
Mermer	1	Terim
Mermer	1	Yabancı Sözcük
Mertlik	2	Yabancı Sözcük
Mesafe	3	Yabancı Sözcük
Mesai	2	Terim
Mesai	1	Yabancı Sözcük
Meşe	10	Yabancı Sözcük
Meşgul	1	Yabancı Sözcük
Meşhur	1	Yabancı Sözcük
Metin	1	Terim
Metin	3	Yabancı Sözcük
Metre	5	Terim
Metre	6	Yabancı Sözcük
Meydan	12	Yabancı Sözcük
Meydan okumak	3	Deyim
Meydana gelmek	1	Deyim
Meyve	1	Yabancı Sözcük
Meyve	1	Yabancı Sözcük
Mısır	8	Yabancı Sözcük
Mızrak	47	Yabancı Sözcük
Mızraksız	1	Yabancı Sözcük
Mide	11	Yabancı Sözcük

Mideye indirmek	1	Deyim
Mikrofon	1	Terim
Mikrofon	2	Yabancı Sözcük
Milim	1	Yabancı Sözcük
Millî	1	Yabancı Sözcük
Milyarlarca	1	Yabancı Sözcük
Milyon	12	Yabancı Sözcük
Milyonarca	2	Yabancı Sözcük
Minare	1	Terim
Minare	2	Yabancı Sözcük
Minicik	3	Yabancı Sözcük
Minicik minicik	1	İkileme
Minik	3	Yabancı Sözcük
Minnacık	1	Yabancı Sözcük
Minne	2	Yabancı Sözcük
Misina	2	Terim
Misina	4	Yabancı Sözcük
Mor	20	Yabancı Sözcük
Moral	3	Yabancı Sözcük
Morarmak	1	Yabancı Sözcük
Morluk	1	Yabancı Sözcük
Mosmor	1	Yabancı Sözcük
Motor	4	Yabancı Sözcük
Motor	8	Terim
Motor	1	Yabancı Sözcük
Mönünü kesmek	1	Deyim
Mööö mööö	1	İkileme
Mucize	1	Yabancı Sözcük
Muhasebeci	1	Yabancı Sözcük
Muhteşem	2	Yabancı Sözcük
Mutfak	1	Yabancı Sözcük
Mutlaka	15	Yabancı Sözcük
Mutlu	1	Yabancı Sözcük
Mutluluk	5	Yabancı Sözcük
Muzipçe	1	Yabancı Sözcük
Mübarek	1	Yabancı Sözcük
Mücadele	4	Yabancı Sözcük
Mücadele vermek	1	Deyim
Müdahale	5	Yabancı Sözcük
Müdür	1	Yabancı Sözcük
Mühendis	1	Yabancı Sözcük
Müjde	2	Yabancı Sözcük
Mülk	2	Yabancı Sözcük

Mülk	1	Yabancı Sözcük
Mülkiyet	1	Yabancı Sözcük
Mülkiyet	1	Yabancı Sözcük
Mümkün	15	Yabancı Sözcük
Mümkün değil	1	Kalıp Söz
Mümkün olmak	1	Deyim
Mümkün olmamak	2	Deyim
Münasebet	1	Yabancı Sözcük
Mürekkep	1	Yabancı Sözcük
Müthiş	114	Yabancı Sözcük
Müzik	1	Yabancı Sözcük
Nağme	1	Yabancı Sözcük
Nal	1	Yabancı Sözcük
Nam	32	Yabancı Sözcük
Nam almak	2	Deyim
Namlı	1	Yabancı Sözcük
Namlu	6	Yabancı Sözcük
Nankör	2	Yabancı Sözcük
Nankörlük	3	Yabancı Sözcük
Nara	3	Yabancı Sözcük
Nara atmak	3	Deyim
Narin	3	Yabancı Sözcük
Nasıl	68	Yabancı Sözcük
Nasılsınız	1	Kalıp Söz
Nazikçe	1	Yabancı Sözcük
Nazlanma	1	Yabancı Sözcük
Nazlı	2	Yabancı Sözcük
Ne fayda	1	Deyim
Ne haddimize	2	Deyim
Ne haddimize	3	Kalıp Söz
Ne mümkün	3	Deyim
Ne mümkün	3	Kalıp Söz
Ne münasebet	1	Deyim
Ne münasebet	1	Kalıp Söz
Ne olur	1	Kalıp Söz
Ne yapıp yapıp	1	Deyim
Nefes	6	Yabancı Sözcük
Nefes almak	3	Deyim
Nefret	2	Yabancı Sözcük
Neler neler	2	İkileme
Nem	10	Yabancı Sözcük
Nemrut	1	Yabancı Sözcük
Neşe	16	Yabancı Sözcük

Neşeli	3	Yabancı Sözcük
Neşesi kaçmak	1	Deyim
Neşesini kaçırmak	1	Deyim
Neyse ki	1	Kalıp Söz
Nezle	1	Yabancı Sözcük
Nihayet	7	Yabancı Sözcük
Nisan	1	Yabancı Sözcük
Nişan	13	Yabancı Sözcük
Nişan almak	10	Deyim
Niyet	3	Yabancı Sözcük
Niyetli	1	Yabancı Sözcük
Nokta	15	Yabancı Sözcük
Nokta	1	Yabancı Sözcük
N'olur	4	Kalıp Söz
Normal	3	Yabancı Sözcük
Not	4	Yabancı Sözcük
Nöbet	4	Yabancı Sözcük
Nöbetçi	3	Yabancı Sözcük
Numara	37	Yabancı Sözcük
Nutuk	1	Yabancı Sözcük
Oğul	1	Terim
Oğul vermek	1	Deyim
Oh çekmek	4	Deyim
Oh demek	1	Deyim
Oh olsun	2	Deyim
Oh olsun	2	Kalıp Söz
Okkalı	1	Yabancı Sözcük
Okuyup yazmak	1	İkileme
Okyanus	5	Terim
Okyanus	7	Yabancı Sözcük
Olacak gibi değil	1	Kalıp Söz
Olacak gibi olmamak	1	Deyim
Olan biten	2	İkileme
Olan oldu	1	Deyim
Olmuş olmamış	1	İkileme
Olsa olsa	2	İkileme
Olta	17	Terim
Olta	23	Yabancı Sözcük
Olta atmak	1	Deyim
Olur mu öyle şey	3	Kalıp Söz
Olur şey değil	2	Kalıp Söz
Oluşur oluşmaz	1	İkileme
Omuz	16	Yabancı Sözcük

Omuz omuza	1	İkileme
Omuz silmek	2	Deyim
On beş yirmi	3	İkileme
On on beş	1	İkileme
Onur	1	Yabancı Sözcük
Oradan oraya	4	İkileme
Ordu	3	Yabancı Sözcük
Ortalığı birbirine katmak	1	Deyim
Ortalığı titretmek	1	Deyim
Ortalık ağarmak	1	Deyim
Ortalık kararmak	6	Deyim
Ortaya atılmak	1	Deyim
Ortaya çıkarmak	1	Deyim
Ortaya çıkarmak	2	Deyim
Ortaya çıkmak	15	Deyim
Otobüs	1	Yabancı Sözcük
Otomobil	1	Yabancı Sözcük
Oturup kalkmak	1	İkileme
Otuz kırk	2	İkileme
Oyun etmek	1	Deyim
Oyun oynamak	2	Deyim
Oyuncu	1	Terim
Öbek öbek	8	İkileme
Ödü kopmak	1	Deyim
Öfkeye kapılmak	1	Deyim
Ölçüp tartma	1	İkileme
Ömür	2	Yabancı Sözcük
Öne arkaya	2	İkileme
Öne çıkmak	3	Deyim
Önemli değil	1	Kalıp Söz
Öneride bulunmak	1	Deyim
Önünde eğilmek	1	Deyim
Önüne arkasına	1	İkileme
Önüne bakmak	1	Deyim
Önüne çıkmak	1	Deyim
Önüne düşmek	2	Deyim
Önüne geçmek	4	Deyim
Önüne katmak	4	Deyim
Önünü kesmek	4	Deyim
Ördek	1	Yabancı Sözcük
Örnek vermek	2	Deyim
Övüne övüne	1	İkileme
Övünüp durmak	1	İkileme

Öyle mi ya	3	Kalıp Söz
Öyle olsun	1	Deyim
Öyle ya	3	Kalıp Söz
Özene bezene	1	İkileme
Özür	17	Yabancı Sözcük
Özür dile-	11	Kalıp Söz
Özür dilemek	17	Deyim
Pabuç	1	Yabancı Sözcük
Paça	2	Yabancı Sözcük
Pahalı	2	Yabancı Sözcük
Palamut	1	Yabancı Sözcük
Palavra	2	Yabancı Sözcük
Panayır	1	Yabancı Sözcük
Paniğe kapılmak	1	Deyim
Panik	8	Yabancı Sözcük
Paniklemek	1	Yabancı Sözcük
Pantolon	8	Yabancı Sözcük
Papağan	3	Yabancı Sözcük
Papatya	1	Yabancı Sözcük
Par par	1	İkileme
Para	15	Yabancı Sözcük
Para kazanmak	3	Deyim
Paralamak	8	Yabancı Sözcük
Paralanmak	18	Yabancı Sözcük
Paralel	1	Yabancı Sözcük
Parça	13	Yabancı Sözcük
Parça parça	1	İkileme
Parçalamak	6	Yabancı Sözcük
Parçalanmak	2	Yabancı Sözcük
Pardon	1	Kalıp Söz
Pardon	1	Yabancı Sözcük
Park	2	Yabancı Sözcük
Parlağı donuğu	1	İkileme
Parlayıp sönen	1	İkileme
Parmak ısırarak	1	Deyim
Parmak kaldırmak	2	Deyim
Pat pat	2	İkileme
Patates	2	Yabancı Sözcük
Patika	10	Yabancı Sözcük
Patinaj	1	Yabancı Sözcük
Patinaj yapmak	1	Deyim
Payı olmak	1	Deyim
Pazar	3	Yabancı Sözcük

Pazarlık	1	Yabancı Sözcük
Peki	27	Kalıp Söz
Pembe	1	Yabancı Sözcük
Pembeleşmek	1	Yabancı Sözcük
Pembemsi	1	Yabancı Sözcük
Pencere	12	Yabancı Sözcük
Pencere	3	Yabancı Sözcük
Pençe	6	Terim
Pençe	65	Yabancı Sözcük
Pençe atmak	2	Deyim
Pençe pençe	1	İkileme
Pençesine düşmek	1	Deyim
Peri	2	Yabancı Sözcük
Perişan	5	Yabancı Sözcük
Perişan etmek	1	Deyim
Pervane	1	Terim
Pervane	1	Yabancı Sözcük
Pervaz	3	Terim
Pervaz	3	Yabancı Sözcük
Pestili çıkmak	1	Deyim
Peş	22	Yabancı Sözcük
Peşin	1	Yabancı Sözcük
Peşin peşin	1	İkileme
Peşine düşmek	10	Deyim
Peşini bırakmak	2	Deyim
Peşini bırakmamak	1	Deyim
Peşkir	1	Yabancı Sözcük
Peynir	1	Yabancı Sözcük
Peynir	1	Yabancı Sözcük
Pır pır	1	İkileme
Pır pır etmek	1	Deyim
Pırıl pırıl	9	İkileme
Pırıl pırıl	1	İkileme
Pilav	2	Yabancı Sözcük
Pîr	2	Yabancı Sözcük
Pişman	1	Yabancı Sözcük
Pişman etmek	1	Deyim
Plan	7	Yabancı Sözcük
Plan kurmak	1	Deyim
Polis	1	Yabancı Sözcük
Portakal	37	Yabancı Sözcük
Post	1	Terim
Post	12	Yabancı Sözcük

Poşu	1	Yabancı Sözcük
Poyraz	1	Yabancı Sözcük
Program	1	Yabancı Sözcük
Pulluk	1	Terim
Pulluk	4	Yabancı Sözcük
Puslu	1	Terim
Pusu kurmak	1	Deyim
Pusuya yatmak	1	Deyim
Pürdikkat	1	Yabancı Sözcük
Rağmen	313	Yabancı Sözcük
Rahat	17	Yabancı Sözcük
Rahat bırakmak	1	Deyim
Rahat ol	1	Deyim
Rahat rahat	1	İkileme
Rahatça	4	Yabancı Sözcük
Rahatlamak	14	Yabancı Sözcük
Rahatlatmak	3	Yabancı Sözcük
Rahatlık	6	Yabancı Sözcük
Rahatlıkla	2	Yabancı Sözcük
Rahatsız	8	Yabancı Sözcük
Rahvan	2	Yabancı Sözcük
Rakam	7	Yabancı Sözcük
Randevu	7	Yabancı Sözcük
Randevu almak	3	Deyim
Rastlamak	1	Yabancı Sözcük
Razı	2	Yabancı Sözcük
Reddetmek	2	Yabancı Sözcük
Reklam	1	Terim
Reklam	1	Yabancı Sözcük
Rengarenk	3	Yabancı Sözcük
Renk	97	Yabancı Sözcük
Renk	1	Yabancı Sözcük
Renk renk	1	İkileme
Renkli	9	Yabancı Sözcük
Renkten renge	2	İkileme
Renkten renge	1	İkileme
Renkten renge girmek	2	Deyim
Resim	23	Yabancı Sözcük
Resmen	1	Yabancı Sözcük
Resmî	2	Yabancı Sözcük
Rezalet	1	Yabancı Sözcük
Rica	6	Yabancı Sözcük
Rica etsek	1	Kalıp Söz

Rol	2	Yabancı Sözcük
Roman	1	Terim
Roman	2	Yabancı Sözcük
Romantik	3	Yabancı Sözcük
Ropörtaj	40	Yabancı Sözcük
Ropörtaj yapmak	1	Deyim
Rutubet	2	Yabancı Sözcük
Rüya	1	Yabancı Sözcük
Rüzgar	12	Terim
Rüzgar	28	Yabancı Sözcük
Saat	11	Yabancı Sözcük
Sabah	50	Yabancı Sözcük
Sabahtan akşama	1	İkileme
Sabır	2	Yabancı Sözcük
Sabırla	1	Yabancı Sözcük
Sabırsız	1	Yabancı Sözcük
Sabırsızlanmak	1	Yabancı Sözcük
Sabırsızlık	3	Yabancı Sözcük
Sabretmek	1	Yabancı Sözcük
Sabrı taşmak	1	Deyim
Saçını başını	1	İkileme
Saçma sapan	1	İkileme
Sadece	7	Yabancı Sözcük
Sadık	1	Yabancı Sözcük
Saf saf	1	İkileme
Sağ ol	4	Deyim
Sağ ol	3	Kalıp Söz
Sağ salim	1	İkileme
Sağa sola	17	İkileme
Sağımı solumu	2	İkileme
Sağına soluna	8	İkileme
Sağından solundan	1	İkileme
Sağını solunu	3	İkileme
Sağır etmek	1	Deyim
Sağrı	3	Terim
Sahip	41	Yabancı Sözcük
Sahte	30	Yabancı Sözcük
Sakatlık	2	Yabancı Sözcük
Sakin	4	Kalıp Söz
Sakin ha	1	Kalıp Söz
Sakına sakına	1	İkileme
Sakin	14	Yabancı Sözcük
Sakin sakin	3	İkileme

Sakince	4	Yabancı Sözcük
Sakinleşmek	8	Yabancı Sözcük
Sakinlik	1	Yabancı Sözcük
Salça	2	Yabancı Sözcük
Saldırıya uğramak	1	Deyim
Salim	1	Yabancı Sözcük
Sallana sallana	2	İkileme
Saman	1	Terim
Sandalye	7	Yabancı Sözcük
Sandalye	1	Yabancı Sözcük
Sandık	1	Yabancı Sözcük
Sandviç	1	Yabancı Sözcük
Sapsarı kesilmek	1	Deyim
Sararıp solmak	2	Deyim
Sararıp solmak	1	İkileme
Sararmış solmuş	1	İkileme
Saray	3	Yabancı Sözcük
Sarf etmek	2	Yabancı Sözcük
Sarhoş	1	Yabancı Sözcük
Sarılıp sarılıp	1	İkileme
Sarmaş dolaş	1	İkileme
Sarmaş dolaş olmak	1	Deyim
Satır	5	Yabancı Sözcük
Satır satır	2	İkileme
Savrula devrile	1	İkileme
Savrulup devrilmek	3	İkileme
Savura savura	1	İkileme
Say say	1	İkileme
Saye	1	Yabancı Sözcük
Sayende	1	Yabancı Sözcük
Sayfa	4	Terim
Sayfa	15	Yabancı Sözcük
Saygı ve şükranlarımı sunuyorum	1	Kalıp Söz
Sayıklaya sayıklaya	1	İkileme
Sayın	37	Kalıp Söz
Saz	1	Terim
Sebep	9	Yabancı Sözcük
Sebze	1	Yabancı Sözcük
Seda	1	Yabancı Sözcük
Sedefotu	1	Yabancı Sözcük
Sedir	1	Yabancı Sözcük
Sefer	24	Yabancı Sözcük
Sekiz on	4	İkileme

Sela	1	Yabancı Sözcük
Selam	5	Kalıp Söz
Selam	5	Yabancı Sözcük
Selam	3	Kalıp Söz
Selam vermek	4	Deyim
Selamlamak	15	Yabancı Sözcük
Senin adın ne?	1	Kalıp Söz
Sepet	14	Yabancı Sözcük
Serbest	8	Yabancı Sözcük
Serbest bırakmak	3	Deyim
Serer sermez	1	İkileme
Serin	1	Yabancı Sözcük
Sersem	4	Yabancı Sözcük
Serseme dönmek	1	Deyim
Sert	31	Yabancı Sözcük
Sert sert	2	İkileme
Sertçe	2	Yabancı Sözcük
Sertleşmek	1	Yabancı Sözcük
Serzeniş	1	Yabancı Sözcük
Serzenişte bulunmak	1	Deyim
Ses çıkarmak	2	Deyim
Ses çıkmamak	2	Deyim
Ses getirmek	1	Deyim
Ses seda	1	İkileme
Ses seda çıkmamak	1	Deyim
Ses vermek	1	Deyim
Sesi titremek	1	Deyim
Sesini çıkarmamak	2	Deyim
Sesini yükseltmek	21	Deyim
Set	1	Yabancı Sözcük
Seve seve	1	İkileme
Seyir	2	Yabancı Sözcük
Seyirci	1	Yabancı Sözcük
Seyre dalmak	1	Deyim
Seyrek	1	Yabancı Sözcük
Seyretmek	9	Yabancı Sözcük
Sıcak sıcak	1	İkileme
Sıcaklık	1	Terim
Sıçraya sıçraya	1	İkileme
Sık sık	5	İkileme
Sıkı durmak	1	Deyim
Sıkı sıkı	2	İkileme
Sıkı sıkıya	1	İkileme

Sınıf	16	Yabancı Sözcük
Sınır	9	Yabancı Sözcük
Sır	4	Yabancı Sözcük
Sır vermek	3	Deyim
Sıra	49	Yabancı Sözcük
Sıra gelmek	1	Deyim
Sıra sıra	1	İkileme
Sıradan	2	Yabancı Sözcük
Sıralamak	4	Yabancı Sözcük
Sıralanmak	8	Yabancı Sözcük
Sırt sırta	1	İkileme
Sırt sırta vermek	1	Deyim
Sırtını dönmek	1	Deyim
Sırtını sıvazlamak	1	Deyim
Sigorta	2	Terim
Sigorta	1	Yabancı Sözcük
Silah	1	Yabancı Sözcük
Silahsız	1	Yabancı Sözcük
Sincap	2	Yabancı Sözcük
Sinip kalmak	1	Deyim
Sinirleri bozulmak	1	Deyim
Sinirlerine hakim olmak	1	Deyim
Sinirli sinirli	8	İkileme
Sinsi sinsi	1	İkileme
Siper	25	Yabancı Sözcük
Siper almak	2	Deyim
Siper etmek	3	Deyim
Sis	3	Terim
Sisli	1	Terim
Sisli puslu	1	İkileme
Sistem	1	Yabancı Sözcük
Site	2	Yabancı Sözcük
Sivri	3	Yabancı Sözcük
Sivri mi sivri	1	İkileme
Siyah	21	Yabancı Sözcük
Soba	1	Yabancı Sözcük
Sofra	2	Yabancı Sözcük
Soğuk soğuk	2	İkileme
Sohbet	5	Yabancı Sözcük
Sokak	1	Terim
Soluğu kesilmek	2	Deyim
Soluğunu kesmek	1	Deyim
Suluk almak	25	Deyim

Suluk almak	1	Deyim
Suluk soluğa	2	İkileme
Suluk soluğa	1	Deyim
Son duanı et	1	Kalıp Söz
Sona ermek	3	Deyim
Sonbahar	2	Yabancı Sözcük
Sonu gelmek	6	Deyim
Sopa	15	Yabancı Sözcük
Sorguya çekmek	1	Deyim
Soru moru	1	İkileme
Sorup soruşturma	1	İkileme
Soy	1	Terim
Söz dinlemek	2	Deyim
Söz etmek	41	Deyim
Söz etmek	1	Deyim
Söz konusu olmak	2	Deyim
Söz tutmak	2	Deyim
Söz vermek	5	Deyim
Söze başlamak	6	Deyim
Söze karışmak	1	Deyim
Sözlük	3	Terim
Sözü geçmek	1	Deyim
Sözü uzatmak	2	Deyim
Sözünü kesmek	17	Deyim
Sözünü tutmak	2	Deyim
Spor	3	Yabancı Sözcük
Su	1	Terim
Surat	3	Yabancı Sözcük
Suratı asılmak	1	Deyim
Suya düşmek	1	Deyim
Süklüm püklüm	2	İkileme
Sürpriz	2	Yabancı Sözcük
Süsen	1	Terim
Süsen	1	Yabancı Sözcük
Süzüle süzüle	4	İkileme
Şafak	3	Yabancı Sözcük
Şafak atmak	1	Deyim
Şafak sökmek	1	Deyim
Şah	4	Yabancı Sözcük
Şaha kalkmak	3	Deyim
Şaka	11	Yabancı Sözcük
Şaka yapmak	5	Deyim
Şakalaşmak	1	Yabancı Sözcük

Şan	2	Yabancı Sözcük
Şanlı	1	Yabancı Sözcük
Şans	6	Yabancı Sözcük
Şanslı	5	Yabancı Sözcük
Şanssız	4	Yabancı Sözcük
Şap şap	1	İkileme
Şapır şupur	1	İkileme
Şarap	8	Yabancı Sözcük
Şarkı	21	Yabancı Sözcük
Şart	1	Yabancı Sözcük
Şaşırp kalmak	1	Deyim
Şaşkın şaşkın	4	İkileme
Şaşkına dönmek	1	Deyim
Şef	1	Yabancı Sözcük
Şefkat	1	Yabancı Sözcük
Şehir	6	Yabancı Sözcük
Şekil	45	Yabancı Sözcük
Şekilden şekle	2	İkileme
Şekillendirmek	1	Yabancı Sözcük
Şemsiye	1	Yabancı Sözcük
Şenlik	1	Yabancı Sözcük
Şeref	2	Yabancı Sözcük
Şeref vermek	1	Deyim
Şereflendirmek	1	Yabancı Sözcük
Şey	402	Yabancı Sözcük
Şeytan	1	Yabancı Sözcük
Şırl şırl	1	İkileme
Şiddet	3	Yabancı Sözcük
Şiddetle	2	Yabancı Sözcük
Şikayet	6	Yabancı Sözcük
Şimşek çakmak	1	Deyim
Şişe	2	Yabancı Sözcük
Şoför	10	Yabancı Sözcük
Şok	2	Yabancı Sözcük
Şu işe bak	1	Kalıp Söz
Şubat	1	Yabancı Sözcük
Şurada burada	1	İkileme
Şut	1	Yabancı Sözcük
Şükran	1	Yabancı Sözcük
Şüphelenmek	1	Yabancı Sözcük
Tabaka	1	Terim
Tabaka	5	Yabancı Sözcük
Tabii	2	Kalıp Söz

Tabii	16	Yabancı Sözcük
Tadına bakmak	2	Deyim
Tadını almak	1	Deyim
Tahmin	4	Yabancı Sözcük
Taht	38	Yabancı Sözcük
Tahta	16	Yabancı Sözcük
Tahta çıkmak	12	Deyim
Takdir	1	Yabancı Sözcük
Takılıp kalmak	1	Deyim
Takım	1	Terim
Takla atmak	10	Deyim
Takla atmak	1	Deyim
Takla makla	1	İkileme
Taksi	1	Yabancı Sözcük
Talih	1	Yabancı Sözcük
Tam	104	Yabancı Sözcük
Tam tamına	3	İkileme
Tamam	50	Kalıp Söz
Tamam	132	Yabancı Sözcük
Tamam tamam	2	İkileme
Tamamen	9	Yabancı Sözcük
Tamamlamak	25	Yabancı Sözcük
Tamamlanmak	1	Yabancı Sözcük
Tamamlar tamamlamaz	3	İkileme
Tane	244	Yabancı Sözcük
Tane tane	4	İkileme
Tanıştığıma memnun oldum	1	Kalıp Söz
Taptaze	1	Yabancı Sözcük
Taraf	34	Yabancı Sözcük
Tarih	5	Yabancı Sözcük
Tarihe geçmek	1	Deyim
Tarla	1	Terim
Tarla taban	1	İkileme
Tarla takka	1	İkileme
Tarlada bayırda	1	İkileme
Tart	1	Yabancı Sözcük
Tat almak	1	Deyim
Tatlı tatlı	2	İkileme
Tatlıya bağlamak	1	Deyim
Tavır	7	Yabancı Sözcük
Tavşanı kekliği	1	İkileme
Tay	4	Terim
Tayfun	1	Terim

Tayfun	2	Yabancı Sözcük
Taylar taylar	1	İkileme
Taze	15	Yabancı Sözcük
Taze taze	1	İkileme
Tazelemek	1	Yabancı Sözcük
Tazı	1	Yabancı Sözcük
Tebeşir	2	Yabancı Sözcük
Tecrübe	1	Yabancı Sözcük
Tedirgin tedirgin	1	İkileme
Tefe koymak	1	Deyim
Tehdit	1	Yabancı Sözcük
Tehdit etmek	1	Deyim
Tehlike	15	Yabancı Sözcük
Tehlikeli	15	Yabancı Sözcük
Tek	2	Yabancı Sözcük
Tek tek	12	İkileme
Tek tük	1	İkileme
Tek vücut olmak	1	Deyim
Tekerleme	3	Terim
Tekrar	23	Yabancı Sözcük
Tekrar tekrar	4	İkileme
Tekrarlamak	24	Yabancı Sözcük
Telaş	16	Yabancı Sözcük
Telaşa düşmek	1	Deyim
Telaşla	7	Yabancı Sözcük
Telaşlanmak	11	Yabancı Sözcük
Telaşlı	10	Yabancı Sözcük
Telefon	60	Yabancı Sözcük
Televizyon	17	Yabancı Sözcük
Televizyon	1	Yabancı Sözcük
Tembihlemek	1	Yabancı Sözcük
Temcit	1	Yabancı Sözcük
Temcit pilavı gibi	1	Deyim
Temiz	1	Yabancı Sözcük
Temizlemek	3	Yabancı Sözcük
Temizlik	1	Yabancı Sözcük
Tempo	1	Terim
Tempo	2	Yabancı Sözcük
Tenefüs	2	Yabancı Sözcük
Tepe	60	Terim
Tepe taklak	2	İkileme
Tepki göstermek	1	Deyim
Terk	7	Yabancı Sözcük

Ters	2	Yabancı Sözcük
Ters ters	4	İkileme
Ters ters bakmak	3	Deyim
Tertemiz	1	Yabancı Sözcük
Testi	1	Yabancı Sözcük
Teşekkür	28	Yabancı Sözcük
Teşekkür	1	Yabancı Sözcük
Teşekkür ederim	21	Kalıp Söz
Teşekkür ederim	4	Kalıp Söz
Teşekkür etmek	4	Deyim
Teşvik	1	Yabancı Sözcük
Teşvik etmek	1	Deyim
Tetiği çekmek	3	Deyim
Tetikte durmak	1	Deyim
Tetikte olmak	2	Deyim
Tezgah	1	Yabancı Sözcük
Tıka basa	1	İkileme
Tıpkı	3	Yabancı Sözcük
Tırısa kalkmak	1	Deyim
Tipi	1	Terim
Tiril tiril	1	İkileme
Tiye almak	1	Deyim
Tiz	2	Yabancı Sözcük
Tohum	1	Yabancı Sözcük
Tok tutmak	1	Deyim
Tomar	1	Yabancı Sözcük
Ton	3	Yabancı Sözcük
Tonlarca	1	Yabancı Sözcük
Toplanıp dağılmak	1	İkileme
Topu mopu	1	İkileme
Torba	8	Yabancı Sözcük
Torna	1	Yabancı Sözcük
Toz olmak	1	Deyim
Toz toprak	2	İkileme
Toza dumana	1	İkileme
Toza toprağa	1	İkileme
Traktör	42	Yabancı Sözcük
Tuhaf	11	Yabancı Sözcük
Tuhaf tuhaf	3	İkileme
Tuhaflik	1	Yabancı Sözcük
Turşu	1	Yabancı Sözcük
Turşusunu kurmak	1	Deyim
Turuncu	6	Yabancı Sözcük
Tuta tuta	2	İkileme
Tutuna tutuna	1	İkileme

Tutup tutup	1	İkileme
Tuzak kurmak	1	Deyim
Tüfek	18	Yabancı Sözcük
Tüh tüh	1	İkileme
Tünel	1	Terim
Türkçe	1	Terim
Tüy	5	Terim
Tüyleri diken diken olmak	1	Deyim
Ucu bucağı	1	İkileme
Uç uca	1	İkileme
Uçak	2	Terim
Uçsuz bucaksız	7	İkileme
Uçurum	4	Terim
Ufak tefek	2	İkileme
Ufak ufak	1	İkileme
Ufuk	4	Yabancı Sözcük
Ukala ukala	1	İkileme
Uluya uluya	1	İkileme
Unvan	1	Terim
Uslu uslu	1	İkileme
Usta	3	Yabancı Sözcük
Ustaca	2	Yabancı Sözcük
Ustalık	1	Yabancı Sözcük
Uygun bulmak	1	Deyim
Uyku almak	1	Deyim
Uyku çekmek	2	Deyim
Uykuya dalmak	4	Deyim
Uykuya yatmak	1	Deyim
Uzak kalmak	1	Deyim
Uzaktan uzağa	1	İkileme
Uzay	1	Terim
Uzun uzadıya	1	Deyim
Uzun uzun	21	İkileme
Üç beş	6	İkileme
Üçer beşer	5	İkileme
Üçü beşi	1	İkileme
Ülke	10	Terim
Üniforma	19	Yabancı Sözcük
Ürün	2	Terim
Üst üste	6	Deyim
Üst üste	6	İkileme
Üst üste gelmek	2	Deyim
Üstünde durmak	1	Deyim
Üstünde kalmak	1	Deyim
Üstünden atmak	1	Deyim

Üstüne alınmak	1	Deyim
Üstüne gelmek	1	Deyim
Üstüne gitmek	1	Deyim
Üstüne olmamak	1	Deyim
Üstüne yürümek	2	Deyim
Üzerinde durmak	2	Deyim
Üzerinde durmamak	2	Deyim
Üzerinden atmak	4	Deyim
Vadi	1	Yabancı Sözcük
Vah vah	1	İkileme
Vahşi	3	Yabancı Sözcük
Vakit	4	Yabancı Sözcük
Valla	1	Yabancı Sözcük
Var yok	1	İkileme
Vatan	1	Yabancı Sözcük
Vay alçak	1	Kalıp Söz
Vazgeçmek	7	Yabancı Sözcük
Vaziyet	1	Yabancı Sözcük
Vaziyet almak	1	Deyim
Veda	1	Yabancı Sözcük
Veda etmek	1	Deyim
Vefakar	1	Yabancı Sözcük
Velvere	1	Yabancı Sözcük
Vura vura	1	İkileme
Vücut	3	Terim
Vücut	11	Yabancı Sözcük
Yaban	1	Yabancı Sözcük
Yabana atmak	1	Deyim
Yabancı	10	Yabancı Sözcük
Yabancı gelmek	1	Deyim
Yabankeçisi	2	Yabancı Sözcük
Yabankedisi	7	Yabancı Sözcük
Yabanturbu	1	Yabancı Sözcük
Yağ çekmek	1	Deyim
Yağış	1	Terim
Yağmur	12	Terim
Yahu	3	Yabancı Sözcük
Yakışık almak	1	Deyim
Yalan atmak	1	Deyim
Yalan dolan	2	İkileme
Yalar yutar	1	İkileme
Yalpalaya yalpalaya	1	İkileme
Yalvar yakar	1	İkileme
Yalvar yakar olmak	1	Deyim
Yamaç	2	Terim

Yamaçlardan yamaçlara	1	İkileme
Yan yana	16	Deyim
Yan yana	16	İkileme
Yan yana	1	İkileme
Yanına almak	1	Deyim
Yanında olmak	1	Deyim
Yanıp sönmek	1	İkileme
Yanıp yakılmak	2	İkileme
Yanıt vermek	17	Deyim
Yani	59	Yabancı Sözcük
Yankı uyandırmak	3	Deyim
Yanlış çıkmak	1	Deyim
Yapar yapmaz	1	İkileme
Yapıp yapıp	1	İkileme
Yapsa yapsa	2	İkileme
Yara bere	7	İkileme
Yara yara	1	İkileme
Yararı dokunmak	2	Deyim
Yardım geçtim	1	İkileme
Yardıma koşmak	1	Deyim
Yarı yarıya	1	İkileme
Yarıda kalmak	1	Deyim
Yarılıp dürülmek	2	İkileme
Yasa	1	Yabancı Sözcük
Yasa bürünmek	2	Deyim
Yaslana yaslana	1	İkileme
Yaşasın	2	Kalıp Söz
Yaşasınnnnnn!	1	Kalıp Söz
Yaşını başını almak	1	Deyim
Yata yuvarlana	2	İkileme
Yatıp kalkan	2	İkileme
Yattılar kalktılar	1	İkileme
Yavaş yavaş	20	İkileme
Yavru	4	Terim
Yaygarayı basmak	1	Deyim
Yayılır yayılmaz	1	İkileme
Yayın	4	Terim
Yazık olmak	1	Deyim
Yazıya dökmek	1	Deyim
Yazıya geçirmek	1	Deyim
Yel gibi	2	Deyim
Yele	3	Terim
Yem	2	Terim
Yem olmak	1	Deyim
Yeni yeni	6	İkileme

Yer almak	1	Deyim
Yer değiştirmek	1	Deyim
Yer yer	2	İkileme
Yere sermek	1	Deyim
Yeri gelmek	1	Deyim
Yerin kulağı vardır.	1	Atasözü
Yerinde duramamak	13	Deyim
Yerinden fırlamak	1	Deyim
Yerinden kıpırdamamak	1	Deyim
Yerine geçmek	2	Deyim
Yerine getirmek	1	Deyim
Yerini almak	6	Deyim
Yerini bulmak	1	Deyim
Yerini tutmak	3	Deyim
Yerle bir etmek	1	Deyim
Yeryüzü	3	Terim
Yeşil mi yeşil	1	İkileme
Yeşil mi yeşil	1	İkileme
Yığılıp kalmak	1	Deyim
Yılan çıyan	1	İkileme
Yıldız	1	Terim
Yıldız yıldız	2	İkileme
Yirmi yirmi beş	2	İkileme
Yiyin yiyin	1	İkileme
Yok	10	Kalıp Söz
Yok artık	1	Kalıp Söz
Yok canım	4	Kalıp Söz
Yok canım, daha neler	1	Kalıp Söz
Yok yok	1	İkileme
Yok yok	1	Kalıp Söz
Yol açmak	12	Deyim
Yol almak	14	Deyim
Yol bulmak	4	Deyim
Yol bulmak	1	Deyim
Yol görünmek	1	Deyim
Yol göstermek	1	Deyim
Yol gözlemek	1	Deyim
Yol tutmak	1	Deyim
Yola çıkmak	4	Deyim
Yola düşmek	4	Deyim
Yola koyulmak	1	Deyim
Yolu açık olmak	1	Deyim
Yolu açmak	1	Deyim
Yolu düşmek	1	Deyim
Yolunu bulmak	4	Deyim

Yolunu değiştirmek	1	Deyim
Yolunu kesmek	1	Deyim
Yolunu tutmak	5	Deyim
Yolunuz açık olsun	1	Kalıp Söz
Yorgun argın	5	İkileme
Yorgun düşmek	1	Deyim
Yosun	4	Terim
Yönetmen	1	Terim
Yukarıya aşağıya	1	İkileme
Yulaf	1	Yabancı Sözcük
Yumurta	3	Terim
Yumurtlamak	1	Terim
Yumuşığı serti	1	İkileme
Yuvarlak yuvarlak	1	İkileme
Yüksek basınç	2	Terim
Yüksek yüksekti	1	İkileme
Yüreği ağzına gelmek	1	Deyim
Yüreği hop etmek	1	Deyim
Yüreği hop etmek	1	Deyim
Yüreği kaldırmamak	1	Deyim
Yüreğini hoplatmak	1	Deyim
Yüz tutmak	1	Deyim
Yüz yüze	2	İkileme
Yüz yüze gelmek	1	Deyim
Yüzdük yüzdük	1	İkileme
Yüzsuyu	1	Çeviri Sözcük
Yüzsuyu hürmetine (yüzü suyu hürmetine)	1	Deyim
Yüzü asılmak	4	Deyim
Yüzü gözü	1	İkileme
Yüzü gülmek	3	Deyim
Yüzünden okunmak	1	Deyim
Yüzüne bakamamak	2	Deyim
Yüzüne karşı	3	Deyim
Yüzünü buruşturmak	3	Deyim
Yüzünü kara çıkarmak	1	Deyim
Yüzüp yüzüp kuyruğuna gelmek	2	Deyim
Zafer	3	Yabancı Sözcük
Zahmet	1	Yabancı Sözcük
Zahmet etmek	1	Deyim
Zaman	266	Yabancı Sözcük
Zaman bırakmak	1	Deyim
Zaman kazanmak	3	Deyim
Zaman zaman	10	Deyim
Zaman zaman	18	İkileme

Zamanı dolmak	1	Deyim
Zamanı geçmek	1	Deyim
Zamanla	1	Yabancı Sözcük
Zangır zangır	1	İkileme
Zangır zangır titremek	1	Deyim
Zangırdaya zangırdaya	1	İkileme
Zar zor	1	İkileme
Zarar	20	Yabancı Sözcük
Zarar gelmek	2	Deyim
Zarar vermek	14	Deyim
Zararlı	19	Yabancı Sözcük
Zaten	24	Yabancı Sözcük
Zavallı	1	Yabancı Sözcük
Zavalılık	1	Yabancı Sözcük
Zayıf	4	Yabancı Sözcük
Zayıf mı zayıf	1	İkileme
Zayıflamak	2	Yabancı Sözcük
Zehir	1	Yabancı Sözcük
Zeki	1	Yabancı Sözcük
Zemin	3	Yabancı Sözcük
Zenginlik	2	Yabancı Sözcük
Zevk	2	Yabancı Sözcük
Zevkle	1	Yabancı Sözcük
Zevkli	1	Yabancı Sözcük
Zeytin	1	Yabancı Sözcük
Zeytin	1	Yabancı Sözcük
Zıplaya zıplaya	1	İkileme
Zıplayıp sıçrayarak	1	İkileme
Zifiri	2	Yabancı Sözcük
Zihin	14	Yabancı Sözcük
Zikzak	1	Yabancı Sözcük
Zil	11	Yabancı Sözcük
Zindan	1	Yabancı Sözcük
Zirve	1	Terim
Zirve	1	Yabancı Sözcük
Ziyaret	2	Yabancı Sözcük
Ziyaret etmek	2	Deyim
Zor	13	Yabancı Sözcük
Zorba	1	Yabancı Sözcük
Zorbalık	2	Yabancı Sözcük
Zorlamak	8	Yabancı Sözcük
Zorlanmak	6	Yabancı Sözcük
Zorlaşmak	1	Yabancı Sözcük
Zorlaya	1	Yabancı Sözcük
Zorluk	2	Yabancı Sözcük

Zorunda	22	Yabancı Sözcük
Zorunda	1	Yabancı Sözcük
Zorunda kalmak	13	Deyim
Zurna	2	Yabancı Sözcük
Zürafa	1	Yabancı Sözcük

BÖLÜM 5

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Süleyman Bulut'un roman, hikâye, masal, tiyatro ve derleme gibi türlerde eserleri bulunmaktadır ve çocuk edebiyatına çok sayıda eser vererek katkı sağlayan yazarlarımızdan biridir.

Bu bölümde, araştırma sürecinde elde edilen veriler değerlendirilmiş ve yapılan değerlendirmeye dayanarak önerilerde bulunulmuştur.

5.1. Sonuç

Süleyman Bulut'un eserlerinin söz varlığı unsurları açısından zengin olduğunu söylemek mümkündür. İncelenen eserlerde toplamda 16 173 tane söz varlığı unsuru tespit edilmiştir. Bu unsurların 2 tanesi çeviri sözcük, 4 tanesi atasözü, 623 tanesi kalıp söz, 1016 tanesi ikileme, 927 tanesi terim, 1996 tanesi deyim ve 11 605 tanesi yabancı kökenli sözcüktür.

Tespit edilen söz varlığı unsurları içinde en büyük yeri %71,75 ile yabancı sözcükler oluşturmaktadır. Bunu deyimler takip etmektedir. Eserlerde kalıplaşmış sözlere dair herhangi bir bulguya rastlanmamıştır.

Belirlenen atasözlerinin anlamları sözlükler yardımıyla açıklanmıştır. Kitaplarda yer aldıkları sayfalar belirtilerek örnek cümlelerle açıklanmıştır. Tespit edilen deyimlerin sıklıkları ve buldukları sayfalar belirtilmiştir. Her kitaptan 15 tanesi örnek cümlelerle açıklanmıştır. Tespit edilen ikilemelerin sıklıkları ve oluşum şekilleri belirtilmiştir. Ayrıca buldukları sayfalar verilmiş ve her kitaptan 15 tanesi örnek cümlelerle açıklanmıştır. Tespit edilen kalıp sözlerin ilgili oldukları bağlam ve sıklıkları verilmiştir. Buna ek olarak, buldukları sayfalar belirtilmiş ve her kitaptan 15 tanesi kitaplardan cümlelerle açıklanmıştır. Terimlerin ilgili oldukları bağlamlar ve sıklıkları belirlenmiştir. Ayrıca her kitaptan 15 tanesi örnek cümlelerle açıklanmıştır. Tespit edilen yabancı ve çeviri sözcüklerin kaynak dilleri belirlenmiştir. Ayrıca yabancı sözcüklerin sıklıkları verilmiştir.

Atasözleri, söz varlığı unsurları arasında çok önemli yere sahiptir. Türkçenin anlatım zenginliğini göstererek dil gelişimine katkıda bulunurlar. Ayrıca toplumun kültürel yapısını da yansıtır. Yapılan çalışmada, araştırmaya konu edilen eserlerde (Kar Tanesi, Maviş, Palavracılar Kralı, Sarıtaş, Uçankuş'tan Al Haberi, Yeşil Yürek) yer alan atasözleri tespit edilmiş ve açıklanmıştır. İncelenen 6 kitapta toplamda 4 tane atasözü belirlenmiştir. Bu

atasözleri gerçek ve mecaz anlamlı olmalarına göre açıklanmıştır. Yazar, atasözlerini kullanırken sözcük değişikliğine gitmemiştir. İncelenen eserlerin ikisinde birer tane, birinde iki tane atasözüne rastlanmıştır. Tespit edilen atasözlerinin üçü mecaz anlamlı, biri gerçek anlamlıdır. Üç eserde ise hiç atasözüne rastlanmamıştır.

Eserlerde en çok kullanılan ikinci söz varlığı unsuru deyimlerdir. Deyim kullanımı zihinsel gelişime katkıda bulunmakla birlikte kültür aktarımına yardımcı olur. Türkçenin anlatım gücünü artırır. İncelenen eserlerde toplamda 1996 adet deyim tespit edilmiştir. Deyimlere en çok yer verilen eser Uçankuş'tan Al Haberi'dir. İncelenen eserlerde en sık kullanılan deyimler “geri dönmek, oh çekmek, yanıt vermek” tir. Bu deyimlerin kullanım sıklığı 14'tür. Deyimler içinde yargı bildirenler ya da söz öbeği şeklinde bulunanlar vardır. Her bir kitaptan 15 deyim rastgele seçilmiş ve örnek cümlelerle açıklanmıştır. Yazarın incelenen eserlerinde deyimleri sıklıkla kullandığı ve eserlerin deyim varlığı bakımından zengin olduğu tespit edilmiştir.

İkilemeler anlamı güçlendirmek, söylemek istenilenleri pekiştirmek amacıyla kullanılan sözcük gruplarıdır. İncelenen eserlerde toplamda 1016 adet ikileme tespit edilmiştir. Her bir kitaptan 15 adet ikileme kitaptan örneklerle açıklanmıştır. Eserlerde yer alan ikilemeler oluşum şekillerine göre sınıflandırılmıştır. En sık kullanılan ikileme Kar Tanesi isimli kitapta geçen “arka arkaya” ikilemesidir. Bu ikilemenin kullanım sıklığı 11'dir. İkilemelerin oluşum şekillerinde en büyük yeri aynı sözcükten oluşan ikilemeler oluşturmaktadır. İncelenen eserlere genel olarak bakıldığında, eserlerin ikileme varlığı açısından zengin olduğu tespit edilmiştir.

Kalıp sözler Türkçenin zenginliğini yansıtan, kültürü ve olaylar karşısındaki tutumları ortaya koyan belli durumlarda söylenmesi gelenekselleşen dil öğeleridir (Bilgin, 2006: 76). İncelenen eserlerde toplamda 623 tane kalıp söze rastlanmıştır. Bu kalıp sözler kullanım alanlarına göre sınıflandırılmıştır ve her bir kitaptan 15 tane kalıp söz örnek cümlelerde açıklanmıştır. İncelenen 6 eserde en sık kullanılan kalıp söz “Evet” tir. Bu kalıp sözün Kar Tanesi isimli kullanım sıklığı 22'dir ve “Eveeetttt!” şeklinde yazılmıştır. Maviş isimli romanda kullanım sıklığı 10, Palavracılar Kralı isimli romanda kullanım sıklığı 1, Sarıay isimli romanda kullanım sıklığı 7, Uçankuş'tan Al Haberi isimli romanda kullanım sıklığı 40 ve Yeşil Yürek isimli romanda kullanım sıklığı 29'dur. Eserlerin kalıp söz varlığı bakımından zengin olduğu tespit edilmiştir.

Ele alınan eserler kalıplaşmış söz bakımından incelenmiştir ancak eserlerde herhangi bir kalıplaşmış söze rastlanmamıştır.

Terimler, her alanda kendine özgü anlamlarla kullanılan kelimelerdir. Gerçek anlamlarıyla kullanılır. Mecaz anlamı ya da yan anlamı yoktur. İncelenen eserlerde toplamda 927 tane terim tespit edilmiştir. Bu terimler ilgili oldukları alanlara göre sınıflandırılmıştır. Kar Tanesi isimli romanda kullanılan terim sayısı 231'dir. Bu terimler içinde en sık kullanılan terim gökbilim terimlerinden olan "gökyüzü"dür ve kullanım sıklığı 23'tür. Maviş isimli romanda kullanılan terim sayısı 87'dir. Bu terimler içinde en sık kullanılan terim, coğrafya terimlerinden olan "Dünya"dır ve kullanım sıklığı 22'dir. Palavracılar Kralı isimli romanda kullanılan terim sayısı 195'dir. Bu terimler içinde en sık kullanılan terim, veteriner hekimleri terimlerinden olan "av"dır ve kullanım sıklığı 18'dir. Sarıtaş isimli romanda toplamda 28 adet terim tespit edilmiştir. Bu terimler içinde en sık kullanılan terim, tarım terimlerinden olan "koşum"dur ve kullanım sıklığı 5'tir. Uçankuş'tan Al Haberi isimli romanda toplamda 92 tane terim tespit edilmiştir. Bu terimler içinde en sık kullanılan terim, ağaçışleri terimlerinden olan "gövde"dir ve kullanım sıklığı 10'dur. Yeşil Yürek isimli romanda toplamda 245 tane terime rastlanmıştır. Bu terimler içinde en sık kullanılan terim, halkbilim terimlerinden olan "masal"dır ve kullanım sıklığı 57'dir. Sınıfımızın Resmi isimli kitapta en sık kullanılan terim "motor" dur ve kullanım sıklığı 8'dir. Yazarın terim kullanımına özen gösterdiği ve incelenen eserlerin terim varlığı bakımından zengin olduğu tespit edilmiştir.

İncelenen eserlerde toplamda 11 605 tane yabancı kökenli sözcük tespit edilmiştir. Tespit edilen yabancı kökenli sözcüklerin kaynak dilleri ve sıklıkları belirlenmiştir. Yabancı sözcüklerin kaynak dilleri arasında Arapça, Almanca, Arapça- Farsça, Arapça- Türkçe, Bulgarca, Farsça, Farsça- Arapça, Farsça- Türkçe, Fransızca, Grekçe, Harezmce, İngilizce, İspanyolca, İtalyanca, Latince, Moğolca, Rumca, Sırpça, Soğdca, Türkçe- Arapça, Türkçe- Farsça, Yunanca, Zendçe gibi diller bulunmaktadır. Kaynak diller arasında en sık rastlanan dil Arapça'dır. Her bir kitaptan 15 tane yabancı kökenli sözcük, kitaplardaki kullanımlarıyla örneklenip açıklanmıştır.

Kar Tanesi isimli romanda 311'ü birbirinden farklı olmak üzere toplam 2296 yabancı kökenli sözcük bulunmaktadır. Bu sözcükler kaynak dilleri bakımından sınıflandırıldığında en büyük yeri Arapça kökenli sözcükler oluşturmaktadır. Kitapta en sık kullanılan sözcük "tane" kelimesidir ve kullanım sıklığı 194'tür.

Maviş isimli romanda 164'ü birbirinden farklı olmak üzere 979 tane yabancı kökenli sözcük tespit edilmiştir. Bu eserde de en çok kullanılan kaynak dil Arapçadır. Kitapta en sık kullanılan yabancı kökenli sözcük “mavi”dir. Bu sözcüğün kullanım sıklığı 83'tür.

Palavracılar Kralı isimli romanda 316'u birbirinden farklı olmak üzere toplamda 1399 tane yabancı kökenli sözcük bulunmaktadır. Bu sözcükler içinde en sık kullanılan sözcük “ama” bağlacıdır ve kullanım sıklığı 65'tir.

Sarıtay isimli romanda 309'i birbirinden farklı olmak üzere toplamda 1191 tane yabancı kökenli sözcük tespit edilmiştir. Bu eserde yer alan kaynak diller incelendiğinde yine en çok alıntı yapılan dilin Arapça olduğu görülmektedir. Eserde en sık kullanılan yabancı kökenli sözcük 77 kere kullanım sıklığıyla “zaman”dır.

Uçankuş'tan Al Haberi isimli romanda 447'si birbirinden farklı olmak üzere toplamda 2977 adet yabancı kökenli sözcük tespit edilmiştir. Eserde en sık kullanılan yabancı kökenli sözcük 138 kere kullanılan “kral” sözcüğüdür.

Yeşil Yürek isimli eserde toplamda 1676 tane yabancı kökenli sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 317'si birbirinden farklıdır. Eserde en sık kullanılan yabancı kökenli sözcük “ama” bağlacıdır. Bu sözcük Arapça kökenlidir. Ayrıca eserde yer alan yabancı kökenli sözcükler incelendiğinde en sık kullanılan kaynak dil de Arapçadır.

Sınıfımızın Resmi isimli kitapta 137'si birbirinden farklı olmak üzere 507 tane yabancı kökenli sözcük tespit edilmiştir. Eserde en sık rastlanan yabancı kaynak dil Arapça'dır.

Toplumların birbiriyle etkileşimi sonrasında kelime alışverişi yaşanır. Bu alışveriş yabancı sözcükleri olduğu gibi alarak ya da sadece anlamlarını kullanarak gerçekleşebilir. Bu sözcükler tam çeviri, yarı çeviri, bağımsız çeviri ve anlamı etkilenen olmak üzere dört bölüme ayrılabilir (Aksan, 1996:39). Araştırmaya konu edilen eserler çeviri sözcük varlığı bakımından incelenmiştir. Yalnızca iki eserde çeviri sözcük kapsamına giren bulgulara rastlanmıştır. Kar Tanesi isimli romanda geçen “banyo yapmak” fiili İtalyancadan alıntılanmıştır. Sarıtay isimli romanda tespit edilen çeviri sözcük “yüz suyu” tamlamasıdır. Bu tamlama dilimize Farsçadan geçmiştir.

5.2. Öneriler

Yapılan çalışma ile Süleyman Bulut'un çocuk romanları (Kar Tanesi, Maviş, Palavracılar Kralı, Sarıtay, Uçankuş'tan Al Haberi, Yeşil Yürek) söz varlığı unsurları açısından

incelenmiştir. Araştırma sonucunda Süleyman Bulut'a ait eserlerin çocuk edebiyatı alanına önemli katkıları olacağı ve söz varlığı unsurları açısından zengin olduğu belirtilmiştir.

Bu bölümde araştırma ile varılan sonuçlar doğrultusunda bazı önerilerde bulunulması amaçlanmıştır.

Süleyman Bulut'un 43 adet eseri bulunduğu tespit edilmiştir. Daha önce Süleyman Bulut'a ait eserler hakkında yapılan bir söz varlığı çalışmasına rastlanmamıştır. Bizim çalışmamızda ise yalnızca roman türündeki eserleri ele alınmıştır. Bulut'a ait diğer eserlerde bir söz varlığı çalışması yapılması çocuk edebiyatı alanına katkı sağlayacaktır.

İncelenen eserlerde, çok sayıda tekerleme bulunmaktadır. Konuşma eğitimi ve dinleme eğitimi alanlarında yapılacak çalışmalarda kullanılabilir.

Söz konusu eserlerde kalıplaşmış sözlere rastlanmamıştır. Çocuk edebiyatı alanındaki eserlerde ünlü düşünörlere, bilginlere ait sözlere yer verilmesi çocukların içinde buldukları toplumu anlamaları ve kültürü tanımaları açısından faydalı olacaktır.

Atasözleri hayatın her alanında yer alan kültürel miraslarımızdandır. Eserler incelendiğinde atasözlerine çok az yer verildiği görölmüştür. Çocuk edebiyatına ait eserlerde atasözlerine daha fazla yer verilmelidir.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan Türkçe ders kitaplarında söz varlığının gelişimine katkıda bulunmak amacıyla Bulut'a ait eserlere daha fazla yer verilebilir.

KAYNAKLAR

- Ahmet Yesevi Üniversitesi (2021). Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, , http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/bulut-suleyman_adresinden_18.05.2021 tarihinde alınmıştır.
- AKÇAKOYUN, F. E. (2019). *Zeynep Cemali öykü yarışmalarında (2011- 2017 yılları) ödüllü eserlerin söz varlığı incelemesi* (Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- AKDEMİR, B. (2019). *H. Salih Zengin'in çocuk hikâyelerindeki söz varlığının Türkçe eğitimine katkısı* (Yüksek Lisans Tezi). Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı.
- AKIN, K. (2018). *Bestami Yazgan'ın masallarındaki söz varlığından hareketle bağlam temelli okuma faaliyetlerinin kavram gelişimine etkisi* (Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- AKKUŞ, M. (2019). *Seza Kutlar Aksoy'un öykülerinde söz varlığı* (Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- AKSAN, D. (2018). *Türkçenin Sözcük Varlığı*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- AKSAN, D. (1991). *Sözcük Bilim: Dilbilim ve Dilbilgisi Konuşmaları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- AKSOY, Ö. A. (1993). *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*. İstanbul: İnkılap Yayınevi.
- AKTAŞ, E. (2016). Okuma eğitimi açısından Sevim Ak'ın çocuk öykülerinde söz varlığı, *Millî Eğitim*, 210, 539-562. Erişim adresi: <https://app.trdizin.gov.tr/publication/paper/detail/TWpVeE1ETTNOdz09>
- ANAZ, Z. (2018). *Mavisel Yener'in çocuk edebiyatı yapıtlarının dil özellikleri, söz varlığı, anlatım teknikleri ve dış yapı özellikleri bakımından incelenmesi* (Doktora Tezi). Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- ASLAN, C. (2017). Oğuz Tansel'in derlediği masalların Türkçenin sözcük varlığı bağlamında incelenmesi, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27, 56 – 80. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/pausbed/issue/34758/384459>
- AYDIN, Y. (2018). *Türkçe Sözlük'te ilişki sözleri* (Yüksek Lisans Tezi). Kırklareli Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırklareli.
- BANGUOĞLU, T. (2011). *Türkçenin Grameri.[Turkish Grammar]*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- BULUT, S. (2019). *Kar Tanesi*. İstanbul: Can Çocuk Yayınları.
- BULUT, S. (2020). *Maviş*. İstanbul: Can Çocuk Yayınları.
- BULUT, S. (2019). *Palavracılar Kralı*. İstanbul: Can Çocuk Yayınları.
- BULUT, S. (2019). *Sarıtay*. İstanbul: Can Çocuk Yayınları.
- BULUT, S. (1981). *Sınıfımızın Resmi*. İstanbul: Kardeş Kitaplar.
- BULUT, S. (2016). *Uçankuş'tan Al Haberi*. İstanbul: Can Çocuk Yayınları.
- BULUT, S. (2019). *Yeşil Yürek*. İstanbul: Can Çocuk Yayınları.

ÇETİNKAYA, S. (2020). *Ayla Çınaroğlu'nun masal ve hikâyelerinin Türkçe öğretimi bağlamında söz varlığı açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

DARICI, E. (2012). *Türkiye Türkçesinin söz varlığında yer alan kalıplaşmış sözlerin politik söylemdeki yeri* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

DELİCE, İ. (2003). *Türkçe Sözdizimi*. İstanbul: Kitapevi Yayınları.

EKER, S. (2003). *Çağdaş Türk Dili*. Ankara: Grafiker Yayınları.

ESEN, Ş. (2016). *Memduh Şevket Esenalın hikâyelerinin söz varlığı ve değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

EYUBOĞLU, İ. Z. (2017). *Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü*. İstanbul: Say Yayınları.

FİDAN, Z. (2019). *Cahit Uçuk'un 'Türk İkizleri' ve 'Gümüş Kanat' çocuk romanlarının söz varlığı açısından değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

GÖKDAYI, H. (2008). Türkçede kalıp sözler. *Bilig*, 44, 89-110. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/234366>

HENGİRMEN, M. (2002). *Türkçe Dilbilgisi*. Ankara: Engin Yayınevi.

KAÇMAZ, G. (2018). *Cahit Zarifoğlu'nun masallarının değerler eğitimi ve söz varlığı açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

KARABABA, S. (2013). *Feyza Hepçilingirler'in romanlarında söz Varlığı* (Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

KARATAŞ, T. (2007). *Ansiklopedik Edebiyat Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Akçağ Yayınları.

KORKMAZ, Z. (2007). *Grammer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.

Millî Eğitim Bakanlığı (2019). Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar), <https://mufredat.meb.gov.tr/> adresinden 25.02.2021 tarihinde alınmıştır.

ORUÇ, B. (2019). *Kemalettin Tuğcu'nun Hikâyelerinde Söz Varlığı* (Yüksek Lisans Tezi). Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.

ÖZBAŞI, S. (2016). *Zeynep Cemali'nin çocuk edebiyatı yapıtlarının sözvarlığı öğeleri açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

ÖZBAY, M., MELANLIOĞLU, D. (2008). *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 1, 30-45. Erişim adresi: <http://efdergi.yyu.edu.tr>

ÖZDEMİR METE, Ö. (2016). *Sevim Ak'ın çocuk edebiyatı romanlarının sözvarlığı açısından çözümlenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

ŞİRİN, M. R. (2000). *99 Soruda Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı.

TEKİN, E. (2017). *Süleyman Bulut'un Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel İlkeleri Açısından İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

TOKLU, O. (1995). Türkçe ve Almancada Kalıp Sözcükler. *Batı Dil ve Edebiyatları Araştırmaları Dergisi*, 2, 113-140.

Türk Dil Kurumu (2021). Atasözü ve Deyimler Sözlüğü, <https://sozluk.gov.tr/> adresinden 25.02.2021 tarihinde alınmıştır.

Türk Dil Kurumu (2021). Bilim ve Sanat Terimleri Sözlüğü, <https://sozluk.gov.tr/> adresinden 03.03.2021 tarihinde alınmıştır.

Türk Dil Kurumu (2021). Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/> adresinden 25.02.2021 tarihinde alınmıştır.

Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Türkiye Bilimler Akademisi (2021). Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü, <http://www.tubaterim.gov.tr/> adresinden 03.03.2021 tarihinde alınmıştır.

USLUPEHLİVAN, E. (2018). *Hasan Latif Sarıyüce'nin Çocuk Romanlarında Değer Eğitimi ve Söz Varlığı* (Yüksek Lisans Tezi). Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.

Uz, mehmet (2019). *Behiç Ak'ın "Gülümseten öyküler" dizinindeki hikâye kitaplarının kalıplaşmış söz varlığı açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı.

UZUNER YURT, S. (2016). Aytül Akal'ın Gökyüzünde Balonlar adlı öykü kitabının söz varlığı, *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 425-441. Erişim adresi: <https://avesis.ebyu.edu.tr/yayin/eedb5e81-6a38-4ba7-8f3f-3d12be7924fc/aytul-akalin-gokyuzunde-balonlar-adli-oyku-kitabinin-soz-varligi>

YAVUZKILIÇ, S. (2019). *Gülten Dayıoğlu'nun "Ölümsüz Ece" adlı romanının söz varlığı incelemesi ve Türkçe öğretimine katkısı* (Yüksek Lisans Tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

YERDELEN, D. (2019). *Ceyhan Atuf Kansu'nun "Balım Kız Dalım Oğul" adlı eserinin söz varlığı* (Yüksek Lisans Tezi). Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.

YILDIRIM, A., ŞİMŞEK, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

YILDIRIM BİLGİN, D. (2017). *1970-2015 yılları arasında yayımlanan çocuk şiir kitaplarındaki söz varlığı* (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

YOLCU, F. (2018). *"101 Türk Efsanesi" adlı eserin söz varlığının Türkçe öğretimi açısından değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

ZİYA, S. (2019). *Behiç Ak'ın çocuk romanlarının söz varlığı ve okunabilirlik yönünden değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

ZÜLFİKAR, H. (1991). *Terim Sorunları ve Terim Yapma Yolları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

EKLER

EK 1: Süleyman Bulut'un Fotoğrafi

EK 2: İncelenen Çocuk Kitaplarına Ait Kapak Resimleri

Süleyman Bulut
PALAVRACILAR
KRALI

Çocukların İlk Okuma Kitabı

5. basım

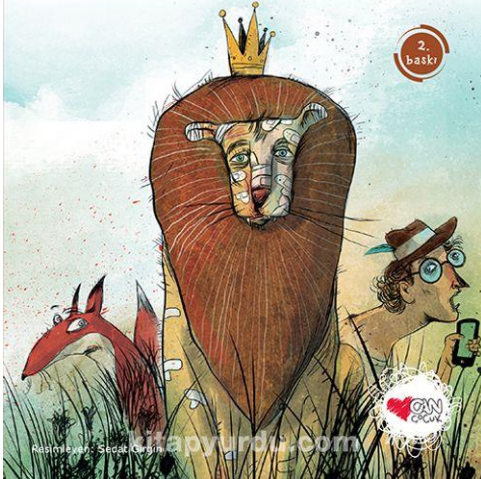
Süleyman Bulut
SARITAY

Çocukların İlk Okuma Kitabı

Uçankuş'un
al haberi
— Süleyman Bulut —

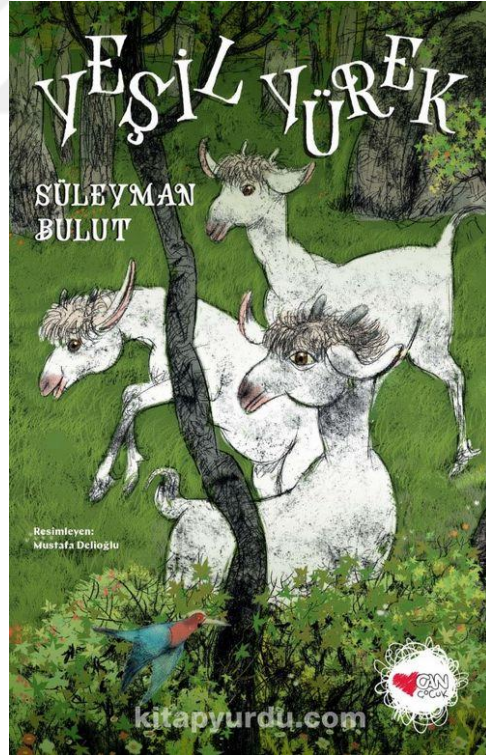
2. baskı

YEŞİL YÜREK

SÜLEYMAN
BULUT

Resimleyen:
Mustafa Deloğlu

EK 3: Süleyman Bulut İle Röportaj

Süleyman Bey, iyi günler. Ben Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde Türkçe Eğitimi alanında yüksek lisans yapıyorum. Tez çalışmamda sizin Kar Tanesi, Maviş, Yeşil Yürek, Palavracılar Kralı, Uçankuştan Al Haberi, Sınıfımızın Resmi ve Sarıtay isimli kitaplarınızı söz varlığı unsurları açısından inceledim. Çalışmamın bu aşamasında sizi, sizin ağzınızdan dinlemek benim ve okuyucular için çok daha kıymetli olacaktır. Röportaj teklifimi kabul ettiğiniz için çok teşekkür ederim. İzninizle sorularına geçmek isterim.

1) Öncelikle kendinizi nasıl tanıtırınız? Nerede doğdunuz, nerede yaşadınız, okuduğunuz okullar, eğitim hayatınız, şu an nerede yaşıyorsunuz vs?

1954 yılında Beyşehir Gölü kıyısında (Konya) Tolca Köyü'nde doğdum. İlkokulu köyde okudum. Bu dönemde ders kitaplarının dışında bir kitap görmedim, okumadım da ama bol bol masallar, Nasreddin Hoca fıkraları ve Mevlâna öyküleri dinleyerek büyüdüm.

Ders kitaplarının dışında bir kitapla ortaokul için gittiğim Beyşehir'de tanıştım. Bir öğretmenim halk kütüphanesinden söz etti; gittim, üye oldum. Ders kitaplarının dışındaki ilk kitabı, bu kütüphaneden alıp, okudum: Adı, *1001 Gece Masalları idi*. Okumayı çok sevdim. Beyşehir'de kaldığım ortaokul ve lise yıllarımda kütüphanenin en çok kitap alan üyesiydim. Daha sonra üniversite için İstanbul'a gittim; İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'ni bitirdim. Fakültede okurken rakamlardan çok harfleri sevdiğimi fark edince yazma çalışmalarına başladım. İlk çalışmalarım İstanbul Radyosu'nda yayımlanan radyofonik oyunlardı. Çocuklar için yazdığım öyküler ve şiir-öyküler zamanın çocuk dergileri Milliyet Çocuk, Hürriyet Çocuk, Kumbara, Kırmızı Fare, Başakçocuk, Pamukçocuk dergilerinde yayımlandı. Yayımlanan ilk kitabım Kar Tanesi'dir (1980). Çocuklar için yayımlanmış elliye yakın kitabım var.

Köyümle bağlantımı koparmadım, halen gider gelirim ama üniversite için geldiğimden beri (1973) İstanbul'da yaşıyorum, çalışmalarımı İstanbul'da sürdürüyorum.

2) Aldığınız ödüller hakkında bilgi verebilir misiniz?

Yazarlığımın ilk yıllarında yarışmalara katılırdım ama aldığım bir ilke kararı sonucu uzun yıllardır yarışmalara ve ödüllere katılmıyorum. O ilk yıllarda aldığım iki ödül olarak, 1979 yılında, Milliyet Sanat Dergisi Çocuk Oyunu Yarışması'nda Küçümen Karcık ve Aloş adlı oyunlarımla; yine aynı yıl Hürriyet gazetesinin düzenlediği Muhsin Ertuğrul Oyun

Yarışması'nda, Dost adlı oyunumla aldığım başarı ödüllerinden söz edebilirim. Oyun yazmaya ne yazık ki, sonraki yıllarda devam edemedim ama oyun yazma isteğimi hâlâ koruyorum...

3) İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nin Maliye ve İşletme bölümünü bitirdiğinizi öğrendim. Bunların yanı sıra yazarlıkla uğraşmaya nasıl karar verdiniz?

Evet, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi, üstelik Maliye-İşletme Bölümü... İktisat, bilindiği gibi, ağırlıklı olarak rakamlarla öğrenim yapılan bir alan. Rakamlarla biraz fazla haşır neşir olmaya başlayınca, ben aslında rakamlardan çok harfleri sevdiğimi anladım. O zaman, kendi kendime, "Madem harfleri daha çok seviyorum, o zaman onlarla ilgili bir alanda kendimi geliştireyim." dedim ve ciddi anlamda yazmaya başladım. Ama şunu belirtmeliyim, bu kararı alırken ve uygularken en büyük desteği ortaokul yıllarımdan beri çok iyi bir okuyucu olmamdan aldım. O okumaların bana sağladığı kazanımlardan büyük ölçüde yararlandım.

4) Kendinize örnek aldığımız yabancı ya da Türk bir yazar var mı?

Hiçbir kimse hiçbir alanda sıfırdan başlamaz. Kendinden önce üretilmiş, kotarılmış bir birikim vardır. Bu birikimin üzerinde çalışmaya başlar. Dolayısıyla kendisine örnek aldığı kişiler, yazarlar vardır ama tam burada 'örnek almak'tan ne anladığımı belirtmeliyim: Örnek almak, örnek aldığımız kişi gibi yazmak değildir. Onu taklit etmek değildir. Yola çıkarken elbette örnek aldığımız kişiler olabilir ama işin sonunda yazar dilini, kendi üslubunu, özgünlüğünü geliştirmek zorundadır. Klasik ya da çağdaş edebiyatta sevdiğim, tekrar tekrar okumaktan zevk almaktan yerli ve yabancı onlarca yazar söyleyebilirim ama benim dilimi ilk etkileyenlerin, ortaokul ve lise dönemimde okuduğum bizim klasik yazarlarımızdan Reşat Nuri Güntekin, Ömer Seyfettin ve Refik Halit Karay olduğunu söyleyebilirim.

5) Çocuk hikayeciliğinde pek çok yeni isimler görüyoruz, sizin Türk edebiyatında çocuk hikaye ve kitap yazarlığının geleceğine dair fikirlerinizi alabilir miyim? Gelecek vaad ettiğini düşündüğünüz, takip ettiğiniz genç yazarlar kimler bahsedebilir misiniz?

Geçmişteki tekil örnekleri dikkate almazsak çocuk edebiyatımızın tür olarak yakın zamanlarda, 1970'lerden itibaren kendini bulmaya başladığını söylemek yanlış olmaz. Yani geçmişi pek uzun değildir. Buna rağmen hızlı ve canlı bir gelişim içinde olduğunu söylemeliyim. Her edebiyatta her zaman parlak çalışmalar çok çıkmaz... Kolay da çıkmaz. Bunlar bir birikim meselesi. Buna rağmen çağdaş çocuk edebiyatımızın çok iyi yolda olduğunu görüyorum.

6) Tez çalışmamı yaparken birçok kitabınız olduğunu öğrendim. Bu kadar çok sayıda eser vermeye nasıl fırsat buldunuz?

Bir cümleyle cevap vermem gerekirse zamanı çalışmaya ayırarak, günlük hayatımı yazmak üzerine planlayarak... Bunun başka bir yolu da yok zaten. Dünyanın en yetenekli insanı da olsanız, yeteneğin üstüne çalışmayı eklemezseniz ortaya bir şey koyamazsınız. Flaubert'in o ünlü sözüne çok katılıyorum: "Yazmanın % 80'i terdir!"

7) Eserlerinizin konusunu seçerken nelerden esinlendiniz?

Her şeyden... Yazarın antenleri her an açık olmalı, dünyanın her yönüne açık olmalı. Sizde bir fikir uyandıracak uyarının nereden, ne zaman nereden geleceğini hiç bilemezsiniz. Sizinle konuşurken duyacağım bir cümle, gazetede okuduğunuz bir olay, televizyonda rastladığım bir görüntü... Hepsi bir öykü, bir oyun, bir roman fikri verebilir yazara. Ama işin 'yazarlık' yanı, o fikri, öyküyse öykü, romansa roman olarak yazabilmektir. Yazarların kafasında her gün onlarca yazı fikri uçuşur ama bunları yazıya çevirebilirse, öykü, roman olarak yazabilirse ortaya bir ürün çıkar.

8) Çocuklara göre eser yazmak sizce zor mu?

Yazmanın zorlukları nelerse, çocuklar için yazmanın zorlukları da aynıdır. Buna sadece, "çocuğa göre" yazmanın dikkatini eklemek yeterlidir.

9) Sizce çocuk kitapları nasıl olmalıdır? Ne gibi nitelikler taşınmalıdır?

Oooo... Tez konusu olacak genişlikte bir soru bu. Çok özet bir cümleyle söylemem gerekirse, "İyi bir çocuk kitabı, sağlam iyi öykü, dilin etkili, doğru kullanımı, iyi çizim, iyi tasarım, iyi baskıdır." diyebilirim.

10) Eserlerinizde çok sayıda deyim kullandığınızı gördüm. Bunu bilinçli olarak mı yaptınız?

Hayır. Benim çocukluğumda deyimler gündelik hayatta çok kullanılırdı. Bunları işiterek büyüdüm. Özellikle babaannem, ne zaman onu kızdırsak bizim yörede kullanılan bir deyim patlatarak beni ve kardeşlerimi paylamayı çok severdi. Ne demek istediğini tam anlamazdık ama söylediği cümleler çok hoşumuza giderdi. Oradan kalma bir alışkanlık. Yoksa hiçbir yazar dur şurada bir deyim kullanayım diye düşünerek deyim kullanamaz. Kullansa da deyim yerini bulmaz.

11) Sizce deyimlerimiz ve atasözlerimiz çocuklara kitaplar aracılığıyla öğretilir mi?

Elbette. Ben deyimleri nasıl babaannemden duyarak öğrenmişsem, çocuklar da öykülerde, romanlarda görerek, okuyarak öğrenebilirler.

12) Bazı eserlerinizde yerel dil kullanımına rastladım. Bu kullanımlar özel hayatınızda tanık olduğunuz konuşmalara mı ait?

Evet ama birebir değil. Karakter elveriyorsa, karakterin özelliğine katkıda bulunuyorsa yazar, çocukluğundan beri işittiklerinden, okuduklarından oluşturduğu kendi sözlüğünden, kendi dil dağarcığından kelimeler çıkarıp kullanır. Yani onlar yaşadıklarından kendi diline eklenmiş ifadelerdir.

13) Palavracılar Kralı isimli kitabınızda çok farklı ve ilgi çekici olaylar yazmışsınız, bu kitabı yazmanız ne kadar sürdü?

Yazması 7, 8 ayımı aldı ama 5, 6 yıl kafamda evirip çevirdim bunları. Olayların çoğunu köyümüzün avcılarından dinledim. Hepsi çok ilginç olaylar ama anlatmak başka öykü olarak yazmak başka. Şunu da belirteyim, çalışmaya başlarken asıl amacım kitabın bugünkü şekli değildi. Yayımlanan kitapta olayları avcılar anlatır. Ben, bu olayları aynı zamanda, ‘avlananların’, av olanların ağzından da anlatmak için bir yapı kurmaya çalıştım. Bir türlü içime sinen, sarkmayan, dağılmayan bir anlatı yapısı kuramayınca, şimdilik kaydıyla, bugünkü şekliyle yayımladım. Ama olayları ‘av olanlar’ın ağzından anlatmayı, öyle bir yapı kurabilme hayalimi bırakmış değilim. Bir gün başarırım çok değişik bir kitap, ilk düşündüğüm kitap çıkacak ortaya.

14) Eserleriniz içinde diğerlerinden çok sevdiğiniz ya da sizde iz bırakan bir eseriniz var mı varsa hangisidir?

Hepsi benim çalışmamın ürünü. Onların arasında pek bir ayırım yapamam doğrusu...

15) Ders kitaplarında eserlerinize yer verilmesini ister miydiniz?

Yer verilsin ya da verilmesin diye hiç düşünmedim. Düşünmüyorum da...

16) Şu an yazmaya devam ettiğiniz bir eser var mı?

Çook! İkisinin adını vereyim: Bir Acaip (Evliya çelebi), 101 Kısa Halk hikayesi.

17) Henüz yazamadığınız ama hedeflediğiniz, yazmak istediğiniz herhangi bir kitap ya da konu var mı?

Olmaz mı? Söz gelimi, Nasreddin Hoca'nın bir romanını, gerçekten roman gibi bir romanını yazmayı çok istiyorum... Birkaç deneme de yaptım ama istediğim, içime sinen bir yapıyı henüz kuramadım.

18) Kitaplarınızın yazım aşamasında ya da okuyucu ile buluştuğu zamanlara dair unutamadığınız bir anınız var mı?

Yeşilyürek romanımı çalışıyordum... 5-6 ay sonra 50 sayfa yazmıştım. Çalışmaya devam ederken yapı ile ilgili yeni bir fikir belirdi kafamda. Çok iyi, çok parlak bir fikir. Yazdığım elli sayfaya yeniden baktığımda şaşırıp kaldım: Parlak bulduğum fikri, yazdığım elli sayfayla halli hamur etmek mümkün olmuyordu. İkisi farklı yapılar, farklı anlatımlar gerektiriyordu. Bir hafta düşündüm: O mu, bu mu? Sonunda kararımı verip yazdığım elli sayfayı çöpe attım ve romanı sonradan aklıma gelen fikir çerçevesinde yeniden yazdım.

19) Sizin okuyucularınız için söylemek istedikleriniz var mı?

Naçizane... Okur olmakla yetinmeyin, nitelikli okur olmak için de çaba gösterin, diyebilirim.

